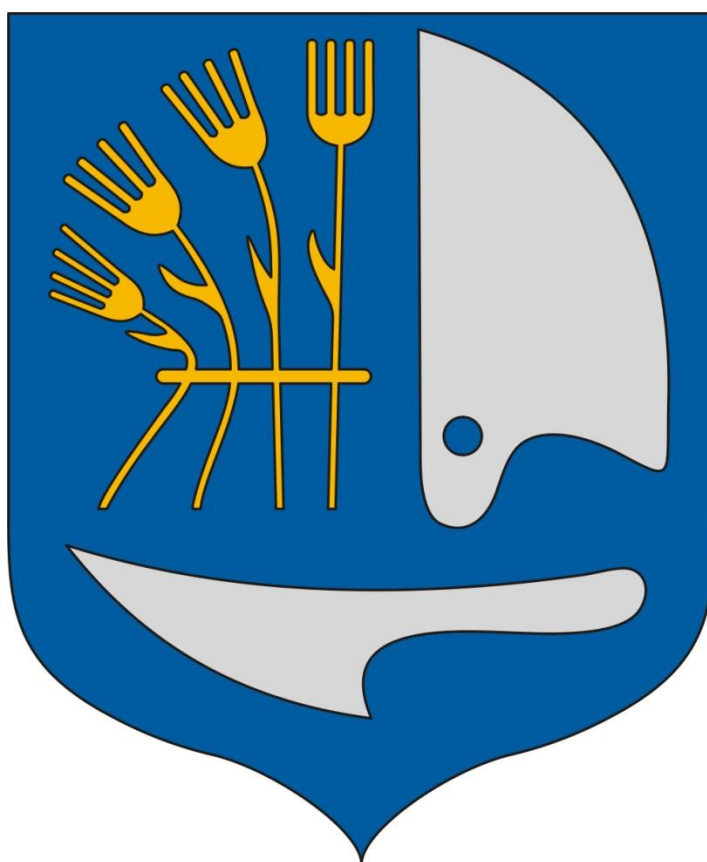

Magyarszék Község várossá nyilvánítási kezdeményezése

Magyarszék

2015

Tartalomjegyzék

1. A település általános bemutatása	11
1. 1. Magyarszék főbb jellemzői	11
1. 2. A kezdeményezés okai	14
2. Magyarszék helye a térség településhálózatában	16
3. 1. Óskor	19
3. 2. Rézkor	19
3. 4. Római kor	20
3. 5. Árpád-kor	21
3. 6. Török-kor	22
3. 7. A török kiűzése után	22
3. 8. Német betelepítés	23
3. 9. Magyarszéken kialakuló intézmények	25
3. 10. A település fejlődése a második világháború után	29
4. A népességszám alakulása és a népmozgalom jellemzői	31
4. 1. Magyarszék demográfiai jellemzői	31
4. 2. A népesség rétegződése	34
4. 3. Foglalkoztatás	38
5. Gazdaság	44
5. 1. A gazdasági fejlődés térségi sajátosságai, háttere	44
5. 2. Magyarszék gazdaságának általános jellemvonásai	45
5. 3. Az egyes ágazatok és a legfontosabb szereplők	47
5. 3. 1. Mezőgazdaság	47
5. 3. 2. Ipar	49
5. 3. 4. Egyéb szolgáltatások	56
5. 3. 5. Idegenforgalom	60
6. Magyarszék infrastruktúrája	65
6. 1. Vízellátás	65
6. 2. Csapadékvíz-elvezetés	66
6. 3. Szennyvízkezelés	69
6. 4. Villamos energiaellátás	69
6. 5. Gázellátás	70
6. 6. Hírközlés	70
6. 7. Kamerarendszer kiépítettsége	71
6. 8. Közlekedés	71
6. 9. Hulladékgazdálkodás	81
7. Településkép, településszerkezet, örökségvédelem	87
7. 1. Településkép, településszerkezet	87
7. 2. Lakáshelyzet, lakásviszonyok	97
7. 3. A település zöldterületei	101
7. 4. A település műemlékei	102
7. 4. 1. A tervezett fejlesztések és az építészeti örökség	104
7. 4. 2. Műemléki védelem alatt álló épületek	105
7. 5. A település természet- és környezetvédelmi kérdései	111
7. 5. 1. Táj- és természetvédelem (természet védett értékei)	112
7. 5. 2. A Patakvölgye Pihenőpark Természetvédelmi Terület természeti és táji értékei	113
7. 5. 3. A levegő védelme	114
7. 5. 4. Víz tisztaság-védelem	115
7. 5. 5. Környezeti zajszennyezés	115
7. 5. 6. A települési hulladékok	116
8. A község intézményei	118
8. 1. Közrend	118
8. 1. 1. Rendőrség	118
8. 1. 2. Polgárőrség	118

8. 2. Egészségügyi ellátás.....	119
8. 2. 1. Háziorvos	120
8. 2. 2. Körzeti Védőnői Szolgálat.....	121
8. 2. 3. Baba-mama klub.....	122
8. 2. 4. Fogorvosi ellátás	123
8. 2. 5. Gyógyszertári Szolgálat.....	123
8. 2. 6. Körzeti Állatorvosi Szolgálat.....	123
8. 2. 7. Preventív Egészségmegőrző és Szociális Szolgáltató Központ.....	123
8. 3. Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer.....	125
8. 3. 1. Családsegítés és Gyermekjóléti Szolgáltatás Magyarszék.....	126
8. 3. 2. Szociális, időügyi és egyéb jogsegély szolgáltatások	126
8. 3. 3. Nyugdíjas Klubház.....	127
8. 4. Oktatás, nevelés és művelődés Magyarszéken	128
8. 4. 1. Oktatás	128
8. 4. 1. 1. Magyarszék Mikrotérség Óvodái	128
8. 4. 1. 2. Magyarszéki Általános Iskola.....	134
8. 4. 2. Könyvtár – Teleház.....	138
8. 4. 3. Tornacsarnok.....	140
8. 4. 4. Magyarszéki Tájéző	140
8. 4. 5. Magyarszéki Bortrezer.....	141
8. 4. 6. Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér (IKSZT).....	141
8. 4. 7. Színpad és Kiállítótér	143
8. 5. Magyarszéki Piacter	143
8. 6. Sportpályák és sportöltözö	144
9. A község társadalmi-, szellemi- és sportélete	145
9. 1. Történelmi áttekintés	145
9. 2. Civil szervezetek.....	146
9. 2. 1. Magyar Pétanque Szövetség.....	147
9. 2. 2. Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat.....	148
9. 2. 3. Magyarszéki Roma Nemzetiségi Önkormányzat.....	148
9. 2. 4. Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület	149
9. 2. 5. Magyarszékért Egyesület	150
9. 2. 6. Magyarszéki Falukör Egyesület	150
9. 2. 7. Magyarszéki Polgárör Egyesület	150
9. 2. 8. Széki Borrend Egyesület	152
9. 2. 9. A Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány.....	152
9. 2. 10. Magyarszéki Vállalkozók Egyesülete	152
9. 2. 11. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Magyarszéki Csoportja.....	153
9. 2. 12. Magyar Vöröskereszt Magyarszéki Csoportja	153
9. 2. 13. Nyugdíjas Klub	153
9. 2. 14. Német Klub	154
9. 2. 15. Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar	154
9. 2. 16. Kétszék Néptánc Együttes.....	155
9. 2. 17. Kétszék Néptánccsoport „Picik” Együttes	156
9. 2. 18. Magyarszéki Vegyeskar	156
9. 2. 19. Nyugdíjas Énekkar	157
9. 2. 20. Foltvarrók	157
9. 2. 21. Jóga és gerinctorna klub	158
9. 2. 22. Magyarszéki Kerekasztal	158
9. 2. 23. Játszóház.....	159
9. 2. 24. Meditációs klub	160
9. 2. 25. Bozsik program	160
9. 2. 26. Tanoda	161
9. 2. 27. Baba-mama klub.....	161
9. 2. 28. Önkéntes Tűzoltó Testület.....	161
9. 2. 29. Nagycsaládosok Magyarszéki csoportja	162

9. 3. Hitélet	162
9. 3. 1. A római katolikus egyház	162
9. 3. 2. Sarutlan Kármelita Nővérek Kolostora	165
9. 3. 3. Református Egyházközség	166
9. 4. Sportélet.....	166
9. 5. Rendezvények	169
9. 6. Testvértelepülések	177
9. 6. 1. Mettersdorf (Ausztria)	177
9. 6. 2. Kisszállás (Magyarország, Alföld).....	178
9. 6. 3. Magyarlapád (Erdély-Románia).....	178
9. 6. 4. Tényő (Magyarország, Sokoró).....	178
9. 6. 5. Pusiano (Olaszország).....	179
9. 6. 6. Challuy (Franciaország).....	180
9. 6. 7. Kisudvarnok (Szlovákia, Felvidék)	181
9. 6. 8. Testvértelepülések Barátság asztala	181
9. 7. Kiadványok	182
10. Magyarszék önkormányzata és gazdálkodása	183
10. 1. A képviselő-testület	184
10. 2. A Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal.....	187
10. 3. Az önkormányzati társulások és szövetségek	190
10. 3. 1. Komlói Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás (tagja 2004-től)	190
10. 3. 2. Magyarszék-Liget-Mecsekpölöske-Magyarhertelend-Bodolyabér Közös Oktatási Intézményi Társulás (2006-2009)	191
10. 3. 3. Kökönyösi Intézményfenntartó Társulás (2009-2013)	191
10. 3. 4. Magyarszéki Mikrotérségi Önkormányzati és Óvodai társulás (2013-)	191
10. 3. 5. Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület (2006-).....	192
10. 3. 6. Mecsek-Hegyhát Turisztikai Egyesület – TDM (2011-).....	192
10. 3. 7. Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás (2003-)	192
10. 3. 8. Mecsek-Dráva Regionális Szilárdhulladék Kezelő Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás	193
10. 3. 9. Mecseki Energiakör (2013-).....	193
10. 3. 10. 100% Megújuló energia települések csoportja (2012-).....	193
10. 3. 11. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Magyarszék.....	193
10. 3. 12. Polgármesterek Szövetsége (2013-)	194
10. 3. 13. Pannon Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (2012-)	194
10. 3. 14. Mecsek-Hegyháti Önkormányzatok Társulása (2000-)	195
10. 3. 15. Mecsek Hegyháti Szociális Szövetkezet (2013-).....	195
10. 3. 16. Start munkaprogram fejlesztési tevékenység és eszköz bővítés.....	195
10. 3. 17. Önkormányzati szövetségek	195
10. 3. 18. „Európa Park” elnevezésű projekt (2009-)	195
10. 4. Nemzetiségi önkormányzatok.....	195
10. 4. 1. Német nemzetiségi önkormányzat.....	195
10. 4. 2. Roma nemzetiségi önkormányzat.....	196
10. 5. A település jelképei	196
10. 5. 1. A címer.....	196
10. 5. 2. A zászló.....	197
10. 6. A települési honlap.....	197
10. 7. Az önkormányzat által kiszabott helyi adók	198
10. 8. Az önkormányzat gazdálkodása.....	201
10. 8. 1. Az önkormányzat gazdálkodásának rövid jellemzése	201
10. 8. 2. Az önkormányzat pályázati aktivitása, fejlesztések és beruházások	203
11. A városi lét feltételei.....	211
11. 1. Közfoglaltatások a településen.....	211
11. 2. Járési szerepvállalás	212
11. 3. A közfoglaltatások finanszírozása.....	212
11. 4. A közfoglaltatások infrastruktúrája.....	212

12. Magyarszék térségi szerepeinek összefoglalása.....	213
13. Mellékletek	217

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Magyarszék urbánus foglalkoztatási struktúrája	13
2. ábra: Magyarszékre ingázók vonzáskörzete. (TeIR Településhálózat 2011.).....	14
3. ábra: Régészeti lelőhelyek	19
4. ábra: Római úthálózat.....	20
5. ábra: Magyarszék jelenlévő összes népessége 1870-1970 között	31
6. ábra: Magyarszék lakónépességének változása 1970-2011 között	31
7. ábra: A 15 évesnél idősebb lakosság családi állapota (2011).....	33
8. ábra: A női lakosság megoszlása az élve született gyermekek száma szerint (2011)	33
9. ábra: A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása (2011)	34
10. ábra: A lakosság legmagasabb iskolai végzettsége nemek szerinti megoszlásban	36
11. ábra: A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerinti összehasonlítása	36
12. ábra: A népesség megoszlása vallási hovatartozás alapján (2011)	37
13. ábra: A hazai nemzetiségekhez tartozó lakosság megoszlása (2011).....	37
14. ábra: A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlása	38
15. ábra: Magyarszék népességének megoszlása gazdasági aktivitás szerint 1990-2011. között	39
16. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban (2014. szeptember hó)	40
17. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban, a környező, valamint a hasonló adottságú kisvárosokban (2014. szeptember hó)	41
18. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban 2012-2014. években	42
19. ábra: A helyben dolgozók és az eljáró dolgozók aránya (2011).....	43
20. ábra: A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlása.....	45
21. ábra: A vállalkozások megoszlása gazdasági ágazatok szerint	46
22. ábra: Az egyes gazdasági ágakban tevékenykedő vállalkozások szerepe a helyi és térségi foglalkoztatásban. Bejáró: 92 fő, összes foglalkoztatott: 299 fő (helyi őstermelők és nyugdíjasok nélkül, a vonzáskörzeti foglalkoztatásban nem relevánsak)	47
23. ábra: Magyarszék új iparterületének rendezési terve	47
24. ábra: A Magyarszék elkerülő út tervei	79
25. ábra: Magyarszék szerkezeti terve.....	89
26. ábra: A magyarszék-németszéki és a kishertelendi településrészek szabályozási tervlapjai.....	96
27. ábra: Lakások építésének éve	99
28. ábra: Országosan védett műemlék és védőterülete (templom és plébánia)	103
29. ábra: A község címere.....	196
30. ábra: Magyarszék helyi adó- és díjbevételeinek alakulása 2005-2013 között	201
31. ábra: Magyarszék vonzáskörzete	216

Folyamatábrák jegyzéke

1. folyamatábra: lakossági	83
2. folyamatábra: Önkormányzati szemszállítás technikai és szervezési tematikája	84
3. folyamatábra: Önkormányzati hulladékgyűjtés értékesítési tematikája	85

Képek jegyzéke

1. kép: Magyarszék a Google műholdfelvételén (2012)	17
2. kép: Magyarszék Fényes Elek Geográfiai szótárában	18
3. kép: Malmok Magyarszék településen	18
4. kép: Rézkori lelet	19
5. kép: Bronzkori leletek	20
6. kép: Római sírkő fényképe	21
7. kép: Régészeti leletek Magyarszéken	21
8. kép: : Magyarszék az I. (1763-1787) és a II. (1806-1869) katonai felmérés térképein .	24
9. kép: Kishertelend, harangláb	24
10. kép: A templom korabeli ábrázolása, illetve a Historia Domus.....	26
11. kép: A plébánia az 1900-as évek elején	26
12. kép: Az iskola az 1900-as évek elején.....	27
13. kép: A Hangya szövetkezet üzlete, illetve a vasútállomás épülete.....	28
14. kép: Magyarszék-Sikonda település képeslapja a 20. század elejéről.....	28
15. kép: Az I. és a II. világháborúk emlékoszlója	29
16. kép: Magyarszék Sikonda képeslap az 1930-as évek elejéről: a sikondai fürdő első gyógymedencéje, a Szentháromság szobor, háttérben a magyarszéki római katolikus templommal, a Hangya szövetkezet boltja és a magyarszéki iskola	44
17. kép: 24 óraban működő tejautomata a Kft. telephelyén, a főút mellett	48
18. kép: A Lukovics és Társa Kft. telephelye	48
19. kép: Az ipartelep látképe a szárítóval, gabonátárolókkal és műhelycsarnokokkal a Balogh és Prettl Kft. telephelyén.....	48
20. kép: A Colas Út Zrt. telephelye, háttérben a Kecskés Fémipari Kft.....	49
21. kép: A varroda épülete	50
22. kép: A vágópont felszerelése	50
23. kép: A vágópont épülete.....	51
24. kép: Az új műhelycsarnok épülete	51
25. kép: További műhelycsarnokok: a volt T.sz. gépcsarnok és műhely épületegyüttese .	51
26. kép: A Colas Út Zrt. telephelye az irodaépülettel és az aszfaltkeverő komplexummal	51
27. kép: A Kecskés Fémipari Kft. telephelye	52
28. kép: A Faludi és Társa Kft. villanszerelő-gyártó és kivitelező telephelye	52
29. kép: A Széki Csárda épülete és üzletsor a központban gyógyszertárral és élelmiszerüzlettel.....	54
30. kép: A Pálma Cukrászüzem és kerthelyiség bejárata a központban.....	55
31. kép: Piac tér	55
32. kép: Az egészségközpont sóbarlangja a sólámpákkal és az 1000 db sótéglával, valamint az egészségmegőrző gépek használat közben	56
33. kép: A Nonprofit Kft. fedett tárolói a mini hulladékudvarban.....	57
34. kép: Az Aknai és Aknai Tűzép telephelye	57
35. kép: A Magyarszéki Posta épülete	58
36. kép: A Hungária Takarékszövetkezet épülete	58
37. kép: Varga Tibor asztalosműhelye és nyílászáró bemutatóterme	59
38. kép: Rauch János autószerelő a Berek utcában.....	59
39. kép: A Horváth Autógáz Kft. benzinkútja, palackos gázcseretelep és autógáz töltőállomás.....	59
40. kép: Az SKM-CAR autókereskedés és a Colas Út Zrt. aszfaltkeverő telep táblája az ipartelepi út bejáratánál.....	59
41. kép: Használt lakókocsi kereskedés telephelye az ipartelepi útnál	59
42. kép: A Patakvölgye Pihenőpark a helyieket és a turistákat is csábító kis kiülőkkel – településszerte 20 ilyen pihenő található, minden utcára jut legalább egy darab	60
43. kép: Játsszótér Kishertelenden a Hunyadi utcában - a településen összesen hat hasonló játszótér található	61
44. kép: Magyarszéki Bortrezor	62

45. kép: Sipos Antal zenemúzeuma képekkel, kottákkal és az 1924-ben alakult Forrai István Vegyeskar történetének dokumentálásával	62
46. kép: A Mézes körút egyik állomása Horváth István házában.....	63
47. kép: Lovaspálya és a kiszolgáló létesítmények, a nyolc férőhelyes lovas szállóval – aki a természetbe vágyik, az a lovasok szállásán megtalálja a nomád élet örömeit is	63
48. kép: Présházak a németországi szőlőhegyen – a település két szőlőhegyén összesen több mint 120 prés- és hétvégi ház található.....	64
49. kép: Folyamatban lévő árokburkolás	66
50. kép: Baranya-csatorna	68
51. kép: Kihelyezett kamera	71
52. kép: Központi parkoló és buszforduló	72
53. kép: Buszmegálló	74
54. kép: Kerékpárút	75
55. kép: Légifelvétel Magyarországról.....	76
56. kép: Felújított Hársfa utca.....	77
57. kép: Felújított Zrínyi utca	77
58. kép Vasúti átjáró.....	78
59. kép: Forgalom csillapító sziget - Sebességmérő	80
60. kép: Mini hulladékudvar és -válogató	81
61. kép: Szelektív hulladékgyűjtő sziget	82
62. kép: Magyarszék látképe (jól kivehető a 66-os út észak-déli nyomvonala, valamint a kettős egyutás szerkezet és annak kapcsolódása)	87
63. kép: A településközpont madártávlathoz	88
64. kép: Településközpont madártávlathoz.....	90
65. kép: Épülő házak az 1950-60-as évek fordulóján	91
66. kép: „Újtelep”, kertvárosias lakóterület	91
67. kép: A település néhány középülete többszintes és zárt sorú beépítésével jól szemlélteti Magyarszék kisvárosi arculatának formálódását.....	92
68. kép: Volt kúria, csendőrségi laktanya és TSZ iroda	92
69. kép: Jellegzetes magyarszéki kertvárosias utcakép	93
70. kép: Térköves járdák és 5 méter széles aszfaltutak	94
71. kép: Park és szökőkút a Szentháromság téren	94
72. kép: A Lafarge-Leier sétány közvilágítással, a Széki Malom mellett.....	95
73. kép: A közös önkormányzati hivatal épülete a központban	95
74. kép: A tornacsarnok épülete az iskola mellett a központban	95
75. kép: Iparterület a település központi tömbjének északi részén.....	96
76. kép: A magyarszéki temető a templommal.....	97
77. kép: Kertvárosias beépítések a Szőlőhegy és az Erdőalja utcákban.....	97
78. kép: Új építésű többszintes házak az újtelepi kertvárosias településrészen.....	98
79. kép: Új építésű, épülő többszintes házak a Hársfa utcában	99
80. kép: Természet-közel, korszerű otthonok	100
81. kép: Patakvölgye Pihenőpark: ökopark, fedett szabadtéri színpad, kiállítóterem, kemencés udvar, rendezvénytér, szabadtéri sportcentrum	101
82. kép: A Római Katolikus Templom és a Plébániahivatal	103
83. kép: Jól láthatóak a központban is az „L” alakú épületkialakítások.....	104
84. kép: A legrégebbi kereszt az ótemetőben, 1820-ból.....	110
85. kép: A szökőkút tavába települt növényfásulások	111
86. kép: A hulladék lerakó rekultivációja	115
87. kép: Az iparterület látképe.....	116
88. kép: A „Zöldkereszt” Szolgálat oktatása Magyarországon az 1930-as években.....	121
89. kép: A védőnői szolgálat egyik helyisége	122
90. kép: Kezelések, szolgáltatások az Egészségközpontban	123
91. kép: A központi konyha az ellátórendszer fontos eleme.....	125
92. kép: A Nyugdíjas Klubház avatása 2014-ben	127
93. kép: Nyugdíjasok köszöntése az új klubházban	128
94. kép: Az új, jelenleg is működő óvoda épülete 1968-ban.....	128

95. kép: Foglalkozás a sóbarlangban, az óvoda épületében	129
96. kép: Új tornaszoba az óvoda tetőterében.....	130
97. kép: Az óvoda épülete napjainkban.....	131
98. kép: Játék az óvoda udvarán	131
99. kép: Víz tisztító berendezés az óvodában.....	132
100. kép: Az óvoda szolgáltatásai	133
101. kép: Az iskola tornaszobája és politechnikai műhelye 1969-ben	134
102. kép: Az 1987-ben átadott új iskolaszárny.....	135
103. kép: Az iskolaudvar és épület, melynek felújítása 2007-ben valósult meg	135
104. kép: Informatikai tanterem felszerelése a TIOP pályázatból.....	136
105. kép: Sportfoglalkozás kicsiknek a tornacsarnokban	137
106. kép: A könyvtár olvasóterme.....	139
107. kép: eMagyarország pont –Teleház	140
108. kép: A felújított tájház épülete 2011-ben	141
109. kép: A Művelődési Ház, Faluház épülete 2006-ban és 2014-ben	142
110. kép: Szabadtéri színpad és kiállítótér	143
111. kép: Bajnoki labdarúgó mérkőzés Magyarszéken, teltházassal előtt	144
112. kép: Harang szentelés Magyarszéken (és szüreti felvonulások résztvevői)	145
113. kép: Faluház Magyarszék (IKSZT)	145
114. kép: A Patak völgye Pihenőpark színpada és kiállítótere látványa a saját rendezvénysátorból.....	146
115. kép: A Nagycsaládosok Magyarszéki csoportja által szervezett családi nap.....	147
116. kép: Pétanque verseny a Patak völgye Pihenőparkban	148
117. kép: Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat épülete.....	148
118. kép: Májusi főzés.....	149
119. kép: Romanapi záró koncert	149
120. kép: Bicikliverseny a Magyarszéki fourcross pályán	150
121. kép: Polgárőrség szolgálatban.....	151
122. kép: Széki Borrend Egyesület pince, bortrezor	152
123. kép: Az új Nyugdíjas Klub avató ünnepsége	153
124. kép: Május 1.: Családi Majális.....	154
125. kép: Október: Az idők világnapja	154
126. kép: Nyugdíjas Klubok Országos Találkozója.....	154
127. kép: A Magyarszéki Német Nemzetiségi Fűvészenekar fellépése	155
128. kép: Táncosok fellépése	156
129. kép: A Kétszék „Picik” előadása a 2014. évi Széki Szalmafesztén	156
130. kép: Nyugdíjas Énekkar fellépése	157
131. kép: Jóga és gerinctorna	158
132. kép: Magyarszéki Kerekasztal beszélgetés	159
133. kép: Játzóházi előadás.....	159
134. kép: A Bozsik program U-13-as magyarszéki együttese.....	160
135. kép: Tanoda: előadás	161
136. kép: Tanoda: foglalkozás.....	161
137. kép: Magyarszéki Önkéntes Tűzoltó Testület tagjai az 1955-ben Magyarszéken rendezett Tűzoltóverseny.....	161
138. kép: Ügyességi verseny a kézilabdapályán.....	162
139. kép: Az Integrált Községi Színtér 400 fős nagyterme	162
140. kép: Magyarszéki templom	163
141. kép: Plébániaház.....	164
142. kép: Vasárnapi Szent Mise.....	164
143. kép: A kolostor felszentelése.....	165
144. kép: Ikonfestés.....	165
146. kép: A kolostor felszentelése.....	166
145. kép: A kolostor a távolból, a pécsi főút irányából.....	166
147. kép: A füves sportpálya eredményjelzője	166
148. kép: Tornacsarnok és öltözők	167

149. kép: Magyarszéki Lovas nap	168
150. kép: Nemzetközi Pétanque verseny a tornacsarnokban kilenc ország részvételével.....	168
151. kép: Aerobic szakosztály versenye	168
152. kép: A lovas szakosztály tagjai a búcsú napján szállítják az érdeklődőket.....	171
153. kép: Télúzó farsangi rendezvény	171
157. kép: Széki Szalmafeszt kézműves kirakodóvásár	174
155. kép: Karácsonyi hangverseny (Magyarszéki gyerekkórus)	174
156. kép: Saját készítésű hinta a Széki Szalmafeszten	174
154. kép: A Drogmaraton-futás.....	174
158. kép: 2014. Széki Szalmafeszt Csík zenekar koncertje előtt (2000 fő látogató).....	176
159. kép: Mettersdorf testvérváros képviselői Magyarszáken	177
160. kép: Challuy képviselői a Magyarszéki Faluház épülete előtt	179
161. kép: Challuy-ban felállított standunk	180
162. kép: „Barátságasztal”	181
163. kép: A „Barátságasztal” felavatása	181
164. kép: Az önkormányzat régi épülete	184
165. kép: A közös hivatal egy irodahelyisége	188
166. kép: Az önkormányzat új épületének főbejárata.....	189
167. kép: A honlap képe.....	198

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Népszégszámok 1695-ből	22
2. táblázat: Népszégszám változása az elmúlt 500 évben	23
3. táblázat: Magyarszék népszégszámváltozásának tényezői 1980-2011 között	32
4. táblázat: A község főbb területei és népszégszám adatai 1990-2011	32
5. táblázat: A község népszégszámának korösszetétele	34
6. táblázat: A népszégszám végzettségi mutatói néhány magyarországi kisváros adataival összevetve	35
7. táblázat: A 7 éves és idősebb népszégszám a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerinti összehasonlító táblája.....	35
8. táblázat: Magyarszék lakosságának gazdasági aktivitás szerinti megoszlása (1990- 2011)	39
9. táblázat: Települési munkaerő-piaci adatok a 2012-2014. években	42
10. táblázat: Helyben dolgozó és ingázó foglalkoztatottak 2001-2011	43
11. táblázat: A regisztrált gazdasági és költségvetési szervezetek számának változása 2005-2013 között (Forrás: KSH).....	46
12. táblázat: Helyi vállalkozások és vállalkozók Magyarszáken (Forrás: KSH)	49
13. táblázat: Helyi önálló vállalkozók Magyarszáken (Forrás: KSH)	49
14. táblázat: Magyarszék kiskereskedelmi egységei (Forrás: Községi Önkormányzat)..	53
15. táblázat: A vendéglátóhelyek megoszlása rendeltetésük szerint (Forrás: KSH, Községi Önkormányzat).....	54
16. táblázat: A községben található nagyobb éttermek, vendéglátóhelyek területe és befogadóképessége (Forrás: Községi önkormányzat).....	54
17. táblázat: A közműhálózat és egyéb infrastruktúra kiépítettsége a községben.....	65
18. táblázat: Magyarszék Önkormányzat kezelésében lévő belterületi utak melletti árkok.....	67
19. táblázat: Autóbusz összeköttetés és helyi autóbusz közlekedés	73
20. táblázat: Buszmegálló szám és elhelyezkedése Magyarszáken.....	74
21. táblázat: A község úthálózatának jellemzői	77
22. táblázat: Magyarszék parkolói	79
23. táblázat: Magyarszék bel- és külterületének művelési ágai.....	88
24. táblázat: A község rendezési tervei, azok jóváhagyó rendelete, határozata, elfogadás ideje	89
25. táblázat: A lakások szobaszáma és alapterülete.....	98
26. táblázat: A lakásállomány mutatói néhány hazai kisvárossal összevetve	100

27. táblázat: Magyarszék zöldterületeinek katasztere	102
28. táblázat: Egészségügyi ellátások	120
29. táblázat: A családsegítő szolgálat gondozási tevékenységének adatai	127
30. táblázat: A község oktatási-nevelési intézményeinek összefoglaló bemutatása	133
31. táblázat: A könyvtári állományok jellemző adatai.....	139
32. táblázat: Bejegyzett civil szervezetek	146
33. táblázat: Bejegyzés nélküli szervezetek.....	147
34. táblázat: Magyarszék Község Önkormányzatának képviselő-testülete	184
35. táblázat: Képviselő-testületi ülések száma (2004-2014)	186
36. táblázat: A település fejlesztési koncepciója, egyéb tervei, programjai.....	187
37. táblázat: A költségvetés alakulása az elmúlt időszakban (2000-2013)	202
38. táblázat: Az elmúlt évek pályázatainak összefoglaló adatai	209

1. A település általános bemutatása

1. 1. Magyarszék főbb jellemzői

Magyarszék, Baranya megye északi felének közepén, a **Komlói járás nyugati felének gyűjtőpontjában, a Pécs-Kaposvárral összekötő 66-os számú főút, és az innen szerteágazó több** – a Mecsek északi előterét átszövő – **mellékút, valamint** a Sásdot Komlóval összekötő **vasútvonal találkozásánál** helyezkedik el, **kapuként** biztosítva az összeköttetést a megyeszékhely Pécs, a járásszékhely Komló, valamint a Baranyai-hegyhát periférikus községei között. A Nyugat-Mecsek északi előterében elterülő Magyarszék összesen öt településsel határos, amelyek mindegyikével közvetlen közúti kapcsolatban is áll. A négy járást is érintő, valamint **több mint húsz települést magába foglaló, erősen taglalt, városhiányos, aprófalvas vidék legnagyobb,** egyetlen ezer fő feletti **településeként** két belterületi egységet és több kisebb külterületi lakott helyet is magában foglal. Bár Magyarszék közvetlen szomszédja Komló, és légvonalban a megyeszékhely Pécs is csupán 10 kilométerre található, mégis, **a domborzati, és az azok által erőteljesen korlátozott közlekedési viszonyok miatt, a legközelebbi városok időben mért távolsága jelentős. A környező aprófalvak számára éppen ezért Magyarszék az egyetlen elérhető mikrotérség-központ.**

Az **Árpád-kor óta lakott** településen már a **római korban is hadiút vezetett keresztül, létezésének első írásos bizonyítéka pedig 1332-re tehető.** Bár a török hódoltság alatt sem néptelenedett el, **jelentős növekedésnek a XVIII. század első harmadában indult,** Trier környéki **németek** III. Károly által elrendelt **betelepítésével.** Baranyaszék néven **1930-ban vonták Magyarszékhez** a németajkúak alkotta **Németszék** fiókközséget, valamint **Kishertelendet,** mai nevét végérvényesen 1931-ben nyerte el. **Folyamatos fejlődésének** köszönhetően **városias kiépítettségű infrastruktúra-hálózatokkal** büszkélkedhet, **népességmegtartó képessége kiemelkedő** tágabb térségéhez viszonyítva is, mind a vándorlási különbözet, mind a természetes szaporulat, illetve fogyás mutatók tekintetében. Ennek következtében is egyre inkább **a Hegyhát egyik legnépesebb, gazdaságilag is számottevő településévé** lépett elő napjainkra, **mikrotérségi vezető szerepének, dominanciájának erősödése** a jövőre nézve is **prognosztizálható.**

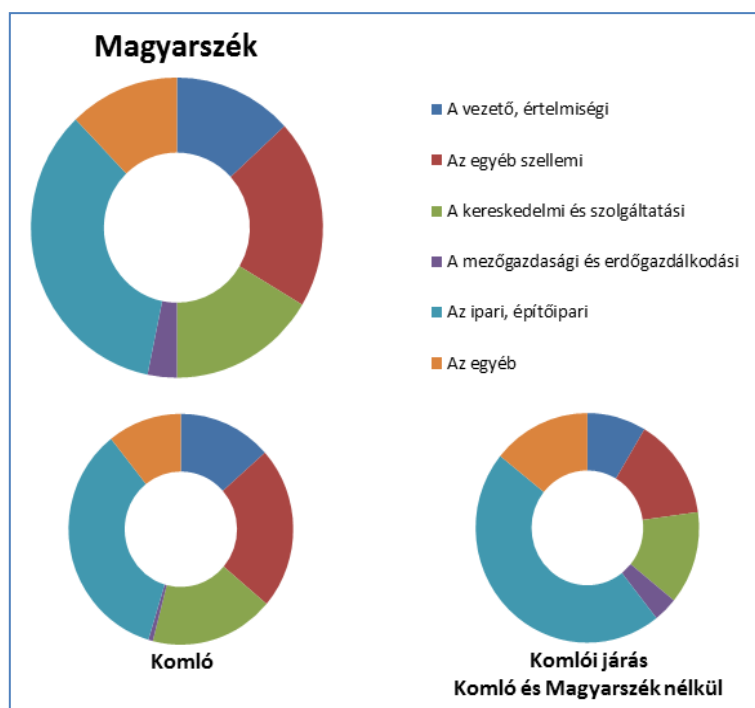
Az utolsó két népszámlálás között eltelt időben, míg a Komlói járásban a vándorlási különbözet átlagosan több mint 15%-os (-15,05%), azaz összesen 2024 fős fogyást mutatott, addig Magyarszéken – szinte egyedüli településként a térségben – közel azonos számban voltak az elvándorlók és a településre beköltözők (-0,63%, -7 fő). A térség természetes fogyásának értékeit meghazudtolóan (Komlói járásban átlagosan -8,36%), a településen csupán 3,53%-os negatívum mutatható ki 2001 és 2011 között, amely a legkisebb fogyási érték a járásban, de a település tágabb környezetében is.

Lakónépessége **1080 főt** tett ki 2011-ben, amellyel a **Komlói járás városhiányos nyugati térségében** fekvő hét település **legmeghatározóbb** tagjaként, az összlakosságából közel **30%-os, kiemelkedő értékkel** részesedett, aránya azóta is **növekvő.**

Magyarszék a „Magyarország kistájainak katasztere” besorolása szerint a **Dunántúli-dombság** részét képező **Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidéken** fekszik, döntő részben a **Baranyai-Hegyháton, de határai felkúsznak a Mecsek-hegységre is.** Felszínét alapvetően a **közepesen magas értékű (100-200 m/km²) relatív relief**

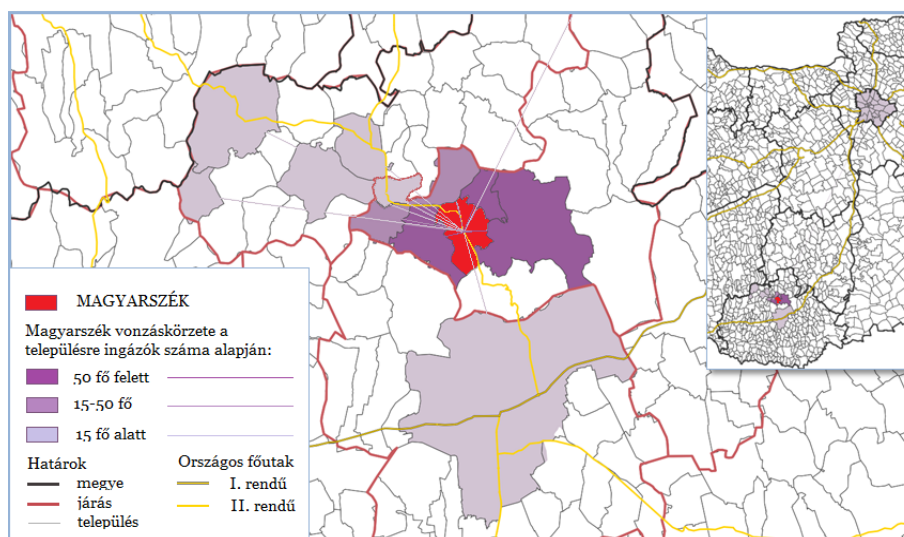
jellemzi, az eróziós és deráziós völgyek által erősen szabdaltszélsebb-keskenyebb dombsági hátakat, a térség **változatos földtani múltjáról** tanúskodó, feketekőszénbányászat hatásai által is felerősített, csuszamlásos formák is gazdagítják. A kistáj dombsági jellegének megfelelően, a településen megtalálható **főbb talajtípusok** a meredek lejtők harmadidőszaki és idősebb agyagos, valamint löszös üledékein képződő agyagbemosódásos **barna erdőtalajok**. Az erősen savanyú kémhatású, alapvetően vályog mechanikai összetételű talajok leginkább az **erdőgazdálkodásra** alkalmasak, amelyet, az országos átlagot messze meghaladó erdőborítottság is jellemez, ugyanakkor **szántóföldi művelésre is hasznosíthatóak** a patakok völgyeiben. A völgyek lankáinak löszös barnaföldjeit pedig a magángazdálkodók kamatoztatják **szőlőtermesztés** céljából, amely az egyre nagyobb értékkel bíró helyi **bortermelés** alapja. A térség változatos, gazdag földtani múltjának köszönhetően a feketekőszénbányászathoz kapcsolódó csuszamlások **geológiai adottságaiból** következő **magas geotermikus gradiens** értékének köszönhetően Magyarszék közvetlen szomszédságában két helyen is (Magyarhertelenden, valamint a jelenleg Komlóhoz tartozó Sikonda településrészen) **termálvíz tör a felszínre**, amelyek közül az egyik **62°C-os**. Az adottságokat egy-egy termálfürdő komplexum már jelenleg is sikeresen hasznosítja a térség javára, de további jelentős mezőgazdasági, energetikai és turisztikai potenciált is rejtjenek magukban.

A település, méretét meghazudtoló, a térségéhez képest is **kiemelkedő, széles palettájú gazdasággal rendelkezik**. **Kapuvárosias** jelleg mutatkozik meg a környék egyetlen benzinkútjában, a bankfiókjában, az alapvető **helyi szükségletek kielégítésén** is **túlmutató kereskedelmi és szálláshely-szolgáltatásaiban**, valamint a közigazgatás, (köz)foglalkoztatás, valamint a hitélet terén jelentkező gyűjtőponti szerepében, térség-szervező erejében is. Emellett szinte **teljes vertikumú mezőgazdasága**, amely számos, a környéken meghatározó vállalattal képviselteti magát, nemcsak az **állattenyésztés** és a **növénytermesztés**, hanem a hozzájuk **kapcsolódó ipar és kereskedelem** területén egyaránt. A mezőgazdaságban általánosan leírható tendencia, hogy az ezen ágazatban tevékenykedők egyre inkább elmozdulnak a magasabb hozzáadott értékkel rendelkező tevékenységek irányába, így egyre hangsúlyosabbak a bortermelés, a minőségi méhészet, valamint a tejtermelésre (pl. megyei lakossági terítésre) épülő szolgáltatások. A **helyben foglalkoztatottak száma** Komlót és Szászvárt követően **a legmagasabb** az egész Komló járásban, a Komlótól nyugatra eső Magyarszéki **mikrotérség összértékének** pedig közel **40%-át** teszi ki, így azon néhány település közé tartozik, amelyben a helyben foglalkoztatottak száma meghaladja a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak számát, azaz szűkebb **térségének is képes munkahelyeket kínálni**. **Urbánus** vonásait jól szemlélteti **az aktív keresők foglalkoztatási főcsoportok szerinti** (KSH 2011) **megoszlása** is, amely jelentős mértékben eltér a Komló járás Komló és Magyarszék nélkül vett településeinek összességében a vidékies térségekre jellemző arányaitól, struktúrája szinte százalékra pontosan megegyezik a középvárosnak is mondható, 20 ezer fős Komló foglalkoztatási szerkezetével. A **vezető értelmiségiek és az egyéb szellemi foglalkozásúak** aránya meghaladja az összes foglalkoztatott egyharmadát (együtt közel **34%**), ezzel szinte egyenértékű az **ipari, építőipari dolgozók** részesedése (**35%**), ugyanakkor jelentős a **kereskedelmi és szolgáltatási** szektorban foglalkoztatottak aránya is, a megyei és regionális átlagot is meghaladó, **16% feletti** értékével.

1. ábra: Magyarszék urbánus foglalkoztatási struktúrája

Bár a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazat a helybeliek foglalkoztatásában nem olyan jelentős mértékben részesül, a térség szempontjából mégis kiemelendő a Lukovics és Társa Kft. szarvasmarha telepe, amely 23 főnek nyújt mindennapi megélhetést, és közel **fél ezres szarvasmarha-állományával** jelentős gazdasági szereppel is bír, 2013-ban több mint 160 millió forintos árbevételt könyvelhetett el (ceginfo.hu). A **szekunder és terciér ágazatok jelentős foglalkoztatói** között több ipari, valamint építőipari, vagy azok termékeivel kereskedő cég található, így például a járműfelépítmények gyártásával, javításával, forgalmazásával foglalkozó Vazsanzo Járműgyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Kft., az épületasztalos-ipar területén tevékenykedő Sun-control Kft., az erdőgazdálkodási szolgáltatásokat nyújtó, fűrész- és gyalult áruk gyártásában jártas Aligvár Szolgáltató Kft., a többek között nyílászárók és árnyékolók gyártásával, valamint forgalmazásával foglalkozó Budai Redőny Kft., és a hűtő-, klíma-, illetve légtechnikai berendezések forgalmazását, beszerelését, javítását végző Szi-Pell Kft. is. Emellett sok családnak biztosítanak megélhetést a vendéglátás, az élelmiszeripar, a szállítmányozás, a különböző tanácsadói, egészségügyi, számítástechnikai, biztonságtechnikai szolgáltatások terén tevékenykedő vállalkozások is, mint a Fehérház Söröző Vendéglő és a Széki Csárda, az Anzsóka Kft., a Gazda-Sped Kft., a Kárpáti Tax Adótanácsadó Bt., a Mühl Fogtechnikai Kft., vagy a Gyenis Biztonság- és Számítástechnika Bt. A különböző nemzetgazdasági ágazatokban tevékenykedő, magyarszéki **társas vállalkozások** tehát **jelentős mennyiségű munkahelyet** képesek biztosítani a helyi lakosok mellett a **környező községek és városok lakosságának is**. 2011-ben (KSH) 12 településről ingáztak rendszeresen Magyarszékre, köztük Komlóról, Pécsről, sőt a forrás szerint még Budapestről is).

2. ábra: Magyarszékre ingázók vonzáskörzete. (TeIR Településhálózat 2011.)

A település szerkezetét tekintve **két belterületre**, és **több** kisebb-nagyobb **külterületi lakóterületre**, zártkertekre oszlik. A magas reliefű domborzat, valamint a Baranya-csatorna és a Kaszárnya-patak általi tagoltság, a több településmagos eredet, valamint a belterületet átszelő fő közlekedési tengelyek együttes eredményeként Magyarszékre sajátosan **vegyes beépítettség** jellemző. **Több, egyutcás településmorfológiai altípus sajátosságait** ötvözi magába, így a település központjában megtalálható a **kisvárosias, két oldalt zárt sorú beépítés**, a külsőbb, valamint a településmagokat összekötő részekben pedig megjelenik a **kertvárosias, családi házas** szerkezet és formavilág is. Arculatát nagyban meghatározza a Mecsek és a Baranyai-Hegyhát szőlővel telepített dombjai által körülölelt völgykatlan, és annak változatosan ívelt kanyarulatai közül, félszigetszerűen kiemelkedő hegyhát, amelyet az 1758-ban, barokk stílusban épített római katolikus templom ékesít.

A település társadalmi életét **számos civil szervezet** erősíti, amelyek jótékony tevékenysége többek között a helyi sportéletben, hagyományőrző eseményekben (Széki Szalma Feszt, Jakabhavi Folklor Fesztivál), szüreti felvonulásokban, rangos fűvészenekari és kórusi fellépésekben, bálokban is tetten érhető. Magyarszék **testvértelepülési** együttműködés keretében határokon átnyúló, intenzív olasz-magyar kapcsolatokat is ápol az olaszországi Pusiano községgel.

1. 2. A kezdeményezés okai

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** – felismerve, hogy számos községi jogállású település, fejlettségi szintje és térségi szerepköre alapján, nagyközségeket meghazudtoló módon aspirálhat a városi cím elnyerésére, – **elhárította a jogi akadályait a községek várossá nyilvánítási kérelmének**. Az országgyűlés döntését a 321/2012 (XI.16.) kormányrendelet is megerősítette, így **Magyarszék község előtt is megnyílt az út a várossá válás felé**.

Magyarszék várossá nyilvánítási kezdeményezése **széles és stabil társadalmi alapokon** nyugszik: az önkormányzat vezetése **a lakosság egyöntetű támogatását** élvezve e kérdésben, mivel **közös a meggyőződés**, hogy a település **társadalmi, gazdasági, infrastrukturális fejlettsége meghaladja a magyar kisvárosi átlagot**, valamint közös a hit is, miszerint a várossá válás **újabb lendületet adhat** egy

racionalisabb településhálózat kialakításának, **a település és a térség dinamizált fejlesztésének.**

Azon fontos szemponton túl, hogy **a település lakói városiként tekintenek** önmagukra, valamint a környező falvak lakói is a mikrotérség központjaként Magyarországra, fejlettsége révén is kiemelkedik a magyar községek és nagyközségek közül. A településen **kiépült az infrastruktúra teljes rendszere**, komfortos lakóhelyet kínál polgárainak. A csatornázás, a víz- és gázellátás, a hulladékok szelektív kezelése is megoldott, korszerűen kiépített közvilágítással és térfigyelő-rendszerrel rendelkezik, amit napjainkban még a városaink többsége sem mondhat el magáról. Ennek köszönhetően a közeli megyeszékhelyről, Pécsről, valamint Komlóról is költöznek ki Magyarországra, így a településen nyomokban megjelentek a szuburbán hatások is. Emellett a második otthonok terjedésével egyre erősebb üdülési jelleggel is bír Magyarország.

A település gazdasági helyzete kedvező, kilátásai magasan meghaladják a térségben megszokottakat. Az önkormányzat gazdálkodása stabil, ami kiváló alapot teremtett és teremt az átlagot meghaladó pályázati aktivitáshoz, amellyel a településnek méretét és szerepkörét meghazudtoló forrásmennyiséget sikerült az elmúlt években életminőséget javító fejlesztésre fordítani.

Magyarszék történelmileg kialakult központi szerepe elsősorban a Péctől és Komlótól is erősen tagolt domborzattal elválasztott, a megyeszékhelytől távolodó országos **főútra felfűződő, apró- és kisfalvak által alkotott mikrotérségre**, és annak megközelítőlegesen 100 km²-es területére **terjed ki**, másodsorban azonban **kölcsönös átfedésekkel a szomszédos városokat érinti**. A mezőgazdaságon már korábban is túlmutató vezető szerep napjainkra a többi ágazatban is tovább erősödött. Vállalkozásai és önkormányzata 81 bejárót foglalkoztatnak a környező településekről. Igazgatás szempontjából az öt települést irányító közös önkormányzati hivatal, a Komlói járási hivatali ügysegédi rendszer, az Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT), a postahivatal, a könyvtár és a polgárőrség szolgáltatásai is a település teljes vonzáskörzetének lakóira kiterjednek. Az egészségügyi ellátásokat illetően pedig a Preventív Egészségmegőrző és Szociális Szolgáltató Központ (PESZK), a háziorvosi ellátás, a fogorvosi járóbeteg-ellátás és a védőnői szolgálat, a gyógyszertár, valamint az állatorvosi ügyelet jelentősége is túlmutat a község határain. Mindemellett mikrotérségi szereppel működik a két iskolabusszal is ellátott óvoda és a nyolcosztályos német nemzetiségi általános iskola, valamint a művészeti oktatás és kultúra területén a Német Nemzetiségi Fúvószenekar, a Magyarország Település Tájékoztató, és a Széki Borrend Egyesület is. **A település különböző szempontú domináns vonzáskörzetébe tartozik Bodolyabér, Gödre, Liget, Magyarhertelend, Mánfa, Mecsekpölöske, Mindszentgodisa, Oroszló, Szágy, de Magyarország némely tekintetben Sásd, Komló és Pécs városok lakóit is szolgálja. A domináns vonzáskörzet népességszáma az anyatelepülés nélkül is meghaladja a 4600 főt, amellyel együtt azonban már egy kisvárosnyi népességű (5658 fő 2013-ban) közösség életét szervezi és szolgálja Magyarország községe.**

2. Magyarszék helye a térség településhálózatában

Magyarszék Magyarország legsűrűbb településhálózatával rendelkező, 4430 km²-en összesen 301 településnek helyet adó Baranya megyében található. Az 1950-ben még Pécsen kívül csak egy várossal rendelkező Baranyában, bár napjainkban már 13 városi jogállású település található, a Dél-Dunántúli régió két másik megyéjéhez viszonyítva, népességarányosan (az egy városra jutó népesség tekintetében) még mindig a legkisebb értékkel jellemezhető, sőt országunk legritkábban lakott megyéje, Somogy, abszolút értékben is több várossal büszkélkedhet.

A megye településhálózati hierarchiáját tekintve még az országosnál is nagyobb központosultságot mutat, mivel a 2012 év végi (KSH), megközelítőleg 377 ezer fős lakónépességének közel 40%-a (147 719 fő) él a regionális vezérszereppel is rendelkező, megye központjában fekvő Pécsen, a második legnépesebb város lélekszáma pedig nagyságrendekkel kisebb (Komló 24 066 fő) a megyeszékhelyénél. A napjainkban 10 járást magában foglaló megye tehát egyértelműen Pécs centrikus.

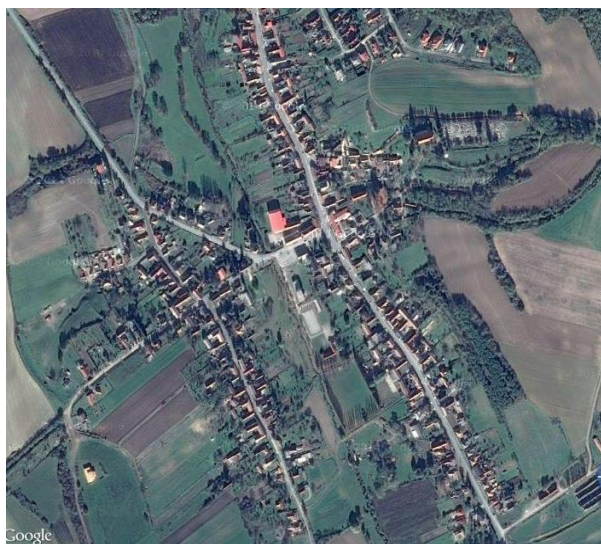
A 35 489 lakosú Komlói járáson belül még erőteljesebb a székhely dominanciája, a népesség több mint kétharmadát (68%-át) tömöríti Komló. Más város nincs is jelenleg a járásban, így a lakosság további egyharmada (megközelítőlegesen 11 ezer fő) a járás 19 községére jut, ami átlagban alig több mint, az aprófalvak felső értékeként számon tartott, 500 fős lakosságot jelent településenként, amelynek eloszlása azonban nem egyenletes. A Komlói járás székhelyétől nyugatra eső Baranyai-hegyháti belső periferia teljesen város- és nagyközséghiányos, néhány száz fős községei közül csak Magyarszék emelkedik ki ezer főt meghaladó népességével.

Magyarszék ezt a leghátrányosabb helyzetű térséget (LHHT) köti össze Komlóval és Péccsel. A település térségi vezető szerepét még inkább indokoltá teszi, hogy a fentebb felsorolt, Magyarszék vonzáskörzetébe tartozó falvak többségétől személygépkocsival is többnyire 20 percet meghaladóan érhető el Komló, Pécs pedig a félórás elérhetőségen is kívülre esik. Ez a távolság Magyarszék vonatkozásában csupán 5-15 percet jelent, köszönhetően a település minden szomszédos településsel meglévő közvetlen közúti kapcsolatának, valamint annak, hogy – Komlóval ellentétben – a 66-os főút is rajta halad keresztül. Így Magyarszék, a már meglévő városi szintű szolgáltatásai mellett, a racionalizált térszerkezet következtében szükségessé váló újabb urbanus szolgáltatásait is elérhető közelségben, a közös önkormányzati hivatal alapjaira építve tudná nyújtani a teljes mikrotérségnek.

3. A község történelméről

Magyarszék a Mecsek északi oldalán, domboldallá szelídült lejtős területen fekszik. A településtől délre a Mecsek hegység vonulatai látszanak. A települést a dél-észak irányba folyó Baranya-patak (csatorna) szeli ketté és nyugatra fordulva ebbe csatlakozik egy újabb vízforrás, a Kaszárnya-patak, amely keleti irányból Mecsekpölöskén keresztül halad nyugat felé. Vagyis Magyarszék egy „T” alakú völgy részben épült ki.

A nyugatra forduló patak völgyét követi a vasúti pálya, amely így a település egyik részét választja el a többitől és egy vasútállomással, illetve kitérővel lehetőséget biztosít nemcsak a személy-, hanem a teherforgalomnak is. A Komló – Godisa – Dombóvár vasútvonal így halad át a településen. A Baranya-csatorna észak-déli irányultságában halad a 66-os másodrendű főközlekedési út, a települést több részre választva a domboldalak között, ugyanakkor összeköttetést biztosítva Oroszló, Mánfa, Liget, Magyarhertelend és Mecsekpölöske települések lakóinak, Pécs és Kaposvár felé Magyarszéken, mint közlekedési központon keresztül.

1. kép: Magyarszék a Google műholdfelvételén (2012)

Magyarszék életében meghatározó jelentőségűek a Mecsek lankáin húzódó erdők, amely a régmúltban is a faipari feldolgozás alapját adta. Fontos építkezési anyag volt a homok, amelyet még a közelmúltban is bányásztak kisebb mennyiségben homokbányákban.

A patak mellett elterülő területek – mivel az áradások folyamatosan előfordultak – dús legelőket tápláltak és segítették az állattartást, illetve a hagyományos paraszti gazdálkodás lehetőségét biztosították hosszú évszázadokon át. Bizonyítékok erre a plébániához kapcsolódó filiák, melyeknek élelmiszer-központja a magyarszéki plébánia gazdasági épülete volt.

A települést alkotó három településrész domboldalain évszázadokkal ezelőtt nagy területen telepítettek szőlőt és készítettek belőle bort, amelyet a Pécsi Egyházmegyének is szállítottak. Ezt bizonyítja a Fényes Elek által 1851-ben kiadott Geográfiai szótár, kiemelve, hogy összesen 134 kat. hold szőlőt műveltek a három településrészben. Keleti Károly Magyarország szőlészeti statisztikája című 1875-ben közzétett adatai alapján 147 fő foglalkozott szőlészettel a településen és átlagban 2500 liter bort termeltek egy évben.

Magyar - Szék, magyar falu, Baranya vmegyében, egy hegy tövében, Pécshez 2½ óra a dombóvári országutban, 460 kath. lak., paroch. templommal, vendégfogadóval. Határa 1571 hold, melyből urbéri belsőség 16 h., szántó föld 492 h., rét 172 h., legelő 400 h., szőlő 45 h.; majorsági beltelek 2¼ h., erdő 442 hold. Földje sárga agyag s főleg rozsot terem. Birja a pécsi székesegyház.

Német-Szék, német falu, Baranya vmegyében, Magyar-Szék tőszomszédságában, 420 r. kath., 6 zsidó lak., kik német eredetűekugyan, de magyarul is jól beszélnek. Sárga agyagos határa 1477⅓ hold, melyből urbéri belsőség 32⅓ h., szántó föld 646 h., rét 226 h., 138 h. legelő, 71 h. szőlő; majorsági beltelek 2 h., szántó föld 5 h., rét 6 h., erdő 348 hold. Birja a pécsi kath. seminarium.

Kis-Hertelend, magyar falu, Baranya vmegyében, hegyek közt, ut. p. Pécs. Határa 95 hold, melyből urbéri szántó 22, rét 14, gyeplegelő 11, erdei legelő 29, szőlő 18. Birja a pécsi seminarium.

2. kép: Magyarszék Fényes Elek Geográfiai szótárában

Már a középkorban a patakok vízmennyisége lehetőséget adott arra, hogy vízi malmokat telepítsenek a település több részén. Zeek (Szék) egy 1561. évi lajstromban 13 jobbágytelekkel és két malommal bírt. Egy 1828-as felmérés alapján már hat malomtulajdonost nevesítettek, majd a malmok száma 1900-as évek elejére elérte a 21-et. Végül 1913-ban a kismalmok mellett, egy nagyobb gazdasági, többemeletes malom is épült. Egy korabeli ágazati nyilvántartás szerint 80 malomtulajdonos volt a településen 1561-1945-ig, amit egy térképes nyilvántartás is bemutat. A legutolsó malomépítés 1994-ben történt, amikor is egy háromszintes villanymalom (10t/nap kapacitással dolgozott) készült. A környező települések gazdálkodói is itt öröltettek, valamint a térség több települését lisztel látták el.

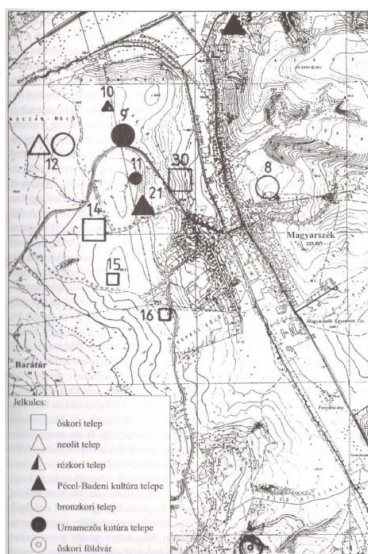
3. kép: Malmok Magyarszék településen

A község ma négy településrészre osztható, amelyeknek évszázadokon átnyúló eredete van. Ezek a történelmi, de ma is elkülöníthető településrészek: Magyarszék, a Baranya-patak keleti oldalán; Németszék, a Baranya-patak nyugati oldalán; Kishertelend, a nyugatra forduló patak északi oldalán fekszik, illetve a legutóbbi időkben ehhez kapcsolódott a rendezési tervben a városias jellegűnek minősített újtelepi településrész.

A mai Magyarszék 1931. január 7-én az 59592/900. V. 12. BM rendelettel egyesített három településből – Németszékből, Kishertelendből és Magyarszékből – jött létre. 1933-ban egy körjegyzőség alá vonják Magyarszék, Liget és Mecsekpölöske községeket, így már az 1930-as évektől folytatódott a település központi szerepének erősödése, amely a rendszerváltás után is folytatódott.

3. 1. Őskor

Az őskor késői időszakából, **újkőkorból** (neolitikum) származnak az első régészeti leletek. A késő neolit és kora rézkori Lengyeli kultúra nyomai (edénytöredékek) kerültek elő Magyarszék barátúri határában. Az újkőkorszak fiatalabb szakaszában (Kr. e. 4. évezred) számos csoportjuk alakult ki, településeik igen sűrűk voltak.

3. ábra: Régészeti lelőhelyek

(forrás: Gallina Zsolt Magyarszék régmúltja c. könyvéből)

3. 2. Rézkor

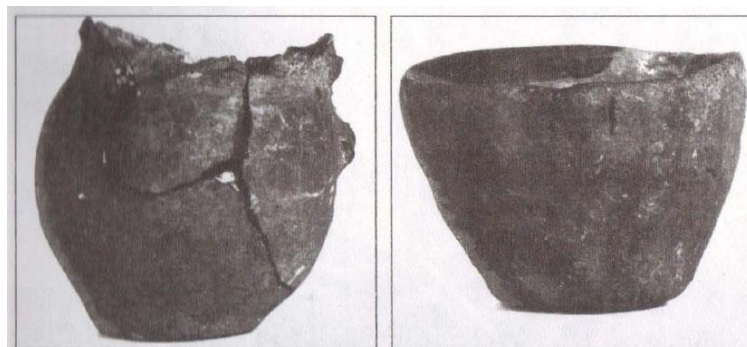
A késő rézkor időszakából már ismert régészeti anyag Magyarszék területéről a Péceli-Badeni kultúra klasszikus fázisából két kis edény lelhető fel, mely a pécsi Janus Pannonius múzeumban található. Úgy tűnik, hogy ebben az időszakban már megindult a Mecsektől északra levő területeken az erdők irtása, és kisebb népcsoportok betelepülése.

4. kép: Rézkori lelet

3. 3. Bronzkor

Magyarszék területén az első, jelentősebb emberi megtelepedést, viszonylag sűrűbb településhálózatot az Uramezős kultúra időszakából ismerünk. A Magyarszáken található Királykútról (amely forrás egy Mátyás királyhoz fűzött helyi mondáchoz köthető) két szórvány, miniatűr edény került elő. 2001. március 15-18. között ásatást folytattak a területen, ahol már létező falvak, épület emlékeit találták meg hozzá tartozó eszközökkel. Elképzelhető, hogy a település határában fekvő, Szentimre erdő felett levő földvárat is ebben a korszakban építették, melyet dr. Kápolnai Zoltán egykori magyarszéki állatorvos fedezett fel.

5. kép: Bronzkori leletek
(forrás: Gallina Zs.)

3. 4. Római kor

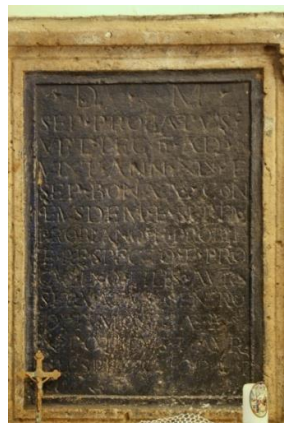
A Mecsek hegység déli lábánál alakult ki *Sopianae* (ma Pécs). A helység a 3. században kapott városi rangot és *Pannonia Inferiornak* volt a központja. A tartományt stratégiai fontosságú, hadi- és kereskedelmi utak hálózta be. Ezek az utak kővel burkolt, kavicsos ágyazású utak, amelyeket árkok szegélyeztek. A kutatások alapján a római út északi szakasza a Mánfa – Magyarszék – Oroszló – Sásd természetföldrajzilag is predesztinált tengelyen haladt. A római út maradványait 2006 őszén a falu központjában végzett szennyvízberuházás közben, 1,8 méteres mélységben, lefelé 80 cm vastagságban, metszetben lelték fel.

4. ábra: Római úthálózat
(forrás: Gallina Zs.)

Pontosan nem ismert körülmények között, a magyarszéki szántóföldeken egy római katona sírkövére is rábukkantak. Ez a legio II. adiutrix veteranusának sírsztéléje volt.

Magyarszék Kishertelend határában a régi kőhídtól északra kerültek elő még római kori eszközök és emlékek.

D(is) M(anibus)
SEP(timus). PROB(atus)
VET(eranus). LEG(ionis) II AD(iutricis)
VIXIT ANN(os) XLV ET
SEP(timiac). BONATAE CON(iugi)
EIVSDEM ET SEPTIMIO
PROBIANO ET PROBIL(i)AE
ET RESPECTO ET PRO
CVLINO FILI(i)S AVR(elius)
SERVATVS GENERO
OPTIMO FILIAE ET
NEPOTIBUS ET AVR(eliae).
RESPECTAE C(oniugi). P(ientissimae).
M(emoriam). P(osuit).

· D · M ·
SEP·PROBATVS·
VET·LEG·II·AD·
VIXIT·ANN·XLV·E
SEP·BONATAE·CON·
EIVSDEM·E·SEPTIM·
PROBIANO·E·PROBIL·
E·RESPECTO·E·PRO·
CVLINO·FILIS·AVR·
SERVATVS·GENERO
OPTIMO·FILIAE·E·
NEPOTIBVS·E·AVR·
RESPECTAE·C·P·M·P·

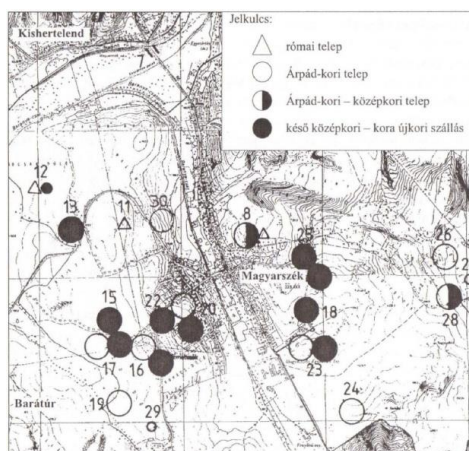
6. kép: Római sírkő fényképe

(forrás: Gallina Zs.)

3. 5. Árpád-kor

A 2000-2001-ben folytatott terepbejárások során, Magyarszék területén igen sok Árpád-kori településnyomot találtak. Ez megfelel az Árpád-kor 11-12. századi aprófalvas települési képezetnek. Az Árpád-kori – középkori Szék temploma a falu közelében, feltehetően a mai templom alatt, vagy annak közvetlen környékén állhatott.

A község első írásbeli emléke a Pápai tizedjegyzékben maradt fenn 1332-ből, 1333-ban Zeek, későbbiekben (1335-ben) Zek. Szék plébániája ebben az időben igen magas, 101 denáros átlagot produkált a pápai tized fizetésében. Összehasonlítva a megye más településeivel ez igen magas aránynak számít, ami a korban jelentős lakóhelyre, igen nagy falura utal. Ezzel a felsorolt települések sorában a 13. helyet foglalja el, például Pécsvárad (180) és Siklós (159) sem fizetett sokkal többet. Ezek alapján joggal következtethetünk arra, hogy a Magyarszék már jóval az első említése, vagyis 1332 előtt létezett.

7. kép: Régészeti leletek Magyarszéken

(forrás: Gallina Zs.)

3. 6. Török-kor

A mai Magyarszék környékének török meghódítása 1543-ban történt, így Szék és a környező falvak többsége is átélte a hódoltságot. A lakosság lélekszáma a hadi események miatt visszaesett. Az élet folyamatosságára utal azonban a keresztény hitélet fennmaradása is. A hegyháti községben az élet folytatódott, vallási értelemben nem történt nagy törés. A 17. század első felében azonban Baranyában már igen kevés volt a katolikus hitvallású keresztény ember. Római katolikusnak számított a Hegyhát és a Mecsek alján néhány falu, közéjük tartozott Szék is. Ez egy 1620-ból származó levél bizonyítja, amelyen felsorolják, a hitszónokokat, akik katolikus beszédet mondanak: „Széki Mihály a Szék nevű birtokon, 1 mérföldre hegyeken túl. Így még a török időkben is központi szerepet töltött be a fiókegyházakkal: Barátúr, Pölöske, Hertelend, Mánfa”.

3. 7. A török kiűzése után

Az egyes falvak többnyire túléltek a török hódoltságot, de házaik, lakosságuk száma, gazdasági erejük azonban igen megcsappant. Szék környékén a házak száma 3-15, a családfők száma 3-14 között mozgott. A művelt föld közül 45-100 hold szántót, 15-75 kapás szőlőt műveltek. Egy 1695-ben készült összeírás (*Beschreibung der zu Fünfkirchen gehörenden Dorfschaften*) már Szék pontos népességeit, lakóinak nevét, gazdasági mutatóit és egyéb fontos adatait is közli.

1. táblázat: *Pagus Szek* (Magyarszék 1695-ben)

Névsor	fiú	ló	ökör	Tehén	borjú	sertés	méh	szőlő	szántó	búza iug. **	vegy. iug. ***	hüv. iug. ***	árpa iug.	zab iug.	sz. sz. ***
Georgius Lele	1	-	-	1	1	1	-	1	1	-	-	1/4	-	-	2
Mathias Cseke	1	-	-	2	2	3	-	1	2	-	1,5	-	-	1/8	3
Mathias Kys Pal	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	1,5	-	1/8	-	2
Nicolaus Kovacs	-	-	-	1	1	1	-	1	1,5	2	1,5	-	-	-	2
Stephanus Gallo	1	-	-	2	2	10	3	1	3	-	-	-	-	1/4	2
Michael Tapaszi	-	-	-	1	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	1
Petrus Böröczke	1	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Georgius Viaz	1	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1/8	2
Össz.	5	-	-	10	10	21	3	5	8,5	3	5,5	1/4	1/8	0,5	14

*méhkas ** iugerum *** vegyes **** hüvelyesek ***** szénás székér

1. táblázat: Népességszámok 1695-ből

(forrás: Gallina Zs.)

A falvakban gyorsan újra indult az élet. Az egyház is igen gyorsan, újra megvetette a lábát. Például az 1714. évi pécsi zsinat szerint már volt plébánosa Széknek, Vácsy István (1706-1716) személyében, előtte már 1704-1706-ig Hradeczky János töltötte be ezt a tisztséget.

Az 1721-es vizitációkor az első generációs templom sajnos már csak romos állapotban volt jegyzékbe vehető: „a Szent István király tiszteletére szentelt templom szerkezetének nagyságától és öregségétől leromlott, mindhárom részében, ennek a püspökségnek a plébániatemplomai között könnyen lehet, hogy az első, erős kőből és szilárd cementtel emelve, a jelenleg már félig rohadt zsindellyel fedve, és lécekkal, falusias munkával bedeszkázva, a szentély régi ép ívével, a templomhajó falaitól vagy közepétől csupán két

fallal elfödve, a templom három része pedig három ív közbehelyezésével van elzárva, és tartósan fedetlenül, nagyon régen szentelve (mint sejthető). Oltára csak egy Szent István-képből áll, durva ecsettel kidolgozva, és egy felső Szentháromság-képből, lécekre festve, hozzáadva két oldalkép: az egyik a Megváltóé, a másik a Szűz Anyáé. E templom két kapuja hasított kőből, különböző díszítményekkel a régi munka normái szerint készítve (mint az ablakok is) – mindezek a régi templom nem utolsó nagyszerűségét tanúsítják.” Az 1733-ból fennmaradt írásos emlékek alapján: „Vannak tornyai égetett téglából, tekintélyes magasságba emelve, amilyen téglából épült a templom egy része is. Északi oldalon a téglafal majdnem ép, ahol a templom testéhez kapcsolódott a régi kápolna, amelybe egykor két boltív alatt lehetett bemenni...”

Időpont	Családok száma, illetve lélekszám
1561	13 család
1690	6 család
1695	10 család (30 fő)
1742	350 fő
1845	983 fő
1880	1027 fő
1910	1168 fő
1930	1157

2. táblázat: Népeségsszám változása az elmúlt 500 évben

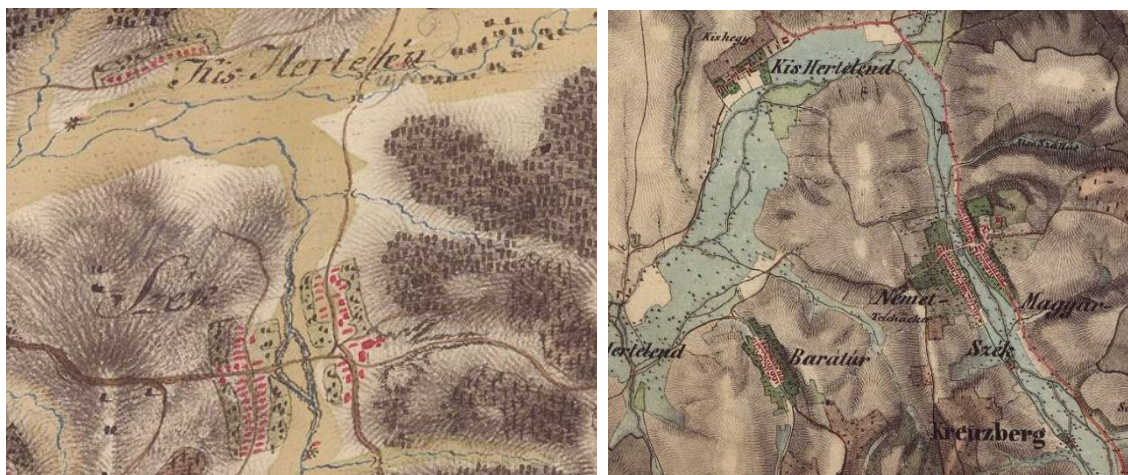
3. 8. Német betelepítés

Az 1700-as esztendőre konszolidálódik a helyzet, a magyar ajkú lakosok visszatérnek, mintegy 30 év múltán az ott élő, akkor még színmagyar lakta településen, élénk gazdálkodás folyik. Természetesen az akkori körülmények között a 35-40 magyar család nem volt képes művelni az elhagyott földterületeket, ennek következtében indult meg III. Károly által elrendelt első (németajkúakat érintő) betelepítése Magyarországra, mind megannyi Hegyháti lakatlan, elhagyott területre. Az 1723-24. évi országgyűlési határozata alapján, a király hirdetésekkel tett közzé a német birodalomban és az osztrák örökös tartományokban, amelyekben szabad embereket hívott az országba és hat évi adómentességet ígért.

A németek nagy többsége a frank vidékről, Banden-Württembergből, Elzászból és más különböző tartományokból települt át. A költségeket a dunai szállításhoz a kitelepülők állták egészen Bécsig. Bécsből a telepítendő területre az osztrák- magyar állam fedezte a költségeket. Az első feladat a kis házakat megépíteni fából, sárból a tető pedig szalmából volt fedve. A következő volt az imádkozóhelyek, templomok kialakítása. A bevándorlóknak 200 guldent kellett az óhazából házépítésre és az első kiadásokra magukkal hozniuk. A betelepült németek felvirágoztatták az elhanyagolt, lepusztult vidéket. Virágzó mezőgazdaságot és magasan képzett iparos réteget hoztak létre. A maguk módján kifejlesztették a helyi ipart is. Egyre nagyobb és komfortosabb házakat építettek. Az állattartásra szinte istálló paloták készültek. Amikor a fejlődés már erre a magas szintre eljutott, jött 1945, a németek tragédiája benne a magyarszéki németeké is.

Magyarszékre a németek az 1700-as évek elején telepedtek le. Így a 18 század első harmadára Trier környékéről megérkeztek a ma itt élő német ajkú lakosok elődei. 1740 körül a németek kezdtek külön települést alkotni. Ez volt Németszék, ahol a teljes lakosság németajkú volt. Érdekesség, hogy a vizitációk során Németszéket Szék fiókközségeként tartják számon, melyet egy patakocskára választ el, mégis annyira külön áll, hogy önálló.

A német telepések érkezésének második szakasza az 1770-80-as évekre tehető és ők már a kialakított Németszéki utcákban építkeztek és növelték a lélekszámot. A betelepülők közül többen mesteremberek is voltak, így ők építették az első vízimalmokat is. A malmok elnevezései utalnak a svábságra (pl. Schaff-malom).

8. kép: : Magyarszék az I. (1763-1787) és a II. (1806-1869) katonai felmérés térképein

Németszék szintiszta német lakossága az 1931-es csatlakozásnál 358 fő volt. Szintén németajkú volt a település északi határában (a később kialakult) fekvő Kishertelend. A mai Magyarszékhez tartozó Kishertelend 1860-ban Kis Hertelend néven még Magyarhertelendhez tartozott. A pécsi szeminárium (Magyarhertelendet) Nagy-Hörtelendnek nevezte attól fogva, mióta határából egy darabot kisházásoknak osztottak ki. Ezt az újabb települést ezután Kis-Hertelendnek nevezték, itt 112 német nyelvű lakos élt. Önálló temploma nem volt, csak egy harangláb, amely az ott élők jóvoltából épült, és a mai napig áll.

9. kép: Kishertelend, harangláb

A magyarszéki németek tragédiája 1944 decemberében kezdődött. A szovjet hadsereg 1944. december 22-ei '0060'-as számú katonai parancsa szerint a német férfiak 17-40, a nők 17-30 éves korig kötelesek voltak a Szovjetunióban jóvátételi munkát végezni. Magyarszékről 37 személyt, többségben nőt (anyát) hurcoltak el. A rendelet 1947-ben megváltozott és így csak a magukat német nemzetiségűnek vallókat vitték el, a magyar nemzetiségűket nem. Magyarszékről 1948. június 1-jén indult el a németeket szállító vasúti szerelvény. A végállomás a szászországi (kelet német) Pirna volt. A kitelepítés főleg az öregeknek volt tragikus, akik politikailag sosem voltak elkötelezve és hazájuk mégis megbüntette őket. A magyarországi németek jogegyenlőségét az 84/1950-es számú minisztertanácsi rendelet tartalmazta. Magyarszékről 41 családot, összesen 241 főt telepítettek ki.

A település mai lakosságából a legutolsó népszámlálás összeírásakor 96 fő vallotta magát német nemzetiségűnek, ez a település lakosságának mintegy 9-10%-a. A község mai életében nagy szerepe van a német nemzetiségi kultúrának és a német nyelv ápolásának. A német nemzetiségi klub keretén belül 45-50 fő ápolja a hagyományokat. Megjelennek a település rendezvényein, civil szervezetek életében, valamint az általános iskolai oktatásban is. 1993-ban kezdődött a német nemzetiségi hagyományok ápolása, ekkor jött létre a Magyarszéki Német Nemzetiségi Ifjúsági Zenekar. A Magyarszéki Általános Iskolában a német nemzetiségi nyelv oktatása felmenő rendszerben 2002-ben kezdődött el.

3. 9. Magyarszéken kialakuló intézmények

A község lakossága folyamatosan gyarapodott. 1742-ben a plébánián anyakönyvi kivonatban kezdték el vezetni a születéseket, a házasságkötéseket és a halálozásokat. Az anyakönyvek vezetését 1895-től átvette Községi Önkormányzat. Már ebben az időben is a helyi parókián vezették a környező települések ugyanilyen nyilvántartásait is. Az 1733-as vizitáció Szék filiának a következő településeket említette: Németszék, Mánfa, Magyarszék, Budafa, Komló, Pölöske, Ligeth, Szopok, Jánosi, Abaligeth, Rákos, Szakáll, Husz-Tóth, Kovácsszéna, Bodolla.

Téglási Miklós esperes plébános széki lelkészi szolgálatának idején, a pécsi székesegyházi uradalom nagylelkű segítségével vette kezdetét 1757-ben az új templom építése. Az ősi – valószínűsíthetően Árpád-kori – templom romos részét Klimó György püspök lebontatta, és „*a régi templom fundamentumjaira 18 öl hosszú, 8 öl széles templom épült*”. A munkálatok 1758-ban fejeződtek be, a templomot Chrisztovich Imre pécsi örkanonok szentelte fel a Szent Őrangyalok tiszteletére. 1815-1864 között, leghosszabb ideig Gruber György Cz. kanonok és plébános látta el az egyházi feladatokat Magyarszéken. Az ő nevéhez fűződik az ún. „papkert” létrehozása, amelyről a korabeli Pesti Vasárnapi Újság az alábbiakat írta: „*Gruber György úr szerény falusi egyházában, minden szűk jövedelmei mellett, áldásteljesen működött az egyház falain kívül is. Kaposvár és Pécs között fekszik Szék, hol a tisztelt férfiú éveit tölté. A kik kissé vissza tudnak emlékezni, tudják minő siralmas állapotban volt e vidéken a gazdászat és kertészet. Most ezer meg ezer gyümölcsfát láthatni itt, melyet Gruber ültetett és nevelt, hol elébb még cserje sem tenyészett; láthatni a legszebb virányt, hol előbb oly vízmosások voltak, hogy tornyokat lehetett volna a mélységbe leereszteni a nélkül, hogy a kereszt kilássék belőle, s láthatni a legválogatottabb szőlőtőkét, hol előbb dudva és bujtorján termett. Azonkívül a derék férfiú, buzgó pártolója a nemzeti irodalomnak és szorultságba jött híveinek mindenkoron és mindenben kész segítője. Sok ily derék falusi lelkészt hazánknak.*”

10. kép: A templom korabeli ábrázolása, illetve a Historia Domus

Szintén itt temették el Gruzling Ferenc esperest aki 1864-1896-ig volt a falu plébánosa. Az Ő nevéhez fűződik a Historia Domus (Historia Parochiae Magyar-Szék) története.

11. kép: A plébánia az 1900-as évek elején

A Magyarszéken működő iskolákról régi egyházlátogatási jegyzőkönyvek (1729-es Domsics, 1742-es Berényi és 1783-as Esterházy, majd 1810-es Király, 1829-es Szepessy és Szitovszky püspök) tesznek említést. Az első közös iskolaépületet 1845-ben építették, majd mivel ez a század végére szűknek bizonyult, 1899-ben a ma is álló iskolaépületet emelték két nagy méretű teremmel és két tanítói lakással. Az iskola tanulóinak létszáma 1848-ban 156 fő, 1896-ban 163 fő volt. Az iskola beiskolázási területéhez már akkor is több település tartozott, Kishertelend, Németszék és Liget.

12. kép: Az iskola az 1900-as évek elején

1950. február 17-én államosították az iskolát. Az új rendszerben körzetesítést is végrehajtottak, melynek során 1951-ben igazgatásilag Magyarszékhez tartozó települések Liget, Mecsekpölöske, Mecsekjánosi és Kisbattyán voltak. Az iskola bővítése hattantermessé 1964-ben történt meg. Az intézményt az 1986-87-ben új szárnnyal bővítették ki öt új tanteremmel, így teljesen megfelelt egy nyolcosztályos általános iskola feltételeinek. Abban az időben az iskolások létszáma elérte a 320 főt, a ligeti és a pölöskei tagiskolákkal együtt. Jelenleg a Magyarszéki Általános Iskolába mindszentgodisai, bakócai, magyarhertelendi, barátúri, oroszlói, mánfa, mecsekpölöskei, ligeti, magyarszéki, sásdi, komlói diákok járnak. Az iskola tanulói létszáma 2013-ban 152 fő volt.

Az első óvoda működését 1954-ben kezdte meg egy gazdasági épületben. 1968-ban adták át az új 50 férőhelyes óvodát. A következő évben tornaszoba és öltözők, valamint politechnikai terem építésére került sor. Az intézmény 1990 óta körzeti óvoda, beiskolázási körzete Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Bodolybér, Magyarhertelend, majd Oroszló településekre terjedt ki.

A művelődési házat 1969-ben kezdték építeni, 1976-ban adták át rendeltetésének.

Magyarszék 1948 óta körzeti orvosi székhely, a körzetbe tartozó települések: Liget, Mecsekpölöske, Magyarhertelend, Barátúr. Ugyanebben az időben alakult ki a körzeti védőnői szolgálat is. Ezzel egy időben indult el a védőnői szolgálat is. 1948 óta a településnek van egészségháza, amely 1967-ben lett újjáépítve (körzeti orvosi rendelő).

Az 1964-ben alakult takarékszövetkezetnek megépült 1967-re a kiszolgáló épülete. A takarékszövetkezet a mai napig folyamatosan működik a környező települések lakosságának szolgálatában.

Magyarszék már az 1930-as közepétől körállatorvosi székhely. A körzeti állatorvosi lakás kialakítása 1965-ben történt meg. Ma is több település állatorvosi szolgálatát teljesíti: Magyarhertelend, Barátúr, Bodolyabér, Liget, Mecsekpölöske.

A település központi funkcióinak elismerése volt, hogy már 1978-ban megkezdődött a magyarszéki víz-gerincvezeték kiépítése, amely az alapját képezi annak, hogy jelenleg 100 %-os a vízszolgáltatás a településen. 1974-76-ban ravatalozót építettek a településen, majd kezdetét vette a Körzeti Orvosi rendelő és orvosi lakás építése 1980-ban.

Magyarszék 1933-tól 1950-ig körjegyzőségi székhely volt: Liget, Mecsekpölöske és Magyarszék lakosainak ügyeit helyben intézték. 1950-ben alakult a Községi Tanács, majd

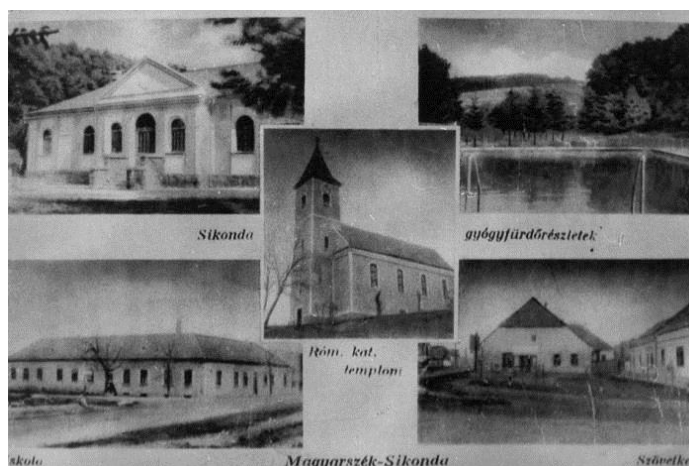
1969-ben Mecsekpölöske és Liget településeket közigazgatásilag Magyarszékhez csatolták, így kialakult a Közös Községi Tanács, amely az 1990-es választásokig állt fenn. 1990-ben Közös Hivatal jött létre Magyarszék, Mecsekpölöske és Liget községek irányítására, amelynek szervezeti munkáját a Magyarszéki Körtjegyzőség látta el. 2013. március 1-jétől új kibővült hivatal kezdte meg a működését. A Közös Önkormányzati Hivatal már hat település (Magyarhertelend, Bodolyabér, Liget, Oroszló, Mecsekpölöske és Magyarszék) lakosainak ügyeit intézi.

1920-ban alakították a Hangya Fogyasztási és Értékesítő szövetkezetet, amely Ember Péter és Matlenheim József 1800 korona alaptőkéjéből alakult. 1934-ben már 303 tagot és 469 üzletrészt számlált, havi forgalma 3000-3500 pengő volt. Fűszer-, rövid- és díszárú-kereskedelemmel, korlátozott, kísértékbeni italméréssel, dohányárusítással és kereskedelmi tevékenységgel foglalkozott.

13. kép: A Hangya szövetkezet üzlete, illetve a vasútállomás épülete

A fenti fényképről is látszik, hogy Magyarszékhez tartozott Sikonda Gyógyfürdő, ahová az utasok szállítását a magyarszéki vasútállomásról közvetlen buszjárat biztosította az 1930-as évek közepétől. Sajnos 1950-es évek végén Sikondát az intenzíven fejlesztett Komlóhoz csatolták, de a termálvíz ellátását a mai napig részben az S5-ös kútból Magyarszék biztosítja.

14. kép: Magyarszék-Sikonda település képeslapja a 20. század elejéről

15. kép: Az I. és a II. világháborúk emlékoszlopa

3. 10. A település fejlődése a második világháború után

1947-ben, a lakosság lélekszámában és nemzetiségi összetételében jelentős változás következett be. magyarszékről kitelepítettek Németországba 41 családot mintegy 200 főnyi családtaggal, összesen 241 főt. Ennek „ellentételezésére” Felvidékről betelepítettek 19 családot 74 családtaggal, összesen 93 főt. Végeredményben a betelepítést és kitelepítést figyelembe véve, a község lélekszáma 148 fővel csökkent.

Az 1949-et követő években a közeli és rohamosan fejlődő Komló hatására elég jelentékeny vándorlás indult meg Magyarszékre is a bányák fejlesztése miatt. Így 1963-ban a népesség létszáma túllépte az 1300 főt. Ez a létszám a 2000-es években a komlói bányaüzemek felszámolásával lecsökkent 1200 fő alá.

A község lakóházainak száma 1947-ben 215 db volt. 1960-ban a lakóházak száma már 279-re emelkedett, 1970-ben elérte a 320-at, jelenleg 384 lakás van nyilvántartva.

1960-ban alakult meg a Magyarszéki Termelő Szövetkezet. 1961-ben a magyarszéki szövetkezet egyesült a mecsekpölöskeivel, 1967-ben pedig a ligeti termelőszövetkezetet csatolták községünk szövetkezetéhez. A termelőszövetkezet neve „Egyetértés MGTSZ Magyarszék” lett. A szövetkezet székhelye és központi irodája Magyarszéken került kialakításra a volt csendőrlaktanya épületében (a háború előtti időkben a csendőrség térségi szolgálatát innen irányították 8-10 település tekintetében). A termelőszövetkezet ebben az időben közel 4000 hektáron gazdálkodott és mintegy 300 főt foglalkoztatott. A termelőszövetkezet egyik fő bevételi forrása az állattenyésztés volt, amelyet bizonyít a juhodály, hízómarha-istálló, kocafiaztató épületeinek létrehozása. A termelőszövetkezet a későbbiekben gépállomást és gépműhelyt épített, valamint elindított egy varrodai szolgáltatást is. A gépműhelyben lakatos tevékenységet is végeztek. Ezek a fejlesztések jelentették Magyarszék iparosodásának kezdetét az 1970-es években. A rendszerváltás után a szövetkezetet privatizálták, 3-4 nagygazdaság alakult ki belőle.

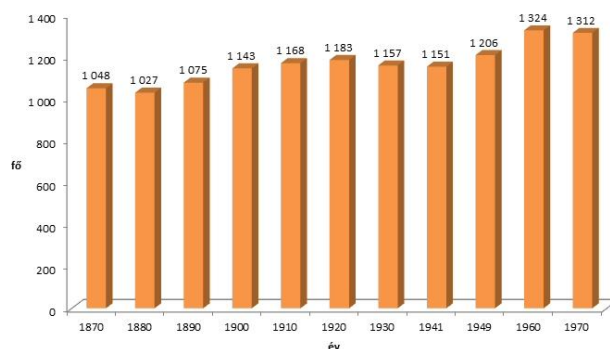
A község területén a vasútállomásnál egy pakura tároló működött a rendszerváltásig, ami a környező települések aszfaltozási munkálatait látta el alapanyaggal.

1948-tól működik községünkben könyvtár, ami kezdetben népkönyvtár volt. 1955-től mint községi könyvtár működik, majd kibővült az Általános Iskola könyvtárával, jelenleg az Integrált Községi Szintér keretében érhetők el a könyvek és a szolgáltatások, közel 5500 kötettel. A könyvtár tevékenységét bővíti egy „eMagyarország pont” (teleház), ahol hat számítógéppel bárki elérhet további könyvtári szolgáltatásokat, illetve 2004-től kezdődően az Internet lehetőségét is. Jelenleg a könyvtár működtetését a Csorba Győző Megyei könyvtárral szerződésben, helyi könyvtáros alkalmazásával végezzük.

4. A népességszám alakulása és a népmozgalom jellemzői

4. 1. Magyarszék demográfiai jellemzői

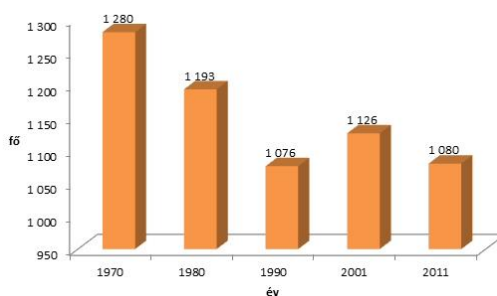
A község lakosságszámának alakulása az 1870-es évektől folyamatosan gyarapodott. Az 1930-as világgazdasági válság hatására részben csökkent, majd 1945 után újból emelkedni kezdett. Csúcsponjtját az 1960-as években érte, amelynek kialakulása részben összekapcsolódott a komlói szénbányák működésével. Ebben az időben kezdett növekedni a lakásállomány, bővült a település szociális és kulturális élete. Pozitív hatása volt az infrastruktúra változására, a sportra és a művelődésre egyaránt, amelynek következtében hatást gyakorolt a népességszám közvetlen emelkedésére is.

5. ábra: Magyarszék jelenlévő összes népessége 1870-1970 között

(Forrás: KSH)

Az első hivatalos népszámlástól kezdve a népesség növekedése egészen 1970-ig folyamatos és viszonylag egyenletes volt. Az 1870. évi 1048-as lakosságszám az 1960-as évek végére 1342 főre emelkedett, ami a település földrajzi elhelyezkedése miatt jelentős népességnövekedést jelentett, hiszen a komlói szénbányászat felfutása és az ottani új lakóterületek, épületek felépítése **ellenére növekedett Magyarszék lakosságszáma**. A háború utáni kitelepítések (német származásúak) és betelepítések (felvidékiek) egyenlege jelentős mértékben nem befolyásolta a demográfiai mutatókat, inkább e változások a település lakosságának összetételére volt hatással.

6. ábra: Magyarszék lakónépességének változása 1970-2011 között

(Forrás: KSH)

Az 1970-es évektől a természetes szaporodás negatív irányú csökkenése, illetve az elvándorlás miatt általánossá vált a népességszám esése. 1970 óta a település fogyásának legfontosabb tényezője az elvándorlás volt, ezt azonban az 1990-es évek után sikerült részben megfordítani és újból növekedés tapasztalható a lakosság számában, ami közel 5%-os volt.

A 2008-as gazdasági válság hatására azonban megint minimális mértékben csökkent a lakosság száma. 2013-ban a népességszám 1086 fő volt, ami azt jelentette, hogy nem csökkent Magyarszék lakossága, megállt a fogyás, minimális emelkedés következett be. A lakosságszám tekintetében a mikrotérségben fekvő hét település közül az összlakosságból közel 30%-os nagyságrendben részesedett, amely arány azóta is növekvő. A természetes fogyás általános jelenség Magyarországon, Baranya-megyében és a kistelepüléseken, a magyarszékihez hasonló stagnálás erényként értelmezendő. A település fejlesztési dokumentumaiban évek óta kiemelt cél a népességszám gyarapításának támogatása, erre az ipari vállalkozások tevékenységének bővülésével és új beruházások megvalósulásával nyílik a legnagyobb esély.

	Népszaporulat 1980-2011			
	Természetes szaporulat	Élve születés	Halálozás	Vándorlási különbözet
1980-1989	-34	112	146	-83
1990-2001	-81	91	172	131
2001-2011	-39	84	123	-7

3. táblázat: Magyarszék népességváltozásának tényezői 1980-2011 között

(Forrás: KSH)

Az utolsó két népszámlálás között eltelt időben, míg a Komlói járásban a vándorlási veszteség átlagosan több mint 15%-os (-15,05%), azaz összesen 2024 fős fogyást mutatott, addig Magyarszéken – szinte egyedüli településként a térségben – közel azonos számban voltak az elvándorlók és a településre beköltözők (-0,63%, -7 fő). A térség természetes fogyásának értékeit meghazudtolóan (Komlói járásban átlagosan -8,36%), a településen csupán 3,53%-os negatívum mutatható ki 2001 és 2011 között, amely a legkisebb fogyási érték a járásban, de a település tágabb környezetében is.

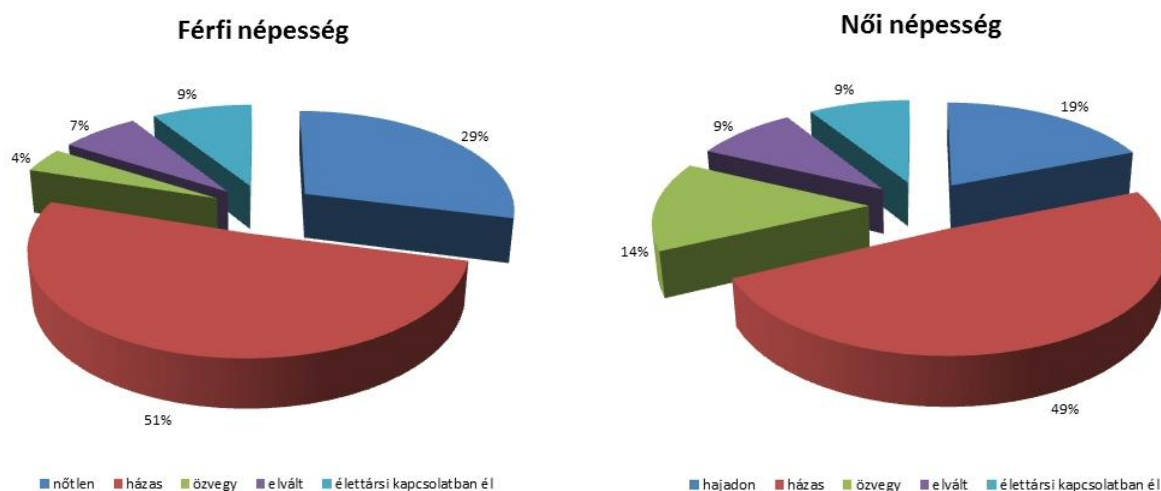
A halálozás tekintetében kiemelhető, hogy 2001 és 2011 közötti halálozási arányszám 28,5%-kal csökkent az 1990-2001 évekhez képest, ami az életminőség a település fejlődésének eredménye az időskorúak életvitelében. Ugyanakkor az élve születések száma nem mérséklődött ebben az időben jelentősen, hiszen nem érte el a 8%-ot sem, ebből következően a természetes szaporulat 2001-2011 közötti időszakban relatíve növekedett az 1990-2001. évekhez képest (a természetes szaporulat növekedése az 1990-2001 közötti évekhez viszonyítva 2001-2011 között 51%-ot tett ki).

	1990	2001	2011
A község területe (km²)	13,86	13,86	13,86
Ebből: - belterület (km ²)			1,38
- külterület (km ²)			12,48
Lakónépesség száma (fő)	1076	1126	1080
Ebből: - belterületi népesség (fő)	1076	1112	1052
- külterületi népesség (fő)	0	14	28
Népsűrűség (fő/km²)	77,6	81,2	77,9
Ebből: - belterületi (fő/km ²)			762
- külterületi (fő/km ²)			2

4. táblázat: A község főbb területei és népesség adatai 1990-2011

(Forrás: KSH)

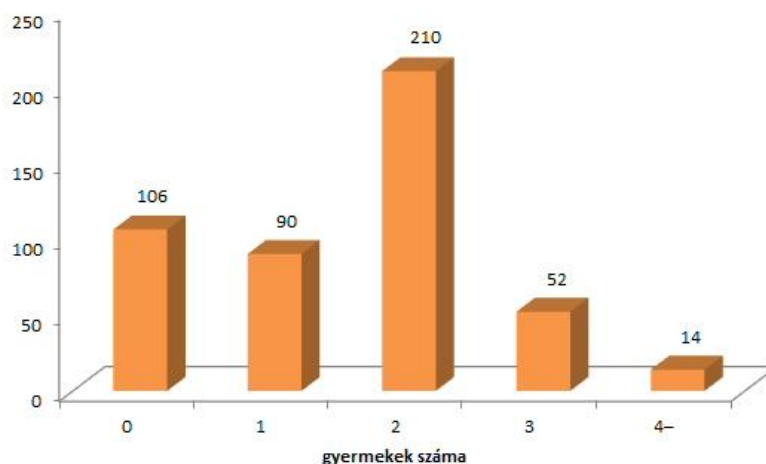
Magyarszék település teljes területére vetített népsűrűsége jelenleg közel 78 fő/km², míg a belterületi érték 762 fő/km².

7. ábra: A 15 évesnél idősebb lakosság családi állapota (2011)

(Forrás: KSH)

A férfi népesség fele házas, az élettársi kapcsolattal együtt eléri a 60%-ot, ami a női népesség adataival majdnem megegyezik. Különbség a nőtlenek és hajadonok számában van, itt a nőtlen férfiak aránya 29%, a hajadonok aránya 19%. Ez az életkor végére kiegyenlítődött, hiszen 10%-os különbség keletkezett az özvegyek számában a nők előnyére, amit rendszerint a férfi népesség magasabb mortalitása okoz.

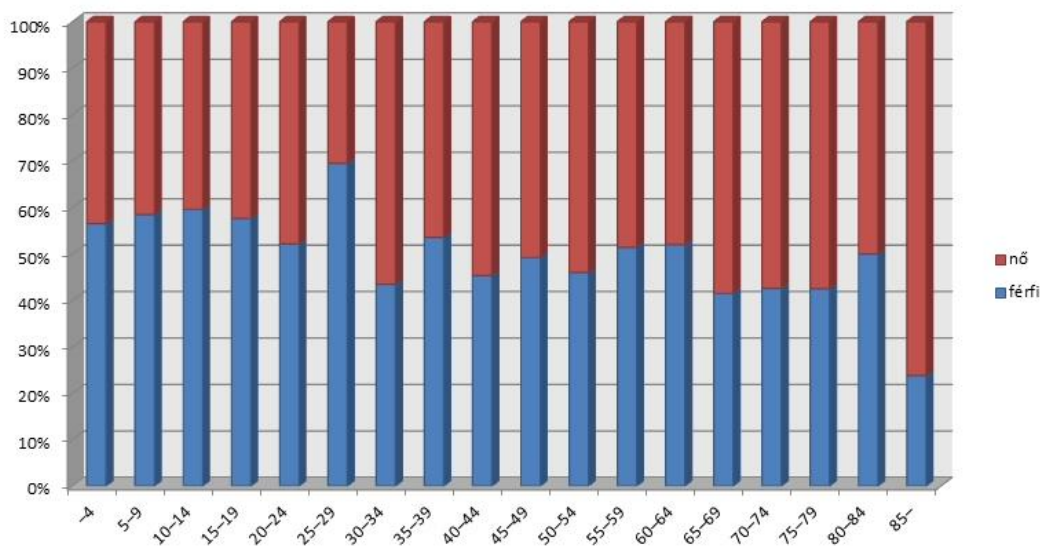
8. ábra: A női lakosság megoszlása az élve született gyermekek száma szerint (2011)

(Forrás: KSH)

A gyermekvállalási hajlandóságot több tényező is befolyásolja, ezek közül ki kell emelni az egzisztenciális és szociális tényezőket, valamint a település infrastrukturális és intézményi ellátottságát. A családi állapot változása, ami a rendszerváltás óta eltolódott az élettársi kapcsolat felé, nem befolyásolta a gyermekvállalási kedvet, hiszen a kettő vagy több gyermeket vállalók száma több mint 58,5%-a – az élve született gyermekeket tekintve – a női lakosság körében. Így a településen leginkább a kétgyerekes családmódel jellemző. A kétgyermekes családok aránya 44,5% a családokat és a házas és együtt élő párokat figyelembe véve, ami meglehetősen urbánus adat.

4. 2. A népesség rétegződése

A népesség minőségi mutatóinak vizsgálata során különös figyelemmel kell kezelni a nemek és a korcsoportok szerinti összetételt, hiszen ezek nagy mértékben befolyásolják a népesség természetes reprodukciós lehetőségét, illetőleg a munkaerő potenciál várható alakulását.

9. ábra: A népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása (2011)

(Forrás: KSH)

Magyarszéken a nemek szerint megoszlás a térségi átlaghoz viszonyítva mást mutat: a férfiak száma összességében nagyobb mint a nőké: 545 férfi és 535 nő él a településen. Ez a többlet a 25-29 éves korosztálynál jelentkezik leginkább, ami a község munkaerő-képességét is javítja.

A 70 év feletti lakosság tekintetében viszont nőtöbblet jellemző, de jelentős arányeltolódás csak a 85 év felettiéknél tapasztalható. A 65 évestől 84 éves korig vizsgált arányszámok, ahol a férfiak száma magasabb 40%-nál, a nőknél a 60%-hoz közelít, sok tekintetben rendkívül hasonló a megfelelő városi adatokhoz.

Év	Lakó-népesség (fő)	Korcsoport					
		0-14 év		15-59 év		60 év felett	
		fő	%	fő	%	fő	%
2001	1126	180	16,0	720	63,9	226	20,1
2011	1080	162	15,0	661	61,2	257	23,8
Változás 2011/2001 (%)	95,9	90,0	-1,0	91,8	-2,7	113,7	3,7

5. táblázat: A község népességének korösszetétele

Magyarszéken a lakosság korcsoportos megoszlását a következő számokkal jellemezhetjük:

- 100 felnőtt korúra jutó gyermekkorú: 25
- 100 felnőtt korúra jutó öregkorú: 39
- 100 gyermekkorúra jutó öregkorú: 159
- 100 felnőtt korúra jutó gyermek- és öregkorú: 63

A gyermekek száma tükrözi a születések alacsonyabb arányát, de a helyi adatok az országos tendenciához képest kedvezőbb képet mutatnak.

Település	10-x éves, az általános iskola első évfolyamát sem végeztek		15-x éves, legalább az általános iskola 8. évfolyamát végeztek		18-x éves, legalább középiskolai érettségivel rendelkezők		25-x éves, egyetemet, főiskolát végeztek (oklevéllel)		Érettségizettek, egyetemet és főiskolát végzettek összesen
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	
Magyarszék	2	0,2	894	96,2	379	42,3	94	11,4	53,7
Pálháza	1	0,1	916	98,5	473	52,6	131	16,1	68,7
Igal	12	1,0	1011	92,8	390	37,8	112	11,8	49,6
Nagymányok	8	0,4	1897	94,0	690	35,4	176	9,9	45,3
Mágocs	8	0,4	1931	92,7	656	32,9	160	8,9	41,8
Villány	7	0,3	2121	95,4	879	41,3	241	12,8	54,1
Sellye	9	0,4	2313	94,3	971	41,2	251	11,7	52,9
Sásd	16	0,5	2669	94,8	1156	42,6	330	13,4	56,0
Pécsvárad	15	0,4	3327	95,5	1486	45,5	487	16,7	62,2
Komló	123	0,6	20 350	95,6	7681	37,5	1839	9,9	47,4

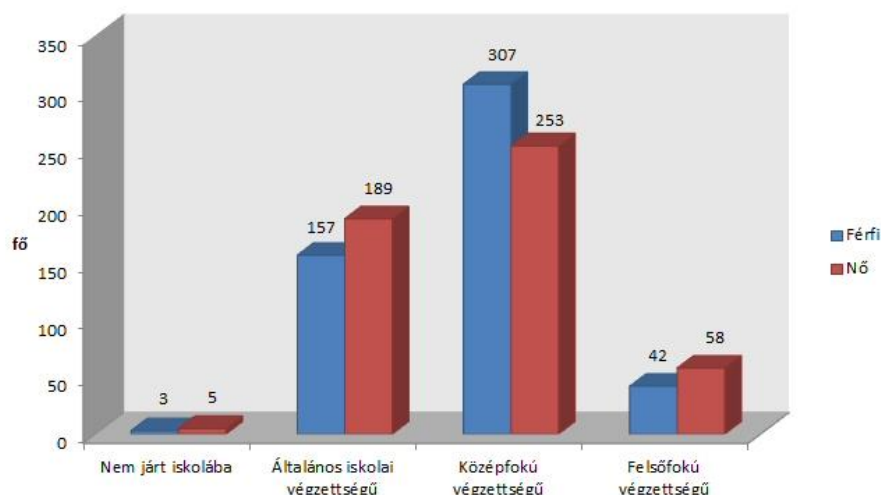
6. táblázat: A népesség végzettségi mutatói néhány magyarországi kisváros adataival összevetve

A lakosság iskolázottsági mutatói nagyon jónak mondhatók és folyamatosan javuló tendenciák mutatnak. A 2011-es népszámlálási statisztika alapján megállapítható, hogy a felsorolt települések közül az általános iskolát elvégzettek aránya 96,2%, amelyben egyedül csak Pálháza előzi meg Magyarszéket. A középiskolát, főiskolát és egyetemet végzettek arányszámát tekintve is jól áll Magyarszék, megelőz olyan településeket, mint Komló, Nagymányok, Mágocs, Sellye.

Település	Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el		Az általános iskola 8. évfolyamát elvégezte		Középfokú végzettségűek (oklevél és érettségi)		Egyetemet, főiskolát végeztek (oklevél)		Közép- és felsőfokú végzettségűek összesen
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	
Magyarszék	8	0,8	346	34,1	560	55,2	100	9,9	65,1
Pálháza	7	0,7	316	31,3	548	54,3	138	13,7	68,0
Igal	19	1,6	512	43,1	540	45,4	118	9,9	55,3
Nagymányok	25	1,1	926	41,8	1084	48,9	182	8,2	57,1
Mágocs	19	0,8	1086	47,9	990	43,7	171	7,6	51,3
Villány	23	1,0	896	37,6	1216	50,9	251	10,5	61,4
Sellye	25	0,9	1044	39,6	1306	49,6	260	9,9	59,5
Sásd	29	1,0	1130	37,1	1540	50,6	343	11,3	61,9
Pécsvárad	36	1,0	1372	36,3	1867	49,4	505	13,3	62,7
Komló	248	1,1	8707	38,0	12081	52,6	1907	8,3	60,9

7. táblázat: A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerinti összehasonlító táblája

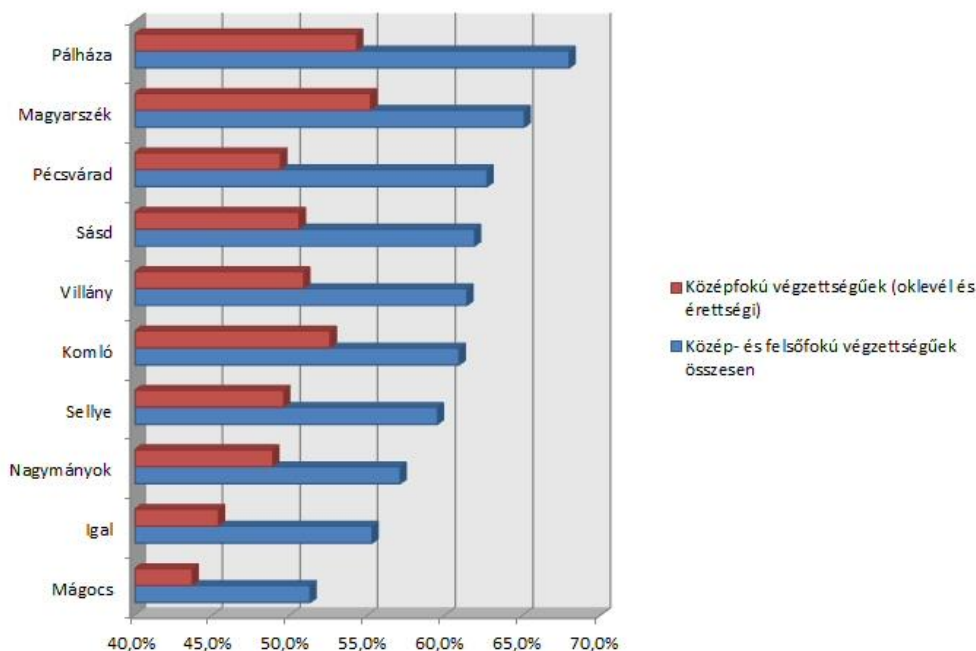
A középfokú végzettségűek tekintetében, amely egy település szempontjából a szakmunkás és a középvezetői réteget adja, rendkívül jó aránnyal rendelkezik Magyarszék, hiszen ez a szám meghaladja az 55%-ot. Ha a középfokú és felsőfokú végzettségűek összarányát vesszük, szintén az elsők között van Magyarszék település a maga 65%-ával. Ez mindenképpen kedvező helyzet és a helyi vállalkozások munkaerejét biztosító tudást jelent a településen.

10. ábra: A lakosság legmagasabb iskolai végzettsége nemek szerinti megoszlásban
(Forrás: KSH)

Az iskolai végzettség nemek szerinti eltérését tanulmányozva, a végzettség nélküli férfi és nő száma nagyon alacsony, ugyanakkor majdnem egyforma mértékű. A női lakosságon belül magasabb azoknak a száma, akik általános iskolát is végeztek. A középfokú végzettségűeknél megfordul az arány, ahol a férfiak vannak már többségben. A felsőfokú végzettség tekintetében szintén a nők rendelkeznek magasabb részesedéssel.

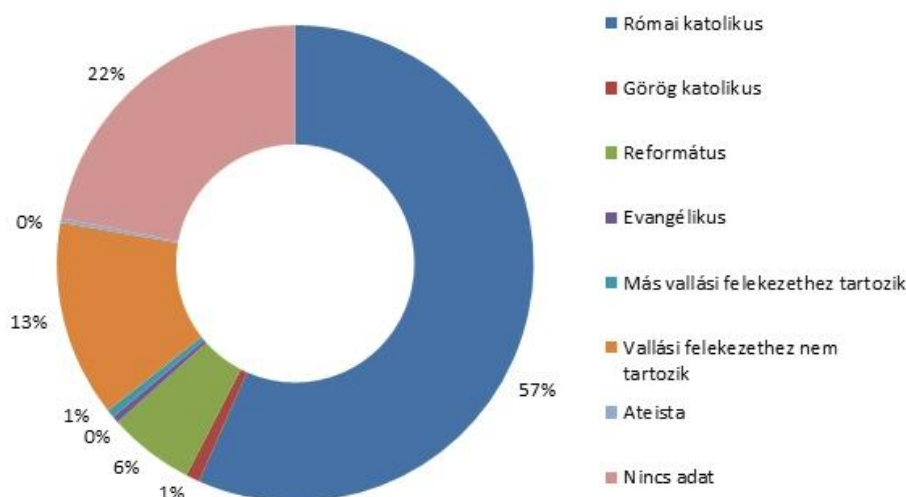
A táblázat alapján a középfokú és a felsőfokú végzettségek aránya eléri a 65%-ot, ami meghaladja a kisvárosi átlagokat.

11. ábra: A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerinti összehasonlítása

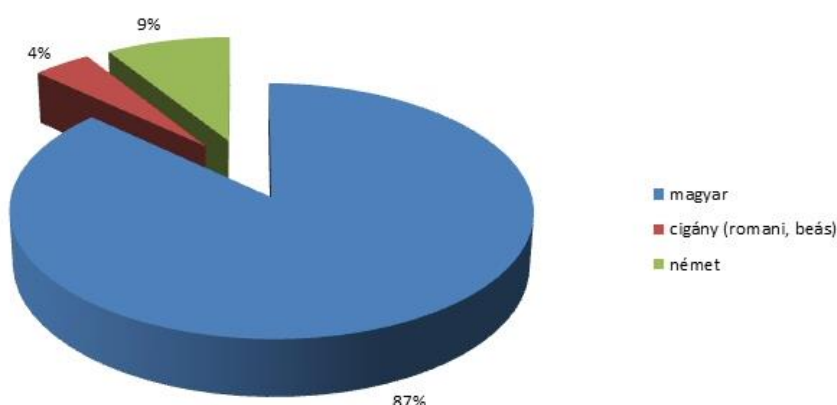
(Forrás: KSH)

Középfokú és felsőfokú végzettség tekintetében Magyarszék a felsorolt városok között második helyen áll, valamint a csak a középfokú végzettségű réteg tekintetében első helyen. Ez jól mutatja a település urbanus vonalait a középvezetői és felsővezetői rétegben is, és jelentős mértékben meghaladja a Komlói Járás, a községek és a vidékies térségek jellemző iskolázottsági szintjét.

12. ábra: A népesség megoszlása vallási hovatartozás alapján (2011)
(Forrás: KSH)

A népszámlálási statisztika alapján kiderül, hogy Magyarszék népességének közel 2/3-a vallási felekezethez tartozónak tartja magát.

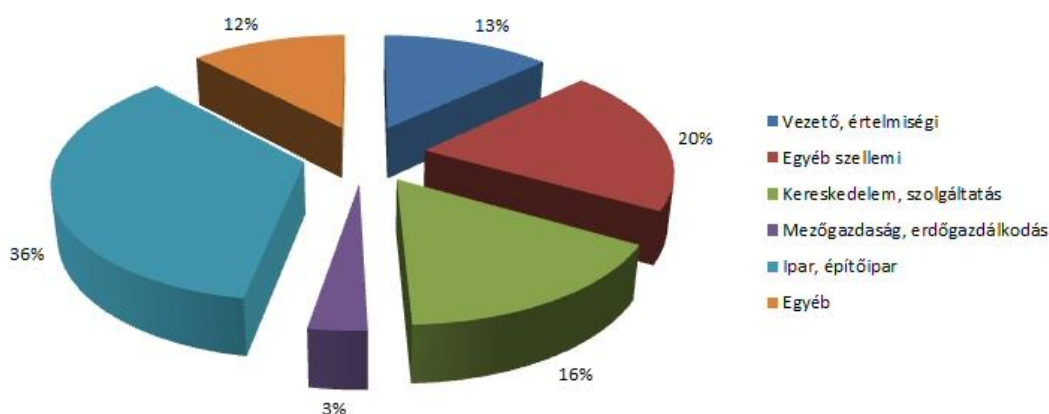

13. ábra: A hazai nemzetiségekhez tartozó lakosság megoszlása (2011)
(Forrás: KSH)

Magyarszék, ahogy a többi, német múlttal és identitással rendelkező község is, a statisztikai adatok alapján ma már magyar falunak tekinthető, annak ellenére, hogy még közel 100 évvel ezelőtt a németországi településrészen csak németajkú lakosság lakott. A község teljes népessége három nemzetiségre osztható: magyar, német és roma. A lakosság 87%-a magyar, míg nemzetiség, kulturális értékek, anyanyelv stb. alapján a lakosság 13%-a vallotta magát valamely hazai kisebbséghez tartozónak. A legmagasabb arányban a német kisebbség képviselteti magát 9%-kal. A németiség megtartotta az ide településének 10% körüli arányát, amely a Baranya-megye átlagát jelenti. A település életében a német nemzetiség részaránya magasabb súllyal jelentkezik, másrészt a **nemzetiségek harmonikus együttélésének jelét** is adja egyben.

4. 3. Foglalkoztatás

Magyarszék múltjára visszatekintve az 1960-as évek előtt Magyarszék a nemzetgazdasági ágak tagolódása alapján részben ipari településnek számított, de emellett magas volt mezőgazdasági foglalkoztatottak száma, akik főként háztáji gazdasággal rendelkeztek. Jellemző iparág ebben az időben a malomipar volt. 10-15 vízimalom és egy nagy malom működött Magyarszéken, ami környező településeket is kiszolgált és így központi szerepet töltött be a környéken a búza- és egyéb takarmányórlásban. Az államosítás és a mezőgazdaság kollektivizálása miatt átmeneti időre növekedett a mezőgazdasági dolgozók aránya. A termelőségvetkezett a **környező települések** földterületeit is **egybefogva** alakult ki.

14. ábra: A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlása
(Forrás: KSH)

Az 1960-as évektől az ipar területén a lakosság számára (legfőképpen férfiaknak) a komlói szénbányászat adott munkát, amelynek utódja a Mecseki Szénbányák a 2000-es évekig foglalkoztatta az embereket. A rendszerváltástól elkezdődött egy ipari terület kialakítása Magyarszéken, amely megszüntette a nagyarányú bejárást komlói munkahelyekre és helyben kínált munkalehetőségeket az itt letelepedett és kialakult vállalkozásoknál. Mára megfordult az arány: többen dolgoznak Magyarszéken, mint ahányan eljárnak más településre. A **helyben foglalkoztatottak aránya** Komlót és Szászvárt követően a **legmagasabb** az egész Komlói járásban, a Komlótól nyugatra eső Magyarszéki **mikrotérség összértékének**, pedig közel **40%-át** teszi ki, így azon néhány település közé tartozik, amelyben a helyben foglalkoztatottak száma meghaladja a más településre dolgozni eljáró foglalkoztatottak számát, azaz szűkebb **térségének is képes munkahelyeket kínálni. Urbánus** vonásait jól szemlélteti **az aktív keresők**

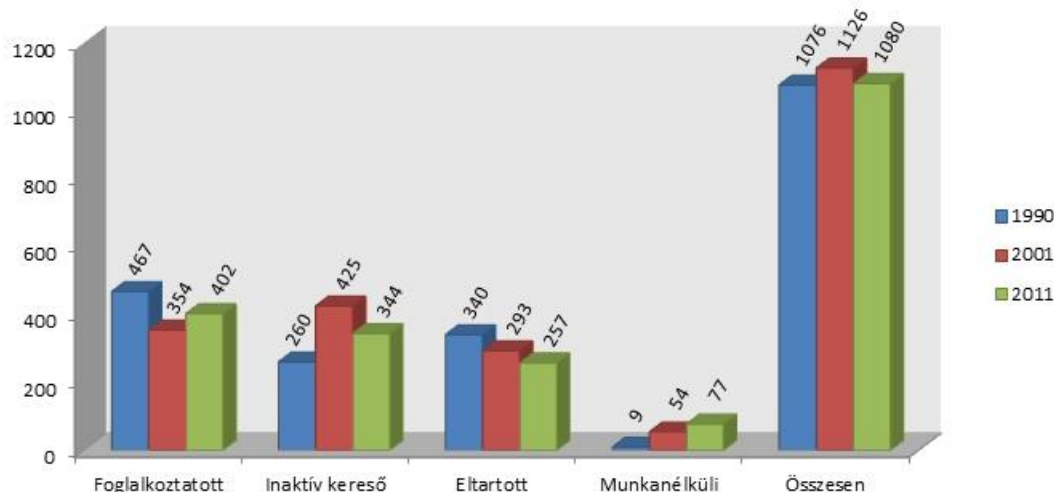
foglalkoztatási főcsoportok szerinti megoszlása is, amely jelentős mértékben eltér a Komlói járás Komló és Magyarszék nélkül vett településeinek összességében a vidékies térségekre jellemző arányaitól, struktúrája szinte százalékra pontosan megegyezik a középvárosnak is mondható, 20 ezer fős Komló foglalkoztatási szerkezetével. A **vezető értelmiségiek**, és az **egyéb szellemi foglalkozásúak** aránya meghaladja az összes foglalkoztatott egyharmadát (együtt közel **33%**), ezzel szinte egyenértékű az **ipari, építőipari dolgozók** részesedése (**36%**), ugyanakkor jelentős a **kereskedelmi és szolgáltatási** szektorban foglalkoztatottak aránya is, a megyei és regionális átlagot is meghaladó, **16% feletti** értékével. A mezőgazdaságban dolgozók aránya 3%-ra csökkent, ami szintén városias jelleget jelent.

	1990		2001		2011	
	fő	%	fő	%	fő	%
Aktív keresők száma	467	43,4	354	31,4	402	37,2
Inaktív keresők száma	260	24,2	425	37,7	344	31,9
Eltartottak száma	340	31,6	293	26,0	257	23,8
Munkanélküliek száma	9	0,8	54	4,9	77	7,1
Lakónépesség összesen	1076	100,0	1126	100,0	1080	100,0

8. táblázat: Magyarszék lakosságának gazdasági aktivitás szerinti megoszlása (1990-2011)

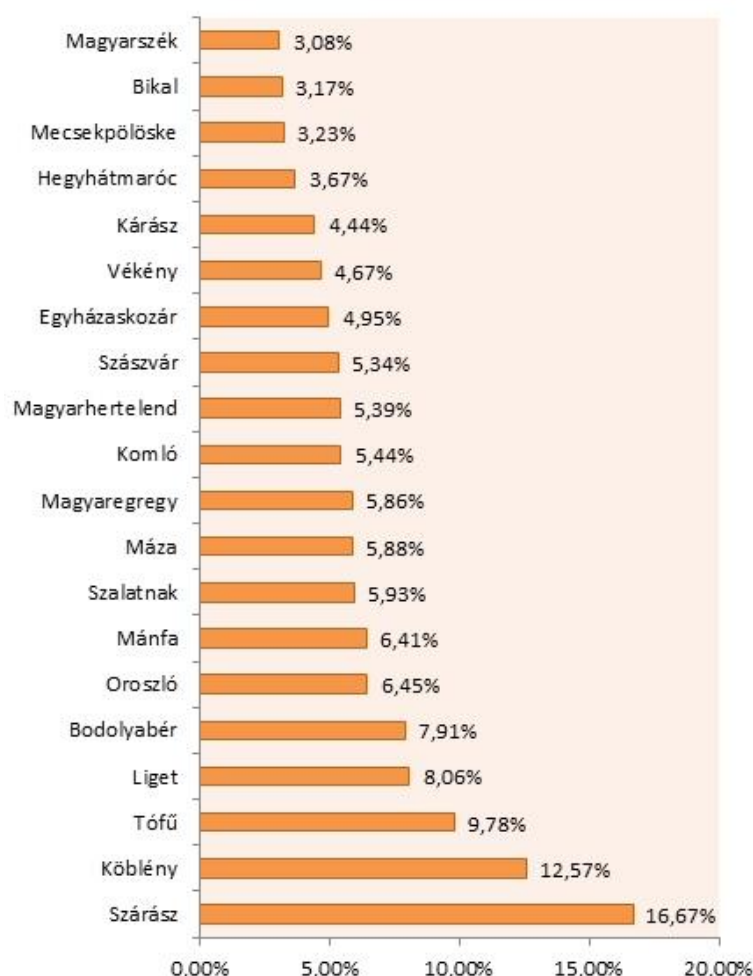
(Forrás: KSH)

A 2001-es és a 2011-es népszámlálási adatokat tekintve a lakónépesség minimális (4%-os) csökkenése mellett az aktív keresők száma közel 14%-kal nőtt 2011-re. A munkanélküliség csúcspontját Magyarszék a válság után 2010-2011-ben érte el. Ez a folyamat azóta megváltozott és elkezdett csökkenni a munkanélküliek száma, így 2014. szeptemberében a munkanélküliek aránya már csak 3,08%.

15. ábra: Magyarszék népességének megoszlása gazdasági aktivitás szerint 1990-2011. között

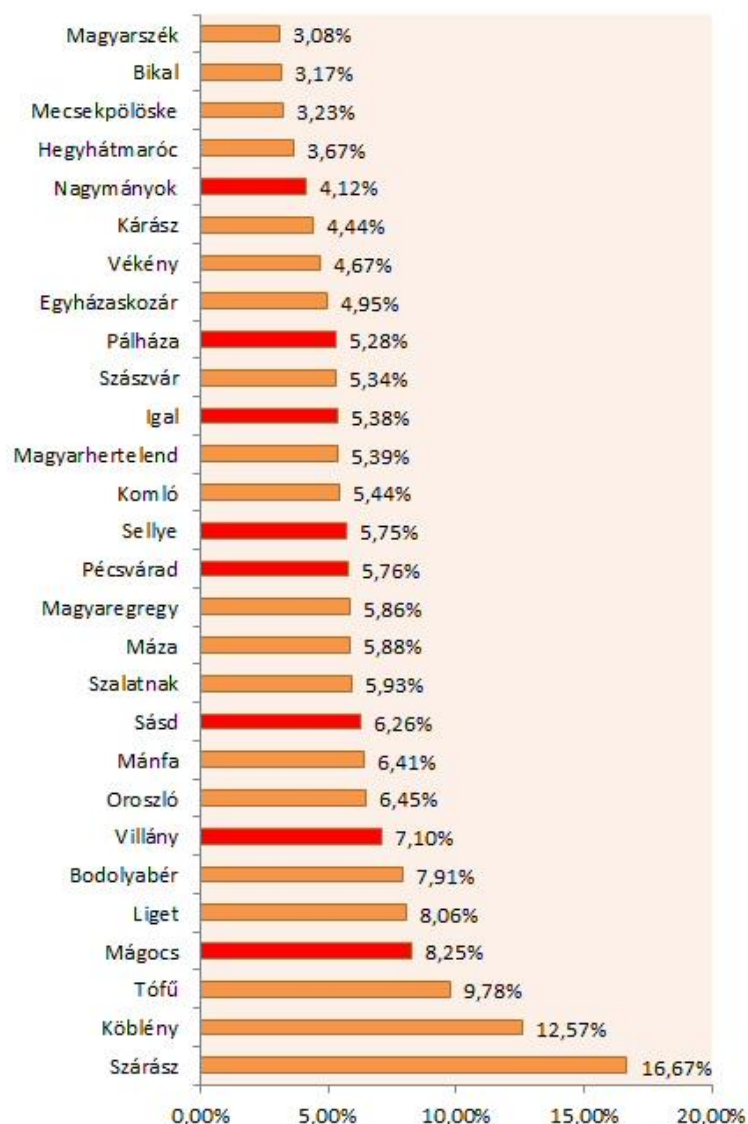
(Forrás: KSH)

16. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban (2014. szeptember hó)
(Forrás: KSH)

A foglalkoztatottak számának csökkenése 2011-ben megállt, az aktív keresők számának növekedésével párhuzamosan az inaktív keresők száma csökkenésnek indult (közel 19%-kal). A népesség gazdasági aktivitása növekedett és ez a mai napig tart. A munkanélküliek száma 2013 évben 35 fő, 2014 szeptemberében 24 fő volt, ami az összlakosság számához viszonyítva nagyon alacsonynak mondható és csökkenő tendenciát mutat.

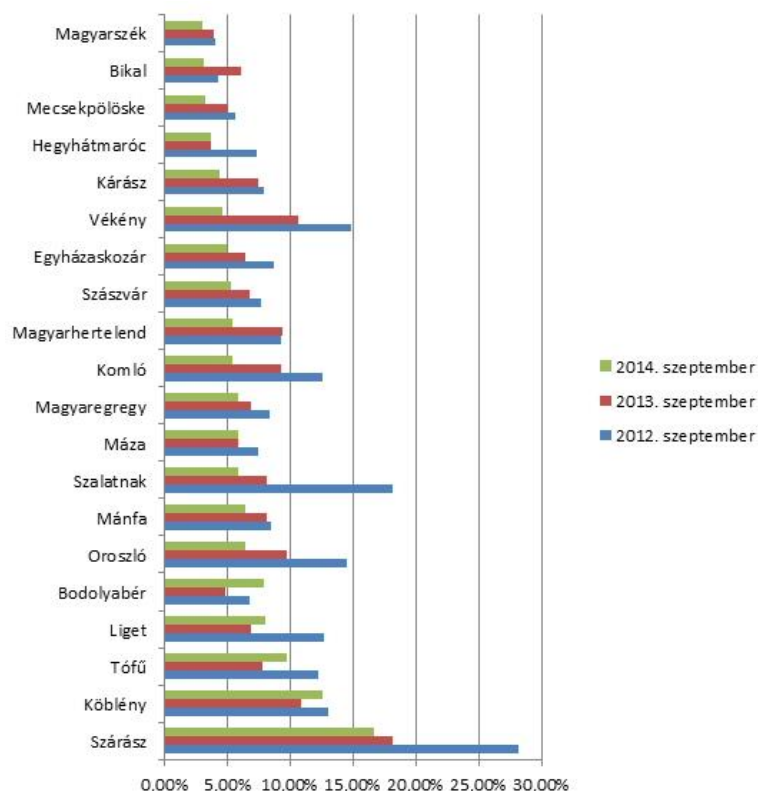
Magyarszék munkanélküliségi rátája 2013-ban 4,77%, 2014 szeptemberében 3,08%, ami a kistérség legkedvezőbb mutatószáma. A munkaügyi központ adatainak vizsgálata során arra a következtetésre jutunk, hogy 2011 óta a foglalkoztatásban nagymértékű javulás következett be, ami a térségi és regionális összevetésben is kiemelkedőnek mondható. Ezt mutatják a Komlói járás településeinek, valamint néhány kisváros vonatkozó statisztikáival történő összevetések is.

17. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban, a környező, valamint a hasonló adottságú kisvárosokban (2014. szeptember hó)

(Forrás: KSH)

Az összehasonlító diagramból is jól látszik, hogy Magyarszék mind térségében, mind a vele hasonló méretű kisvárosokkal összevetve is kiemelkedően kedvező mutatókkal rendelkezik. Ez leginkább térségi szerepeinek és a helyi vállalkozások nagy számának (több mint 60 vállalkozás működik Magyarszéken) köszönhető. Nemcsak kistelepüléseket előz meg, akik esetleg más településről bejárás miatt előnyös helyzetben vannak munkanélküliség szempontjából, hanem a kisvárosokat is.

18. ábra: A munkanélküliségi ráta a Komlói járásban 2012-2014. években
(Forrás: KSH)

A 2012-2013-2014. évi szeptemberi munkanélküliségi rátát összehasonlítva szintén elmondható, hogy mind a három évben a Komlói járásban Magyarszéken volt a legkisebb a munkanélküliség, ami kiemelkedő a települések között.

	2014. szeptember	2013. szeptember	2012. szeptember	2011. szeptember
Nyilvántartott álláskereső	24	30	31	72
Folyamatosan nyilvántartott (>365 nap)	0	1	3	10
Járadék típusú ellátás	4	3	8	15
Segélyezés típusú ellátás	0	0	0	3
Rendszeres szociális segély	2	3	4	14
Munkavállalói korú népesség	778	755	765	765
Relatív mutató ¹	3,08	3,97	4,05	9,41
Arányszám ²	0,56	0,54	0,51	1,17

9. táblázat: Települési munkaerő-piaci adatok a 2012-2014. években
(Forrás: KSH)

1 Nyilvántartott álláskereső a munkavállalói korú népesség %-ában

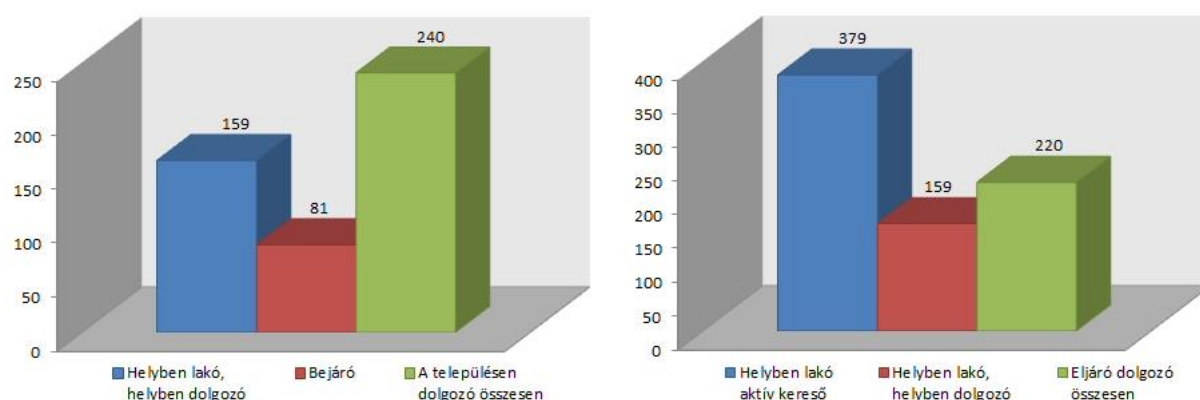
2 A relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

A táblázat adatait vizsgálva is látszik, a munkanélküliségi relatív mutató jelentős javulása a 2011. évi 9,41%-ról 2014. évre 3,08%-ra (ugyanazon hónapok tekintetében). A nyilvántartott álláskeresők száma jelentősen csökkent a 2011. évi 72-ről a 2014. évre 24 főre. A gazdasági válság után a település ipari struktúrája biztosította és a vállalkozások nagy száma elősegítette, hogy minimalizálódjon a településen a munkanélküliség.

Év	Helyben lakó aktív kereső	Lakóhelyén dolgozó	Eljáró dolgozó	Bejáró	A településen dolgozó
2001	354	136	218		
2011	379	159	220	81	240

10. táblázat: Helyben dolgozó és ingázó foglalkoztatottak 2001-2011

Magyarszék lakosságán belül a helyben dolgozók aránya növekedett a 2011-es számlálás alapján. Többen dolgoznak a bejárókkal együtt a településen helyben, mint ahányan eljárak, így a környező településekről jelentős az ingázók száma. A Magyarszéken dolgozók számában az emelkedést kis mértékben a saját dolgozó lakosság számának növekedése, nagymértékben a bejárók számának növekedése jelenti. Mindazonáltal évről évre növekszik a településre bejárók száma, amely bizonyítja a helyi vállalkozások erősödését, illetve a település vonzáskörzetének növekedését is.

19. ábra: A helyben dolgozók és az eljáró dolgozók aránya (2011)

(Forrás: KSH)

Összességében megállapítható, hogy Magyarszék fejlődő ipari, építőipari vállalkozásokkal rendelkezik, folyamatosan nő az alkalmazott dolgozók és egyben a bejárók száma is. Többen dolgoznak Magyarszéken, mint ahányan eljárak a településről, ami szintén urbánus vonás az aktív keresők foglalkoztatását tekintve.

5. Gazdaság

5. 1. A gazdasági fejlődés térségi sajátosságai, háttere

A község gazdasági fejlődését mai napig meghatározza a Dél-dunántúli Régió, valamint Baranya megye gazdasági stagnálása, hiszen a megyék közül a jövedelmeket vagy az ipari termelést tekintve Baranya jelenleg csak a 15. helyet foglalja el.

A gazdaságtörténet máig ható hagyományos ágazatai közül a talajművelés a legrégebbi ágazat a település életében. Azonban már a középkorban megjelentek az iparosodás első jelei, hiszen egy 1695. évi összeírásban már kettő malom is volt a községben. Ez a szám az évszázadok alatt tovább nőtt és volt olyan időszak, hogy meghaladta 20-at. Ez a folyamat 1945 után nem folytatódott, hiszen az erőszakos iparosítás és a kisipar megszüntetésével ezek a malmok eltűntek.

Az 1800-as években megjelent a kovácsipar is Magyarszáken. Két műhely alakult ki, az egyik fujtatója még ma is megvan, rajta a készítés évével: 1849. Hasznos, településképet javító tevékenységüket bizonyítja a sok fennmaradt kovácsoltvas kapu és kerítés is, nem csak Magyarszáken, hanem a környező településeken is. Az 1913-ban épült nagy malom is átalakult a TSZ időkben magtárrá. A másik jelentős mezőgazdasági ágazatot a szőlészet és gyümölcstermelés adta. Egy 1875-ös felmérés alapján a település környezetében 147 szőlőtulajdonos volt és készített bort a termésből.

A település életében a két világháború alatt kialakultak a szolgáltatói és ipari ágazatok. 1920-ban a Hangya értékesítő szövetkezet és boltja, pékség, húsbolt, kisipari tevékenységet végző családi vállalkozások mind azt eredményezték, hogy Magyarszék az 1930-as években a környék központjává vált. Ezt bizonyítja, hogy a ma is Sikonda fürdőként ismert turisztikai központ a településhez tartozott és buszjárat szállította a turistákat a vasútállomásra a fürdőhöz.

16. kép: Magyarszék Sikonda képeslap az 1930-as évek elejéről: a sikondai fürdő első gyógymedencéje, a Szentháromság szobor, háttérben a magyarszéki római katolikus templommal, a Hangya szövetkezet boltja és a magyarszéki iskola

Az 1945 utáni években még folytatódott az iparosodás, de a szocializmus téves gazdaságfejlesztő lépései és az erőszakos tsz-esítés eredményeképpen majdnem megszűntek a helyi ipari családi vállalkozások. 1960-ban megalakult a Magyarszéki

Egyetértés Mezőgazdasági Termelőszövetkezet, ami átvette az eddigi egyéni gazdálkodási formák helyét. A belépett tagok száma 251 fő volt. Ebben az időben a gépesítés jelentette a fejlődést, valamint új állattartó istállók épültek. A termelőszövetkezet 1967-ben 3847 kataszteri holdon gazdálkodhatott, mivel ekkor összevonták a ligeti termelőszövetkezettel, majd a magyarhertelendivel is.

5. 2. Magyarszék gazdaságának általános jellemvonásai

A rendszerváltás után Magyarszék gazdasága újból fejlődésnek indult, amelynek gazdasági ágai a következők.

A könnyűipar területén a varrodák kialakulása, ami a mai napig jelentős mennyiségű munkahelyet ad a környező településen élőknek is.

A faiparon belül egy gatter fafeldolgozó vállalkozás adta az alapanyagot a további feldolgozáshoz. Két asztalos műhely is kialakult, komoly volumenű ajtó- és ablakgyártással. Már az 1990-es évek előtt is a településen élt és dolgozott több ács, akik helyben és a környékben is készítették az új épületek tetőszerkezeteit.

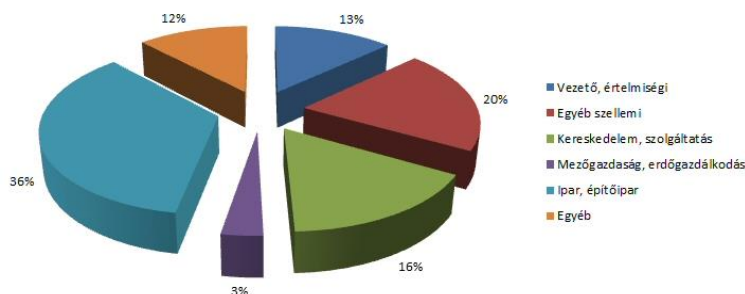
Az iparosodás folyamatában 1994-ben benzinkút is épült a településen, ami a nagyszámú mezőgazdasági és ipari fogyasztót is kiszolgálja a mai napig nemcsak benzinnel és gázolajjal, hanem PB- és autógázzal is.

1994-ben újból malom épült a településen, ami a lisztet a helyi sütődének is szállította, valamint az állattartóknak a vörös lisztet szolgáltatta.

A tsz 1993-as megszűnése után több mezőgazdasági nagyvállalkozás alakult ki. Az egyik az állattartás területén fejlődik a mai napig. Ez a vállalkozás egy európai szintű tejgazdaságot alakított ki. A tejet Baranya megyében három szolgáltató járművel helybe viszi a lakosságnak. A település határában egy 24 órás, mindenki számára elérhető tejautomatát is üzemeltetnek. A másik vállalkozás a hagyományos növényi feldolgozással és termesztéssel foglalkozik. Több kisebb háztáji gazdaság is működik még, de a mezőgazdaságban dolgozók aránya a statisztika szerint csak 3% körül alakul.

Jelenleg a településen 174 vállalkozás, valamint négy költségvetési szerv és önkormányzati nonprofit szervezet végzi a munkáját, melyek szerepe és jelentősége az elmúlt években tovább erősödött.

A gazdaság biztonságát e vállalkozások sokszínűsége és sokfélesége biztosítja. A 2008-as válság ellenére is stabilizálódott a regisztrált gazdasági szervezetek száma.

20. ábra: A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlása
(Forrás: KSH)

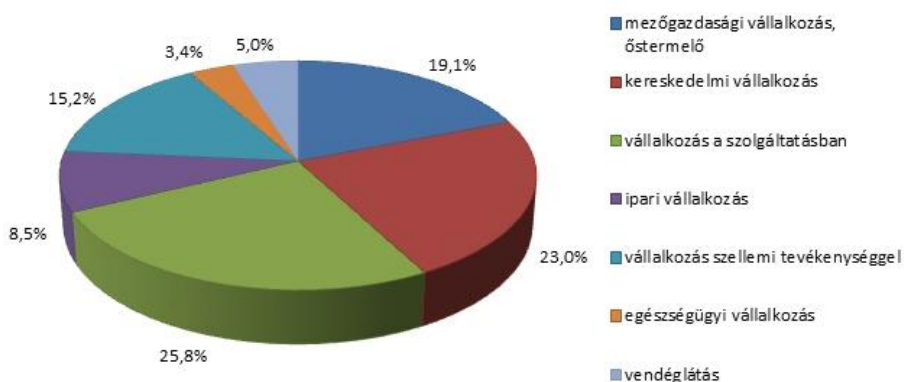
Időszak	Regisztrált gazdasági szervezetek száma (db)	Regisztrált költségvetési szerv és nonprofit szervezetek	Összesen
2005	121	4	125
2006	126	4	130
2007	139	4	143
2008	162	4	166
2009	174	2	176
2010	180	4	184
2011	177	4+ 1	182
2012	174	3+1	178
2013	174	3+1	178

11. táblázat: A regisztrált gazdasági és költségvetési szervezetek számának változása 2005-2013 között
(Forrás: KSH)

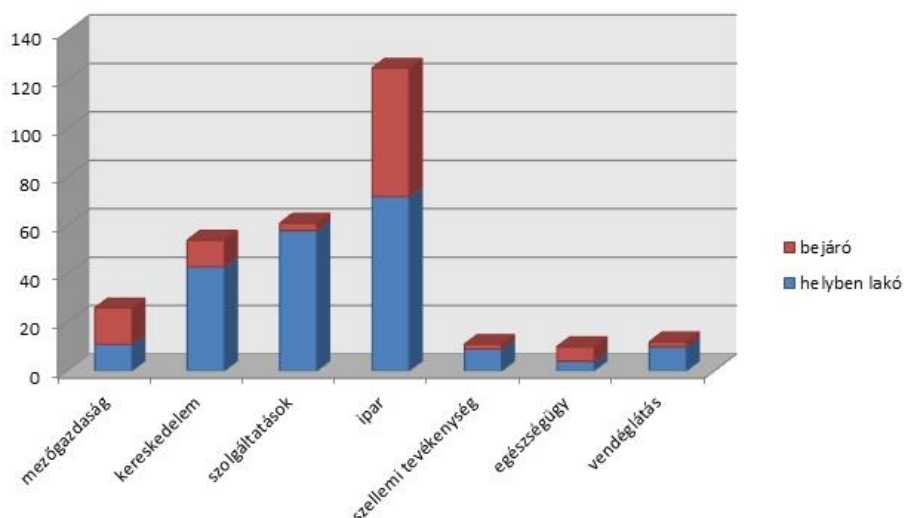
A fentiekből látszik az a fejlődés, ami a vállalkozások számában az utóbbi években történt, hiszen nyolc év alatt a regisztrált gazdasági szervezetek száma 42,4%-kal nőtt, ami a válság ellenére kiemelkedő települési adat.

A helyi gazdaság szereplői:

- 2 mezőgazdasági vállalkozás, 32 őstermelő
58 fő foglalkoztatott, ebből 15 fő a mikrotérségből
 - 41 kereskedelmi vállalkozás
54 fő foglalkoztatott, ebből 11 fő a mikrotérségből
 - 46 vállalkozás a szolgáltatásban
61 fő foglalkoztatott, ebből 3 fő a mikrotérségből
 - 15 ipari vállalkozás
125 fő foglalkoztatott, ebből 53 fő a mikrotérségből
 - 27 vállalkozó szellemi tevékenységgel
11 fő foglalkoztatott + nyugdíjas 16 fő, ebből 2 fő a mikrotérségből
 - 6 egészségügyi vállalkozás
10 fő foglalkoztatott, ebből 6 fő a mikrotérségből
 - 9 vendéglátás
12 fő foglalkoztatott ebből 2 fő a mikrotérségből
- Összesen 347 fő foglalkoztatott, ebből 92 fő a mikrotérségből bejáró.

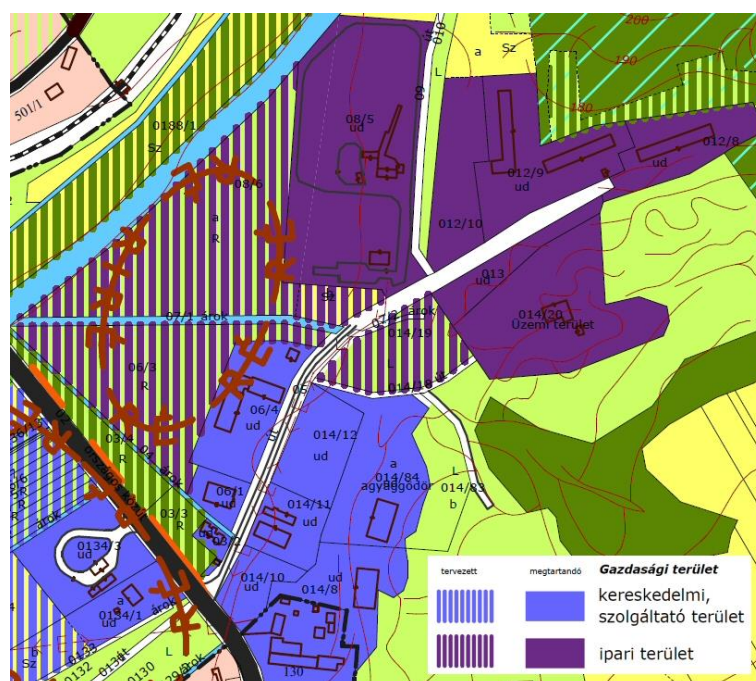

21. ábra: A vállalkozások megoszlása gazdasági ágazatok szerint
(Forrás: KSH)

22. ábra: Az egyes gazdasági ágakban tevékenykedő vállalkozások szerepe a helyi és térségi foglalkoztatásban. Bejáró: 92 fő, összes foglalkoztatott: 299 fő (helyi őstermelők és nyugdíjasok nélkül, a vonzáskörzeti foglalkoztatásban nem relevánsak)

(Forrás: KSH)

23. ábra: Magyarszék új iparterületének rendezési terve

5. 3. Az egyes ágazatok és a legfontosabb szereplőik

5. 3. 1. Mezőgazdaság

Magyarszék település kis területen rendelkezik művelhető szántóval, de mégis fejlett a mezőgazdasága, mivel jó minőségű a talaja és a mikroklíma is kedvező, lakói pedig évszázadok óta szorgalmasan művelik a földeket. A területek nagy részét két mezőgazdasági nagyvállalkozás (Kft.) műveli, esetenként bérleti szerződés alapján. Kisebb

17. kép: 24 órában működő tejautomata a Kft. telephelyén, a főút mellett

területen őstermelők dolgoznak, családi vállalkozásban. A termékpaletta jelentős, hiszen a tej, túró, sajt, méz, savanyított káposzta, sertés, kecske, szarvasmarha termelése, tartása is jelentős.

A tsz rendszer megszűnése után 1993-ban alakult a Lukovics és Társa Kft., amely az egyik jelentős mezőgazdasági vállalkozás a településen. Állattartással foglalkoznak, 300-nál is több tehenet tartanak, és egy automatikus, modern, az országban egyedülálló színvonalú fejőrendszert működtetnek. Az elmúlt években építettek nagycsarnokot, felújították a tejházat, valamint szolgáltatásként tejautomatát helyeztek el a vállalkozás telephelyén, ahol a településen élők és az áthaladó turisták is vásárolhatnak a nap 24 órájában friss tejet. Ezen kívül további szolgáltatásként a mikrotérség és a megye településein megjelentek három tejesautóval is, amelyből a lakosság friss tejet vásárolhat. A vállalkozás fő profilja a tejtermelés és az értékesítés, valamint rendelkezik kettő darab 250 vagon befogadására alkalmas silóval. A takarmány előállítás fontos feladat, amely 300 hektár szántóval és 100 hektár legelővel biztosítható.

18. kép: A Lukovics és Társa Kft. telephelye

A másik jelentős vállalkozás, a Balogh és Prettl Kft. szintén 1993-ban jött létre növénytermesztésre. A cég rendelkezik egy gabonaszárítóval, melyre uniós pályázatot nyertek, így biztosítva a zárt szárítást, vagyis a levegőbe nem kerül poranyag a művelet alatt. A szántók és legelők kihasználásával több mint 750 hektáron gazdálkodnak. 2013-ban bővítették termelési körüket sertéstartással is (600 db). Rendelkezik egy gabonátárolóval, ami régen malom volt. Az elmúlt években három új, nagyméretű könnyűszerkezetes tárolót is építettek. A jelentős gépesítés miatt a dolgozói létszám nem éri el a tíz főt.

19. kép: Az ipartelep látképe a szárítóval, gabonátárolókkal és műhelycsarnokokkal a Balogh és Prettl Kft. telephelyén

Magyarszéken regisztrált vállalkozások és vállalkozók nyilvántartása

Megnevezés	Mennyiség (db)
Regisztrált korlátolt felelősségű társaságok száma	26
Regisztrált betéti társaságok száma	14
Társas vállalkozások száma összesen	40
Regisztrált főfoglalkozású önálló vállalkozók száma	42
Regisztrált mellékfoglalkozású önálló vállalkozók száma	56
Regisztrált nyugdíjas önálló vállalkozók száma	16
Regisztrált önálló vállalkozók száma összesen	114
A regisztrált vállalkozások száma mindösszesen	154
Regisztrált őstermelők száma	24
Összes ipari és mezőgazdasági vállalkozók száma	178

12. táblázat: Helyi vállalkozások és vállalkozók Magyarszéken
(Forrás: KSH)

Az összes vállalkozások számának közel 26%-a Kft. és Bt., melyek jelentős létszámot tudnak foglalkoztatni a munkaképes lakosság köréből.

Megnevezés	Mennyiség (db)
Regisztrált főfoglalkozású önálló vállalkozók száma	42
Regisztrált mellékfoglalkozású önálló vállalkozók száma	56
Regisztrált nyugdíjas önálló vállalkozók száma	16
Regisztrált önálló vállalkozók száma összesen	114

13. táblázat: Helyi önálló vállalkozók Magyarszéken
(Forrás: KSH)

A nyugdíjas vállalkozók számának aránya csak a 14%-ot éri el az önálló vállalkozók számából. A számokból kiderül, hogy a településen kisvárosoknak megfelelő arányban működnek egyéni vállalkozások. A Kft-k, Bt-k, főfoglalkozású és nyugdíjas vállalkozók száma összesen 98 db, amely meghaladja az összes vállalkozások számának 63%-át. Ez szintén egy jellemzően urbánus vonás a településen.

20. kép: A Colas Út Zrt. telephelye, háttérben a Kecskés Fémipari Kft.

5. 3. 2. Ipar

A településre az 1800-as évek közepétől jellemző a sokszínű kisipari tevékenység, ami a rendszerváltás után újból erőre kapott. Ez megmutatkozik abban, hogy megjelentek a településen a lakatosipari üzemek, az építőipari és az asztalosipari vállalkozások is.

Ennek egyik legnagyobb képviselője a többszöri átalakuláson átesett varroda, amely jelenleg az MD-Trend Kft. tulajdona. Napjainkban közel 40 főnek ad munkát, ahol jelentős a bejárók száma is a környező településekről.

21. kép: A varroda épülete

A település legújabb ipari és szolgáltató épületeit a Magyarszék Község Nonprofit Kft. hozta létre 2013-2014-ben. Az egyik a vágópont, ahol sertés, kecske, bárány, juh mellett szarvasmarha levágására is lehetőség van. A tanulmánytervben a környező községeket is számolva 32 településnek a vágópontjaként működik a telep. Rendelkezik egy mini laborral is, így azonnal, helyben elvégezhetők az állategészségügyi vizsgálatok a forgalmazás előtt. A vágópont biztosítja a helyi iskolakonyha és munkahelyi étkeztetés alapanyagát, valamint igény szerint a vendéglátóhelyek hússal történő ellátását is.

22. kép: A vágópont felszerelése

Az év végén készül el egy kétfunkciós élelmiszer-feldolgozó egy zöldség-gyümölcs résszel, valamint egy korszerűen felszerelt kis húsüzemmel.

23. kép: A vágópont épülete

24. kép: Az új műhelycsarnok épülete

Szintén a Nonprofit Kft. épített egy műhelycsarnokot 2014-ben, ahol vasipari, hegesztő és drótfonó tevékenységen kívül lehetőség van betonelemek (árokelem, betonkerítés-oszlop, járdalap) gyártására is.

25. kép: További műhelycsarnokok: a volt T.sz. gépcsarnok és műhely épületegyüttese

26. kép: A Colas Út Zrt. telephelye az irodaépülettel és az aszfaltkeverő komplexummal

A 2001-ben Magyarszékre települt aszfaltkeverő üzemet először a Debmüt Zrt., később a Colas Út Zrt. üzemeltette, számos munkahelyet biztosítva a település tágabb vonzáskörzetében is. A cég tevékenységéből adódóan részt vett a szennyvízberuházás után 2007-2008-ban az utak aszfaltozásában is, jelentős adóbevételhez juttatva a települést.

27. kép: A Kecskés Fémipari Kft. telephelye

A Kecskés Fémipari Kft. a környék egyik jelentős lakatosipari szerkezet-gyártója. Készítenek tűzálló ajtókat, csarnok acélszerkezeteket, előtetőket, valamint hagyományos lakatosipari nyílászárókat, kapukat és JANSEN-JANISOL rendszerű tűzálló ajtókat. A műhelyeket az iparterületen elhagyott, régen istállóknak használt épületek teljes felújításával alakították ki. Jelenleg három csarnokkal rendelkeznek, több mint 1800 m²-en. Országosan több szerződéssel rendelkeznek, nagycsarnokok építésében.

28. kép: A Faludi és Társa Kft. villanszerelvény-gyártó és kivitelező telephelye

A Faludi és Társa Kft. szerelvénygyártás mellett szerte az országban tucatnál is több nagy áruházlánc villamos hálózatát alakította ki. Emellett rendelkezik földmunkagéppel villamoskábel-fektetéshez, valamint egyéb tereprendezési megbízásokat is végez.

5. 3. 3. Kereskedelem, vendéglátás

A kereskedelmi egységek közül a település központjában helyezkedik el a 400 m²-es Lajos COOP ABC, amely rendkívül jól elérhető az átmenő forgalom számára is, hiszen mellette és előtte nagyméretű parkoló található. Ezen a területen a településközponti szerepet erősíti, hogy egy 250 m-es sugarú körben megtalálható az orvosi rendelő, gyógyszerár, PESZK (egészségközpont), takarékszövetkezet, cukrászda és pékáru-kereskedelmi egység, pizzeria, söröző, étterem, posta, söröző és vendéglő, közétkeztetési vendéglátóhely, sporttelep, tornacsarnok és büfé stb.

Magyarszék határozottan városias vonása a kereskedelmi, egészségügyi és szolgáltató egységek nagyfokú térbeli koncentrációja, egyfajta belváros alakult ki a Szentháromság tér körül. Itt található a központi buszmegálló is, ahol jelentős az átmenő forgalom, és innen indul a Patakvölgye Pihenőpark felé a Leier-Lafarge sétány is.

A község kiskereskedelmi egységei

	Üzlet elnevezése	Tevékenység
1.	Aknai és Aknai Kft.	tűzép telep
2.	Aknai és Aknai Kft.	vas-, festék-, iparcikk-, barkács-, mezőgazd. üzlet
3.	Aranka fodrászat	fodrászipari szolgáltatás
4.	Balogh és Prettl Kft.	mezőgazdasági termelő és terményforgalmazás
5.	COOP ABC	élelmiszer jellegű vegyes kereskedés,
6.	Csaba tűzép	építőipari és egyéb anyagok árusítása
7.	Dáron Bt.	oktatási szolgáltatás és kereskedelem
8.	E & P Kft.	építőipari és kereskedelmi szolgáltatás
9.	EGN Office Kft.	számítógép és alkatrész, papír-írószer forgalmazás
10.	Esz-Cool Kft.	hűtőtechnikai szolgáltatás és kereskedelem
11.	Fehérház Vendéglő	étterem, vendéglátóhely
12.	Gazdabolt	mezőgazdasági eszközök és vetőmag kereskedés
13.	Gombapince (őstermelő)	gombatermesztés és értékesítés
14.	Gyenis csomagküldő	csomagküldő kereskedés
15.	Gyurisán László	számítógép és alkatrészek forgalmazása, javítása
16.	Horváth Autógáz Kft.	benzinkút
17.	Horváth méhészt (őstermelő)	méhészet, mézárusítás
18.	Internetkávézó	vendéglátóhely
19.	Iskolakonyha és étterem	vendéglátóhely
20.	Kiállítótér büfé	vendéglátóhely
21.	Kis ABC	élelmiszer jellegű vegyeskereskedés
22.	Kiss-autó	gépjárműkölcsonzás
23.	Kiss-kalács	mézeskalács készítés és forgalmazás
24.	Lajos étterem és söröző	vendéglátóhely
25.	Lakókocsi kereskedés	autó-, lakókocsi kereskedés
26.	LK Market	élelmiszer jellegű vegyeskereskedés
27.	Lukovics és Tsa Bt. - Széki Farm	tejeladás, tejautomata működtetés
28.	Magyar Posta Zrt.	posta
29.	Nagy virág	virágkötészet
30.	Pallós műhely	cukrászműhely
31.	Pálma cukrászüzem-cukrászda	pékipari- és cukrászüzem
32.	Pizzéria	vendéglátóhely
33.	Príma Gáz Rt.	palackos gáz forgalmazása
34.	SKM Color Trade Kft.	autókereskedés
35.	Sport büfé	vendéglátóhely
36.	Sun-Control Kft.	műanyag nyílászárók forgalmazása
37.	Széki 66 Bt.	éttermi-, mozgó vendéglátó szolgáltatás
38.	Széki Csárda	vendéglátóhely
39.	Vágópont	húsfeldolgozás és forgalmazás
40.	Varga ablak	nyílászáró értékesítés
41.	Vica virág	virágbolt és kötészet, kegytárgykereskedés

14. táblázat: Magyarszék kiskereskedelmi egységei
(Forrás: Községi Önkormányzat)

Összességében tehát a község és a környező települések (mikrotérség) ellátását:

▪ élelmiszer jellegű	10 db
▪ vendéglátóhely	9 db
▪ vasáru,- festék,- üveg,- iparcikk- és barkácsszaküzlet	1 db
▪ építők boltja (fa, műanyag, tűzép-építőanyag)	5 db
▪ virág, ajándék, papír, írószer	3 db
▪ gépjármű kereskedés	3 db
▪ egyéb kereskedelmi egység	10 db
Összesen	41 db üzlet biztosítja.

A boltok, üzletek mellett a helyi kiskereskedelem szereplőiként fontos megemlíteni a községben jelenleg üzemelő kilenc vendéglátó ipari egységet is, amelyek az alábbiak szerint oszlanak meg.

Megnevezés	2012	2013
Vendéglátóhelyek száma összesen (magán is)	9	8
<i>Ebből – éttermek, cukrászdák</i>	<i>7</i>	<i>6</i>
– egyéb, nyílt árusítású vendéglátóhelyek	1	1
– munkahelyi vendéglátóhelyek	1	1

15. táblázat: A vendéglátóhelyek megoszlása rendeltetésük szerint
(Forrás: KSH, Községi Önkormányzat)

29. kép: A Széki Csárda épülete és üzletsor a központban gyógyszertárral és élelmiszerüzlettel

Megnevezés	Területe (m ²)	Befogadóképesség (fő)
Étterem		
Fehérház vendéglő	100	40
Iskolakonyha és étterem	160	80
Pizzéria	64	30
Széki Csárda	100	60
Étterem összesen	424	210
Cukrászda		
Pálma cukrászda	60	30
Cukrászda összesen	60	30
Presszó, italbolt		
Sport büfé	20	10
Kiállítótér büfé	60	40
Presszó, italbolt összesen	80	50
Összesen	564	290
Mozgó vendéglátóhely		
Széki 66 Bt.	0	0

16. táblázat: A községben található nagyobb éttermek, vendéglátóhelyek területe és befogadóképessége
(Forrás: Községi önkormányzat)

Az Anzsóka Kft. által működtetett cukrászüzem nem csak a környező hét mikrotérsgéi települést látja el édesipari áruval, hanem a régiót is lefedve Tolna és Somogy megyékbe is szállít.

30. kép: A Pálma Cukrászüzem és kerthelyiség bejárata a központban

Termelői piac Magyarszéken

A település mikrotérsgéi, kereskedelmi helyét bizonyítja a (termelői) kispiac működtetése a Patak völgye Pihenőparkban, 27 fedett pavilonstanddal, 200 m²-es fedett sátorral és a hozzá tartozó mintegy 30-40 autó parkolására alkalmas területtel.

31. kép: Piac tér

5. 3. 4. Egyéb szolgáltatások

A településen a kereskedelemhez hasonlóan az egyéb szolgáltatás területén is széles palettán a legtöbb hétköznapi igény mellett a nem annyira szokásos igények is kielégíthetőek, köszönhetően a vonzáskörzeti hatásnak. Pénzügyi, banki, biztosítási lehetőségek, fodrászok, kozmetikai szolgáltatások, könyvelők, festők, szállítmányozás, személyszállítás, kegyeleti szolgáltatás, autó- és gumiszerelő, sütő- és cukrászipari üzem, adószakértők, reklám- és hírlapszolgáltatók jelentik a kínálatot. Itt kell még megemlíteni a szellemi szabadfoglalkozású vállalkozásokat, akik az oktatás, a zeneoktatás és egyéb művészetek terén veszik ki részüket a térség életében.

Mindezek mellett olyan további kereskedelmi szolgáltatást nyújtó vállalkozások is működnek a településen, amelyek **magasabb hierarchiaszintű funkciókat látnak el**, ezáltal mindenképp kiemelik Magyarszékét a környező települések sorából. Példaként hozhatók fel az alábbiak:

▪ gyógyszertár	1 db
▪ fodrászat	2 db
▪ kozmetika, szolárium	2 db
▪ műkörömépítés	2 db
▪ preventív egészségközpont	1 db
▪ sóbarlang	1 db
▪ könyvelési szolgáltatás	1 db
▪ védőnői szolgáltatás	1 db
▪ szelektív hulladékgyűjtés	
minden háztól	1 db
▪ gravírozás és kulcsmásolás	1 db

A **Preventív Egészségmegőrző és Szolgáltató Központ** szolgáltatásai: aerobik, jóga, mozgásterápia, gyógytorna, gyögmasszázs, sóbarlang, egészségmegőrző gépek használata – Tiens Chi gép, Bioptron lámpa, Magneter terápiai készülék, Ceragem gyögmasszázs készülék.

32. kép: Az egészségközpont sóbarlangja a sólámpákkal és az 1000 db sóteglával, valamint az egészségmegőrző gépek használat közben

Az egyéb szolgáltatások területe is bővül a Nonprofit Kft. által beszerzett kulcsmásoló és gravírozógépek segítségével a vonzáskörzeten kívül is.

A fontos terület a hulladékhasznosítás és szelektív hulladékgyűjtés területén szintén 2014-ben átadott mini hulladékudvar tárolói és beszerzett 6 db 8 m³-es konténerei jelentik. A Nonprofit Kft. rendelkezik OHÜ engedéllyel a szelektív gyűjtésre, amit a környező öt településen is **háztól szállít el** minden **szelektíven gyűjtött** papírt, üveget és műanyagot fajtánként, a 120 liter űrtartalmú edényekből. Ezzel a szolgáltatással már nagyvárosi szintet ért el a település.

33. kép: A Nonprofit Kft. fedett tárolói a mini hulladékudvarban

Személyszállítási szolgáltatás területén is országos és nemzetközi engedéllyel rendelkezik a Nonprofit Kft. A környező településekről – Bakóca, Bodolyabér, Mindszentgodisa, Mánfa, Oroszló, Liget és Mecsekpölöske – az óvodásokat és az iskolásokat naponta szállítja az intézményekbe. Egyesületek, csoportok, iskolai osztályok szállítását is vállalja kirándulásokra, összejövetelekre.

Az Aknai és Aknai Kft. nem csak a helyi lakosoknak és vállalkozóknak segít beszerezni az építkezésekhez az alapanyagokat, hanem a környék településeiről is ide járnak vásárolni az építkezésekhez. A vállalkozás webáruházát is működtet, amelynek segítségével régiótól is forgalmazza árukészletét. Forgalmaznak építőanyagokat széles körben, tüzelőanyagokat, munkavédelmi ruházatot és védőeszközöket, mezőgazdasági és borászati eszközöket és szereket, barkácsárukat.

34. kép: Az Aknai és Aknai Tüzép telephelye

Magyarszáken **pénzügyi szolgáltatást nyújtó intézmény** is működik. A községben a **Hungária Takarékszövetkezet** kirendeltsége végez banki és pénzügyi tevékenységét, ahol bankautomata is kihelyezésre került.

A fiók tevékenységi körébe az alábbiak tartoznak: áruhitel; bankkártya ügyintézés, bankszámlavezetés; betétkönyv; lakossági bankszámlavezetés, lakossági folyósámla; személyi hitel; vállalkozói folyósámla vezetés; vállalkozói hitelfolyósítás; záloghitel, jelzáloghitel, faktorálás; Széchenyi-kártya ügyintézés; bankgarancia; biztosítás; Fundamenta lakásbiztosítás, lakás-előtakarékosság; életbiztosítás, vagyonbiztosítás, balesetbiztosítás, utasbiztosítás, CASCO biztosítás, gépjármű biztosítás, hitelfedezeti biztosítás; ATM szolgáltatás.

A **postahivatal** a legrégebbi intézmény településünkön, mely jelenleg széleskörű tevékenységgel áll a lakosság szolgálatára. A postaszolgálat háztól házig működik a hét minden munkanapján. Szombati napon is történik újságkihordás, ami az információtovábbítás tekintetében urbánus vonásnak minősül.

A hivatal szolgáltatásai: pénz be- és kifizetések; küldemény felvétele és kézbesítése (levél, csomag stb.); befektetések; betétkönyvek árusítása, vezetése; kincstári takarékjegy árusítása; postaterminálón való forgalmazás; elektronikus mobil feltöltés; újságok, hetilapok, napilapok, képeslapok árusítása; faxok; táviratok felvétele, továbbítása; Posta Biztosító termékeinek árusítása; postafolyósámla; nyugdíjas számla vezetése; lakástakarék pénztár; kiskereskedelmi termékek árusítása (állandó és idényjellegű termékek).

35. kép: A Magyarszéki Posta épülete

36. kép: A Hungária Takarékszövetkezet épülete

További jelentősebb szolgáltatók a településen, képekben

38. kép: Rauch János autószervize a Berek utcában

37. kép: Varga Tibor asztalosműhelye és nyílászáró bemutatóterme

40. kép: Az SKM-CAR autókereskedés és a Colas Út Zrt. aszfaltkeverő telep táblája az ipartelepi út bejáratánál

39. kép: A Horváth Autógáz Kft. benzinkútja, palackos gázcseretelep és autógáz töltőállomás

41. kép: Használt lakókocsi kereskedés telephelye az ipartelepi útnál

5. 3. 5. Idegenforgalom

Az idegenforgalom tekintetében Magyarszék a meglévő adottságok miatt egyre dinamikusabban fejlődik. A településen jelenleg négy vendéglátó szállás üzemel, összesen 40 fős vendégbefogadó képességgel, ami egyrészt takar egy 10 fős, négy szobából álló panziórészt, valamint találhatunk a turizmuson belüli külön álló vendégházakat a Zrínyi és a Petőfi utcákban. 2014 év végén készül el egy 30 fős ifjúsági (közösségi) szállás, ahol nagyobb csoportokat lehet fogadni az év minden napján. Évente a nyári időszakban néprajzi, kézműves és sporttáborok lebonyolítására is alkalmas. Meg kell még említeni a lovaspálya melletti lovas szállást is. Összességében a településen 70-80 főnek tudunk szállást biztosítani, ennek bizonyítéka volt 2014. július 12-13-án megrendezett Széki Szalma Feszt, amikor testvértelepüléseink küldöttségeinek elszállásolása (hét településről mintegy 65 vendég) sem okozott gondot.

42. kép: A Patak völgye Pihenőpark a helyieket és a turistákat is csábító kis kiülőkkel – településszerte 20 ilyen pihenő található, minden utcára jut legalább egy darab

A település idegenforgalmi látványosságai

1. Faluház és hivatal – selyemfestés, autentikus festmények – egyedi készítésű képek bemutatója (Kossuth u. 51.), könyvtár, Tourinform iroda, Szentháromság szobor (az épület előtt)
2. PESZK, Egészségcentrum – vérnyomásmérés, vércukormérés, torna, masszázs (Kossuth u. 51.)
3. Nyugdíjas klubház (Kossuth u. 47.)
4. Plébánia és udvar – Tájház – magyar és német nemzetiségi szoba és eszközök, Bormúzeum – Borrend Egyesület pincéje, trezorokkal (Rózsa u. 8.), Magyarszéki-Németszéki pincék megtekintése díszhintós utazással
5. Hősök Parkja, szökőkút és pihenő
6. Sportcsarnok (Kossuth u. 44., iskolaudvar), Általános Iskola és játszótér
7. Sóbarlang, Óvoda – játszótér (Hársfa u. 3.)
8. Kerámia műhely és égető kemence, Játszó-vár családi napközi (Kossuth u. 90.)
9. Templom – orgona, harang, óra, oltár
10. Patak völgye Pihenőpark – információs pont, termelői piac, színpad
11. Patak völgye Pihenőpark – artézi kút és játszótér
12. Malom épületének bejárása
13. Füzes-féle kovácműhely (Petőfi u. 33.)

14. Fényképes zene- és életrajzi múzeum – Magyarszéki Vegyeskar, fúvószenekar képekben (Hársfa u. 7.)
15. Fafaragó – Kajtár Gergely (Kossuth u. 1.)
16. Timár-féle kovácsműhely (Kossuth u. 6.)
17. Lovaspálya – lovas verseny, lovagoltatás
18. Vágópont
19. Kishertelendi játszótér és focipálya, kistó
20. Harangláb
21. Újtelep játszótér
22. Petőfi utcai játszótér
23. Ifjúsági és közösségi szállás (Kossuth u. 33.)
24. Német Nemzetiségi Önkormányzat klubháza (Kossuth u. 31.)
25. Polgárőr és rendőrség körzeti megbízott iroda, Magyar Máltai Szeretetszolgálat iroda (Kossuth u. 33.)
26. Fűves sportpálya
27. Leier-Lafarge sétány
28. Híd és szökőkút, park
29. Kerékpárút parkoló
30. Magyarszéki szőlőhegy
31. Németszéki szőlőhegy
32. Tehenészeti bemutató
33. Királykút forrás meglátogatása (Mátyás király anekdota)
34. Sarutlan Karmelita Nővérek kolostorának megtekintése
35. Kerékpárút és az útvonalán található mézes körút állomásának megtekintése
36. A település németszéki részén keresztülhaladó Szent Márton Zarándokút

43. kép: Játszótér Kishertelenden a Hunyadi utcában - a településen összesen hat hasonló játszótér található

Érdemes megállni Magyarszéken és hosszabb időt eltölteni a rendezett és tiszta településen. A gyermekes családokat új és biztonságos játszóterek várják, az óvodában sóbarlangot alakítottak ki, nemcsak gyermekek részére. A Patak völgye Pihenőpark méltó helyszíne a szabadtéri rendezvényeknek, ahol baráti társaságok is kellemesen eltölthetik szabadidejüket. A Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat jóvoltából színvonalas tájházat alakítottak ki a paplak melletti régi parasztházból. A Széki Borrend Egyesület szakértő kezekkel ápolja az évszázados borászati hagyományokat, a nedűk minőségéről mi is meggyőződhetünk a frissen kialakított trezorban őrzött borok kóstolásakor. Érdemes a településen több napot eltölteni és csillagtúraszerűen bejárni a környéket, amely Dél-Dunántúl természeti értékekben leggazdagabb vidéke.

44. kép: Magyarszéki Bortrezor

45. kép: Sipoš Antal zenemúzeuma képekkel, kottákkal és az 1924-ben alakult Forrai István Vegyeskar történetének dokumentálásával

Kulturális-gazdasági hagyományokat bemutató és azok ápolását szolgáló programok, fejlesztések, akciók (pl.: hagyományőrző napok, helyi mesterségek napja, ifjúsági hagyományőrző és kézműves táborok stb.) várják a turistákat. Magyarszáken megrendezésre kerül a Széki Szalma Feszt, amely lehetőséget ad a helyi és térségi kézművesek bemutatkozására, valamint a civil szervezetek kulturális csoportjainak fellépésére. Tervek között szerepel a **tematikus utak kialakítása** (méz-méhészet, borborászat, kézművesek, fafaragó, kovács, csuhé készítés, vesszőfonás, keramikus) is.

46. kép: A Mézes körút egyik állomása Horváth István házánál

A településen az ökoturizmus iránt egyre nagyobb a kereslet, amelynek kiválóan megfelel a németországi és a magyarszáki domboldalon elhelyezkedő zártkertes szőlőkkel, pincékkel ellátott természeti terület. A Mecsek lankái és völgyei alkalmat adnak erdei túrákra, valódi kikapcsolódásra, nyugalomra a település lakóinak vendégszerető támogatásával.

47. kép: Lovaspálya és a kiszolgáló létesítmények, a nyolc férőhelyes lovas szállóval – aki a természetbe vágyik, az a lovasok szállásán megtalálja a nomád élet örömeit is

A település környezete további lehetőséget biztosít a természetjárás, a családi üdülések, az ifjúság és aktív turizmus, valamint a zarándok turizmus tekintetében is.

Magyarszék sajátos flórája, faunája (gyógynövények, védett állat- és növényvilág), a Mecsek közelsége tökéletes lehetőséget teremt a természeti adottságokra épülő ökoturizmus számára. A környék csodálatos természeti szépségeivel rengeteg kikapcsolódási lehetőséget kínál: vendégeink megcsodálhatják a páratlan szépségű erdőket, tavakat, kerékpározhatnak a szelíd lankákon. Lovaglással, lovaskocsizással tölthetik szabadidejüket, vadászatra is van lehetőség a környező gazdag erdőkben a vadásztársulat engedélyével. Kiváló program lehet az egész család számára a környékbeli borospincék látogatása a hangulatos szőlőpincesoron. Ha pedig pihenésre, relaxálásra vágnak, a Preventív Egészségmegőrző Központban kényeztető gyögmasszázzsal várják az idelátogatókat, illetve a **bőr- és légúti megbetegedések kezelésére is alkalmas** sóbarlangban kúrálhatják magukat a köhögéssel, **asztmával, szénanáthával**, alvási zavarokkal, allergiákkal küszködők.

48. kép: Présházak a németszéki szőlőhegyen – a település két szőlőhegyén összesen több mint 120 prés- és hétvégi ház található

6. Magyarszék infrastruktúrája

Magyarszék azon kevés hazai (kis)település közé tartozik, amelyeknél az infrastruktúra hálózatainak kiépítettsége teljesnek mondható. **Valamennyi vezetékes rendszer esetében igaz, hogy a kiépítettség 100%-os,** vagyis elérte a tervekben meghatározott mértéket és az egyes szolgáltatások elérhetőek a település belterületének egészén.

Megnevezés	Kiépítettség		Bekötöttség	
	hossza (km)	aránya (%)	db	aránya (%)
Ivóvízhálózat	17,9	100	384	100,0
Szennyvízcsatorna	16,8	100	362	94,3
Villamosenergia	9,5	100	384	100,0
Gázhálózat	14,2	100	215	56,0
Telefonfővonalak	9,5	100	241	62,8
Kábeltévé	9,5	100	248	100,0
Nem vezetékes tévészolgáltatás		100	136	
Szennyvíztisztító	Komló	100	384	100,0
Csapadékvíz-elvezetés	13,5	100	384	100,0
Közüvilágítás	9,5	100	204	100,0
Internet		100	208	54,2
Térfigyelő kamerarendszer kiépítettsége	9,5	100	11	100,0
Tűzcsapok kiépítettsége	9,5	100	28	100,0
Fedett buszvárók kiépítettsége (belterület)		100	12	100,0

Megnevezés	Kiépítettség		Bekötöttség	
	mennyiség (db)	aránya (%)	db	aránya (%)
Komposztáló ládák kihelyezése (1 m ³ -es)	384,0	100	384	100,0
Hulladékszállításba bevont lakások száma (kommunális 1 db 120 l-es kuka)	384,0	100	384	100,0
Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (3 db 120 l-es edény ingatlanonként)	384,0	100	384	100,0

17. táblázat: A közműhálózat és egyéb infrastruktúra kiépítettsége a községben

(Forrás: KSH, Községi Önkormányzat)

6. 1. Vízellátás

A magyarszéki vízhálózat belterületén levő utcai vezetékek 1978-ban alakult víztársulat keretén belül épültek meg 1987-ig. A létesítményeinek folyamatos rekonstrukciója a 2000-es évektől kezdődött meg. Magyarszék község vízellátását a Mohács-Víz Kft. Komló Üzemmnérnökség rendszeréről biztosítja, melynek kútjai Liget, Mánfa, Magyarszék

településen helyezkednek el. A rendszert Magyarszéken lehet úgy szakaszolni, hogy egyrészről az egyik falurész kaphat Mánfáról vizet, a másik falurész, pedig Liget felől a magyarszéki tározóból látható el. Így üzemzavar esetén is biztosítható a tolózárok váltásával, hogy a település ne maradjon ivóvíz és tűzi-víz nélkül.

A vízkutak száma: 31 db, ebből 7 db Liget, 22 db Mánfa, 2 db Magyarszék község területén helyezkedik el. A hálózati nyomás 1,8-5,9 bar, az átlagos napi vízigény 182 m³, míg a legnagyobb napi vízigény 290 m³, az éves vízfelhasználás 30 458 m³.

Magyarszék vízellátását a területén elhelyezkedő 2 x 100,0 m³-es magastároló (hrszt: 0167/2) biztosítja. A vízhálózatot Magyarszéken összesen mintegy 17,9 km-nyi vezeték alkotja. A hálózaton 27 db kezelőakna, 28 db tűzcsap van. A településen 384 db házi bekötés és egy közkifolyó található.

Tűzcsapok kiépítettsége

A település kiépített vízellátó rendszere lehetővé tette, hogy összesen 28 db tűzcsap telepítésével 200 m-en belül elérhető a településen bármely lakóház és vállalkozói ingatlan, vagy üzem. Ez 100%-os lefedettséget jelent. (térkép: Infrastruktúra és településgazdálkodási térképekből)

6. 2. Csapadékvíz-elvezetés

A község felszíni vizeit a legtöbb helyen a közutak két oldalán lévő árokrendszer vezeti, illetve szikkasztja el. A szűk utcákban a vízelvezetéseit, a közlekedési funkciót is szolgáló mederelemes árokburkolások, vagy fedett betongyűrűs csapadécsatornák biztosítják (lásd: alábbi táblázat).

49. kép: Folyamatban lévő árokburkolás

út/utca név	helyrajzi szám	út- hosszúság (m)	burkolt gyűrűs vízcsatorna (m)	meder- elemes csatorna (m)	nem burkolt csatorna (m)	nincs árok (m)	burkolt és meder- elemes csatorna (%)	nem burkolt csatorna (%)
Petőfi	346	290			290			100,00
Petőfi	346	390	390				100,00	
Petőfi	302	190	80	110			100,00	
Zöldfa	301	160	90	230			100,00	
Hársfa	249	570	400	500			100,00	
Szőlőhegyi bekötő (sörfőzde)	048	200	15		185		7,50	92,50
Berek	216	100		100			100,00	
Rózsa		130		80		50	61,50	
Rózsa	37	100	100				100,00	
Rózsa ravatalozó felé	61,/5	160				160		
Zrínyi	64	180	160	20			100,00	
Szőlőhegy	85/15	270	40	310			100,00	
Erdőalja	85/39	755	20	820	130		100,00	
József Attila	175/4	550	200	350			100,00	
Kossuth L. bekötő	141/1	100		100		100	100,00	
Liget	516	230	80			150	35,00	65,00
Bem	535	160	160	160			100,00	
Árpád	546	230				230		
Hunyadi A	556	750	20	730			100,00	
Hunyadi B	580	250				250		100,00
Összesen		5 765	1 755	3 510	605	940		

18. táblázat: Magyarszék Önkormányzat kezelésében lévő belterületi utak melletti árok

(forrás: Községi Önkormányzat)

A településen összesen közel 6 km-en (5870 m) készült csatorna az utcákban, van, ahol mindkét oldalon kiépített a csapadékvíz-elvezető csatorna). A burkolt gyűrűs vízcsatornák részesedése 30%, a mederelemes csatornák részesedése 60%, így a burkolt és gyűrűs csatornák együttes aránya eléri a 90%-ot, ami urbánus szempontból kiemelkedő.

A külterületen keletkező vizek belterületen történő átvezetését is biztosító burkolt vízárkokat kellett kiépíteni a kármegelőzés érdekében. A teljes szélességben burkolt Petőfi Sándor utcában (12-70 számú ingatlanok előtt), illetve a Hársfa, Zöldfa utcákban, részben a Rózsa utcában, a Szentháromság téren, a buszmegálló parkolóban, a Zrínyi utcában zárt rendszerű csapadékcatorna van, befogadója a Baranya-csatorna vízfolyás. A meglévő árok- és csatornarendszerrel távlatban is megoldott a település felszíni vizeinek elvezetése, természetesen a meglévő létesítmények folyamatos és rendszeres karbantartásáról gondoskodni kell. Az elmúlt években elkészült a község ár,- és belvíz védekezési terve.

50. kép: Baranya-csatorna

Magyarszék község területe a Baranya-csatorna rendszeréhez tartozik. A vízfolyás a Magyar Állam tulajdonában és a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A vízfolyás teljes hossza 38 km, teljes vízgyűjtő területe 483,02 km², befogadja a Kapos-folyó. Magyarszék területén kb. 4,0 km hosszú szakaszon folyik a patak dél-észak, majd elfordulva nyugat irányba. A vízfolyáson a község területét érintő szakaszon mederrendezési munkákat végeztek, így a vízelvezető képessége megfelelő.

A Kaszárnya-patak Mecsekpölöske felől csatlakozik a Baranya-csatornába a nyugati irányba történő kanyarodásánál. A Baranya-csatorna vízfolyásra települve Sikondánál két halastó, illetve Mánfánál záportároló/halastó került kialakításra, ezek üzemi víztároló kapacitása több százezer köbméter, árvízcsúcs funkciójú tároló kapacitása, pedig meghaladja az ötszázezer köbmétert. A tervek szerint az elkészült hatástanulmányok szerint Magyarszék-től nyugatra kialakítható egy 1,5 millió köbméteres víztározó. Ennek keretében Magyarszék településen kialakításra kerül egy víztározó mintegy 49 hektár területen, melynek helyi előnyei a következők:

- Árvízi tározó, árvíz megelőzésére,
- Vízkivétel öntözéshez mezőgazdasági vállalkozások részére,
- Turisztikai és halászati tevékenység fejlesztése.

A víztározó előzetes terveit ismertették Sásdon a Megyei Önkormányzat, valamint a megbízott megyei főépítész, a Vízügyi Igazgatóság vezetője, valamint a meghívott polgármesterek és érdeklődők előtt, 2014. szeptember 3-án. A részletes tervek 2014. év végéig kerülnek kidolgozásra. Következő lépés Európai Unió pályázati támogatás megszerzése 2015-ben. Óriási jelentőségű lehet ez a fejlesztés Magyarszék település életében, hiszen a kialakítás során csökkenti a lakóterületek árvízveszélyét, növeli a mezőgazdasági művelés hatékonyságát (közel 1000 hektár öntözhető a tárolóból), valamint a turisztikai és halászati lehetőség növeli a település ingatlanjainak értékét. A tározó helye lakóterületektől távol Barátúr település felé haladva bal oldalon helyezkedne el.

6. 3. Szennyvízkezelés

A keletkező szennyvíz tisztítása a komlói szennyvíztisztító telepen történik, melynek kapacitása napi 15 000 m³. A szennyvíztisztító telep előkezelő műtárgya naponta 100 m³ szippantott szennyvíz fogadására alkalmas. A telep napi biológiai kapacitása 4050 kg BOI₅. Az üzem nagyterhelésű telepként épült, jelenlegi terhelése alapján azonban kisterhelésű (nitrifikációs) eleveniszapos rendszerként üzemel, anaerob iszapstabilizálással.

Magyarország településén a szennyvíz-nyomócső rendszer is ki lett építve. Egyrészt a Mánfáról érkező szennyvíz közvetlen továbbítására, másrészt a Bodolyabér, és Magyarhertelend településekről érkező szennyvíz továbbítására. Magyarországon hat szennyvízátemelő segíti a településen a gravitációs rendszerből a szennyvíz továbbítását.

A községben 2006-ig nem volt csatornahálózat. A szennyvíz elszállítása szippantó kocsival volt megoldva 1998-ig, amit egy azóta megszüntetett területen kezeltek. 1999-ben a magyarországi ipartelep végétől a Komlói szennyvíztisztító műiig 52 millió forintból lett kiépítve egy vezetékhálózat és egy helyi befogadó és szivattyú aknaház. Az 1999-től 2007-ig terjedő időszakban a helyi befogadónál ürítettek a szippantó kocsik.

A községben 2007-re kiépült a csatornázatlan településrészekben is a hálózat, a műszaki átadás-átvétel 2007. július hónapban volt. **A szennyvízhálózat a teljes községben kiépült 100%-os mértékben** és a keletkező szennyvizek a településről a komlói szennyvíztisztító telepre kerülnek csővezetékben. A csatornahálózat teljes körű kiépítését követően a település összes ingatlanának a szennyvízbekötése műszaki feltétele biztosított. A szennyvízcsatorna hálózat üzemeltetője a Mohács-Víz Kft. Komlói üzemmérnöksége (7300 Komló, Kossuth L. u. 9.). **A bekötöttség jelenleg 92,2%-os, amely jelentősen felülmúlja a kisvárosi átlagot.**

6. 4. Villamos energiaellátás

Magyarország első villamos energia hálózatát 1926-ban építették ki, amelyet azóta folyamatosan bővítettek és fejlesztettek. A község keleti külterületén húzódik a Kaposvár – Mindszentgodisa – Sikonda – Pécs 120 kV-os egyrendszerű villamos távvezeték. A települést a komló-sikondai transzformátorállomásról induló távvezeték látja el, ami a településen kétfelé ágazik el. A Németországi domboldalon áthúzódó nyugatra eső területet és a Németországi hegyoldal villamosítását 20 kV-os gerincvezeték látja el. A másik a 20 kV-os gerincvezeték a település központjába érkezik, ahol több 20/0,4 kV-os transzformátor biztosítja a település áramellátást.

A településen kilenc 20/0,4 kV-os transzformátorállomás van, ami lehetőséget ad egyes területeken bővítésre, támogatja új településrészek kialakítását. Ezek részben a kisebb ipari vállalkozási létesítmények ellátását biztosítják, részben pedig a lakossági ellátást szolgálják. A települést ellátó hálózaton folyamatosan végeztek, illetve végeznek rekonstrukciós munkákat. A legutolsó rekonstrukciós munka, amely 2012-ben fejeződött be a Magyarországi- Németországi domboldalon kialakított 0,4 kV-os hálózat, amely összesen 120-140 külterületi zártkerti ingatlanok számára biztosítja az áramellátást. 2014-ben megtörtént a kistelepülési trafóállomások ökológiai védelmének kialakítása (nagytestű madarak megvédelmezése áramütéstől).

A település **közvilágítása** a mai viszonyok között korszerűnek mondható. **A hálózat korszerűsítési munkái 2001. évben készültek el.** Az utcák fényigény szerinti besorolása megtörtént, ennek megfelelően került megtervezésre a rekonstrukció. A

korszerűtlen fémizzós és higanygőz világítás korszerű kompakt lámpákkal került kiváltásra, ezzel gazdaságosabbá vált a közvilágítás. A megvilágítás egyenletessé vált és a minősége javult.

2007-ben további korszerűsítésre került sor, amelynek eredményeképpen, 4,5 óra üzemidő után minden lámpatestbe beépített relé csökkenti 25-30%-kal az áramfelvételt, így jelentős megtakarítást ért el a település. A 2001-ben végzett korszerűsítés folyamán a 66-os főút vonalán korszerű, sárgán világító NA fényforrások kerültek elhelyezésre. Szintén ugyanekkor kilenc energiahatékony lámpatest került kihelyezésre a kijelölt gyalogos átkelőhelyeknél, illetve a közlekedési csomópontoknál, amely már kisvárosi jelleget biztosít a közvilágításban.

6. 5. Gázellátás

A település gázellátása az 2000-2002. évben épült ki. A nagynyomású távvezeték déli irányból a 66-os főút nyomvonalánál párhuzamosan éri el a település belterületét. A Pécs – Mánfa – Komló vezetékről Mánfánál leágazó nagy-középnymású (8 bar) vezetékről érkezik a gáz a falu határában lévő átadóig, majd arról való leágazáson keresztül történik a település gázellátása. A nagynyomású vezeték a településen teljes egészében áthalad az aszfaltkészítő üzemig, melynek teljesítményigénye indokoltá tette a fővezeték további kiépítését 2,5 km hosszon. A gázfogadó-átadó helye a magyarszéki 066/4 helyrajzi számú ingatlan). A hálózatépítés beruházója a DDGÁZ Zrt. Pécs volt, amely cég –, illetve jogutódja, az E-ON Dél-Dunántúli Gázhálózati Zrt. – a vezetékrendszer tulajdonosa és üzemeltetője is.

A gázhálózat összesen 9600 méternyi vezetékből áll, **az elosztóhálózat a településen teljes körűen kiépített, alkalmas az összes ingatlan gázellátását biztosítani**, ami a kiépítésben 100%-ot jelent, ugyanakkor jelenleg az ingatlanok mintegy 55-56%-a van rákötve.

A községi gázátadóból ágazik el további településekre a fővezeték (pl: Magyarhertelend, Bodolyabér, Mecsekpölöske), így a környező települések gázellátását is Magyarszék biztosíthatja.

6. 6. Hírközlés

A településen a Magyar Telekom Nyrt. (elődje: Matáv Rt.) hálózatot üzemeltet fényvezető földkábel hálózaton keresztül gerinc, illetve körzetek ellátására. A településen 2004-ben megtörtént a távbeszélő hálózat fejlesztése, amely alkalmas bármilyen szolgáltatás kielégítésére (pl.: telefon, Internet, IPTV).

1990-ben kiépült a településen a kábeltévé-rendszer soros hálózaton (MIKSZ Kft. kivitelezésében, amelynek tagja volt az Önkormányzat is), amely a kezdeti időkben 178 fogyasztó igényeit elégített ki. A legmagasabb igénybevételi szám elérte a 270 bekötést. A rendszert 2003-ban a Szigon Kft., mint csillagpontos KTV hálózatot újította fel, majd több kisebb tulajdonos után 2008-ban fejlesztette tovább a távközlési törvény előírásai szerint a TARR Kft. és növelte a szolgáltatás minőségét, és biztonságát. A kábelhálózat a település minden utcáját eléri, így a kiépítettsége 100%-os. Jelenleg ez 248 fogyasztót jelent, ami közel 65%. A maradék 35% fogyasztó az egyéb átviteli lehetőségeket használja ki, mint pl. a T-HOME, UPC, DIGI TV. **Így a kábeltévé és Internetes és telefonellátottság elérte a 100%-ot**, és alkalmas további fogyasztók kiszolgálására.

Szintén Magyarszék területén (hrs: 0167/4) 2831-O-A néven az EOVS 97087,00: EOVS 583759,00 koordinátán lévő „Matáv” toronyra települt be a **Vodafone Group Plc.**, valamint a **Telenor**, amely a következő meglévő távközlési létesítménnyel rendelkezik: Magyarszék BTS, 0167/1/A Hrsz, Torony- idegen /Matáv/ EOVS?97033, EVOY: 583369, Tszf.: 226. A **Telekom Távközlési Zrt.** Az 583770, 97205 EOVS koordinátán üzemeltet állomást. **Ennek a magyarszéki toronynak a hatóköre a mikrotérsegi terepöléseket is eléri, így központi szerepet lát el a hálózatok működtetésében.**

6. 7. Kamerarendszer kiépítettsége

2011-ben az E-ON villamoshálózat tartóoszlopait, valamint a TARR Kft. a település teljes lefedettségét biztosító kábeltévé szolgáltatásán keresztül kialakításra került egy 11 egységből álló térfigyelő kamerarendszer egy központi számítógép monitorral, amelyen egyszerre akár 16 kamera felvétele figyelhető és rögzíthető.

A kamerarendszert és a felvételeket a hatályos jogszabályoknak és az előírásoknak megfelelően a Magyarszéki Polgárör Egyesület tagjai kezelik.

A 11 kamera elhelyezése teljes Magyarszék úthálózat lefedését jelenti, abban a tekintetben, hogy minden bejövő, a településen áthaladó és kimenő jármű forgalma rögzíthető. **A rendszer felvételeinek rögzítése 100%-os lefedettségét jelent a településen.** A rendszer használatáról pontos képet ad, hogy az elmúlt években az alábbi rendőrkapitányságok használták fel a rögzített felvételeket több mint 50-60 esetben:

- Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság,
- Dombóvári Rendőrkapitányság,
- Helyi körzeti megbízott,
- Komlói Rendőrkapitányság,
- Pécsi Rendőrkapitányság,
- Sásdi Rendőrkapitányság,
- Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság.

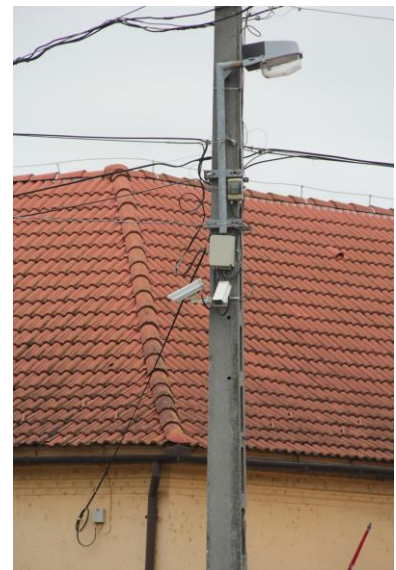
A mikrotérsegi telepöléseken kívül több baranyai és tolna megyei telepölés is felkereste önkormány-zatunkat a rendszer működtetésével kapcsolatban.

A kamerarendszer működtetése mind közle-kedésbiztonság, mind a lakosság közbizton-sága szempontjából nagy jelentőséggel bír, kisvárosi infrastruktúrájának felel meg.

6. 8. Közlekedés

Térsegi kapcsolatok

A telepölés térségében gyorsforgalmi út nincs, a telepölésen áthalad a 66-os számú elsőrendű közút, mely Pécs - Kaposvár telepöléseket köti össze. A telepölés belterületén a közút, mint gyűjtőút halad át. Magyarszék község mikrotérsegi központi szerepét erősíti, hogy a telepölésen belül három közúti csomópont található a 66-os számú út nyomvonalán.

51. kép: Kihelyezett kamera

- Mánfa felől a településre beérve a 66-os számú útról jobbra Sikonda felé történő leágazó Magyarszék település területén van, amely egyrészt összeköttetést jelent a sikondai tavakkal és fürdővel, másrészt Komlóval.
- Magyarszéken a 66-os út Barátúri csomópontjából indul ki Magyarhertelend, Orfű, Abaliget felé vezető út, amely turisztikai szempontból kapcsolja össze a települést a Pécsi-tó környékével.
- A vasúti átjáró utáni kereszteződésből keleti irányba Mecsekpölösken keresztül Komlóra, nyugatra fordulva, pedig Oroszlón keresztül Kaposvár és Dombóvár felé juthatunk el.

Vasúti összeköttetés

A településen halad át a Komló – Godisa vasúti mellékvonal és csatlakozik a Dombóvár – Budapest országos törzsvonalhoz. A településen található a Magyarszék vasútállomás és annak épülete, amely egészen 1950-es évek közepéig, mint Magyarszék-Sikonda gyógyfürdő megállóhelyként szerepelt a személyforgalom biztosítására, ugyanakkor négy pályás teherforgalmi elosztó szerepet is betöltött. A vasútállomás a kishertelendi településrész központjában helyezkedik el, jól kapcsolódik hozzá a buszforgalom, hiszen a ligeti bekötőúttal együtt hat darab buszmegálló és váró található.

52. kép: Központi parkoló és buszforduló

Autóbusz összeköttetés és helyi autóbusz közlekedés

A település kedvező fekvése miatt a településen több autóbusz útvonal és átszállást biztosító helyközi buszjárat halad át.

Útvonal megnevezése	Megálló Magyarszéken	Magyarszéki átszállást jelentő megálló?	Járatszám naponta	Melyik településeknek jelent összeköttetést Magyarszéki átszállással?
Pécs–Kaposvár	3	Igen	12	A
Kaposvár–Pécs	3	Igen	12	A
Pécs–Veszprém	2	Igen	4	A
Veszprém–Pécs	2	Igen	4	A
Komló–Magyarszék–Kaposvár	1	Igen	12	B
Kaposvár–Magyarszék–Komló	1	Igen	12	B

Komló–Magyarszék– Dombóvár	1	Igen	1	B
Dombóvár–Magyarszék– Komló	1	Igen	1	B
Pécs–Dombóvár	3	Igen	3	A
Dombóvár–Pécs	3	Igen	3	A
Komló–Sásd (Oroszló felé)	1	Igen	8	E
Sásd–Komló (Oroszló felé)	1	Igen	8	E
Komló–Sásd (Barátúr felé)		igen	8	C
Sásd–Komló (Barátúr felé)		igen	8	C
Komló–Liget–Magyarszék– Sikonda–Komló	4	Igen	8	A
Komló–Sikonda– Magyarszék–Liget–Komló	4	Igen	8	A
Komló–Magyarszék– Magyarhertelend– Mindszentgodisa–Bakóca	3	Igen	2	C
Bakóca–Mindszentgodisa– Magyarhertelend– Magyarszék–Komló	3	Igen	2	C
Komló–Magyarszék– Magyarhertelend– Kishajmás–Hetvehely	3	Igen	1	D
Hetvehely–Kishajmás– Magyarhertelend– Magyarszék–Komló	3	Igen	1	D
Járatok összesen:			118 db	

19. táblázat: Autóbusz összeköttetés és helyi autóbusz közlekedés

(Forrás: Pannon Volán menetrend)

A: Bodolyabér, Mindszentgodisa, Magyarhertelend, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Komló;

B: Mecsekpölöske, Liget, Magyarszék;

C: Bakóca, Mindszentgodisa, Bodolyabér, Magyarhertelend, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske;

D: Kishajmás, Hetvehely, Bodolyabér, Magyarhertelend, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske;

E: Oroszló, Bodolyabér, Mindszentgodisa, Magyarhertelend, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Komló

A központot érintő járatszámok száma 60 db, a településen összesen 118 buszjárat halad át. Ez reggel 5 órától este 23 óráig számolva átlagosan 15 percenkénti, **kiemelten jó járatsűrűséget jelent.** A fentiekben érintett települések lakói Magyarszéken keresztül (többnyire átszállással) tudnak közlekedni a nagyvárosok felé. Ez jelentős tényleges átmenő utasforgalmat jelent a településen (kereskedelem, gyógyszerár, orvosi rendelő).

Közforgalmú közlekedés

A községben lévő egy buszforduló és hat megállópár a 300 méteres légvonalbeli távolsággal a lakott területet lefedi, komfortosságuk megfelelő a kialakított fedett várók tekintetében

Buszmegálló megnevezése	Út száma	Helyrajzi szám	Fedett váró van –e? igen/nem	Forgalmi sűrűség (járatszám)	Elérhető közlekedési irányok (db)
Barátúri elágazó Pécs felől	66	132/15	Igen	19	4
Barátúri elágazó Pécs felé	66	177	Igen	19	4
TSZ iroda Pécs felől	66	132/6	Igen	35	2
TSZ iroda Pécs felé	66	132/1 (139/2)	Igen	35	2
Kishertelend Kaposvár felől	66	614/6	Igen	19	4
Kishertelend Kaposvár felé	66	613/4	Igen	19	4
Kishertelend Komló felé	6542	502	Igen	28	4
Kishertelend Komló felől	6542	502	Igen	28	4
Kishertelend Liget felé	65182	505	Igen	8	4
Kishertelend – Liget felől	65182	505	Igen	8	4
Központ iskola előtt Magyarhertelend felé	6602	175/2	Igen	19	6
Központi fogadó buszmegálló	6602	176/5 176/6	Igen	19	6
Sikondai elágazás, kolostor előtt Pécs felé	65183	063	Igen	19	4
Sikondai elágazás Pécs felől	65183	063	Nem	19	4
Összesen		14 db			

20. táblázat: Buszmegállók száma és elhelyezkedése Magyarországon

(forrás: Községi Önkormányzat, Pannon Volán)

A települési buszmegállók fedett váróval történő kiépítése 14-ből 13, azaz 93%-os a külterületet is figyelembe véve. Csak a belterületet figyelembe véve, **a kiépítettség 100%-os**. E kiépítettség messze meghaladja a kisvárosi szintet.

53. kép: Buszmegálló

A település saját Nonprofit Kft-je rendelkezik Országos és Nemzetközi Személyszállító Engedéllyel. A szolgáltatás végzése 2 db 17, illetve 18 személyes autóbusszal történik az alábbi területeken.

- Iskolások menetrend szerinti, reggeli és délutáni szállítása a Magyarszéki Általános Iskolába,
- Óvodások menetrend szerinti szállítása a Magyarszéki Óvodai intézményekbe,
- Rehabilitált dolgozók menetrend szerinti szállítása, kora reggeli és kora délutáni időpontban (Liget, Mecsekpölöske, Magyarszék településről Komlóra),
- Önkormányzatok és egyesületek részére történő bérszállítás eseti megrendeléssel,
- Helyi járat biztosítása az önkormányzatnál és a Nonprofit Kft.-nél dolgozók munkába és munkából szállításához,
- Országon belüli és országon túli (nemzetközi) testvértelepülésekre csoportok szállítása,
- Helyközi járat indítására is van lehetőség a környező településekre (Oroszló, Bodolyabér, Magyarhertelend, Liget, Mecsekpölöske, Komló, Sikonda).

Kerékpárút-közlekedés

A 2011-ben elkészült és átadott sikondai elágazótól induló Magyarszék – Mecsekpölöske – Komló kistérségi kerékpárút biztosítja a munkahelyre való közlekedést a települések között, valamint turisztikai szerepet is betölt. A kerékpárút 11,2 km hosszú, amelyből 6,9 km új építésű, 3,3 km a települési utak közös használatával valósult meg. A kerékpárút forgalma az idegenforgalmi idényben nagyon jelentős és a téli időszakban csökken csak le.

A kerékpárút magyarszéki szakaszán a település központi részéhez közel épült egy 40 férőhelyet biztosító kerékpártároló. A kerékpárútról megközelíthető két oldalról a Patakvölgye Pihenőpark, ahol szabadtéri színpad, egy kiállító tér, sportpályák, parkosított zöldterületek, közvilágítással ellátott Leier Lafarge sétány, fedett kiülők a szökőkutas kistó mellett biztosítják az idelátogatóknak a szabadidejük hasznos eltöltését. Szintén a kerékpárútról elérhető a magyarszéki kispiac 27 db kiépített, fedett eladó hellyel rendelkező komplexuma. A 2014-ben jeleztük és kértük, hogy a megyei fejlesztési tervbe illesszék be a kerékpárút-hálózat Mánfa felé, és Magyarhertelend felé történő meghosszabbítását, amely fontos turisztikai területek elérhetőségét tenné lehetővé.

54. kép: Kerékpárút

Úthálózat

Magyarszék és a szomszédos települések közötti kapcsolatai az összekötő és bekötő utakon keresztül megoldott. Az úton a burkolatszélesség 6,0 m. A települést középen választja ketté az összekötő út, amelyből három helyen található elágazás a lakóutak (lakóterületek) felé.

A település közúti szempontból négy különálló egységre bontható, amelyből háromnak a közúti összeköttetését a 66-os út oldja meg, egynek pedig a Magyarhertelend felé vezető József Attila utca, negyedrendű közút.

A négy településrész:

németszéki;

magyarszéki;

kishertelendi és

újtelepi kertvárosias településrész.

55. kép: Légifelvétel Magyarszékről

Megnevezés	Összesen (km)	Megoszlás (%)	Összesből:		Megoszlás: összesből	
			Önkormányzati (km)	Állami (km)	Önkormányzati (%)	Állami (%)
Teljes úthossz	41,481	100	37,431	4,05	90,24	9,76
Ebből külterületi:	31,88	100	31,88	0	100	0
Ebből: belterületi	9,601	100	5,551	4,05	57,82	42,18
Belterületi szilárd burkolatú (aszfaltozott)	9,351	97,39	5,301		56,69	43,31
Járda hossza	9,408	100	9,408	0	100	0
Ebből: kiépített	9,408	100	9,408	0	100	0
Ebből betonozott	5,583	59,34	5,583	0	100	0
Ebből térköves	3,563	37,87	3,563	0	100	0
Ebből aszfaltozott	0,262	2,79	0,262	0	100	0
			Összesből kerékpárút önállóan	Összesből lakóterületi úttal	Megoszlás teljes hosszából Magyar-szék	Megoszlás teljes hosszából más település

				közö- sen		
Kerékpárút	11,2		6,9	3,3		
Kerékpárút Magyarszék	4,8		3,93	0,87	42,8	57,2

21. táblázat: A község úthálózatának jellemzői

(Forrás: Községi Önkormányzat)

A teljes belterületi úthossz önkormányzati része 97,39%-os aszfaltozást jelent, amely kimagasló más kisvárosias jellegű településhez. A járdák kialakításában az összes belterületi szilárd burkolatú út hossz 8,765 km, a járdák kiépítettsége 9,408 km, azaz közel 96%-os mértékben minden utunk mellett járda található, legalább egy oldalon.

A közterületek mérete és az utak keresztmetszeti adottságai hűen követik a településrészek sajátosságait.

**57. kép: Felújított
Zrínyi utca**

56. kép: Felújított Hársfa utca

A 66-os számú főút tranzit jellegéből következően meglehetősen komoly forgalmat kezel, a személygépkocsi és a teherforgalom 2003–2011. között mintegy kétszeresére növekedett. Mindezek figyelembevételével hangsúlyos a járdák és kerékpárutak kiépítése, valamint az átkelési csomópontok balesetmentességének biztosítása, amelyre fejlesztései során különös figyelmet szentelt az önkormányzat.

Közúti csomópontok

A fő közlekedési tengelyre a településen több csomópont kapcsolódik, melyek mindegyike szintbeli, az elsőbbség jelzőtáblával **szabályozott**. Az összekötő úton öt jelentősebb csomópont van, mind az öt becsatlakozást jelent a település valamely részéről, korszerűsítésükre 2006-2009 között került sor.

Az első csomópont a település déli külterületi határán biztosítja a 66-os útról Sikonda-Komló felé a közlekedést keleti irányba a 65183-as úton. A második csomópont a település déli belterületi határán található, egy felfestett kitérős csillapító szigettel, útszegélykövel kialakítva, ahol a magyarszéki domboldalon elhelyezkedő szőlőket lehet elérni egy becsatlakozó úttal.

A harmadik csomópont a település központjában található, amely nyugati irányba összeköttetést biztosít egyrészt Magyarhertelend, Bodolyabér és Oroszló felé a 6602-es

úton, másrészt Magyarhertelendi elágazásnál Orfű, Pécs és Abaliget felé. Ez a kereszteződés azért is fontos a térség számára, mert többször előfordult, hogy terelőútként használták a közlekedők, amikor a 66-oson Oroszló és Magyarszék között bármilyen baleset, vagy közlekedési zárlat keletkezett. Ebből az összekötő útból nyílnak a lakóterületi utak és ide csatlakozik a település központjában található parkoló és főbuszmegálló, valamint a Leier Lafarge sétány, ami a Patak völgye Pihenőparkba vezet. Az út egyik oldalon szegélykővel, járdával és mederburkolt árokkal ellátott, ami már városias jelleget biztosít a település ezen részének. A negyedik csomópont a városias jellegű lakótelep összeköttetését jelenti a település többi részével egy terelősziget és kanyarodósávok kialakításával.

Az ötödik csomópont közvetlenül a fénysorompóval ellátott vasúti átjáró után 3-as elágazást biztosít egyrészt a 66-os úton Oroszló, Sásd, Kaposvár és Dombóvár felé, másrészt a 65182-es úton Liget településre, valamint a 6542-es úton Mecsekpölöske településre, illetve Komlóra.

Vasúti átjárók

A községben egy vasúti keresztezés található a 66-os számú főközlekedési út és a Komló–Godisa mellékvasútvonal találkozásánál. A vasúti átjáró fénysorompóval és sorompóval biztosított, a keresztezési szög egyik oldalon 90 fokos, a másik oldalon két út találkozása tekintetében 45 fokos csatlakozás található.

58. kép Vasúti átjáró

Gépkocsiparkolás

Közterületi parkolók találhatóak a település központjában és azon kívül is a nagyobb forgalmú középületeknél. Méretezésük a mai igényeknek megfelelő.

Parkoló helye	Parkoló helyek száma (meglévő)	Igényelt OTÉK szerint
Polgármesteri Hivatal	9	9
Posta	2	2
Takarékszövetkezet	3	3
Vegyes bolt (Kossuth L. u.)	3	3

Iskola	8	8
Élelmiszerbolt (József A. u.)	8	8
Gyógyszertár (Zrínyi u. sarka)	2	2
Körzeti Orvosi rendelő	2	2
Templom	3	3
Nemzetiségi önkormányzat	4	3
Ifjúsági szállás	5	5
Óvoda	6	6
Élelmiszerbolt (Zrínyi u. sarka és vendéglő)	8	8
Buszforduló/ központi parkoló	16	16
Patak völgye Pihenőpark (központi játszótér)	20	20
Patak völgye Pihenőpark (belső és piac)	28	28
Hunyadi utca	6	6
Széki Csárda (vasúti átjárónál)	12	12
Vasútállomás	10	10
Vágópont	6	6
Cukrászda	3	3
Németszéki temető	12	12
Magyarszéki temető	16	16
Ipartelepi út	6	6
Aknai tűzép	4	4

22. táblázat: Magyarszék parkolói
(forrás: Községi Önkormányzat)

Az úthálózat fejlesztése

A megnövekedett személy- és teherforgalmi adatokból, amelyek az elmúlt tíz évben a többszörösére emelkedtek, egyértelműen látszik a településnek és a lakosságnak az az igénye, hogy egy elkerülő úttal mentesítsük a jelenlegi Kossuth L. utca forgalmát. Ennek a terveit láthatjuk az alábbi térképen. Az elképzelést beillesztettük a megyei fejlesztési tervekbe is 2013-ban.

24. ábra: A Magyarszéket elkerülő út tervei
(forrás: Rendezési terv)

Forgalomcsillapítás

A településre Pécs felől érkező forgalom sebességének csökkentésére a 66-os számú út bevezető szakaszán a Magyarszék településtáblánál sárga csíkos hangtechnikai forgalomszabályozás került kiépítésre. Az áthaladó gépjárművek a pár mm-es sárga csíkon hangjelzést adnak a sofőr részére a sebesség csökkentésére, jelezve hogy lakóterületre érkezett.

A DDOP-5.1.3/C-2008-011 azonosító számú „Magyarszék Községben a Pécs-Kaposvár között II. rendű főút belterületi szakaszán forgalomcsillapításra alkalmas három útpályaelem kialakítása és sebességmérő műszer beszerzése” című pályázat keretében az alábbi útszakaszokon történt a terelőszigetek kiépítése:

1. útelelem: Forgalomcsillapító elem balra kanyarodó sávval a 15395,29-15464-90 útszakasz.
2. útelelem: Forgalomcsillapító sziget a 16558,92-16656-01 útszakaszon.
3. útelelem: Forgalomcsillapító sziget a 17016-89-17061,30 útszakaszon.
4. útelelem: a település központjában helyezkedik el a 66-os és a 6602-es út elágazásánál létrehozott csomópontban.

59. kép: Forgalom csillapító sziget - Sebességmérő

A településen három helyen került kialakításra sebesség-mérő hely.

1. sebességmérő: Az első és a második útelelem között a Kossuth L. utca és Zrínyi utca kereszteződésénél található a Kossuth L. utca Kaposvári felőli jobb oldalán. A sebességmérő kihelyezésének szempontja: a központban áthaladó gépkocsi-sok sebességének csökkentése, valamint a gyalogos átkelő-helyek védelme.
2. sebességmérő: A kishertelendi településrészen a Bem utcai elágazótól 50 méterre található az út Kaposvár felőli oldalán. A sebességmérő kihelyezésének szempontja: a településre beérkező forgalom lassítása.

3. sebességmérő: A Kossuth L. utca Pécs felől érkező jobb oldalán az Ifjúsági szállás és a Nemzetiségi Önkormányzat épület előtt található. A sebességmérő kihelyezésének szempontja: az Ifjúsági szálláson tartózkodó gyerekek, és a Nemzetiségi Önkormányzatot látogatók védelme.

A településen található terelőszigetek, és sebességmérők száma jelentősen meghaladja egy kisvárosi település forgalomcsillapítási adottságait.

6. 9. Hulladékgazdálkodás

A települési hulladékok

A településen keletkezett **háztartási hulladék** összetétele rendkívül homogén, nagy szervesanyag tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot is, ezért a településen egy nagyon átgondolt a szelektív hulladékgyűjtést bevezető lakossági és vállalkozói hulladékrendszer került kialakításra a hulladékokról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján.

A lakossági kommunális hulladékokat a BIOKOM Kft. közreműködésével szervezetteren gyűjtik össze és szállítják el a Pécs melletti, görcsönyi lerakóba, továbbá a településen Magyarszék Község Nonprofit Kft. közreműködésével megoldott a hulladékok szelektív gyűjtése és szervezett elszállítása (Magyarszék Község Nonprofit Kft. OHÜ engedéllyel rendelkezik).

Magyarszék település hulladékgazdálkodási tervvel rendelkezik 2011-2016. évekre a Komlói Kistérségi Többcélú Társulás által kialakított hulladékgazdálkodási terv részeként. A település csatlakozott a regionális Mecsek Dráva Hulladékgazdálkodási Programhoz is, míg egy KEOP-os pályázat keretén belül a németországi oldalon található volt szeméttelap területe rekultiválásra került.

A gazdálkodó szervezetek termelő és szolgáltató tevékenységéből származhat **termelési hulladék**, melynek minimalizálására és ártalmatlanítására számos törekvés létezik Magyarországon. Mindazonáltal jelenleg a településen olyan jellegű és volumenű tevékenységet nem folytatnak, amelyből jelentős mennyiségű termelési hulladék keletkezhetne.

A hulladékok közül megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a **veszélyes hulladékokra**. A veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására a 98/2001. (VI. 15.) kormányrendelet előírásai vonatkoznak. A veszélyes hulladékot termelő köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű kezeléséről, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni- és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását. Veszélyes hulladék a településen az ipari jellegű tevékenységek során keletkezhet, ennek mértéke Magyarországon nem kíván meg önálló beavatkozást.

60. kép: Mini hulladékudvar és -válogató

Magyarszéken a közelmúltban kiépült egy igen korszerűnek mondható, a község méretét és jogállását jelentős mértékben felülmúló szelektív hulladékgyűjtési rendszer. A hulladékgyűjtés és szemétszállítás rendjét több összefüggő önkormányzati rendelet szabályozza:

- hulladékgazdálkodási rendelet,
- az avar és kerti hulladék nyílt téri kezeléséről, a levegő tisztaságvédelmi követelmények szabályozásáról szóló rendelet,
- parlagfűirtásról szóló rendelet,
- közterület használatáról és rendjéről szóló rendelet.

A település rendelkezik hulladékgazdálkodási tervvel, amelyet kistérségi együttműködésben két évente felülvizsgálunk. A rendeletek hatálya nem csak a magán lakóházakra, hanem a vállalkozásokra és az önkormányzat intézményeire is kiterjed. A szelektív hulladékgyűjtés és egyéb hasznosítható anyagok kezelésével radikálisan csökkenthető a fűtési idényben a környezetkárosító égéstermékek kibocsátása (otthoni égetés, műanyag, papír stb.). A komposztálás és a gallyak, nyesedékek begyűjtése betarthatóvá tette az avar és kerti hulladék nyílttéri kezeléséről szóló rendelet azon pontját, ahol az április-október időszakban havonta egy alkalommal engedélyezett a tűzgyújtás (füstölés).

A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlati bevezetését segíti:

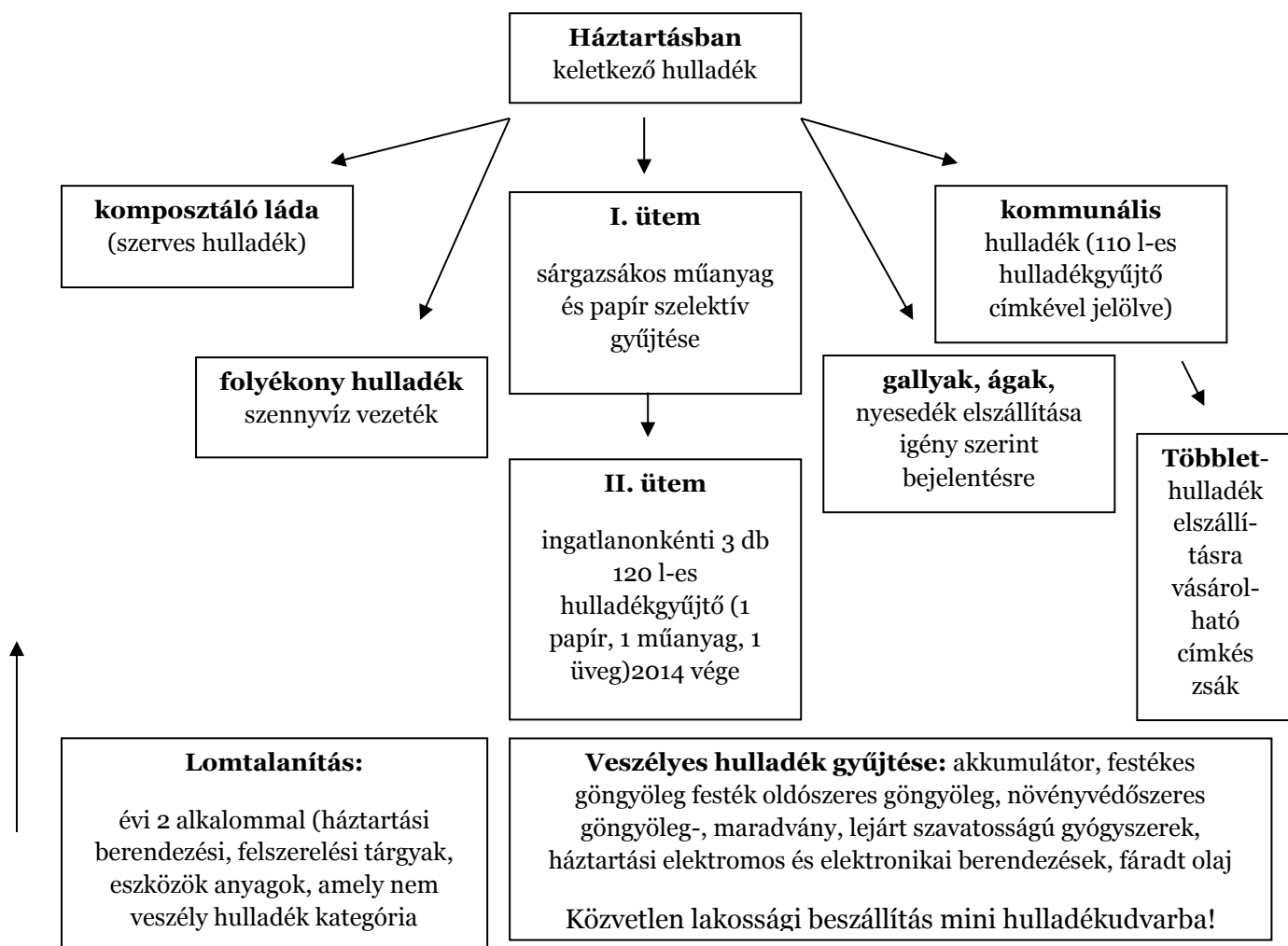
- az önkormányzat részéről (Önkormányzati Nonprofit Kft.) a hulladékok értékesítése vagy helyi intézményi tüzelés technikai felhasználása,
- a vállalkozások részéről a fizetendő hulladékgazdálkodási díj alacsonyan tartása, és a rendeletek könnyebb betarthatósága,
- a lakosság részéről egyrészt a háztáji hasznosíthatóság (komposztálás, zöldtrágya), másrészt az alacsony hulladékgazdálkodási díj (8000 Ft/ év, vagy 667 Ft/ hó, illetve 154 Ft/ hét).

További lehetőségként és fejlesztésként kialakításra került egy mini hulladékudvar, amelyet az Önkormányzati Nonprofit Kft. üzemeltethet. Kísérlet történt a szerves hulladék, trágya felhasználására energiatermelésre helyi vállalkozók bevonásával (biomassza-biogáz), tekintettel arra, hogy a településen szarvasmarha telep is működik.

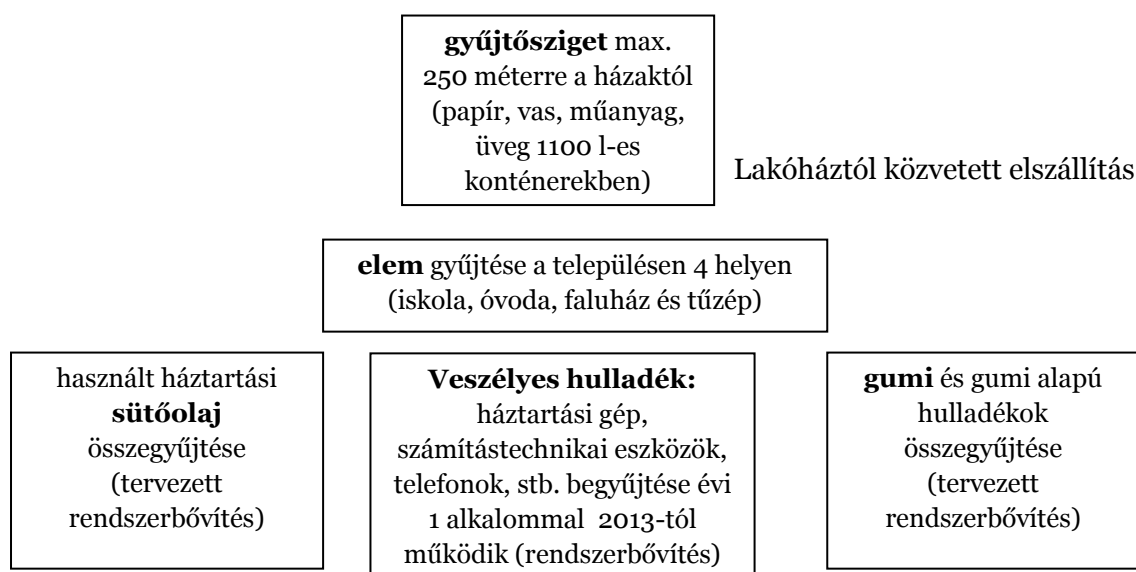

61. kép: Szelektív hulladékgyűjtő sziget

A szelektív hulladékgyűjtés és szemét szállítás rendje Magyarszéken (környezettudatos rendszer)

Közvetlen elszállítás a lakóháztól

1. folyamatábra: lakossági

A szelektív hulladékgyűjtés és szemét szállítás rendje Magyarszéken
(környezettudatos rendszer)

építési hulladék és törmelék összegyűjtése és elszállítása
(jelenleg konténeres megrendelés alapján)

I. ütem Lakosság, vállalkozás önkormányzat sárgaszakos műanyag és papír szelektív gyűjtése címkés zsák 2011. évtől	II. ütem Lakosság, vállalkozás önkormányzat ingatlanonkénti 3 db 120 l-es hulladékgyűjtő (1 papír, 1 műanyag, 1 üveg) 2014. év végén
Helyi szemétyűjtő kisméretű hulladéktárolók (utcákon, parkokban, buszmegállóknál, temetőknél, kis dohánytároló) 70 db kerek hulladék tároló 2011. év	Gyűjtőszigetek 1100 l-es konténer (papír, műanyag, üveg) 12 db helyszín (9 db működik, 3 db Dráva programban valósult meg 2014. évben 12 x 3 = 36 db gyűjtő edény
Nagy komposztáló láda kihelyezése 3 db + 2 db + 1 db a temetőknél (Magyarszék, Németszék, Kishertelend) összesen: 6 db Magyarszék temetőnél vegyes hulladékgyűjtő 4 db 2011. év	Kis gyűjtősziget és 240 l-es tárolók kihelyezése temetőknél (papír, műanyag, üveg) összesen (Magyarszék, Németszék, Kishertelend) 3 x 3 = 9 db 2014. év
Térképes fűnyírási terv alapján működik a településen a zöld terület kezelése (központi komposztáló Önkormányzati telepre elszállítás) 2011. év	Gallyak, ágak, nyesedék elszállítása központi Önkormányzati telepre (Aprítás után felhasználható fűtésre az Önkormányzati intézményekben) 2014. év
Építési hulladék és törmelék összegyűjtése és elszállítása (jelenleg konténeres megrendelés alapján)	Lomtalanítás évi 2 alkalommal Szolgáltató társaságokkal. Veszélyes anyag gyűjtése évi egy alkalommal 2013. évtől
Illegális hulladékkal szennyezett területek felszámolása közmunka program keretében 2012. évtől	Intézményi, óvodai és iskolai papírgyűjtés folyamatosan
„Te szedd!” Szemétyűjtési akcióhoz való kapcsolódás. 2012. év 1/4 évi rendszerességgel bevezető utak mentén lévő árkok és utak szeméttmentesítése. 2011. évtől	Intézményi, óvodai és iskolai vasgyűjtés 1/4 évente vashulladék gyűjtés Önkormányzati rendezésben
Magyarszék Község Nonprofit Kft. mini hulladékudvar üzemeltetése 2014. év vége	

2. folyamatábra: Önkormányzati szemétszállítás technikai és szervezési tematikája

A szelektív hulladékgyűjtés és szemét szállítás rendje Magyarszéken
(környezettudatos rendszer)

I. ütem 2011 évtől lakosság, vállalkozás önkormányzat sárgaszakos műanyag és papír szelektíven történő begyűjtése, címkés zsák begyűjtése Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.		II. ütem 2014 évtől lakosság, vállalkozás önkormányzat ingatlanonkénti 3 db 120l-es hulladékgyűjtő (1 papír, 1 műanyag, 1 üveg) begyűjtése Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.	
Gyűjtőszigetek 1100 l-es papírtárolóinak ürítése: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.	Gyűjtőszigetek 1100 l- es műanyag tárolóinak ürítése: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.	Gyűjtőszigetek 1100 l- es üvegtárolóinak ürítése: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.	Gyűjtőszigetek 1100 l-es vastárolóinak ürítése: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: Biomark2000 Hulladékhasznosító Kft.
Gallyak, ágak, nyesedék, szőlő venyige elszállítása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: aprítva helyi vegyes tüzelésű kazánba vagy fapogácsának, pelletnek	Mezőgazdasági növénytermelésből keletkező hulladék (kukorica, szalma, stb.) elszállítása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: helyi kazánba vagy erőműbe, vagy fapogácsának	Zöld terület kezelésből adódó fű, nyesedék, elszállítása és komposztálása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: zöldtrágya	
Étolaj összegyűjtése és elszállítása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: étolaj feldolgozó, hasznosító telepekre	Vashulladék összegyűjtése és elszállítása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: fémhulladék hasznosító telepekre	Gumi és gumi alapú hulladék összegyűjtése és elszállítása: Önkormányzati Nonprofit Kft. értékesítés: gumihulladék hasznosító telepekre	

3. folyamatábra: Önkormányzati hulladékgyűjtés értékesítési tematikája

Magyarszék infrastrukturális alapnyilvántartása

Sorszám	Térkép száma	Megnevezés	Térkép	Lista
1	1	Tömbtáblák utcaszakaszonként	X	X
2	2	Utcanev táblák	X	X
3	3	Hirdető és útjelző táblák nyilvántartása	X	X
4	4	Információs és légifotó táblák	X	X
5	5	Falu térképes és fotós táblák	X	X
6	6	Padok (település közterületein elhelyezve)	X	X
7	7	Szemetes (település közterületein)	X	X
8	8	Szelektív hulladékgyűjtő szigetek	X	X
9	9	Komposztálást segítő tárolók	X	X
10	10	Tűzcsapnyilvántartás	X	X
11	11	Tolózár nyilvántartás	X	X
12	12	Parkolók nyilvántartása	X	X
13	17	Szennyvízátemelők nyilvántartása	X	X
14	19	Számítástechnikai eszközök hardver ellátása		X
15	20	Közvilágítás, lámpatestek nyilvántartása	X	
16	21	Buszmegálló várók nyilvántartása	X	X
17	22	Postaláda és nyilvános telefonfülke nyilv.	X	X
18	23	Egyéb lakossági hirdetőtábla nyilvántartása	X	X
19	24	Reklám- és hirdetőtáblák nyilvántartása	X	X
20	25	Földutak nyilvántartása	X	X
21	26	Átereszek nyilvántartása	X	X
22	27	Vízvezető árkok nyilvántartása	X	X
23	28	Közterület kaszálási rend és helyszínei	X	X
24	29	Kutak (hagyományos, ásott kutak)	X	X
25	30	Műemlékvédelem alatt álló épületek nyilv.	X	X
26	31	Feszületek és egyházi emlékek nyilv.	X	X
27	32	Parkok, sportpályák és zöldterületek nyilv.	X	X
28	33	KRESZ táblák nyilvántartása	X	X

A magyarszéki infrastrukturális alapnyilvántartás segíti a település-fenntartás mindennapi feladatait, hiszen ezekről a térképekről és listákról azonnal gyors és pontos információt kapunk például a tolózárak vagy tűzcsapok konkrét helyéről, ami adott esetben segít a vészhelyzet gyors elhárításában.

7. Településkép, településszerkezet, örökségvédelem

Magyarszék ősi település: első említése 1332-ből való, de tulajdonképpen az ősidők óta lakott helynek tekinthető. Hosszú történelmi fejlődése tükröződik összetett szerkezetén is: ma városias vonásának kell tekintenünk azt, hogy egymástól határozottan elkülönülő, sajátos karakterű településrészekre tagolható, amelyekre azonban nem a telepszerű különállás, hanem a szerves, egységes fejlődés a jellemző.

62. kép: Magyarszék látképe (jól kivehető a 66-os út észak-déli nyomvonala, valamint a kettős egyutcás szerkezet és annak kapcsolódása)

7. 1. Településkép, településszerkezet

A település észak-dél irányú tengelye mintegy 3 km, amelyre nagyjából merőlegesen egy másik, kelet-nyugat irányú tengely illeszkedik 2,2 km hosszan elnyúlva. A község igazgatási területe három, egymástól jól elkülönülő egységből áll, amelyek természetföldrajzilag és történelmileg is determináltak, ugyanakkor ma már funkcionális és morfológiai egységként egy települést alkotnak.

- A németországi rész, amely a Baranya-csatorna folyás irányának bal oldalán található (település nyugati része) kb. 4,9 km² dombos felszínű, zártkerti terület, részben erdővel fedett.
- A magyarszéki rész, kb. 6,6 km², amely a Baranya-csatorna jobb oldalán található, a település keleti része, szintén dombos felszínű zártkerti terület, részben erdős. A Magyarszéki településrész területén található az új építésű kertvárosias településrész, ami közel 35-40, 2000 óta felépült épületet takar. Szintén a Magyarszéki oldalon található az az ipari terület, amelynek területén 10-12 jelentős vállalkozás működik.
- A kishertelendi rész, amely a vasúti pályától északra helyezkedik, a Kaszárnyapatak és a Baranya-csatorna kelet-nyugati irányú folyásirányában fekszik. Ez a településrész szintén dombos, viszonylag kevés mezőgazdasági területtel, a morfológiát itt is az alacsonyabb térszínre húzódó közlekedési tengely határozza meg.

-

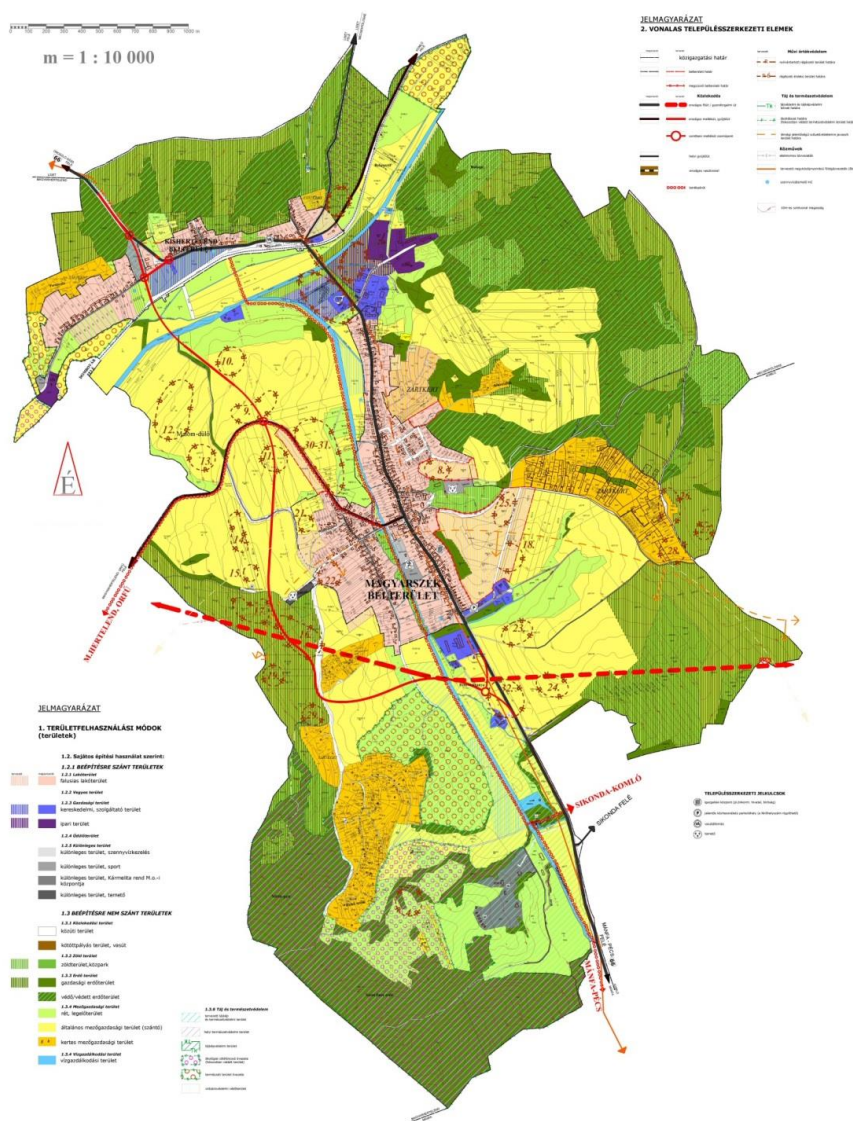
Művelési ágak	Fekvések területe (ha)			Összesen (ha)
	belterület	külterület	zártkert	
szántó	0,3	549,6	40,1	590,0
rét		33,1	8,2	41,3
szőlő		2,5	15,5	18,0
kert		0,1	8,0	8,1
gyümölcsös		0,4	7,8	8,2
legelő	1,8	178,8	4,2	184,8
erdő		310,1	1,8	311,9
kivett	136,0	85,2	1,5	222,7
fásított terület		1,6		1,6
Összesen	138,1	1161,4	87,1	1386,6

23. táblázat: Magyarszék bel- és külterületének művelési ágai
(Forrás: Községi Önkormányzat)

A belterület a közigazgatási területnek közel 10%- át teszi ki, zömmel a településen áthaladó Baranya-csatorna vízfolyásnak középső részén elhelyezkedő magyarszéki és a németszéki településrészben, valamint a vasútvonalat keresztezve a kishertelendi részekén a település határáig.

63. kép: A településközpont madártávlatból

25. ábra: Magyarszék szerkezeti terve

Megnevezés	A jóváhagyó rendelet, határozat	Elfogadás ideje
Településszerkezeti terv	4/2006. (VII. 04.) határozat	2006. VII. 04.
Szabályozási terv	4/2006. (VII. 04.) határozat	2006. VII. 04.
Helyi építési szabályzat	4/2006. (VII. 04.) rendelet, módosítva a 21/2012. (XII. 14.) számú határozattal	2006. VII. 04., módosítás elfogadása: 2012. XII. 14.

24. táblázat: A község rendezési tervei, azok jóváhagyó rendelete, határozata, elfogadás ideje

(Forrás: Község önkormányzata)

Magyarszék szerkezetét a Baranya-csatorna dél-északi folyásiránya határozza meg, ez osztja két részre. A vízfolyástól délre a Mecsek erdősége, északra a Hegyhát mezőgazdasági tája jelenik meg. A településhez tartozó közigazgatási határon belül jellemzően erdő- és mezőgazdasági területhasználatot folytatnak, ugyanakkor jelentős a különleges és ipari területek aránya. Sok a gyep, de megmaradt zárványokban legeltetés a jellemző, illetve a magyarszéki és a németzséki domboldalon szőlőkkel, kertekkel is találkozunk. A patak mentén elhelyezkedő gyepsávok természet-, vízminőség- és árvízvédelmi szempontokból fontosak.

Magyarszék településszerkezetének kialakulásában a vízfolyások, közúti és vasúti közlekedési nyomvonalak döntő szerepet játszottak. A település népessége a belterületen koncentrálódik, de rendelkezik külterületi lakott hellyel is. A korai (római kortól követhető) letelepedés, majd a lakóhelyek kialakításának egyik fő indoka az ún. Széki-víz áradási területének megléte, amely segítette a termővé tenni a területeket, valamint vizet jelentett az itt élő emberek számára. A víz nagymértékben befolyásolta a területfoglalást, így először a domboldalak árvízmentes lábainál alakult ki lakott terület, ami a terepadottságokhoz igazodó fokozatos fejlődés eredményeként adta meg a település jelenlegi képét.

64. kép: Településközpont madártávlatból

A központ ott alakult ki, ahol a két településrész kapcsolatot teremt egymással, a teresedések kisvárosias jelleget biztosítanak, a centrumot a magasabb térszínen elhelyezkedő templom és környezete uralja

A község történetileg kialakult magja a Baranya-csatorna keleti oldalán a mai templom környezetében keresendő. Az utcák a központból kiindulva a Baranya-csatornán átívelő közúti híddal összekötve rövid keleti és nyugati összekötő utcákkal kapcsolódnak az észak-dél irányú hosszú központi utcákhoz, mind a magyarszéki, mind a németzséki oldalon. Keleten ez a 66-os főközlekedési út, a másik oldalon, Németzséken a Petőfi utca, amelynek nyomvonala elér a kolostor területéig, és így csatlakozik vissza a 66-os útra egy másik

hídon keresztül. A kerékpárút belterületi és külterületi szakasza is ezen utcán, illetve külterületen kiépítve mellette halad.

E szerkezet 1955-öt követően egészült ki a két tengelyutcára felfűzött irányban kialakított (egyenes) utcákkal, tömbökkel. A németszéki területen a Zöldfa utca és a Hársfa utca irányában, valamint a József Attila utca jobb oldalán lévő házakat ebben az időszakban kezdték el építeni.

65. kép: Épülő házak az 1950-60-as évek fordulóján

A 66. számú főközlekedési út nyugati oldala településközponti és lakóterületeket tartalmaz, amit a Baranya-csatorna határol. A Baranya-csatorna másik oldalán szintén településközponti épületek és lakóépületek vannak. A 66-os útról keletre érjük el az újtelepi kertvárosias településrészt, amelynek házai 1995-től épültek. Széles utcákkal (szabályozási szélesség: 16-22 m között), nagy zöld területekkel kisvárosi, kertes lakóterület alakult ki, vonzva a letelepedni vágyó fiatalokat.

66. kép: „Újtelep”, kertvárosias lakóterület

A három településrész az egykori tulajdoni viszonyok, életmódbeli különbségek miatt nemcsak települési, építészeti karakterében tér el egymástól, hanem a viszonylag nagy távolságok önálló szociális viszonyokat is eredményeztek. Az Újtelepen kialakult

lakóterület a központhoz való közelsége miatt kertvárosias területként kapcsolódik a település központhoz. A történelmi „római út” helyére épült 66-os út, mint főutca (Kossuth Lajos utca) adta a lehetőséget a településrészek összekötéséhez. A központ kialakítását lehetővé tette a barátúri út (József Attila utca), amely a településközpontban indul és kanyarodik a Baranya-csatornán átívelő hídon áthaladva északnyugatra és köti össze a település végén a szintén régi németszéki települést meghatározó Petőfi Sándor utcával. Szinte adva volt, hogy minden olyan infrastruktúra és intézmény, amely a központját jelenti a településnek ezen a (Petőfi utca, Baranya-csatorna és Kossuth Lajos utca által határolt) helyen épüljön meg.

Az út településfejlesztő hatásának tudható be, hogy az utóbbi 30 év intézményfejlesztései (igazgatás, kultúra, sport, kereskedelem, vendéglátás) is ebben a térségében, az új központban valósultak meg.

67. kép: A település néhány középülete többszintes és zárt sorú beépítésével jól szemlélteti Magyarszék kisvárosi arculatának formálódását

Városias épületeink a község központjában a több emeletes iskolaépület két szárnyával, a négyszintes villanymalom, a kétszintes óvoda, a kétszintes Polgármesteri Hivatal, majd Közös Önkormányzati Hivatal és az IKSZT hosszú épülettömbje. Az iparterületi út kezdetén található a többszintes régi malom épülete, valamint a volt TSZ iroda impozáns épület (amely régebben csendőrségi laktanya volt).

68. kép: Volt kúria, csendőrségi laktanya és TSZ iroda

A község napjainkban is látható településszerkezete az 1600-as évek végén, az 1700-as években alakult ki. A község eredeti struktúrája egy, a domborzati viszonyokhoz igazodó, szalagtelkes, sűrű beépítésű település képét idézi (pl. Kossuth Lajos utca, Rózsa utca, Zrínyi utca). A telkek szélessége jellemzően 12-20 m, míg a telkek hossza jóval változatosabb képet mutat, hiszen a gazdálkodást jellemzően nagy területeket igényelt, és ezt megpróbálták közvetlenül a lakóingatlan mögött kialakítani (pl. Petőfi utcai szalagtelkek). Új lakóterületet az Erdőalja és a Szőlőhegy utcában kertvárosias kialakításban, a meglévő telkeken túl egységes arculatú utcákkal körbejárható területek bevonásával alakítottuk ki. A németszéki oldalon cél volt a foghíjtelkek beépítése, ami jellemző a Zöldfa és a Hársfa utca bővítésénél. A település történetileg kialakult lakóterületén alapvetően az oldalhatáron álló, míg a németszéki részen több helyen a zárt sorú beépítés a jellemző. A telkek beépítettsége általában 10-30%-os. Az új telekosztásnál és építkezéseknél az 1990-es évektől a kertvárosias, nem az oldalhatáron történő beépítés lett a jellemző, így szellősebb, tágasabb, többnyire emeletes házak készültek a településen.

69. kép: Jellemző magyarországi kertvárosias utcakép

A település rendezésének és fejlesztésének alapelvei:

- az adottságokon alapuló földhasználat megtartása,
- a lélekszám növelése, amelynek forrása Komló és más településekről érkező népességgyarapodás,
- a belterület szerkezetének – telekstruktúra, beépítési mód – megőrzése,
- fontos feladat, hogy a kialakítandó új lakóterületek a településszerkezetbe illesztett módon, a meglévő beépítéshez alkalmazkodva, több területre szétosztva jelenjenek meg,
- a vidéki egészséges életmód értékeinek megőrzésével, a tájjal, a természettel harmonizáló, településszerkezethez illeszkedő lakó, gazdasági, illetve rekreációs fejlesztési lehetőségek biztosítása a kisvárosias jelleg erősítése.
- a fenti célok összességében hosszabb távon 60-80 lakótelek kialakítását teszik szükségessé, amelyhez a terület a településen adott.

Megnevezés	A jóváhagyó rendelet, határozat	Elfogadás ideje
Településfejlesztési koncepció	33/2006. (VI. 23.) határozat	2006. VI. 23.
Településfejlesztési koncepció	4/2010. (XI. 04.) határozat	2010. XI. 04.

70. kép: Térköves járdák és 5 méter széles aszfaltutak

A község **lakóterületeit** a sokszínűség jellemzi. A meglévő lakóterületek folyamatosan megújulnak térköves járdák, útszélesítések (5 m), és esővíz- csatornázás kialakításával. Új lakóterület egyrészt a meglévő újtelepi kertvárosias rész (Szőlőhegy és Erdőalja utcák), de itt már csak néhány beépíthető ingatlan van. Az új lakóterületek kialakítására a rendezési tervben nagy figyelmet fordított az önkormányzat, hiszen három területen, mintegy **60-80 telek alakítható ki**, és illeszthető be a település szerkezetébe és meglévő közműhálózatba. Ugyancsak lakóterületi fejlesztés történik a Hársfa utcában egészen a belterület határáig, ahol jelenleg is épülnek házak. Távolatilag lakóterületi fejlesztésre előirányzott a Hársfa utca és a Petőfi utca által közbezárt téglalap alapú terület, amely közel 3,3 ha-os, valamint a Barátúr felé kivezető út két oldalán lévő 2,4 ha-os terület. Igénybe vehető a Zöldfa utca 300 hrsz-ú út két oldalán található beépítetlen terület, ahol már kiépült a víz-, villany-, szennyvízellátás, valamint szintén a Zöldfa utcából északi irányba egy közel másfél hektáros terület is fejleszthető.

A **településközpont vegyes terület** fejlődésének lehetőségei kedvező fekvése, a rendelkezésre álló szabad területek következtében adóttak. A központ a településrészek összekapcsolását biztosítja, innen kiindulva a település szívéig adják egyrészt a zöldterületi parkok, másrészt a szolgáltató intézmények.

71. kép: Park és szökőkút a Szentháromság téren

72. kép: A Lafarge-Leier sétány közvilágítással, a Széki Malom mellett

A Lafarge-Leier sétányon keresztül érhető el a Patak völgye Pihenőpark több mint 2 hektáros parkosított zöldterülete, valamint a sportcentrum, a fedett szabadtéri színpad, a kiállítótér és a labdarúgó pálya. Az osztrák és francia testvértelepülés tiszteletére a két ország nagyvállalatai adományozták a sétány térköves anyagát Magyarszék településnek. Az átadás a nemzetközi vezetők jelenlétében történt 2013-ban.

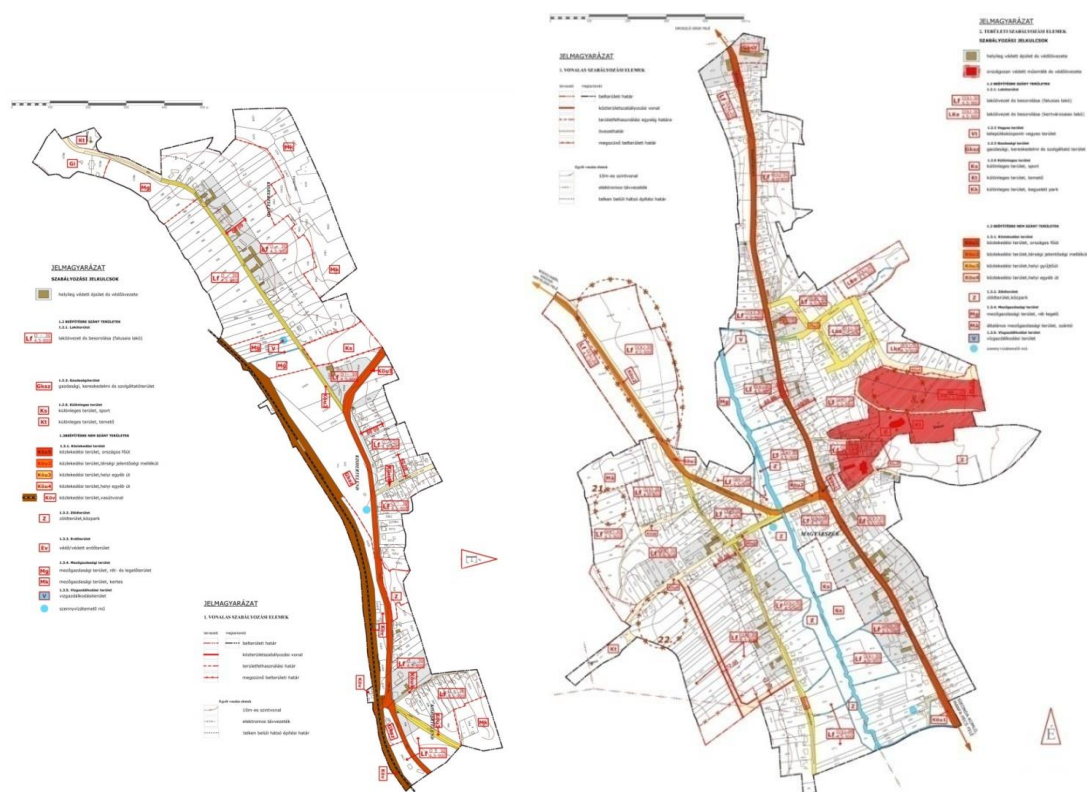
A központban helyezkedik el a közös önkormányzati hivatal és az IKSZT épülete, az általános iskola, a tornacsarnok, az óvoda, a posta, a nyugdíjsház, a takarékszövetkezet, a COOP ABC, az orvosi rendelő, a gyógyszertár, a központi buszmegálló, a Patak völgye Pihenőpark, a parkolók és játszóterek. Természetesen a lakóterületen belül annak használatát nem zavaró intézményi funkciók a távlatban is megtarthatók, valamint újak is létesíthetők.

73. kép: A közös önkormányzati hivatal épülete a központban

74. kép: A tornacsarnok épülete az iskola mellett a központban

26. ábra: A magyarszék-németszéki és a kishertelendi településrészek szabályozási tervlapjai

A település **gazdasági területei** egyrészt kereskedelmi-szolgáltató (Gksz), másrészt ipari kategóriába (Gi), harmadrészt gazdasági zavaró hatású terület (Giz) soroltak. A kereskedelmi tevékenység a központban a legjelentősebb (Kossuth Lajos, József Attila utcák, Szentháromság tér és környéke). Az ipari kategóriák közül legjellemzőbben az iparterületi úton és a vele szemközti területeken koncentrálnak a vállalkozások. Új lehetőségként a kishertelendi vasútállomástól nyugatra elterülő, a szerkezeti tervben gazdasági, ipari területként (Gi) besorolt ingatlanokon lehet fejlesztéseket végezni (pl. itt készült el a vágópont, ami 32 környező település ellátását biztosítja a tanulmányterv szerint). Az önkormányzatnak sikerült a MÁV-tól területet megvenni, amely egyrészt utat jelent a fejlesztendő területnek, másrészt ingatlant a jövőbeli fejlesztésekhez. A település déli határánál szintén van egy ipari terület, ahol vállalkozások működnek.

75. kép: Iparterület a település központi tömbjének északi részén

A településszerkezeti terv a **különleges területek** között számon tartja a temetőket, a kegyeleti területeket és sportlétesítményeket.

76. kép: A magyarszéki temető a templommal

7. 2. Lakáshelyzet, lakásviszonyok

Magyarszéken jelenleg 384 db lakóház van. A lakóházak jelentős hányada lakott, elvértve akad egy-két nem lakott lakás. A felmért ingatlanok egyike sem üdülő. Az adatok fényében megállapítható, hogy a községben 100 lakott lakóegységre 281 lakó jut. A települési ingatlanok tulajdonjellege szerint legnagyobb arányban természetes személyek tulajdonát képezik. Az egy lakásos házak így is a település leginkább jellemzőbb épületei. A lakóterületek **egy részére jellemző a városiasnak tekinthető vertikális tagoltság, a lakóházak 29%-a emeletes vagy többszintes.** A település karakterét meghatározó lakásépítési formák közül kiemelhető a **kertvárosias beépítés.**

77. kép: Kertvárosias beépítések a Szőlőhegy és az Erdőalja utcákban

Szobaszám				
1	2	3	4 vagy több	Összesen
2	67	129	186	384

Alapterület (m ²)							
0-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-	Egy lakásra jutó átlagos alapterület
0	2	5	10	48	105	214	107 m ²

25. táblázat: A lakások szobaszáma és alapterülete
(Forrás: KSH)

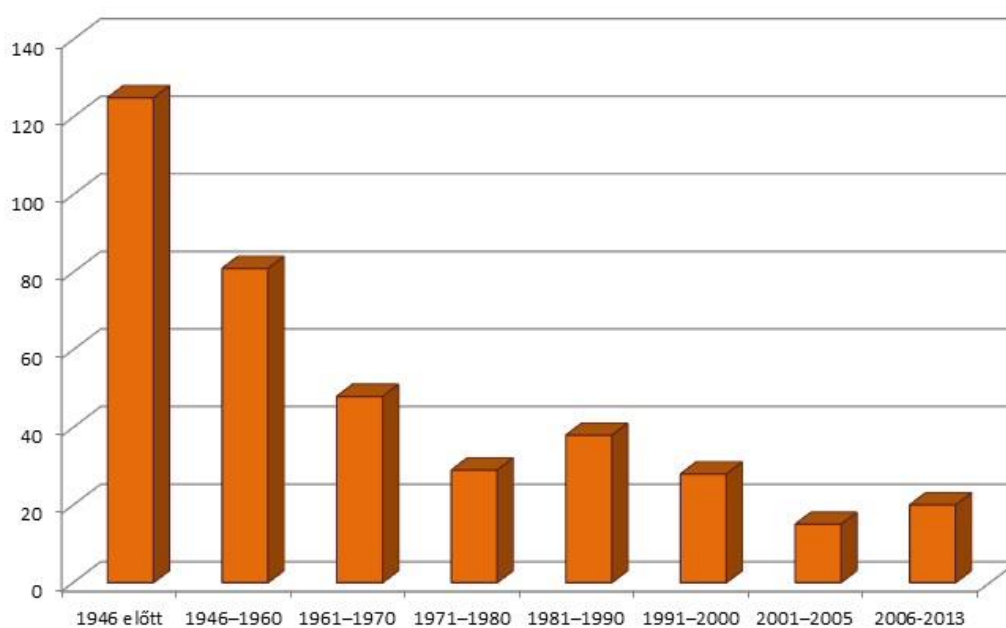

78. kép: Új építésű többszintes házak az újtelepi kertvárosias településrészen

A lakások szobaszám szerinti aránya a 3-4 szobás tekintetében eléri 82%-ot, ami a gyerekes családok együttélését tekintve kiemelkedő. Az alapterület tekintetében a 60 m²-t meghaladó lakások száma eléri a 95%-ot. Az egy lakásra jutó átlagos alapterület 107 m², ami nem csak a gyerekek számában, hanem a más kereskedelmi és ipari hasznosításban is lehetőséget ad a településen élőknek (boltok, egyéb szolgáltató helyiségek kialakítása valósult meg, pl.: kozmetika, fodrászat, kisbolt stb.).

79. kép: Új építésű, épülő többszintes házak a Hársfa utcában

27. ábra: Lakások építésének éve

A lakások építésének évét vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb ingatlan 1946-60 között épült. Ez az időszak a komlói bányászat fejlődése miatt ilyen jelentős, így a település lélekszámának növekedése is ekkor volt a legintenzívebb. A háború után épített házak száma 259, ami az összes lakás 67,5%-át éri el. A rendszerváltás (1990) után 63 lakás épült, ami 16,4%-ot képvisel. A táblázatból látható, hogy 2006-2013 között a válság

ellenére újból növekedésnek indult a lakásépítés Magyarszéken, az 1991-2013 között emelt házak 90%-a a kertvárosias településrészen készült.

80. kép: Természet-közeli, korszerű otthonok

Települések		Magyar-szék	Pálháza	Igal	Nagy-mányok	Mágocs	Villány	Sellye	Sásd	Pécsvárad
Lakóházak száma		384	416	627	916	949	970	1109	1365	1519
Komfortfokozat szerint										
összkomfortos	száma (db)	291	275	239	596	526	630	643	737	1022
	aránya (%)	75,8	66,1	38,1	65,1	55,4	65,0	58,0	54,0	67,3
komfortos	száma (db)	69	111	305	278	327	270	365	549	403
	aránya (%)	18,0	26,7	48,6	30,4	34,5	27,8	32,9	40,2	26,5
félkomfortos	száma (db)	12	8	24	12	29	26	57	19	44
	aránya (%)	3,1	1,9	3,8	1,3	3,1	2,7	5,1	1,4	2,9
komfort nélküli	száma (db)	10	21	58	29	53	38	40	44	40
	aránya (%)	2,6	5,1	9,3	3,2	5,6	3,9	3,6	3,2	2,6
szükség- és egyéb lakás	száma (db)	2	1	1	1	14	6	4	16	10
	aránya (%)	0,5	0,2	0,2	0,1	1,5	0,6	0,4	1,2	0,7
Felszereltség szerint										
Vízellátás aránya (%)		99,2	97,1	95,4	98,9	98,8	98,1	98,7	97,8	99,3
hálózati ellátás száma (db)		379	404	596	906	933	952	1085	1328	1497
házi ellátás száma (db)		2	0	2	0	5	0	10	7	12
Meleg folyóvíz ellátás (db)		367	394	558	879	887	913	1026	1305	1456
Vízöblítéses WC száma (db)		372	388	565	887	873	924	1052	1314	1471
Közcatornázottság (%)		94,8	91,8	23,9	97,3	86,5	92,8	74,7	88,9	89,1
közcatornába kötött (db)		364	382	150	891	821	900	828	1214	1353
házi csatornába kötött (db)		17	22	448	15	117	52	267	121	156

26. táblázat: A lakásállomány mutatói néhány hazai kisvárossal összevetve

(Forrás: KSH, Községi Önkormányzat)

A lakásállomány komfortossági mutatóit szemlélve mindenképpen pozitívumnak tekinthető, hogy **a lakóingatlanok közel 94%-a összkomfortos és komfortos ingatlan.** Szükséglakás nincs és egyéb komfort nélküli lakás is csak kettő van a településen. A lakásállomány felszereltségét és komfortfokozatát meghatározó vonalas infrastruktúráról másik fejezetben lesz szó. A vízhálózat kialakítása meghaladta a 99%-ot, a közcsontra bekötöttség aránya eléri a 95%-ot. A fenti, néhány hasonló méretű kisváros adataival összehasonlító táblázatból látszik, hogy összkomfortos lakások arányában Magyarszék település kiemelkedik a többiek közül, a vízellátás tekintetében és egy kivétellel a közcsontrázottság arányában is Magyarszék vezeti a listát. **Az átlagos kisvárosi számokat minden mutatóban megelőzzük.**

7. 3. A település zöldterületei

A magyarszéki belterület zöldfelületei – közparkok – részben a domboldalakhoz, részben a patakmederhez kapcsolódóan alakultak ki. Zöldterületeket találunk továbbá a központ területén is. A zöldfelületek kivétel nélkül gondozottak. Igényes kialakításuk, folyamatos karbantartásuk elengedhetetlenül fontos. A mintegy 14 km² területű község a Baranya-csatorna völgyében terül el. A patak völgy és mellékvizei két oldalán főleg puhafaligetek, részben nedves legelőterületek húzódnak, míg a község déli és észak-keleti részét erdők borítják. A keleti és nyugati dombokon közepes minőségű szántók és kertes mezőgazdasági területek húzódnak. A tájszerkezet és művelés jellemzően mozaikos képet mutat.

A település két valaha volt községből (Németszék és Kishertelend) álló belterülete a Baranya-csatorna „L” alakú völgyében terül el. A közigazgatási terület tehát élénk domborzatú, változatos művelési ágú részekre bontható.

A község zöldfelületi rendszere jelenleg a Baranya-csatorna bel- és külterületi szakaszára fűződik fel. A zöldfelület részét képezik a temetők és a sportpályák, valamint a két fő vízfolyás, a Baranya-csatorna és a Kaszárnya-patak partjai is.

81. kép: Patak völgye Pihenőpark: ökopark, fedett szabadtéri színpad, kiállítóterem, kemencés udvar, rendezvénytér, szabadtéri sportcentrum

sorszám	helyrajzi szám	megnevezés	Terület (m ²)
a)	225/4	Patak völgye Pihenőpark játszótér és artézi kút	8060
b)	225/3	Patak völgye Pihenőpark szilvás	917
c)	225/2	Patak völgye Pihenőpark pumptrack pálya	1806
d)	191	Patak völgye Pihenőpark sportpálya	9721
e)	185	Patak völgye Pihenőpark színpad, kiállítótér, piac	7830
f)	178/1	Park, Leier Lafarge sétány	568
g)	176/1	Park, Szentháromság tér - szökőkút	593
h)	177	Hősök parkja, Szentháromság tér	537
i)	174	Park, tornacsarnok mellett, József Attila utca	5607
j)	349/1	Park, játszótér, Petőfi Sándor utcai	121
k)	251	Park óvodánál, József Attila utca	2019
l)	316	Park, temető előtti (Németszék)	737
m)	275	Park, József Attila utca, kerékpárút	301
n)	132/15	Park, Kossuth Lajos utca 31-33.	1623
o)	85/1	Park, Újtelepi játszótér, Szőlőhegy utca	785
p)	718/1	Park, lovas pálya, Erdőalja utca	1424
q)	702, 703 (711)	Park, lovas pálya, Erdőalja utca	3492
r)	61/6, 61/7	Park, papkert, Rózsa utca	10 914
s)	41	Park, plébánia, Rózsa utca	4398
t)	61/2	Park, Kálvária-domb, Rózsa utca	2016
u)	63	Park, templom körüli, Rózsa utca	5672
v)	524/2	Park és kiserdő, Árpád utca	5269
w)	208	Park, Berek utcai	521
x)	612	Park, Kishertelend, vágópont, Árpád utca	11 091
y)	614/6	Kishertelend, buszmegálló, Árpád utca	746
z)	614/2	Park, Kishertelend, vasútállomás, Árpád utca	1198
aa)	614/9	Park, Kishertelend, vasútállomás, Árpád utca	4512
ab)	0162/8	Park, sportpálya, Hunyadi utca	14499
ac)	62/1	Park, Magyarszéki temető, Rózsa utca	495
ad)	315	Park, Németszéki temető, Hársfa utca	5914
ae)	581	Kishertelendi temető, Hunyadi utca	3081
Összesen:			116 467

27. táblázat: Magyarszék zöldterületeinek katasztere**(Forrás: Községi Önkormányzat)**

7. 4. A település műemlékei

Magyarszék nagyon régi település, de az épített örökségének többsége már a 18. és 19. század időszakát idézi, amely korból a legtöbb emlék maradt fenn. Jellemzően merőleges, oromfalas oldaltornácós lakóházak jellemzik.

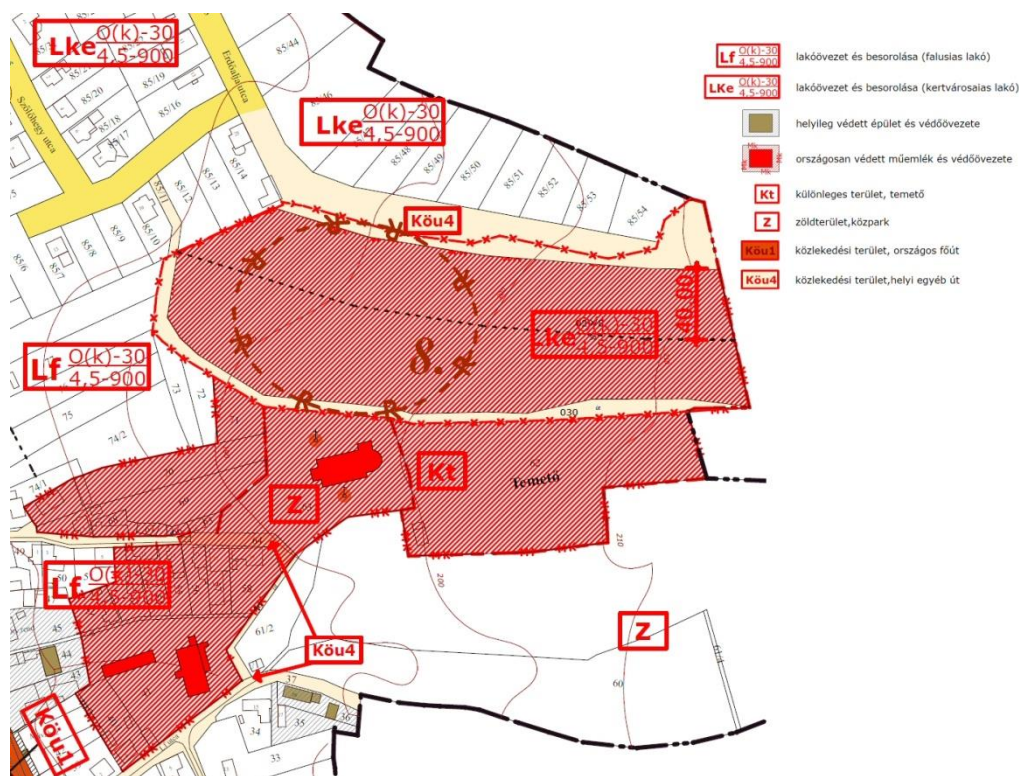
A település legrégebbi épülete a római katolikus templom, amelyet 1758-ban újjátartak fel barokk stílusban, de falai részben tartalmazzák az Árpád-kori templom kőfalait is.

Magyarszék legértékesebb építészeti emléke egyrészt a római katolikus templom, másrészt a Plébániaház, mindkettő **országos műemlékvédelem alatt áll.**

82. kép: A Római Katolikus Templom és a Plébániahivatal

Az eredeti plébániát a törökdúlás idején 1526-ban elpusztították, majd 1716-ban elkészült a ma is meglévő plébánia első része, amelyet később kibővítettek, így nyerte el jelenlegi formáját, ami barokk stílusjegyeket visel. Az épület műemléki környezete is védelem alatt áll, mely ingatlanok helyrajzi számai: 40/1, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 029/8.

28. ábra: Országosan védett műemlék és védőterülete (templom és plébánia)

A település egyik lakóépülete a Hársfa utcában található a 17. századból, melynek alapjai a török korból származnak. Eredetileg teljesen körbe volt véve kőkerítéssel. A 18. században alakult ki a településrészek egyutcás településképe, így a németországi és a magyarországi részen is egymással párhuzamosan futott a két fő utca (Petőfi és Kossuth Lajos utcák). A két településrészt középső szakaszukon egy, a patak fölötti hídon átvezetett keresztútca köti össze, melynek folytatásában mindkét irányban temető és templom épült a magaslaton. Különlegessége a településszerkezetnek a geometrikus, tervezett hálózati formának a meglévő domborzatra „terítése”.

A településképet a szalagtelek fésűs, oldalhatáros beépítése határozta meg, a kishertelendi falurészen azzal a különbséggel, hogy az épületek az É-i helyett a K-i oldalhatárra épültek. A portákon még napjainkban is számos helyen keresztbe fordított, teljes telekszélességet elfoglaló nagymértékű gazdasági épületek fordulnak elő, melyek kisebb-nagyobb eltolással sávot alkotnak egymással. A 19. század második feléből, illetve a 20. század első feléből származik néhány jellegzetes, értékes épületünk. Ebben az időszakban a polgáriasodás természetes velejárója volt az „L” alaprajzú lakóház, azaz az utcafronttal párhuzamosan futó új bővített tömeg megjelenése. Az sem volt ritka, hogy az utcára merőleges tengelyű lakórész sokszor kisebb volt, mint az utcával párhuzamosan álló, az udvart mintegy lezáró keresztcsűr vagy keresztpajta.

83. kép: Jól láthatóak a központban is az „L” alakú épületkialakítások

7. 4. 1. A tervezett fejlesztések és az építészeti örökség

A település épített építészeti értékeinek megőrzése és tisztelete a településrendezési terv készítése során két szempontból is nagy fontosságú. Egyrészt ezen értékek a településnek a múltjával való kapcsolatát, folytonosságát jelképezik és így segítik a községben a lokálpatriotizmus és az otthonosság érzésének erősödését. Másrészt – konkrét síkon – fontos elemeket képeznek a település arculatának, karakterének kialakításában és mintaként szolgálhatnak az új építkezéseknél, fejlesztéseknél.

A községnek a településrendezési tervben megfogalmazott fejlesztési elképzelései nem kívánják megbontani sem annak jellegzetes táji kapcsolatát, sem pedig a hagyományos településszerkezetet. Megtartják annak karakterét, a tervezett fejlesztések lokálisak és nem érintik a szerkezet fő elemeit, a belterület peremére korlátozódnak. A helyi építési szabályzatot és a rendezési tervet a Magyarszék Község Önkormányzat képviselő-testülete 21/2012. (XII. 14.) önkormányzati rendeletével módosította és aktualizálta.

7. 4. 2. Műemléki védelem alatt álló épületek

Országos védelem alá vont épületek

Sorszám	Utca	Épületnév	Hrsz.
1.	Zrínyi	Rk. Templom	63
2.	Rózsa	Plébánia	41

Helyi védelem alá vont épületek

Sorszám	Utca	Házszám	Hrsz.
1.	Árpád	Kőkereszt	552
2.	Hársfa	Kőkereszt	313/ 1
3.	Hunyadi	2	555/2
4.	Hunyadi	10	564
5.	Hunyadi	12	566
6.	Hunyadi	13	567
7.	Hunyadi	15	569
8.	Hunyadi	17	571
9.	Hunyadi	19	574
10.	Hunyadi	Közkút	
11.	Kossuth L.	27	15
12.	Kossuth L.	28	184
13.	Kossuth L.	33	18
14.	Kossuth L.	55	44
15.	Kossuth L.	77	80
16.	Kossuth L.	79	81
17.	Kossuth L.	93	91
18.	Kossuth L.	114	133/1
19.	Kossuth L.		130
20.	Petőfi S.	34	338
21.	Petőfi S.	36	336/1
22.	Petőfi S.	54	323
23.	Petőfi S.	60-Kőkereszt	308/1
24.	Petőfi S.	60	308/1
25.	Kossuth L.	Kőkereszt	141/1
26.	Temető	Kőkeresztek	315
27.	Kishertelendi temető	Kőkereszt	581
28.	Rk. templom mellett	Kőkereszt	63

Cím: Kossuth Lajos utca 51. Hrsz. 42

Szentháromság szobor 1906-ból. A szobrot az egyház állította. A mára már műemlék jellegű szobrot többször felújították, utoljára fennállásának 100. évfordulóján öltözött ünnepi díszbe.

Cím: Hunyadi utca 2. Hrsz. 555/2

Terméskő lábazatú, téglából falazott gazdasági épület, eredeti nyílászárókkal.

Cím: Hunyadi utca 12. Hrsz. 566

Fatornácos lakóház. Az utcai homlokzat elhibázott színezése korrigálandó. Figyelemre méltó a kerítés falazott oszlopaival, de a kapuk lécezett faszerkezetűre cserélendőek.

Cím: Hunyadi utca 19. Hrsz. 574

Gazdagon díszített utcai homlokzatú lakóház, bár a lábazat színezése elhibázott. A falazott kerítésoszlopok közé léckerítés kívánkozik.

Cím: Hunyadi utca 19. Hrsz. 574

A harangláb szépen karbantartott, fémlemezfedése azonban már megérett a cserére.

Cím: Hunyadi utca

Öntöttvas nyomókút.
Környezetének
rendbetétele, mázolás után
ipartörténeti emlékként
védelemre javasoljuk.

Cím: Rózsa utca 2. Hrsz. 41

Római katolikus plébánia, udvaron
lévő kerekes kút.

**Cím: Kossuth Lajos utca 27.
Hrsz. 15**

Díszesen tagolt, kétféle színű
tégglából falazott gazdasági
épület. A tetőt újra kell rakni, a
régijajtót, ablakokat
visszaállítani.

**Cím: Kossuth Lajos utca 33.
Hrsz. 18**

A korábbi polgárházban 2012-ig
polgármesteri hivatal működött,
2014-től ifjúsági szállásként
funkcionál.

Cím: Kossuth Lajos utca 37. Hrsz. 20

Szépen tagozott homlokzatú polgárház, a kapu osztásrendszere azonban nem illik az összképhez. A felnedvesedett falak alászigetelendők, az esővíz elvezetés javítandó.

Cím: Kossuth Lajos utca Hrsz. 130

Malomépület. Az utólagos hozzátoldások elbontása és a főépülethez illő pótlása lenne szükséges. Ipartörténeti emlékként javasoljuk védelemre.

**Cím: Petőfi Sándor utca
34. Hrsz. 338**

Módos sváb gazda lakóháza
1912-ből. Állagmegóvása
megtörtént, intézkedést nem
igényel.

**Cím: Petőfi Sándor u. 36.
Hrsz. 336/1**

Fatornácos parasztház. A lábazat javítandó, az
ereszcsatorna pótlendő.

Cím: Petőfi Sándor u. 54. Hrsz. 323

Módos gazda szinteltolós, alápincézett
háza. Hiányzó homlokzati tagozatai
pótlandók, a kapu helybeli minták
alapján készítenendő el.

**Cím: Petőfi Sándor u. 60.
Hrsz. 308/1**

A község egyik legszebb gazdasági
épülete. Intézkedést nem igényel.

Feszületek település-szerte

84. kép: A legrégebbi kereszt az ótemetőben, 1820-ból

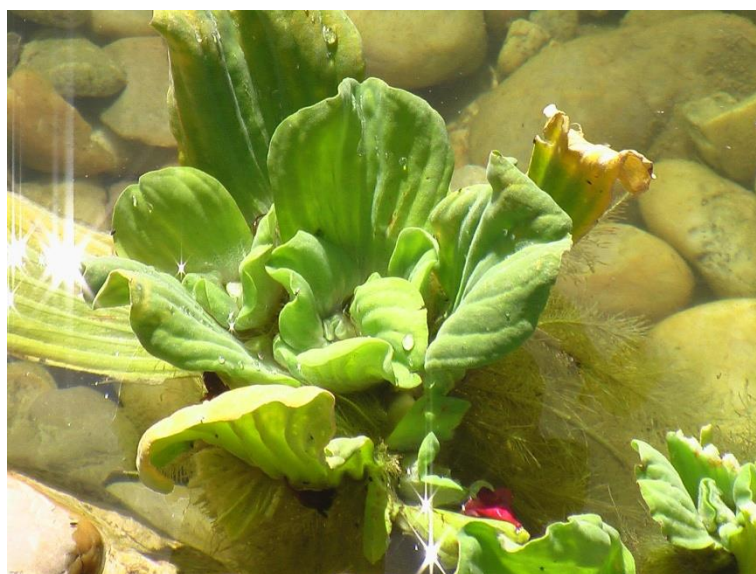
7. 5. A település természet- és környezetvédelmi kérdései

Magyarszék község természetföldrajzilag a Dunántúli-dombság nagytájon (makrorégió), a Mecsek-vidék kistájcsoporton (szubrégió) belül, a Baranya-Hegyháton terül el, amely északon már átmenetet mutat az Észak-Zselic irányába. A 200-250 m magas dombokat mindenütt lösztakaró fedi, de völgyekben a felszínre bukkan a miocén, bádeni konglomerátum. A dombsorokat lösszel fedett középső és felső miocén alapkőzetek uralják (agyagráma, konglomerátum, homokos mészkő).

Éghajlati szempontból a település kontinentális klímájában annak ellenére érezhetők a szubmediterrán hatások, hogy a Mecsek északi oldalán fekszik. Ezt az enyhébb tél, a és a kettős csapadékmaximum támasztja alá. A csapadék kevesebb az évi 710 mm-nél, az évi középhőmérséklet 10,6 °C körül alakul. A leggyakoribb szélirány északnyugati, ősszel megnő a délkeleti szelek gyakorisága is, de nem válik uralkodóvá.

Élővilága a mecseki flórajárásba (Sopianicum) tartozik. A tagolt felszín miatt változatos mikroklímájú területek alakultak ki, amelyek növényvilága is sokrétű. A meleg, száraz déli lejtők legelterjedtebb erdőtársulása a cseres-tölgyes. A hűvös, párás klímájú északi lejtőkön gyertyános-tölgyesek állnak.

A Mecsek-lábi erdők gazdag vadállománnyal rendelkeznek. A viszonylag háborítatlan területen nagy- és apróvadak, rágcsálók, illetve számos madárfaj él. Az észak-mecseki erdőkben fészkelnek ragadozó madarak is. A vízállásos részeken a kétéltűek közül a barna és erdei varangy, zöld-levelibéka található. A löszfalakon gyakran gyíkok sütkéreznek.

85. kép: A szökőkút tavába települt növénytársulás

7. 5. 1. Táj- és természetvédelem (természet védett értékei)

A természeti értékek, a környezet állapotának megóvása jelentősen hozzájárulhat az élhető település kialakításához. A kultúrtörténeti értékek, hagyományok újraélesztése, az egységes településkép, a megfelelő minőségű és mennyiségű zöldfelületek az ott lakók számára kellemes életminőséget adnak, valamint az idegenforgalomnak is kedveznek.

A község közigazgatási területét természeti értékekben gazdag területek érintik. Az erdőkben és rét-legelős területeken számos különleges hazai faj él, ezért a közigazgatási terület egy része az ökológiai hálózat részét képezi. Baranya megye területrendezési terve a község közigazgatási területének déli és Észak-keleti részét a tájképvédelmi terület övezetébe sorolja.

Magyarszék növényföldrajzi szempontból az Illír-flóratartomány (Illyricum), az Előillír-flóraidék (Praeillyricum), Mecseki-flórajárásban (Sopianicum) tartozik. Az északiás kitettségű, és völgytalpi területek potenciális erdőtársulása az illír flórahatás alatt álló gyertyános-tölgyes (*Asperulo taurinae-Carpinetum*) volt. A 200-250 m magas, melegebb dombháton egykoron mindenütt a magas fajdiverzitású cseres-tölgyesek uralkodtak. Helyüket napjainkban legelők, száraz és félszáraz gyepek jelzik, több helyütt az idegenhonos fenyők hibás betelepítésével. A patakvölgyeket több helyen fajgazdag sásos égerligetek kísérték. Ezek a magas tájképi, tájszerkezeti értékű ligetek a korábbi évtizedek helytelen gazdálkodása miatt szinte teljesen eltűntek, napjainkban csak nyomokban figyelhetők meg.

2013-ban készült el a környék gyógynövény faunájának leírása, amely a **helyi gyógynövények gyűjtéséről és felhasználásáról** szól.

A tízéves, magyarszéki Gyurisán Dániel 2010 nyarán gombászás közben, a község közelében csodálatos dologra bukkant. Felfedezett egy nagyon ritka, fokozottan védett orchidea-fajt, a **méhszorgó apró állományát**. E közelről a trópusi fajtársaira hasonlító virágú növény rovarutánozó mézajkával csalogatja magához a méheket, darazsakat virágainak megporzása érdekében.

A felfedezés rendkívül fontos volt a populáció megvédése szempontjából, ugyanis a terület kaszálásának folytatása, de a növények környezetében annak megfelelő időpontja is elengedhetetlen a fennmaradás érdekében. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakembereinek információja szerint a rét tulajdonosa együttműködő e ritkaság megőrzésében, a méhszorgók kedvező életfeltételeinek biztosításában.

A település és környéke az állatföldrajzi vizsgálatok alapján a Palearktikum Euro-turáni-faunavidéken (provincia) Közép-dunai-faunakerületébe (subprovincia) az Illír-vidék-faunakörzetbe (Illyricum) és ezen belül a mecseki faunajárásba tartozik. A zoológiai kutatások eddig csupán a vidék madárfaunájának megismerésére irányultak, de az eredményeket nem publikálták. A gerinctelen állatfajok (pl. ugrólábú egyenesszárnyúak, szitakötők, bogarak, lepkék stb.) kutatása még csak kezdeti lépéseknél tart, s csupán szórványos észlelések vannak.

A zártkertekben, a külterületi szórványkertekben és a házikertek környékén több védett rovarfajt lehet megfigyelni (pl. kardoslepke, fecskefarkú lepke, nappali pávaszem, kis rókalepke). A vidék vízfolyásainak maradvány-fűzligeteiben időnként feltűnik a magyar nappali lepke fauna egyik legszebb, áttelelő, védett faja, a gyászlepke (*Vanessa antiopa*) és a vidéken igen ritka kis színjátszólepke (*Apatura ilia*). A tölgyesek környékén még gyakori a védett, sajátos földrajzi elterjedésű kis fehérsávoslepke (*Neptis sappho*). A nyílt vegetációjú dombtetőket, a mikrohabitatokban gazdag völgyeléseket a tavaszi és őszi vonulási időszakban tömegesen keresik fel a madarak és a vándorló lepkefajok.

7. 5. 2. A Patak völgye Pihenőpark Természetvédelmi Terület természeti és táji értékei

A Széki-malom füves, vizes élőhelyének védetté nyilvánításáról a Magyarszék Község Önkormányzat Testületének 13/2004. (04. 27.) számú rendelete rendelkezik. A Széki-malom közelében elterülő, a Baranya-csatornát két oldalról szegélyező gyepek és gyepterületek fő ökológiai értéke a környék táj- és biodiverzitásában betöltött szerepe. A beépített területek között mintegy puffer-zónaként védheti a Baranya-csatorna e szakaszon közel természetszerű vizes élőhelyét. Ehhez kötődik a terület legkiemelkedőbb természeti értéke: állandó élőhelyei, lakóhelyei között mozogva a fokozottan védett vidra (*Lutra lutra*) rendszeresen lakóhelyváltó útvonalként használja a vízfolyást és közvetlen partszakaszát. A gyepek területén esetenként két, szintén fokozottan védett madárfajnak, a településen költő fehér gólyának (*Ciconia ciconia*) és a gyöngybagolynak (*Tyto alba*) biztosítanak táplálkozó-területet. A Baranya-csatornán átvezető híd szerkezetében nyáron a védett barázdabillegető (*Motacilla alba*) költ, de telente az erdei élőhelyekről a hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) is lehúzódhat ide. A kisebb kanyarulatoknál, zátonyoknál lecsendesedő vízben előfordul a védett sárgahasú unka (*Bombina variegata*), de a barna varangyok (*Bufo bufo*) is használhatják petézőhelyül ezeket a szakaszokat. A szintén védett kisasszony szitakötőket (*Calopteryx virgo*) a bodnározó gyékény (*Typha latifolia*) vagy a parti sás (*Carex riparia*) levelein pihenve figyelhetjük meg.

A növényzet az ilyen jellegű vizes élőhelyekre jellemző. Néhol a fehér fűz (*Salix alba*) és a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) fiatal példányai kísérik a vízpartot, de jelenleg nem alkotnak ligetet. A kevés árnyalás ellenére kisebb állományai fellelhetők a közönséges acsalapunak (*Petasites hybridus*) és a nyílfűvel (*Sagittaria sagittifolia*) is találkozhatunk. Mellettük a fekete nadálytő (*Symphytum officinale*), a mezei zsurló (*Equisetum arvense*), a mocsári kutyatej (*Euphorbia palustris*) és a kúszó boglárka (*Ranunculus repens*) jellemzi a területet. Kiemelkedően tájképi értékük mellett élőhely-védelmi szempontból is jelentős a területen található hét, idős magas kőris (*Fraxinus excelsior*).

A területen megfigyelhető védett és fokozatosan védett állatfajok:

Fokozottan védett állatfajok:

- Fehér gólya (*Ciconia ciconia*)
- Gyöngybagoly (*Tyto alba*)
- Vidra (*Lutra lutra*)

Védett állatfajok:

- Kisasszony szitakötő (*Calopteryx virgo*)
- Barna varangy (*Bufo bufo*)
- Sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- Barázdabillegető (*Motacilla cinerea*)

A területen jelenleg védett növényfaj nem fordul elő, de közeli előfordulása miatt várható az örménygyökér (*Inula helenium*) megjelenése.

A Patak völgye Pihenőpark Természetvédelmi Terület kezelési terve

- A természetvédelmi terület jövőbeni kezelése szempontjából legfontosabb feladat, hogy a vizes élőhely a lehető legtermészetesebb formájában fennmaradjon. Ennek érdekében kerülni kell a vízfolyás partjának kibetonozását, betonlapokkal való borítást.
- Amennyiben árvízveszélyt nem okoz, a kisebb kanyarulatok kialakulását nem kell megakadályozni.
- Az élőhely-diverzitás szempontjából fontos feladat, hogy történjen meg a vízfolyás mentén, lehetőleg őshonos fajokból (fűz, éger, kőris, nyarak) szegélysáv, fasor telepítése.
- A vízfolyást kísérő élőhelyek mintegy pufferzónaként védik a vizes élőhelyet, így jelentős beépítésük, esetleges felparcellázásuk mindenképpen kerülendő.
- Javasolandó egy úgynevezett ökopark kialakítása, ahol a növénytelepítésnél a természetes viszonyok lekövetése lehetne az elsődleges szempont (fűzliget kialakítása, vizes élőhelytípusra jellemző cserjék telepítése). Odútelep, madáritató, téli madáretető-hely létesítésével, a jellegzetes lágymozaik – és fás szárú fajok kitáblázásával, a vizes élőhelyet bemutató tájékoztató tábla kihelyezésével kiváló gyakorlati terep lehetne kialakítható, amely a közeli általános iskola környezeti nevelésében játszhatna fontos szerepet. Tájécsztétikai szempontból fontos lehet, az egyéb berendezések (padok, asztalok, tűzrakóhelyek) természetes anyagok felhasználásával történő elkészítése.

Patak völgye Pihenőpark Természetvédelmi Terület földnyilvántartási adatai

	hírsz.	művelési ág	tulajdonos	ha
Magyarszék	185	beépítetlen terület	önkormányzat	0,7830
Magyarszék	225/2	beépítetlen terület	önkormányzat	0,1806
Magyarszék	225/4	beépítetlen terület	önkormányzat	0,08060
Összesen				1,7696

7. 5. 3. A levegő védelme

A településen belüli közlekedésből eredő szennyezőanyag-kibocsátás jelentős mértéket ölt. Kimondottan jellemző ez a 66-os főközlekedési útra az átmenő személy- és teherautó forgalom miatt. A vonatközlekedésből és a vasút teherforgalomból eredő légszennyezése a forgalom csökkenése miatt minimális. Az elkerülő út megépítésével jelentős mértékben csökkenthető lenne a levegőszennyezettség. A hulladéklerakók szaghatása megszűnt a rekultiváció miatt.

86. kép: A hulladék lerakó rekultivációja

A napjainkban már népbetegségnek számító allergia egyik legfőbb okozója a virágok pollenje, mely – a szennyező anyagokhoz hasonlóan – szintén a levegőben terjed. Ebben a tekintetben Magyarország a több mint 11 hektáros rendezett zöldterületeivel és parkjaival városias jelleget képvisel, jelentős pollenterheléssel nem kell számolni.

7. 5. 4. Víz tisztaság-védelem

A felszíni vízfolyások vízminőségét befolyásolja az esetleges szennyvíztisztító telepekről bevezetett, tisztított szennyvíz mennyisége és minősége. Magyarországon a szennyvízhálózat kialakítása után megszűnt az ilyen jellegű szennyeződés a Baranya-csatorna tekintetében. A Kaszárnya-patak vízminősége, amely Magyarországon ágazik be a Baranya-csatornába kissé szennyezettebb a komlói iparterületen elhelyezkedő cégek miatt. A helyi iparterületen lévő vállalkozások szintén rákötöttek a központi szennyvízhálózatra, így ottan sem keletkezik szennyezés. Összességében a település vízminősége nagyon jónak mondható, megjelentek a Baranya-csatornában az apró halak, illetve vaddraca populáció.

7. 5. 5. Környezeti zajszennyezés

A környezeti zajterhelést túlnyomórészt a közlekedés és az ipar adja. A közlekedésből származó zaj a településen problémát jelent, leginkább az átmenő közúti forgalomból adódik. A közúti közlekedés által okozott zajterhelés mértékét befolyásolja az út melletti beépítettség, az útburkolat kialakítása, az út emelkedése és a közlekedési létesítmények (útkereszteződések, forgalomirányító lámpák) száma. 2009-től a terelő szigetek kialakításával érezhetően (mérhetően) csökkent zajkibocsátás. Szerencsére a település többi útja nem ad nagy zajterhelést a helyi úthálózat kisvárosias adottságai miatt.

A közúti közlekedésből eredő zajterhelés mértékét összehasonlítva a jogszabályban előírt határértékekkel, megállapítható, hogy jelenleg a nappali időszakban még a zajszint határtérték fölötti. Ezért a településen átvezető utat – lehetőség szerint – elkerülő úttal lehetne kiváltani, amely a 2014. évi megyei fejlesztés tervezéskor leírásra is került.

Magyarországon egy működő vasútvonal található. Ez a Dombóvár–Godisa–Komló vonal. A vasút által okozott zajterhelés nem jelentős, mert a vasútvonalon közlekedő szerelvények száma alacsony.

Az ipari jellegű zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, mert a kialakított iparterület a lakóterülettől messzebb van. Magyarország iparterületén aszfaltkeverő üzem, varroda, fémipari feldolgozó üzem, fatelep és -feldolgozó üzem, villamos szerelvényeket

készítő üzem, vágópont, üzemi munkaműhelyek, zöldség- és húsfeldolgozó működik. Az itt működő vállalkozások az engedélyezési eljárás során igazolták a zajterhelési határértékek teljesülését, ezt az üzemeltetőknek folyamatosan biztosítani kell.

87. kép: Az iparterület látképe

A településen működő egyéb üzemi létesítményekre is jellemző, hogy a telep-engedélyezési eljárás során igazolta a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését, illetve a lakóterülettől való nagyobb távolság biztosítja, hogy tevékenységük nem jelent káros mértékű zajterhelést a közvetlen környezetre. A település teljes területén megengedett az 1-2 fős vállalkozások üzemeltetése, melyek esetenként jelentenek zavaró hatást a környezetükre. Ilyen tevékenységek: autószerelő és gumijavító, autó és lakókocsi kiskereskedések, asztalos, árufuvarozó, kőműves, géplakatos, esztergályos, karosszerialakatos, pék- és cukrászüzem, bádogos, építőipari és lakossági tűzép vállalkozás stb. Az **egyéb jellegű** zajforrások a kereskedelmi, vendéglátó, szórakoztató létesítmények, melyek szintén esetenként jelenthetnek zavaró hatást a közvetlen környezetükre.

7. 5. 6. A települési hulladékok

A településen keletkező hulladékok fajtái: háztartási hulladék, termelési hulladék, veszélyes hulladék. A háztartási hulladékok gyűjtését és elszállítását szerződés alapján a Biokom Kft. végzi a 288-2/2012. működési engedélyezési számú Pécs melletti, görcsönyi lerakóba. A szelektív hulladékgyűjtést a Magyarszék Község Nonprofit Kft. végzi nemcsak Magyarszáken, hanem a környező településeken is (Liget, Mecsekpölöske, Bodolyabér, Oroszló, Magyarhertelend).

A termelési hulladék a gazdálkodó szervezetek termelő és szolgáltató tevékenységéből származik. A településen olyan jellegű és volumenű tevékenységet nem folytatnak, amelyből jelentős mennyiségű termelési hulladék keletkezhetne. A **veszélyes hulladékok** (telefon, háztartási gépek, számítógépek stb.) lakossági gyűjtését szintén a Biokom Kft. bevonásával szerződésben rögzített módon, évente egy alkalommal a lakosságtól gyűjtik össze. A háztartásban használatos, áramellátást biztosító kiselemeket több helyen elérhető gyűjtőedényben helyezheti el a lakosság, amelyet szerződés szerint szállítanak el.

A Magyarszék rendelkezik **környezetvédelmi programmal**, amely a 2011-2016. időszakra szól és kétévente felülvizsgálatra kerül. A Környezetvédelmi Törvény szerint a települési környezetvédelmi programban meghatározott feladatokat a település szabályozási terveinek jóváhagyása során kell végrehajtani.

8. A község intézményei

8. 1. Közrend

8. 1. 1. Rendőrség

A községben már az **1920-as évektől működött csendőrség**, mely csendőrőrs elhelyezése egy volt kúria épületben történt 1945-ig, ahol 8-10 fő teljesített szolgálatot és fogda is volt az alagsorban. Az 1945-től egészen a rendszerváltásig Magyarországon rendőrségi megbízott ügyelt a közbiztonságra külön rendőri irodában. Az itt szolgálatot teljesítő rendőrök ellátták a környező települések, Mecsekepölöske és Liget rendvédelmi feladatait is. **A körzeti megbízottak munkáját először önkéntes rendőrök, 2004-től pedig a polgárőrök segítik.** A környező települések polgárőrei évente egy alkalommal találkoznak, ahol tapasztalataikat megosztják egymással. Ezeknek a megbeszéléseknek Magyarszék ad otthont, mint a mikrotérség központja. Nagy szükség van a helyi rendőr és a polgárőrök munkájára, hiszen a településen halad át a 66-os számú főút, mely Pécs és Kaposvár között nagy forgalmat bonyolít le, így a közúti ellenőrzésben fontos szerepet kap munkájuk. Számottevő a turistaforgalom is, mely a Mecsek, Magyarhertelend, Sikonda és Orfű közelségének köszönhető. **2011-től a körzeti megbízott iroda a község központjában kapott helyet az IKSZT keretén belül önkormányzati tulajdonú épületben.**

A településen jelenleg egy körzeti megbízott dolgozik, több éves szolgálati viszonyal. A szolgálattevő irodáját modern informatikai eszközökkel szereltük fel, amelyek segítik munkáját. A Polgárőrség 2013-ban a Kossuth L. u 31-ben egy különálló, több helyiségből álló részt kapott, amely alkalmas egy rendőrőrs kialakítására is.

A rendőrség lelkiismeretes, odaadó munkájának köszönhetően a bűncselekmények, szabálysértések száma a kistérségi átlag alatti. **Magyarországon kiemelten jó a rendőrség és a civil szféra, valamint az önkormányzat kapcsolatrendszere,** amelynek egyik fontos eleme, hogy az önkormányzat lehetőségeihez mérten erőteljesen támogatja a rendvédelmi munkát. Jó a kapcsolat a városi- és a megyei kapitánysággal is.

A település az évek folyamán elvesztette falusias jellegét, megváltozott a lakosság összetétele, nagy lett az átmenő forgalom, megjelent az utazó-bűnözés, így **felmerült a jövőben a körzeti megbízottak számának növelése.** Egy rendőrőrs létesítése jelentős lépés lenne a városiasodás felé vezető úton, a közbiztonság javításáért. Napszakonként állandóan kétfős rendőri erő jelenlétét biztosítaná, amelyet 2014-ben a Komlói Rendőrkapitányság keretén belül hivatalból biztosít a rendőrség szolgálat vezénylése.

8. 1. 2. Polgárőrség

A **Magyarszéki Polgárőrség 2006-ban alakult**, jogelődje a Magyarszéki Nemzetőrség 2004-től. Az egyesület működési területe Magyarszék település és a közvetlenül szomszédos települések közigazgatási területe. Az egyesület tevékenységét a Baranya Megyei Rendőr-főkapitánysággal kötött írásbeli együttműködési megállapodás alapján végzi, tagja az Országos Polgárőr Szövetségnek és a Baranya Megyei Polgárőr Egyesületek Szövetségének is.

Fő tevékenységük a bűnmegelőzés, ifjúságvédelem és környezetvédelem településünkön. Ennek érdekében a rendőrséggel rendszeresen együttműködnek, felkérésükre több alkalommal részt vesznek munkájukban. Hétvégén rendszeres szolgálatot teljesítenek, de hét közben is járőröznek az éjszakai órákban. Az elmúlt évben, több esetben sikerült megakadályozniuk betöréseket, tettenérés során sikerült körözött bűnözőt is elfogni. Az Integrált Községi Szintér és egyéb civil szervezetek felkérése alapján, rendszeresen részt vesznek a helyi rendezvényeken (helyszín biztosítása, útlezárás, szabadtéri felszerelés éjszakai őrzése). Szoros kapcsolatot tartanak a katasztrófavédelemmel, a katasztrófavédelem helyi megbízottjával. Segítik egymás munkáját (árvízvédelem, belvízelvezetés, erdőtüz). Jelentős közösségépítő szerepet is vállalnak vetélkedők, bemutatók, kirándulások alkalmával. Az önkormányzat támogatásával járőrautót működtetnek. 2011-ben az önkormányzattal közösen **sikerült kialakítani egy térfigyelő kamera-rendszert**, amely kiépítésével 11 kamerát helyeztünk el. A központi számítógép monitor segítségével egyszerre akár 16 db kamera felvétele is figyelhető, illetve rögzíthető. A kamerarendszert és a felvételeket a hatályos jogszabályoknak és az előírásoknak megfelelően a Magyarországi Polgárőr Egyesület tagjai kezelik.

A kamerák elhelyezése teljes Magyarszék úthálózat lefedését jelenti, abban a tekintetben, hogy minden bejövő, a településen áthaladó és kimenő jármű forgalma rögzíthető. A rendszer használatáról pontos képet ad az, hogy az elmúlt években az **alábbi rendőrkapitányságok használták** fel a rögzített felvételeket több mint 90 esetben: helyi körzeti megbízott, Baranya- és Tolna Megyei Rendőr-főkapitányságok, Dombóvári-, Komlói, Pécsi- és Sásdi Rendőrkapitányság.

8. 2. Egészségügyi ellátás

A szervezett egészségügyi ellátás kezdetei a 18. századig vezethetők vissza, amikor már volt orvosa Magyarszéknek. Az orvos a vizsgálatokon túl a „házi gyógyszeráróban” maga készítette el a gyógyszereket.

A településen jelenleg **egy-egy háziorvosi, fogorvosi körzeti rendelés, valamint körzeti védőnői szolgálat működik**. A települési egészségügyi ellátás a **mikrotérség településein egészségügyi központként funkcionál, hiszen mind Mecsekpölsőke, mind Liget orvosi ellátása Magyarszék székhellyel működik**.

Ellátási forma	Orvosok száma	Rendelési idő óra/hét	Beteg-forgalom (fő/év)	Ellátott települések megnevezése
Felnőtt háziorvosi ellátás	1	40	14 581	Magyarszék Mecsekpölöske Liget
Gyermek háziorvosi ellátás	1	20	1065	Magyarszék Mecsekpölöske Liget
Fogászati ellátás	1	30	760	Felnőtt és iskolai: Magyarszék Mecsekpölöske Liget Magyarhertelend Bodolyabér Iskola fogászat: Magyarszék Általános Iskola Magyarszék Óvoda Liget Óvoda Magyarhertelend Óvoda

28. táblázat: Egészségügyi ellátások

(Forrás: Község intézményei)

8. 2. 1. Háziorvos

A **házi orvosi körzetben** (7396 Magyarszék Kossuth u. 57.) a háziorvos Dr. Stéger Miklós, 1977-től végzi munkáját jelenleg vállalkozásban, **Magyarszék, Mecsekpölöske, Liget községek ellátási területén. Betegei ezen kívül Komló, Sásd, Oroszló, Pécs, Bodolyabér, Mindszentgodisa, Bakóca, Kozármisleny, Keszü** településeiről is vannak. A háziorvosi körzetben gyógyító és megelőző tevékenység munkanapokon 7–11, illetve 15-16 óra közötti rendelésen vehető igénybe. Rendelési időn kívül a sürgősségi ellátás az országos sürgősségi centrumhoz csatlakozott. A háziorvos a Pécsi Tudományegyetem Családorvostani Intézetében oktatói tevékenységet is folytat. Az eddigieken kívül napi három órában úgy a háziorvos, mint a két szakképzett ápolónő a fekvőbetegek otthoni vizsgálatát, ellenőrzését, célzott kezelését és diétás oktatását végzi. Rendszeresen részt vesznek hétköznapiakon 16-tól reggel 7 óráig tartó, illetve munkaszüneti és ünnepnapokon folyamatosan működő Komlói Kistérségi ügyeletben. Központi ügyelet Komlón van, amelyben a háziorvosi szolgálat képviselteti magát. Helyszíni szűrő vizsgálatok, valamint EKG vizsgálatok végezhetőek naponta, a rendelő teljes reanimációs felszereléssel rendelkezik – a hozzá tartozó képzett szakemberrel. A fekvő betegeknek hetente teljes labor vizsgálatot végeznek otthon, valamint a járó betegek számára szintén a teljes labor vizsgálaton belül a vérvételekre is van lehetőség helyben, amelynek vizsgálatát a klinika végzi el és 24 órán belül eredményt szolgáltatnak. **Az akadálymentesített** háziorvosi rendelő rendelőtérből, vizsgálóból, kezelőből, pihenőszobából, váróból és raktárból áll, alapterülete összesen 116 m². Az épülethez még egy 20 m² alapterületű garázs is tartozik. **Az egészségügyi feladat ellátásához az ingatlan helyiségeit, az eszközöket az önkormányzat térítésmentesen átadta a**

házi orvosnak használatra. A rendelő az alapellátáshoz szükséges feltételekkel rendelkezik. 2014-ben 1874 beteg tartozott a körzethez, a betegforgalom jelenleg átlagosan 1500-1800 fő között mozog havonta.

8. 2. 2. Körzeti Védőnői Szolgálat

88. kép: A „Zöldkereszt” Szolgálat oktatása Magyarszéken az 1930-as években

A védőnői szolgálat elnevezése kezdetben „Zöldkereszt” Egészségvédelmi Szolgálat volt. 1930-tól olyan képzésben részesültek, amely kettős képesítést adott: ápolónői és védőnői oklevelet. A község 1945 előtt Mecsekpölöskevel és Ligettel együtt **csecsemővédőnői állást szervezett.** Rendszeresen oktatták az anyákat a csecsemők helyes gondozására. A védőnők 1951-től kezdődően fokozatosan bekapcsolódtak az orvosok betegellátó tevékenységébe is, mely minden körzeti orvos mellé helyezett egy védőnőt. Magyarszéken a védőnői tevékenység elindulását 1960-as évek előtti időkre tehetjük. A védőnő több kisebb település ellátását végezte. Volt olyan időszak, mikor nemcsak a jelenlegi kisközségek tartoztak Magyarszékhez, hanem Magyarhertelend, Barátúr, Bodolyabér és több egy-egy család lakta külterület is. Ekkor **két körzetre osztották a helységeket, Magyarszék, mint központ működtette a szolgálatot a mikrotérségben.**

Jelenleg a védőnő a Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske községekből álló körzetet látja el. A gondozott családok mellett a gyermek- és ifjúságvédelem lehetővé teszi, hogy a körzetben lévő két óvodát és egy általános iskolát is látogassa a védőnő, ott pl. tisztasági vizsgálatot, előadásokat tartson.

A védőnői tanácsadó Magyarszéken, az önkormányzat épületében található, a gondozottak számára jól megközelíthető helyen. A védőnő heti rendszerességgel tart fogadóórát, valamint várandós, csecsemő- és kisgyermek-tanácsadást. Itt végzi az iskoláskorú gyermekek évenkénti szűrővizsgálatát is. Tanácsadást tart továbbá egy hónapban egyszer vagy kétszer a társult kisközségekben is, az orvosi rendelőben, ahol közösen a helyi családorvossal is végeznek tanácsadást. Magyarszéken az orvosi rendelőben a családorvossal közösen történik a gondozottak ellátása, illetve a védőoltások beadása, mind a kisgyermekek, mind az iskoláskorú gyermekek részére is. A várandós kismamák

részére lehetőség van a komlói kórházban egy hónapban egyszer szülész-nőgyógyász vezette tanácsadásra.

89. kép: A védőnői szolgálat egyik helyisége

A családlátogatás az egyik alappillére a védőnői munkának. Törvények, jogszabályok határozzák meg e tevékenység formáját. Az érintett családok száma jelenleg 87, a gondozottak közül várandós 12 fő, 0-11 hó korú 8 fő, 12-35 hó korú 31 fő, míg 3-7 közötti 62 fő.

A magyarszéki körzethez tartozik a Magyarszéki Mikrotérség Óvodái, összesen több mint 100 óvodással. Magyarszéken található az általános iskola 147 fővel. Szintén hatályos jogszabályok határozzák meg a védőnő feladatát az intézményekben.

A körzeti védőnő feladata a csoportos egészségnevelés is: helyi szinten a baba-mama klub működtetése, szülésre felkészítés, illetve az Anyatejes Világnapi rendezvény megszervezése történik. Évente egyszer-kétszer szülőszoba látogatást szervez az érdeklődő várandósok és családtagjai számára a pécsi szülészeti klinikán. A karitászi tevékenység is fontos, a körzetben élő családok segítése keretében adományok gyűjtésében és kiosztásában is segédkezik a körzeti védőnő.

8. 2. 3. Baba-mama klub

A 2008-ban alakult Baba-mama klub a **körzeti védőnő** vezetésével. Akik gyermeket nevelnek, az élet legnagyobb és legfontosabb feladatát végzik. Ez egy nagyszerű küldetés. Ehhez próbál segítséget nyújtani a Baba-mama klub, mely sok szeretettel és még több játékkal várja a 0-3 éves korú gyermekeket, szüleiket és nagyszülőket magyarszéki óvoda emeletén. Nemcsak egy klubról van szó, hanem egy közösségről is, melyben a hasonló helyzetben lévő szülők találkozhatnak, kicserélhetik tapasztalataikat. A foglalkozások elősegítik a mamák és a babák együttes kikapcsolódását. Az óvoda és a védőnő a szoros együttműködésben szervezi a jelenleg 11-12 gyermekes szülő részére a gyermekek motoros-mentális fejlődését elősegítő programokat.

8. 2. 4. Fogorvosi ellátás

Magyarszék **önálló fogorvosi körzetet működtet, melynek orvosa** Dr. Vándor Éva fogszakorvos. A körzeti ellátáshoz tartozik **Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Magyarhertelend, Bodolyabér** lakossága, ami mintegy 3000 fős népességet jelent. A szolgáltatás vegyes körzeti ellátás, ami a fogászati és iskolafogászati rendelőt is jelenti. Az iskolafogászat ideje heti egy nap, amikor a tanulókat szűrik. Ennek eredményeképpen, ha szükséges, a gyermek egy megadott időpontban a szülővel visszamegy a tényleges kezelésre. A betegellátás évente mintegy 1200 kezelést jelent.

8. 2. 5. Gyógyszertári Szolgálat

A **gyógyszertár a Kenderföldi Patika (Gyöngypatika Hálózat) vállalkozásában működik.** A központi helyen (7396 Magyarszék, Kossuth u. 63.) található új épületben **modern, jól felszerelt** gyógyszertár áll a lakosság szolgálatában. Ellátási **körzete kiterjed a mikrotérség településeire.** A gyógyszerésznek jó a kapcsolata az orvosokkal és a szociális intézményekkel. A körzetben házhozszállítást is vállalnak a lakosság számára, így a távolabbi településeken is már aznap megkapja a beteg a szükséges gyógyszert.

8. 2. 6. Körzeti Állatorvosi Szolgálat

Magyarszéken már 1945 előtt is **körzeti állatorvosi szolgálat** működött, a környező településekre is a **körállatorvos** ment ki Jelenleg szintén a mikrotérségben a Magyarszéki állatorvos – Dr. Bakonyi Sándor – rendel. A hozzá tartozó települések: Mecsekpölöske, Liget, Bodolyabér, Magyarhertelend.

8. 2. 7. Preventív Egészségmegőrző és Szociális Szolgáltató Központ

A Preventív Egészségmegőrző és Szociális Szolgáltató Központ 2009 júniusában nyitotta meg kapuit Magyarszék központjában. Intézményünk modern, felújított épületben korszerű eszközökkel rendelkezik. A központ komplexen nyújt segítséget a gyógyulni, illetve az egészséget megőrizni vágyók számára

90. kép: Kezelések, szolgáltatások az Egészségközpontban

Az intézményben működik a **sóbarlang**, ahol holt-tengeri sóból és kősóból készült barlangban egyedi klíma uralkodik. Az állandó hőmérsékletű és páratartalmú levegő nem tartalmaz porszemeket, polleneket, baktériumokat. A jódban, kalciumban, magnéziumban, szelénben gazdag levegő az asztmás és allergiás megbetegedések kezelésére kiválóan alkalmas. A barlang ezek felett segíti az ellazulást és oldja a feszültséget. A sóbarlang használata az asztma, krónikus hurutos orr-, torok- és gégegyulladás, krónikus visszatérő arcüreggyulladás, krónikus hörgőgyulladás, krónikus tüdőgyulladás, porártalom, különböző típusú allergiák, túlérzékenység, szív- és érrendszeri betegségek, stressz, pajzsmirigy betegségeiben nyújthat segítséget.

Az intézményben **mozgásterápiás kezelésekre** is lehetőség van, így a mozgásszervi megbetegedések orvoslásának, megelőzésének alapelemévé válhatott. A különböző ízületi fájdalmak, sérülések, műtétek utáni rehabilitáció, mozgásbeszűkülés, vagy akár veleszületett deformitások, gyógytorna, masszázs illetve manuálterápia segítségével kezelhetők. Az intézményben rendelkezésre áll **magneter terápia készülék, amely** a vitalitás, allergia, depresszió, immun, porckorongsér, migrén, fejfájás, ízületi fájdalom, illetve a diabetes kezelésében segíthet. A **Ceragem ágy és gyögmasszázs-készülék** a távol-keleti gyógymódokat a 21. századi modern technológiával ötvözi. A készülék az alábbi területeken használható kiváló eredménnyel: allergia, asztma, migrén, bőrbetegségek, bélrendszer és gyomor betegségei, csontrendszeri betegségek, cukorbetegség, hormonrendszer és pajzsmirigy rendellenességei, idegrendszeri betegségek, szem betegségei, nemi szervek betegségei, urológiai problémák, szív-és érrendszeri problémák, vese betegségei, meddőség, mozgásszervi megbetegedések, gerincbántalmak, reumatikus problémák. A **Gold-Hand elektroterápiás készülék** híres a kínai hagyományos gyógyításban uralkodó alapelv sikeres alkalmazásáról. A készülék különböző funkciói révén 1-100 Hz közötti ingerlő frekvenciát produkál, amely elegendő egy fájó izom ellazításához. A terápiás berendezés hatékony megoldás krónikus fájdalmak, heveny fájdalmak és az érzéstelenség gyógyítására. A **Tiens Chi vitalitásnövelő, gerinc tornáztató készülék** fitness-edző és meditációt segítő berendezés is egyben. A hagyományos kínai orvoslás masszázsmódszerein alapuló gép edzi és salaktalanítja a testet, feszessé teszi a bőrt és ellazítja a lelket. Az olyan súlyos esetek, mint a krónikus nyirokódéma, feldagadt láb, a kemoterápia után fellépő vízfelhalmozódás is kezelésében is nyújthat segítséget. A test egyes részeit kezelő **Biopton fényterápia** segítségével számos betegség gyógyulását lehet elősegíteni vagy jelentősen felgyorsítani, de hatásosan alkalmazható megelőzésként, általános közérzetjavító célokra is. Klinikai vizsgálatok során igazolást nyert, hogy a polarizált fényterápia alkalmas sebek gyors begyógyítására, a teljes testre kiterjedő vagy lokálisan jelentkező reumatikus fájdalmak enyhítésére, pszoriázis és egyéb bőrproblémák kezelésére, továbbá sportsérülések és kiterjedt égési sérülések gyógyítására. Használata segíthet az embereknek az influenza elkerülésében még járványos időszakban is, csakúgy, mint a sok éven át szenvedést okozó migrének és más eredetű fejfájások megszüntetésében. Az intézményben a fenti készülékek és berendezések használatával folytatott terápia mellett lehetőség nyílik vérnyomás, testsúly, koleszterinszint, vércukorszint, valamint testzsír, testizom és testvíz százalékarány mérésére is. A beteg akadályoztatottsága esetén, lehetőség van az otthoni gyógytornára, mozgásszervi műtét utáni rehabilitációra, a baleseteket, sportsérüléseket követő rehabilitációra, a krónikus gerincfájdalom, hátfájás, derékfájás, nyaki fájdalom enyhítésére, ízületi fájdalmak gyógyítására, a testtartás javítására, a törzsizomzat erősítése, a csonttritkulás kezelésére. A központban **aerobik- és jóga foglalkozások** is működnek.

8. 3. Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer

Magyarszék Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2013. (V. 15.) önkormányzati rendelete az egyes szociális ellátási formák szabályozásáról szól. Célja, hogy megállapítsa az önkormányzat által a helyi sajátosságoknak megfelelő, szociális rászorultságtól függő pénzben, valamint természetben biztosított szociális ellátások formáit, szervezeti kereteit, az eljárási és jogosultsági szabályokat, továbbá azok igénybevételének és érvényesítésének módját, feltételeit és garanciáit.

A szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások közül az önkormányzat jegyzője lakásfenntartási támogatást, foglalkoztatást helyettesítő támogatást (FHT), rendszeres szociális segélyt; míg az önkormányzat képviselő-testülete méltányossági ápolási díjat, méltányossági közgyógyellátást, önkormányzati segélyt állapít meg a jogszabályban meghatározottak teljesülése esetén. Természetben nyújtott támogatásként a képviselő-testület szociális tűzifát és nyári gyermekétkeztetést nyújt a rászorulóknak.

91. kép: A központi konyha az ellátórendszer fontos eleme

Magyarszék Község Önkormányzata — társulásain keresztül — az alábbi személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat biztosítja a szociálisan rászorultak részére:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Magyarszék Község Képviselő-testülete ciklusprogramjaiban kiemelt feladatként kezeli egy jól működő, korszerű szociális ellátórendszer működtetését és fenntartását. Véleményük szerint elengedhetetlen, hogy egy településen a rászorulók számára elérhető szociális szolgáltatások működjenek, amelyek segítséget nyújtanak a fennálló problémák kezelésében. Az önkormányzat számára elsődleges feladat a szociális szféra zavartalan működésének biztosítása, ezért a jövőben jelentős anyagi ráfordítások mellett a tovább kívánjuk bővíteni az ellátási rendszert. Terveink között szerepel egy egészségügyi központ kialakítása, melynek részeként a szociális ellátások is bővíthetők lennének, különösen az idősgondozás területén.

Magyarszék szociális ellátórendszeréről és az ellátásban részesülőkről a következő megállapítások tehetők.

- A rászorulóknak mindegyike szociális alapellátásban részesült, speciális alapellátást senki nem igényelt.
- Az étkeztetésben részesülők részére az ételt kiszállítjuk a falugondnoki szolgálattal.
- A házi segítségnyújtásban részesülők száma az elmúlt két évben állandó volt.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése az ellátottak számára nagyon nagy segítséget jelent, igen nagy lépésnek tekinthető.
- A nyugdíjas klub bővült, a további bővítés lehetőségét folyamatosan keressük.

8. 3. 1. Családsegítés és Gyermekjóléti Szolgáltatás Magyarszék

Magyarszék, Mecsekpölöske, Liget, Oroszló, Magyarhertelend és Bodolyabér községek, mint a Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések jelenleg Komlói Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal kötött társulási megállapodás alapján biztosítják a településeken a családsegítést, mint szociális alapszolgáltatási feladatot, illetve a gyermekjóléti szolgáltatást, mint gyermekvédelmi alapellátási feladatot.

A gesztor önkormányzat Magyarszék, mely biztosítja az infrastrukturális feltételeit a két szolgáltatásnak. Az iroda az önkormányzati hivatallal azonos épületben található, ahol jelenleg két fő dolgozik. Egy fő a megfelelő végzettségekkel rendelkező szociálpedagógus, mint családgondozó és egy fő szociális asszisztens, aki jelenleg a szükséges végzettség megszerzése érdekében kétéves képzésben vesz részt. Magyarhertelenden szintén egy fő pedagógus végzettségű szakember látja el a Magyarhertelend és Bodolyabér szociális és gyermekvédelmi feladatait.

Mindkét szolgáltatás több éves múltra tekint vissza. Az itt élők ismerik a szolgáltatást és a mutatószámok, forgalmi adatok alapján elmondható, hogy igen nagy igény mutatkozik ezen alapellátásokra az érintett településeken. Az itt dolgozó szakemberek minden községbe kijárnak és meghatározott időkeretben fogadóórát tartanak. A hatályos jogszabályokban előírt kötelező feladataikon túl az önkormányzatok támogatásával és pályázati forrásokból számos prevenciós rendezvényt szerveznek és koordinálnak. Játsszókörök, kirándulások, táborozások megszervezésében, lebonyolításában fontos szerepük van. Heti két alkalommal szocializációs és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek számára szerveznek önismereti és személyiségfejlesztő foglalkozásokat.

A szociális szakemberek hatékony és jól működő észlelő- és jelzőrendszert építettek ki a településeken található intézményekkel, szakemberekkel (védőnő, háziorvos, iskola, óvodák, civil szervezetek, hivatali munkatársak, polgármesterek).

Fő feladatuk még, hogy az önkormányzatok felé közvetítsék a helyi társadalmi igényeket, problémákat, ezen keresztül javaslatot tegyenek a helyi szociális ellátások bevezetésére, a meglévő szociális ellátások igénylésében véleményt mondjanak, javaslatokat tegyenek. Fontos, hogy tanácsadást nyújtanak a tartós munkanélkülieknek, az adósságterhekkel, lakhatási, szociális problémákkal küzdők számára. Tudásukat, ismereteiket igyekeznek aktualizálni és arra törekednek, hogy a hozzájuk fordulóknak adekvát segítséget tudjanak nyújtani.

8. 3. 2. Szociális, időügyi és egyéb jogsegély szolgáltatások

Magyarszék Község Önkormányzata az alábbi intézmények által valamennyi ellátáshoz való hozzájutást biztosítja, így az arra rászorulóknak megkapják a szükséges segítséget.

Felismerve azt a tényt, hogy a település nagysága nem teszi lehetővé valamennyi ellátás intézményi feltételeinek kiépítését, ezért a térség települései között a feladatmegosztás jellemző. Az ellátórendszerben Magyarszék az idősök gondozására létrejött intézmény fejlesztését, illetve a szolgáltatás teljeskörűségét és magas színvonalát tekinti feladatának. A családsegítő szolgálat egyéb feladatai közé tartozik a családok komplex segítése.

A szolgálat segítségét az ügyfelek minden kötöttség nélkül az ügyeleti rend figyelembevételével vehetik igénybe. A segítő tevékenység sikere érdekében az ügyfelek önkéntes együttműködése szükséges.

A szolgálat a családsegítő tevékenységen belül általános és speciális feladatokat lát el. Az általános segítő szolgáltatás keretében megelőző tevékenységet végez, melynek kapcsán észlelő- és jelzőrendszert működtet, így figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, a feltárt problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésére, valamint a családok életvezetési képességének megőrzésére és problémáinak megoldására, megszüntetésére törekszik. Helyet biztosít az Egyenlő Bánásmód Hatóság jogsegélyszolgálat ügyfélfogadásának. Speciális szolgáltatás keretében a tartós munkanélküliek, aktív korú nem foglalkoztatottak, fiatal munkanélküliek, az adósságteherrel, lakhatási problémával küszködők, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, illetve a fogyatékkal élők, krónikus betegek számára egyéni esetkezelés keretében biztosítja szolgáltatásait.

2011	Magyarszék	Liget	Mecsekpölöske	Bodolyabér, Magyar- hertelend
Éves forgalom	332	374	94	179
Új kliensek	84	31	31	32

29. táblázat: A családsegítő szolgálat gondozási tevékenységének adatai

8. 3. 3. Nyugdíjas Klubház

A községben működő Nyugdíjas Klub régi terve, hogy a klubház méltó otthona legyen a közösség életének. A cél elérése érdekében 2014-ben egy fejlesztés keretében a Nyugdíjas Klub és a helyi nyugdíjasok számára létrehoztunk egy olyan létesítményt, ahol étkezéssel együtt megoldható a napi ellátásuk, ahol folyamatosan figyelemmel lehet kísérni egészségi állapotukat. A 75 m²-es nagyteremben különböző sarkokat kialakítva napi elfoglaltságokat, szórakozási, kikapcsolódási lehetőségeket biztosítunk. A mozgásban korlátozottak számára akadálymentes mosdót és illemhelyiséget alakítottunk ki. Az összejöveletekre, rendezvényekre, napi ellátásra és gondozásra az eljutást – igény szerint – falubusszal tudjuk biztosítani.

92. kép: A Nyugdíjas Klubház avatása 2014-ben

Ezen fejlesztéstől azt várjuk, hogy egy olyan intézményt tudjunk tető alá hozni, ahol az idősek, a nyugdíjasok, az önmaguk ellátására részben képes személyek nappali ellátása és gondozása biztosított. Újra létrehozzuk azt a közösséget, ami régen már létezett, de az idő múlásával már nem tudták ápolni a kapcsolatukat – e projekt segítségével erre újra lehetőség nyílik. Nyugdíjas és időügyi fogadóóra naponta 8-12 óráig elérhető a klubházban.

93. kép: Nyugdíjasok köszöntése az új klubházban

8. 4. Oktatás, nevelés és művelődés Magyarszéken

8. 4. 1. Oktatás

8. 4. 1. 1. Magyarszék Mikrotérség Óvodái

Az óvodai nevelés története Magyarszéken

A plébánián már 1814-től Grúber György plébános idejétől volt gyermekmegőrzés, amely kisebb szünetekkel, egészen 1945-ig tartott. 1930-ban is működött nyári napközi. Az iskola régi szárnyának alagsorában foglalkoztak és felügyeltek a gyerekekre. 1951-1954 években a nyári napköziben az étkezés is megoldódott. 1954-ben Bhörer Éva vezetésével létrejött az első már szervezett óvodai formában működő vegyes életkorú csoport. Egy óvónő és egy dada egyszerű körülmények között felügyelte és nevelte a gyermekeket. Az étkezést egy konyhalány segítségével oldották meg. Az óvoda akkori épülete egy rossz állapotú, alapincézett, régen vendéglátóhelyként használt épület volt. 1959-ben a létszám növekedésével már kétszoboros óvodává fejlődött az intézmény. 1967-ben egy felhőszakadás alkalmával elöntötte az óvodát a víz, és új óvodát kellett építeni. Az egész épületet le kellett bontani. Ekkor nehéz körülmények között, de tovább folyt a munka a Siroki-féle házban.

94. kép: Az új, jelenleg is működő óvoda épülete 1968-ban

1968-ban készült el a jelenleg is meglévő óvodaépület Községi Tanács segítségével. Az új épületben már állandó konyha is működött. Bővült a dolgozók létszáma, három óvónő és két dajka foglalkozott a gyerekekkel. Egy szakács és egy konyhalány gondoskodott az ételmezésről.

1971-ben már körzeti óvodaként üzemelt 50 férőhellyel az intézmény. Kezdetekben csak az ötéveseket vették fel a környező falvakból, a későbbiekben már a 3-4 évesek jelentkezését is elfogadták. Az óvoda sokáig az iskolához tartozott. Közigazgatásilag önálló volt, a munkáltatói jogkör többször cserélődött, hol az iskola, hol az óvoda végezte önállóan a feladatát. Kezdetekben két kandalló biztosította a gyermekeknek a meleget, majd olajkályhával oldották meg az óvoda fűtését, amit 1983-ban korszerűsítettek. 1987-ben az óvoda konyháján való főzés megszűnt és egy konyhalány segítségével melegítőkonyhaként üzemelt a továbbiakban. 1985-ben a csoportszobák burkolatai és az öltözők korszerűsítését is sikerült megvalósítani.

1991. január 1-jével az óvoda önálló intézménnyé lett. 1996-1999 között folyamatosan korszerűsítették az óvodai, irodai bútorokat, a technikai eszközöket, riasztó rendszer lett kiépítve, a gyermekek részére korszerű, tetszetős mosdót építettek.

2003-ban pályázat keretében babaház, filagória készült az óvoda udvarán. 2004-ben sor került a bejárati ajtó cseréjére, valamint a játszóbútorok modernizálására. Ebben az évben kezdték meg a számítógép használatát is az intézményben. 2005-ben a mánfai óvoda tagóvodává vált, majd 2007-ben jogutód nélkül megszűnt. Ekkor lett tagóvoda a ligeti, illetve a magyarhertelendi intézmény.

Nagy jelentőségű volt a 2007-es év, amikor elkészült az óvoda tetőcseréje, majd a 2009-ben a korszerűsített épület emeletráépítése után birtokba vehették a gyermekek a kialakított tornaszobát és csoporttermet.

A 21. századnak és az európai színvonalnak megfelelően négy modern csoportszoba, külön mosdó is található az épületben, fejlesztő terem, tornaszoba, betegszoba, logopédiai fejlesztő szoba áll rendelkezésre, illetve tágas előtér ad lehetőséget a szülőknek a gyermekek kényelmes öltöztetésére az óvodában.

A későbbiekben további technikai fejlesztések (monitor, DVD lejátszó stb.) történtek.

2009-ben került kialakításra a sóbarlang, mellyel az egészséges életvitelt tudják támogatni, majd Preventív Egészségmegőrző Központ és tornaszoba létesült. Beszerzésre került egy víztisztító berendezés, amely az egészséges ivóvízfogyasztást segítette.

95. kép: Foglalkozás a sóbarlangban, az óvoda épületében

2009. július 1-jétől a Kökönyösi Oktatási Központhoz csatlakozott tagóvodaként a magyarszéki kétszobás óvoda. 2010-ben TÁMOP-3.1.4. pályázat keretében kompetencia alapú oktatás bevezetése történt meg. A 2010-2011-ben megvalósult nagyobb felújítás keretében az alábbi korszerűsítésekre került sor:

- teljes burkolatcsere az óvodában,
- világítás cseréje,
- akadálymentes bejárat,
- mozgáskorlátozott WC kialakítása,
- óvodai székek és asztalok cseréje,
- szőnyeg, függöny, párnacsere,
- irodabútor csere, kettő laptop beszerzése óvónői használatra,
- udvari babaház elkészülte,
- meseládkó, mozgáskotta beszerzése,
- számítógép az óvodai csoportban, videó lejátszó beszerzése.

2013. januárban a Komlói Könyvtárral közösen pályázatot nyert óvodánk. Mesemondó versenyre és a kézműves hétre 300 000 Ft értékben ábrázolási eszközöket, kézműves foglalkozásokhoz ábrázolási eszközöket vásárolhatott óvodánk.

2013. július 1-jével visszakerült az óvoda Magyarszékhez, mint **Magyarszéki Mikrotérség Óvodái**, Liget és Magyarhertelendi tagóvodákkal. Újból négy óvodai csoport működik az intézmény keretein belül több mint 100 gyerekekkel, kilenc óvodapedagógussal, egy óvodatitkárral és négy dajkával. **Az intézmény beiskolázási körzete Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Oroszló, Bodolyabér, Magyarhertelend és részben Mánfa településekre terjed ki. Ezen kívül gyerekek járnak még a mikrotérségen kívülről is, Mindszentgodisáról, Bakócáról, Komlóról és Sásdról.**

96. kép: Új tornaszoba az óvoda tetőterében

Az intézmény minden beiratkozó 3-7 év közötti gyermeket fogad, ami segíti a korai közösségi nevelést. **A családok nagyon eltérő szociális helyzete miatt az intézmény feladata az elfogadásra és együttműködésre nevelés. 2006. évtől lehetőség van a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fogadására.** Együtt nevelésben történik az ő ellátásuk, mellette a gyógypedagógus egyéni fejlesztést is tart számukra, de lehetőség van kis csoportban foglalkoztatásra is. A logopédiai ellátás része a nevelésnek, ami szükség esetén korai időben segíti a gyermeket. Óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek együtt nevelik, fejlesztik az óvodásokat. Az óvodai tornaszoba jól felszerelt. Minden gyermek részére megfelelő mennyiségű és minőségű tornaszer áll rendelkezésre. Változatos foglalkozások keretében fejlesztjük mozgásukat.

97. kép: Az óvoda épülete napjainkban

98. kép: Játék az óvoda udvarán

Az óvoda gyermekképe

Óvodánk egy olyan nevelési intézmény, amelyet szép, változatos természeti környezet vesz körül. Vonzó, tiszta, jól felszerelt, esztétikus környezetben fogadjuk a gyerekeket. Az óvoda minden dolgozója jól képzett. Óvodánkban a gyermeket körülöleli egy családi légkör, ahol a játékon keresztül jut el a környező világ megismeréséhez, miközben énekel, verset mond, mesét hallgat, számol, tornázik, rajzol, fest, barkácsol, agyagozik, kirándul, süt, főz, ismerkedik a számítástechnikával, tehát indirekt módon tanul. Fő alapelvünk a gyermekközpontúság, mindig többet, jobbat nyújtani a gyermekek számára. Célunk, hogy a gyermekek harmonikus fejlődéséhez, sikeres iskolakezdésükhöz a legkedvezőbb feltételeket megteremtjük szeretetteljes, törődést nyújtó biztonságos légkörben. Programunk a gyermek alapvető tevékenységére, a játékra épít. Engedjük őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, és játszani, játszani, játszani, egyszerűen gyermeknek lenni. Az egészséges táplálkozási kultúra kialakítását konyhánk korszerű, vitaminokban gazdag, egészséges ételei biztosítják. Az egészséges környezetet speciális lég- és víztisztító, környezetbarát tisztítószerrel garantálják. Óvodánkban sószoa működik, mellyel a gyerekek egészségét támogatjuk.

Hirdetjük a gyermekközpontú, szeretetteljes családi óvodai légkört, amelyben a gyerekeket testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését a családdal együttműködve. A szülők nevelőpartnereink, ismertetjük velük céljainkat, feladatainkat, folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Tájékoztatjuk, szükség esetén segítjük őket. Óvodánkban Szülői Szervezet működik, tagjai segítséget nyújtanak szervezési feladatokban. A szülők kéréseit, kérdéseit közvetítik az óvoda felé. Szolgáltatásaink, melyben óvodásaink költségmentesen részesülnek:

- játékos vízitorna,
- néptánc, német nemzetiségi néptánc
- logopédia,
- játékos németnyelv-ismereti foglalkozás,
- bejáró óvodásaink szállítása a környező falvakból.

99. kép: Víztisztító berendezés az óvodában

Hagyományrendszer az óvodában, az ünnepek

A gyermekek életének ritmusát a közösség jeles napjai határozzák meg: születésnapok, szüreti felvonulás, Márton-nap, Mikulás ünnep, nemzetiségi nap, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, ballagás, gyermeknap, nemzeti ünnepek. Az óvoda munkájában fontos a szülőkkel való napi kapcsolattartás, a kialakult jó együttműködés fenntartása.

Rendszeres a közös, udvart szépítő, önkéntes segítő munka elvégzése a felnővekvő nemzedék javára.

100. kép: Az óvoda szolgáltatásai

Az intézmény kapcsolatrendszere kiterjedt, együttműködik mindazokkal a szervekkel, akik a későbbiekben a gyermekek életében jelentékeny szerepet töltenek majd be (iskolák, könyvtárak, művelődési házak, civil szervezetek stb.). A jövő az integrált nevelés tárgyi, szakmai feltételeinek további fejlesztése, több fejlesztő játék beszerzése, az óvónők továbbképzésével fejlesztő óvodapedagógusi végzettségek megszerzése, a nemzetiségi nevelés eredményeinek többszöri bemutatása a települési rendezvényeken.

Óvodai ellátás					
Oktatási intézmény megnevezése	Férőhely száma	Beírt gyermekek száma	Bejáró gyermekek		Pedagógusok száma
	fő	fő	Száma (fő)	Aránya (%)	fő
Magyarszéki Mikrotérség Óvodái	100	94	48	51	9
Általános iskolai oktatás					
Oktatási intézmény megnevezése	Tanulók száma	Más településről bejáró tanulók		Pedagógusok száma	Tantermek száma
	fő	Száma (fő)	Aránya (%)	fő	db
Magyarszéki Általános Iskola	147	94	63	14	11
Sajátos nevelési igényű tanulók oktatása					
Magyarszéki Általános Iskola	10	7	70	1	1

30. táblázat: A község oktatási-nevelési intézményeinek összefoglaló bemutatása

Forrás: Magyarszék/Község intézményei

8. 4. 1. 2. Magyarszéki Általános Iskola

Az oktatás rövid története

Írásos feljegyzések szerint a római katolikus népiskolai oktatás az 1700-as évek elején kezdődött meg, valószínűleg Farkas György esperes idejétől, aki 1716-tól töltött be a plébánosi tisztséget Magyarszéken. A Magyarszéken működő iskolákról régi egyházlátogatási jegyzőkönyvek is tesznek említést. A Kossuth Lajos utcában az 1960-as években egy ház építésénél megtalálták a régi iskolaépület helyét, amelyben egy nagy búbos kemence, és érdekes módon vályogból készült, fehérre meszelt iskolapadokat találtak az alapozást megelőző feltárásokban. Közel a padokhoz pénzérmék is kerültek elő, az egyik az 1707-es évekből való.

Az első közös iskolaépületet 1845-ben építették, majd mivel ez a század végére szűknek bizonyult, 1899-ben a ma is álló iskolaépületet emelték két nagy méretű teremmel és két tanítói lakással. Az iskola tanulóinak létszáma 1848-ban 156 fő, 1896-ban pedig már 163 fő volt. Az iskola beiskolázási területéhez már akkor is több település tartozott, Kishertelend, Németszék és Liget.

1950. február 17-én államosították az iskolát. Az új rendszerben körzetesítést is végrehajtottak, melynek során 1951-ben igazgatásilag Magyarszékhez tartozó települések Liget, Mecsekpölöske, Mecsekjánosi és Kisbattyán voltak. 1956 augusztusában Kishertelenden Magyarszék tagiskolájaként létesült iskola, majd ehhez kapcsolódott 1958-ban a barátúri iskola is, mint tagiskola. 1959-től a felső tagozat teljesen osztottá vált. 1960-tól minden a tagiskolákban tanuló felsősnek is Magyarszékra kellett járnia. Ekkor kezdődött a gyermekek autóbuszos szállítása a körzetből a központi iskolába. A magyarszéki iskola bővítése hat tantermessé 1964-ben indult meg, ami az 1965-ös évben fejeződött be. Teljesen megújult az iskola, nevelői és igazgatói szoba is készült. Ebben az évben a tanulói létszám 320 fő, ebből magyarszéki 237, Ligetről 36-an, Mecsekpölöskéről 40-en, Barátúrról heten jártak az intézménybe. 1969-ben az iskola területén új tornaterem és politechnikai műhely épült.

101. kép: Az iskola tornaszobája és politechnikai műhelye 1969-ben

Az intézményt az 1986-87-ben új szárnyal és öt új tanteremmel bővítették ki, így teljesen megfelelt egy nyolcosztályos általános iskola feltételeinek. Jelenleg a Magyarszéki

Általános Iskolába mindszentgodisai, bakócai, magyarhertelendi, barátúri, oroszlói, mánfa, mecsekpölöskei, ligeti, magyarszéki, sásdi, komlói diákok járnak.

102. kép: Az 1987-ben átadott új iskolaszárny

Az iskola napjainkban

A település és az oktatási intézmény a múlt évszázad második felétől a térség fontos társadalmi és kulturális központjává vált. **Az iskola térségi szerepe egyre nagyobb hangsúlyt kap napjainkban is, mert a környező kisebb települések megszüntették iskoláikat, így lehetőség volt onnan is tanulókat fogadni. A magyarszéki iskola ma a Mecsek-hegyháti térség egyedüli községi oktatási intézménye, amely mikrotérségi központként működik.** Az iskola alaptevékenységei:

- nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó oktatás, ennek keretében német nemzetiségi nyelvoktatás,
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált általános iskolai nevelése, oktatása,
- napközi otthoni és tanulószobai foglalkozás,
- alapfokú művészetoktatás: zeneművészet,
- diáksport.

103. kép: Az iskolaudvar és épület, melynek felújítása 2007-ben valósult meg

Az iskolában ma már egy helyen működik az 1-8. évfolyamos általános iskola és az iskolai könyvtár. Sokirányú tevékenységekkel, rendezvényekkel, külső kapcsolatrendszer segítségével arra törekszenek, hogy fontos tényezőként kapcsolódhassanak be a magyarszéki mikrotérség pedagógiai, kulturális, művészeti életébe, a civil szervezetek működésének segítésébe.

A 2013/2014-es tanévre 147 tanuló iratkozott be, amelyből 94 fő bejáró – a környező öt településről. A társult települések lakóinak, szülőinek, önkormányzatainak igényeit figyelembe véve folytatják itt a nevelő-oktató munkát. A munkát meghatározó pedagógiai alapelvek és értékek:

- életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- bizalom,
- következetesség,
- közösséghez tartozás,
- kommunikáció,
- környezeti nevelés,
- egyéni bánásmód.

Jelenleg nyolc tanulócsoport és kettő napközis csoport működik az iskolában.

Az intézmény tanulói mindkét irányban szélsőséges családi és szociokulturális háttérrel rendelkeznek. A tanulók 44%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, 19%-a származik nagycsaládból, a gyermekek 10%-át neveli egyedülálló szülő. A szülők többsége a kor követelményeihez igazodó, sokféle, színvonalas és eredményes nevelési-oktatási programot igényel. **Az iskolai nevelésben nagy jelentősége van a német nemzetiségi hagyományörzésnek,** amit a Magyarorszáki Német Nemzetiségi Önkormányzat támogat. A Mettersdorf-i testvértelepüléssel kialakított kapcsolaton keresztül a gyerekek több éven keresztül egy-egy hétig tanulhattak nyelvterületen német nyelvet, valamint az ottaniak idejöhetnek magyar nyelvet tanulni. A kapcsolat eredményeként 2014-ben több mint 100 német nyelvű iskolás könyvet kapott a közösség. A nagyon eltérő körülmények között élő diákság mindennapjait hivatott szervezni az iskola tantestülete, közössége és annak vezetése. Ennek a nem mindennapi feladatnak a folyamatos szervezésében és az igényes, személyre szóló munkában külső segítők is aktívan részt vesznek: a szülők, a fenntartó, szakmai szervezetek, társadalmi szervezetek, magánszemélyek, a Magyarorszáki Iskoláért Közalapítvány, valamint a nemzetiségi önkormányzatok. Az intézmény vezetősége olyan Pedagógiai és Művelődési Programot dolgozott ki, amely a leghatékonyabban segíti a tanulók testi, lelki és szellemi épülését.

104. kép: Informatikai tanterem felszerelése a TIOP pályázatból

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre az intézményben kiemelt figyelmet fordítanak. Az említett tanulók sorsának nyomon követését, hátrányaik megszüntetését, enyhítését minden pedagógus fontos feladatának tekinti. A fokozott odafigyelést igénylő munka pontos, hatékony elvégzése érdekében az iskolában gyermekvédelmi felelős lát el feladatokat, aki együttműködik az osztályfőnökökkel és a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálat felelősével. Segítségével az osztályfőnökök és a nevelőtestület tagjai folyamatosan figyelemmel kísérhetik tanulók életét, és azonnal felvehetik a kapcsolatot a szülőkkel és a megfelelő családsegítő szervekkel.

Az oktató-nevelő munkában kiemelt szerepet kap az együttműködésre nevelés, a gyermekek társadalomba való beilleszkedésének elősegítése, a környezetben egyre gyakrabban előforduló külső, káros tényezők kiküszöbölése, a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, valamint az egészségre és kulturált életmódra való nevelés. A célok eléréséhez a kötelező órakereten kívül az iskola a további lehetőségeket szervezi tanulóinak:

- német nemzetiségi oktatást kínál,
- informatikai képzést biztosít,
- integrált oktatásról gondoskodik,
- szakköröket, sportfoglalkozásokat hirdet meg,
- erdei iskolát, osztálykirándulásokat szervez,
- egészségnevelési programról gondoskodik,
- kulturális intézményekbe szervez látogatásokat.

Valamennyi évfolyamon bontott csoportokban folyik a német nemzetiségi oktatás (heti öt német óra, valamint néhány szaktárgy magyar, illetve német nyelven) és a német nemzetiségi nyelvoktatás (heti öt német óra). 2007-től választható idegen nyelvként az angol is. Az ötödik évfolyamtól kezdődően heti egyórás számítástechnika-oktatást vezetnek be, az órákat a könyvtár-teleház épületében és eszközeinek felhasználásával tartják. A felső tagozatban a fiúk ipari jellegű technika tananyagot, a lányok háztartási ismereteket tanulnak. A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésben részesülnek. Az ő nevelésük, oktatásuk a többi gyermekkel azonos alapelvek alapján történik, az egyén speciális adottságai, helyzete figyelembevételével. Az egyéni megsegítést gyógypedagógus végzi, **mikrotársági központként biztosítják a logopédiai ellátást és a gyógytestnevelést is.**

105. kép: Sportfoglalkozás kicsiknek a tornacsarnokban

A szakos tanerő-ellátottság mértéke az utóbbi években elérte a 100%-ot. További feladat az alapfokú művészetoktatás népzene néptánc és német nemzetiségi táncoktatás kiterjesztése több évfolyamra. A nagyobb létszámú évfolyamokon a matematika és a magyar órákon képességek szerinti csoportbontásban tanulnak a gyerekek, ilyen formában a tehetséggondozásra és egyéni képességfejlesztésre is lehetőség van. A délelőtti és a délutáni sportfoglalkozások biztosítják a mindennapi testedzés lehetőségét: labdarúgás, kézilabda, gyógytestnevelés, asztalitenisz, nemzetiségi néptánc is a kínálat része. Minden tanévben a második osztályosok számára úszásoktatást szerveznek.

A tanulók az igényüknek, érdeklődési körüknek megfelelően felzárkóztató foglalkozásokon (korrepetálások, egyéni fejlesztőórák) és szakkörökön (nyelvvizsgára felkészítő, kézműves, irodalmi színpad, matematika, énekkar, néptánc, felvételi előkészítő foglalkozásokon) vehetnek részt. A tehetséges tanítványok megyei és országos szintű versenyeken képviselik az iskolát, előkelő helyezéseket elérve, pl.: Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny megyei döntő 1. helyezés, országos döntő 2. helyezés; a Komlói Kistérségi Német Vers- és Prózamondó Versenyen több éve és korcsoportban rendszeresen 1., 2. és 3. helyet hozott el iskolánk.

Az osztálytermeken kívül szaktantermek, fejlesztő terem, tornaszoba, klubszoba, ebédlő, tágas udvar, sportpálya, valamint iskolakönyvtár áll rendelkezésükre. **A tantermek berendezését a közelmúltban korszerűsítették**, az iskola szakmai eszközökkel való ellátottsága megfelelő. 2011-ben elkészült az új tornacsarnok, amely méreténél fogva kettő, egyenként 16 x 22 m-es területen használva alkalmas két osztály párhuzamos foglalkozásának befogadására.

Az iskola részt vesz a szakmailag legkorszerűbbnek ítélt kompetencia-fejlesztési program megvalósításában, **HEFOP** intézkedés részeként arra vállalkoztak, hogy befogadják, adaptálják és elterjesztik a kompetencia-alapú nevelés, oktatás és képzés új tartalmait, módszereit, eszközeit. Az egész életen át tartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességeknek, készségeknek és kompetenciáknak a fejlesztését. Ebben a felső tagozatosok voltak az élenjárók. Az alsó tagozatosok is bekapcsolódnak a korszerű programba, a magyarszéki iskola megnyerte **2009-ben a TÁMOP pályázatot**, szintén a kompetencia alapú oktatásra, hogy minden pedagógus lehetőséget kapjon a továbbképzésekre és a szakmai megújulásra. A „**TIOP 1.1.1. Informatikai eszközök és infrastruktúra fejlesztés Magyarországon**” pályázat keretében az iskola informatikai eszközökhöz jutott 2011-ben. A jövőben is a pályázatok nyújtotta lehetőségekkel kívánnak folyamatosan szakmailag továbbfejlődni, igényes nevelő, oktató szolgáltatást nyújtani.

8. 4. 2. Könyvtár – Teleház

Feljegyzések szerint az 1800-as évek végétől működött a településen katolikus olvasóegylet. Az 1920-as években alakult Iparos Kör könyvtárát a háború után, 1948-tól a Népkönyvtár vette át, ekkor a könyvvállomány mintegy 300 kötet volt. 1955-től mint Községi Könyvtár működött. A könyvtár komolyabb újrászervezésére 2009-2011-ben került sor az IKSZT fejlesztéssel, a Pécsi Tudásközpontban székelő Csorba Győző Megyei-Városi Könyvtárral együttműködve. Ekkortól az iskolai és községi könyvtár különvált, mindkét szervezeti egység méltó, modern környezetben, a régi köteteket is megtartva jelentős mennyiségű új könyvvvel bővítve a kínálatot várja az érdeklődőket. A községben jelenleg szervezettel a Magyarszéki IKSZT részeként működik a közművelődési könyvtár. A könyvtár küldetése, hogy a nyomtatott, az elektronikus dokumentumok és az internet

elérhetősége révén biztosítsa mindenki számára az információhoz való szabad hozzáférést, szellemi otthont nyújtson az emberek életén át tartó tanulásához, hozzájáruljon a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Ezeknek a gondolatoknak jegyében szervezi a könyvtáros a napi munkát.

106. kép: A könyvtár olvasóterme

A **gyűjtemény** jelenleg mintegy **5534 könyvtári egységnyi állománnyal rendelkezik**. Berendezése esztétikus környezetet biztosít a helyben olvasáshoz és az általános iskolások, óvodások részére a könyvtári órák és a csoportos foglalkozások megtartásához.

A település integrált intézményi épületében, az 1977-ben épült Művelődési Házban működik a korábban községi-iskolai közös könyvtár, ma községi közművelődési könyvtár, 2004-től pedig eMagyarország pont is várja a látogatókat. A település szolgáltató-információs központjaként a hét öt napján várja az érdeklődőket.

A 2009-2011-es évben pályázati forrásból megvalósult a könyvtárnak otthont adó intézmény teljes külső-belső felújítása és bővítése, így joggal állíthatjuk, hogy valóban európai környezet fogadja a bibliotéka használóit.

Könyvtár megnevezése	Könyvek száma	Olvasók száma	Személyes használók száma	Kölcsönzők száma	Kikölcsönzött kötetek száma	Helyben használók száma
Magyarszék Közművelődési Könyvtár	5534	358	2612	1658	2411	1610
Összesen	5534	358	2612	1658	2411	1610

31. táblázat: A könyvtári állományok jellemző adatai

(Forrás: Község intézményei)

A mikrotérségben a könyvtár és teleház központi szerepet tölt be: szakmai segítséget és folyamatos együttműködést nyújt nemcsak Magyarszéken, hanem a környező településeken az alapszolgáltatások beindításában, tanfolyamok előkészítésében. A mikrotérségben a könyvtár és az eMagyarország pont anyaintézménye, az IKSZT központi szerepet tölt be: szakmai segítséget és folyamatos együttműködést nyújt Mecsekpölöske, Liget, Magyarhertelend, Bodolyabér és Oroszló településeken az alapszolgáltatások beindításában és működtetésében.

107. kép: eMagyarország pont –Teleház

Az IKSZT pályázat révén kialakított új számítógéppark hat munkaállomással áll rendelkezésre az eMagyarország pont teleházi funkcióinak ellátásához, a lakosság kedvezményes internet hozzáférésehez.

A munkát a TDM-mel történő együttműködés is megerősíti (Tourinform-pont számítógépe) és pályázatai révén további fejlesztések megvalósításában is segítséget nyújt. Az eszközök hozzáférhetősége, mindenki által való használhatósága megteremtette, hogy az egy épületben található könyvtár, teleház, eMagyarország és Tourinform-pont intézményegység a település modern, innovatív munkatársakkal dolgozó oktatási, kulturális és információs központjaként működjön.

8. 4. 3. Tornacsarnok

A tornacsarnok tervezésekor hangsúlyt kapott, hogy multifunkciós legyen a kialakítása, mely lehetővé teszi, hogy a sportoláson kívül nagyszámú közönséget befogadó közművelődési rendezvények is helyet kapjanak. Ennek érdekében a küzdőtér műanyag burkolata lefedhető szőnyegekkel és négyszögletes fa borítólappokkal, így akár használható táncparkettnek is. A lakosság részére olyan programokat és tevékenységi formákat szerveznek, melyeknek a feltételei adottak és a felmért igényeket is kielégítik. Folyamatosan működnek kiscsoportok (szakkörök, klubok, focicsapatok, kézilabdacsapatok, gyógytorna, aerobik), szerveznek alkalmi programokat (tanfolyamok, előadások, termékbemutatók, továbbképzések, kiállítások), és teret biztosítanak a jelentős számú civilszervezetnek összejöveteleik, rendezvényeik megtartására. Legfőbb cél a helyi civil szervezeteknek otthont adni, és a már több éve működő kiscsoportokat támogatni, nem feledve természetesen a régi hagyományok domináns szerepét. **Területi és országos rendezvények is megjelennek az éves programtervben** (Nemzetközi Pétanque verseny, Német Nemzetiségi Bál, Megasztár Koncert, Lakodalom, Szüreti Bál és táncbemutató, Zenei együttesek programjai), melyre természetesen büszkék a településen élők és a szervezők is.

8. 4. 4. Magyarszéki Tájház

A Magyarszéki Tájház 2011-ben nyitotta meg kapuját a nyilvánosság előtt. Egy félig összedőlt, romos épület felújítása során került kialakításra a Magyarszéki Tájház, amely a plébánia udvarán található.

Több alkalommal került már sor arra, hogy nyílt napot tartunk, így elérhetővé tesszük a nagyközönség számára is. Ezek a nyílt napok elsősorban Magyarszék fontosabb

rendezvényeivel összhangban kerülnek megtartásra. A Tájházak Napja alkalmából ismét örömmel nyitottuk meg az érdeklődők számára. A tájház melletti bormúzeumot is kinyitottuk, ahol a látogatók megtekinthették a bortrezorokat, ahol egy borverseny-borbírálat előkészületeibe is betekintést nyerhettek.

A tájházunkban felelevenednek a régmúlt szokásai, hagyományai. A régi bútorok, fényképek, különböző használati eszközök, mint a fésű, evőeszközök, poharak, tükrök, takarók, megmutatják Magyarszék település régi lakóinak életvitelét, szokásait, népviseletét. A szép számban megmaradt szerszámok, állattartási eszközök (pl.: lószerszámok, istráng, hám stb.), mezőgazdasági eszközök, pedig elkalauzolnak bennünket a régi, elfeledett földművelési munkálatokba, melyekkel napjaink gépesített világában már nem találkozhatunk. Tájházunkban maradtak fenn fényképek és eszközök a pásztoréletből is, melyek segítségével betekintést nyerhetünk az állattartás akkori szokásaiba, amikor még kihajtották az állatokat tavasztól ősziig.

108. kép: A felújított tájház épülete 2011-ben

8. 4. 5. Magyarszéki Bortrezor

A Széki Borrend Egyesület alakította ki a bortrezorokat, vizesblokkal és konyhai kiszolgáló résszel, szép kivitelű rönkasztalokkal és padokkal. Az egyesület taggyűléseink túl a pincénk adott már helyet nemzetközi bányászati konferenciának, regionális jegyzői találkozónak, a Leier-Lafarge nemzetközi cégek találkozójának, adomány felajánlásnak, ballagási bankettnek, osztálytalálkozónak, baráti összejöveteleknek. Ezeken túl a településünkre látogató vendégeinknek is impozáns látványosság. Több hazai és külföldi testvértelepülésünk képviselői vettek részt táncos vacsoraesteken. Itt rendezik a hagyományos borversenyt, ami a helyi és meghívott boros gazdák részvételével történik.

8. 4. 6. Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT)

A községben jelenleg szervezetileg a Magyarszéki IKSZT – Integrált Községi és Szolgáltató Tér – működik, mint a település művelődési otthona. Különböző rendezvényeket, tanfolyamokat szerveznek. Ezek közül a jelentősebbek: rendszeres tanítási időn túli iskolai felzárkóztató foglalkozások, tanoda, művészeti előadások, bemutatók és kiállítások, tematikus játszóházak, kézműves foglalkozások és szakkörök, sport- és szellemi vetélkedők, néptánc-tanfolyam, versenyszerű aerobik tanfolyam, informatikai oktatás, helyi és térségi-regionális egyesületek fogadóórái és gyűlései, a

településen működő egyesületek, civil szervezetek rendezvényeinek szervezése és koordinálása, egészség-megőrzési programok szervezése.

A munkát az IKSZT rendeletben előírt kötelezettségek és vállalt feladatok keretein belül végzik a szakképzett munkatársak, a rendelkezésre álló módszertani útmutatók pedig a további fejlesztések megvalósításában is segítséget nyújtanak.

109. kép: A Művelődési Ház, Faluház épülete 2006-ban és 2014-ben

A községi – korabeli szokásos elnevezés szerint – művelődési ház együttesét 1977-ben építették. Ez az épület egy 200+40 m²-es nagytermet és színpadot, egy többfunkciós tárgyaló- és vendéglátó kistermet, egy irodahelyiséget, öt darab 15-30 m² közötti többfunkciós helyiséget foglalt magában, melyek többek között könyvtárnak, ifjúsági klubnak, kártyaklubnak, oktatóteremnek, tv-videóstúdióknak adtak helyet.

Az épület teljes körű felújítására és bővítésére 2009-2011-ben, nyertes IKSZT pályázat segítségével került sor, ekkor tetőtér-ráépítéssel további öt, 25-50 m²-es helyiséget és egy galériát vehetett birtokba az intézmény. A galérián kapott helyet a könyvtár egy része, valamint az eMagyarország pont is.

A bővítés eredményeképpen az 1931-2011-ig másik épületben működő Magyarszéki Körjegyzőség teljes hivatali apparátusa átköltözhetett a faluházba, így egy komplex, integrált közintézményi és közművelődési egység jött létre a település központjában. A következő intézmények, művelődési egységek működnek az épületben: Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal, Magyarszék Község Nonprofit Kft., Komlói Járási Hivatal Ügysegédi Szolgálat, Falugazdász Iroda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat, Nép Ügyvédje Jogsegély Szolgálat, Pályázati és Projektmenedzsment Iroda, Tourinform pont, Információs pont (foglalkoztatási, ifjúsági, lakossági és vállalkozási, nyugdíjas és időügyi, tájház, bormúzeum, templom), Preventív Egészségmegőrző és Szolgáltató Központ, Faluház, Könyvtár, eMagyarország pont, valamennyi helyi egyesület és civil szervezet irattára és pályázati, ügyviteli és ügyintézési pontja).

Az IKSZT küldetése szerint a településen és a mikrotérségben élők különböző rétegeit megszólító rendezvényeket, továbbképzéseket, szakköröket rendszeressé, szervezetté tudtuk tenni. 2014-ben a következő jelentősebb eseményeket szervezte az IKSZT: Mecsek-Völgyesség-Hegyhát Egyesület fogadóórái, olvasóestek, informatikai oktatások fiataloknak és időseknek, filmklub, civil szervezetek napja, gyalog- és kerékpáros túrák, kézműves, játék-, sportszakkörök és vetélkedők, gyermeknap, télúzó mulatság, családi majális, kishertelendi juniális, húsvéti, mikulás és egyéb tematikus játszóházak, Baranya Megyei Munkaügyi Központ fogadóórája, tanítási időn túli iskolai felzárkóztató és középiskolai

tanulmányokra felkészítő foglalkozások (tanoda), egészség-megőrzési programok és előadások, retro és modern zenés-táncos partik, német és roma művészeti és zenei fesztiválok, idősök világnapja.

Legfőbb cél a helyi civil szervezeteknek otthont adni, és a már több éve működő csoportokat támogatni, nem feledve természetesen a régi hagyományok domináns szerepét. Területi és országos rendezvények is megjelennek az éves programtervben, melyre természetesen büszkék a településen élők és a szervezők is: Csiga-Ház Aerobik Kupa, Svábbál, Pétanque Frankofon Kupa és Ifjúsági EB, Széki Barka Lovasnap és verseny, Four-Cross és Downhill Mountain Bike Kupa, Széki Szalma feszt Gasztro- és Folklórzenei Fesztivál, Német Nemzetiségi Fesztivál, Roma Nap Zenei Fesztivál, Széki Búcsú, Fúvószenekari Találkozó, Széki Szüreti Fesztivál.

8. 4. 7. Színpad és Kiállítótér

A község régi álma volt a 2007-ben átadott Szabadtéri Bemutató Központ, amely lehetőséget nyújt színvonalas kulturális rendezvények lebonyolítására. Az itt megtartott **rendezvények jelentős turisztikai vonzerővel rendelkeznek**, pl.: Széki Szalma Feszt, ahol átlagosan 2000 fő is megjelenik. A Patak völgye Pihenőparkhoz tartozó ökopark is rendezett és nyugodt környezetben várja a kikapcsolódni és szórakozni vágyó vendégeket. A területen található egy 80 m²-es fedett szabadtéri színpad, mellette kiállítótér és öltözők, valamint három szabadtéri sütőkemence, fedett nagyméretű vendégváró rész, 200 m²-es rendezvénysátor, többfunkciós piaci és kiállító pavilonok, a Baranya-csatornán átívelő új, látványos fahíd, kettőhektáros gondozott parkterület padokkal, szökőkúttal, játszótérrel, fedett kiülőkkel, esti hangulatvilágítással.

110. kép: Szabadtéri színpad és kiállítótér

8. 5. Magyarszéki Piac

2010-ben elkészült a piac 27 darab, egyenként 4 m²-es fedett, esztétikus fa pavilonnal, benne beépített asztallal. A többfunkciós pavilonok egy rendezett, 324 m²-es térköves, „L” alakú területen helyezkednek el. Nem csak piaci célokra használható a létesítmény, hanem kiállításokhoz, kulturális és sportrendezvényekhez is helyet biztosít. Elsősorban **a környék ős- és kistermelői árusítanak** a piacon heti két alkalommal, így biztosítva a helyben előállított élelmiszerek forgalmazását **a mikrotérségből**. Magyarszék Önkormányzat Képviselő-testülete 2010-ben rendeletben szabályozta a piac működését.

8. 6. Sportpályák és sportöltöző

A központban a Patak völgye Pihenőparkban a Baranya-csatorna melletti jobb oldalon helyezkednek el a sportcélú létesítményeink: bitumenes kézilabdapálya, füves nagypálya lelátóval, reflektorral, eredményjelzővel, kerékpáros pumptrack pálya, 8+6 sávós pétanque pálya és a felsorolt sportágakat kiszolgáló felújított sportöltöző. Innen 50 méterre, az általános iskola épületegyüttesében található a betonos kosárlabdapálya, az iskolai tornaszoba és a 800 m²-es többfunkciós tornacsarnok. Az újtelepi részen helyezkednek el a hegyi kerékpáros pályák, valamint a lovaspark. A kishertelendi településrész is rendelkezik füves focipályával, így elmondható, hogy a település egész területe ellátott sportolásra és kikapcsolódásra alkalmas helyekkel, amelyeknek része a hat gondozott játszótér is. **A sportcélú létesítményeket a mikrotérség összes településén élők használják**, pl.: itt van egy állomása a térségi kerékpáros túraversenyeknek.

111. kép: Bajnoki labdarúgó mérkőzés Magyarszéken, teltházás lelátó előtt

9. A község társadalmi-, szellemi- és sportélete

9. 1. Történelmi áttekintés

Magyarszék társadalmi életében jelentős szerepet játszanak a nemzetiségi önkormányzatok, a különböző alapítványok, egyesületek és klubok. **Az első civil szervezet, az Önkéntes Tűzoltó Testület 1910-ben alapult. 1923-1924-ben létrejöttek a kulturális egyesületek ősei, pl.: a szüreti felvonulás és multság hagyománya, amelynek kapcsán fényképes bizonyítékkal rendelkezünk az 1923-ban készült harangszentelésről.**

112. kép: Harang szentelés Magyarszéken (és szüreti felvonulások résztvevői)

E fényképén látható az a népviseleti öltözkék, melyben felvonultak a szüreti mulatságon is, továbbá a Magyarszéki Vegyeskar, amely 1924-ben alakult és 1974-ben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját. 1955-ben megalakulta a Vöröskereszt helyi szervezete, amelyhez nemcsak a magyarszéki lakosok, hanem a környező településeken élők is csatlakoztak, és rendszeresen adtak vért. Ez a mai napig ugyanígy működik; az IKSZT nagytermében történik a véradás. 1990-től, a rendszerváltást követően alakultak újabb civil szervezetek, azóta folyamatosan bővül a választék az egyesületi együttműködés terén, különösen az utóbbi tíz évben alakultak szép számmal újabb egyesületek.

A magyarszéki civil szervezetek tevékenysége, nemcsak a helyi társadalmi és közművelődési színtérre, hanem a község határain túlra is kiterjed, így kistérségi együttműködést eredményez. Munkájuk eredményeként a lakosság aktivitása egyre jobban erősödik, fizikai és anyagi értelemben – feladatok átvállalásával – segítik a települési önkormányzatot. Civil csoportosulásaink csaknem fele bejegyzett szervezet, de a nem regisztrált csoportok is több évtizedes tevékenységet tudhatnak maguk mögött, amelyeknek otthont ad a Faluház (Integrált Községi Színtér-IKSZT).

113. kép: Faluház Magyarszék (IKSZT)

9. 2. Civil szervezetek

Bejegyzett szervezet neve	Szervezeti forma	Bejegyzés időpontja	Taglétszám
Magyar Pétanque Szövetség	országos sportági szakszövetség	1989 (2009)	400
Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat	nemzetiségi önkormányzat	2002	95
Magyarszéki Roma Nemzetiségi Önkormányzat	nemzetiségi önkormányzat	2006	60-70
Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület	egyesület	1993 (1931 óta)	146
Magyarszékért Egyesület	közhasznú egyesület	2003	64
Magyarszéki Polgárőr Egyesület (elődje: Nemzetőrség)	egyesület	2006 (2004 óta)	40-45
Széki Borrend Egyesület	egyesület	2011	18
Magyarszéki Falukör Egyesület	egyesület	1990	125-130
A Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány	közhasznú alapítvány	2000	54
Magyarszéki Vállalkozók Egyesülete	egyesület	2005	24
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Magyarszéki Csoportja	egyesület részben önálló helyi csoportja	2008	25
Magyar Vöröskereszt Magyarszéki Csoportja	szervezet részben önálló helyi csoport	1955	98

32. táblázat: Bejegyzett civil szervezetek

114. kép: A Patak völgye Pihenőpark színpada és kiállítótere látványa a saját rendezvénysátorból

Szervezet neve	Működtető, ill. működés helyszíne	Alapítás időpontja	Taglétszám
Nyugdíjas Klub	Magyarszékért Egyesület – IKSZT nyugdíjas klub	1994	45
Német Klub	Német Nemzetiségi Önkormányzat – klubhelyiség	2002	52
Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar	Magyarszékért Egyesület – IKSZT német klub	1993	14
Kétszék Néptánc Együttes – Kétszék	Magyarszékért Egyesület – IKSZT nagyterem	2001 2013	18

picik néptánc			
Nyugdíjas Énekkar	Magyarszékért Egyesület – IKSZT nyugdíjas klub	1994	11
Magyarszéki Vegyeskar	Magyarszék település	1924	40
Foltvarrók	Magyarszékért Egyesület – IKSZT kisterem	1998	11
Asszonytorna	PESZK – óvoda tetőtér	2011	22
Jóga és gerinctorna klub	PESZK – óvoda tetőtér	2011	18
Magyarszéki Kerekasztal	Magyarszékért Egyesület - IKSZT kisterem	2012	64
Játszóház	IKSZT nagyterem	2009	28
Meditációs klub	PESZK – óvoda tetőtér	2012	15
Bozsik program	Magyarszéki Önkormányzat Sportegyesület – iskola, Patak völgye Pihenőpark	2012 óta	47
Tanoda	IKSZT kisterem	2012	15-20
Baba-mama klub	PESZK – óvoda tetőtér	2008	5-8
Önkéntes Tűzoltó Testület	Magyarszéki Önkormányzat, Kossuth L. u. 31.	1910 (1949)	
Nagycsaládosok helyi csoportja	IKSZT egyesületek terme	2014	26 + gyerekek

33. táblázat: Bejegyzés nélküli szervezetek

115. kép: A Nagycsaládosok Magyarszéki csoportja által szervezett családi nap

9. 2. 1. Magyar Pétanque Szövetség

A Magyar Pétanque Szövetség 1989-ben alakult meg három tagszervezettel. A szövetség célja, hogy népszerűsítse a pétanque sportot, megismertesse az érdeklődőkkel a játékszabályokat. A szövetség versenyeket is szervez, és aktív klubéletet kínál az érdeklődőnek. 2009 februárjában a Magyar Pétanque Szövetség elnökségében szinte teljes tisztújítás történt, ekkor lett a szövetség székhelye Magyarszék.

A Magyar Pétanque Szövetségnek napjainkban 16 tageszervelete és 400 igazolt játékosa van. A sportág népszerűségéhez nagyban hozzájárul az a tény, hogy a *pétanque* a többi golyósportággal szemben diákolimpiai sportág, melyet köszönhet annak a körülménynek, hogy szabadtéren is játszható.

116. kép: Pétanque verseny a Patak völgye Pihenőparkban

9. 2. 2. Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat

Az önkormányzat 2002-ben alakult, tagjainak száma 96 fő. A község mai életében nagy szerepe van a német nemzetiségi kultúrának és a német nyelv ápolásának. A német nemzetiségi klub keretén belül 45-50 fő ápolja a hagyományokat. Megjelennek a település rendezvényein, civil szervezetek életében, valamint az általános iskolai oktatásban is.

1993-ban kezdődött a német nemzetiségi hagyományok ápolása, ekkor jött létre a Magyarszéki Német Nemzetiségi Ifjúsági Zenekar. A Magyarszéki Általános Iskolában a német nemzetiségi nyelv oktatása 2002-ben kezdődött el felmenő rendszerben.

117. kép: Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat épülete

9. 2. 3. Magyarszéki Roma Nemzetiségi Önkormányzat

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2006-ban alakult. Az önkormányzat több sikeres pályázatot nyert, jobbnál jobb programokon van túl, pl.: kulturális estek, húsvéti ünnepség, májusi főzés, romanap, balatoni tábor. Sok más programmal is várják még az érdeklődőket: cigány mesemondó est, nemzetiségi est, parlamenti látogatás, filmvetítő estek, karácsonyi ünnepség stb. A Roma Önkormányzat rendezvényei mindig mindenki számára nyitottak, így minden érdeklődőt szeretettel várnak! Az önkormányzat taglétszáma 45 fő.

118. kép: Májusi főzés

A Roma Önkormányzat a közelmúltban új helyre költözött, a Faluház bejáratánál lévő, bal oldali irodahelyiségébe. Az új helynek köszönhetően ismét tudnak a rászoruló iskolás gyermekek részére reggelit biztosítani hétfőtől péntekig, 6:45-től 8:00-ig.

2015 tavasszal megkezdik mezőgazdasági programjukat. Természetesen, mint minden évben, jövőre is támogatni kívánják az iskolát, az óvodát, a polgárőrséget.

119. kép: Romanapi záró koncert

9. 2. 4. Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület

Az egyesület alapításának éve 1993, de 1931 óta folyik szervezett keretek között sport a településen. Az egyesület a magyarszéki sportélet fellendítése érdekében sporttevékenységet, illetve sportszervezői tevékenységet végez. Megszervezi a rendszeres versenyszerű labdarúgó sportot, rendszeres versenyszerű kerékpár és motorkerékpár, pétanque, torna, aerobik, pompom, lovas, valamint kosárlabda sportot, illetve rendszeres tömegsport-tevékenységet végez (elsősorban asztalitenisz, sakk, túra és kispályás labdarúgás sportágakban) és szervez a község és környékének lakóinak bevonásával.

Tagjai részére a rendszeres testedzés és sportolási lehetőségének biztosítása, minősített sporteredmények elérése, feltételeinek megteremtése és fejlesztése az elsődleges cél. Feladatuk a társadalmi öntevékenység és közösségi élet kibontakoztatása, az állampolgárok részére a sportolási, testedzési lehetőségek biztosítása. Az egyesület működési területén található nevelési intézmény tanulói részére a sportolási, testedzési

lehetőségek megteremtése, a lakosság szabadidő sportjának segítése szintén kiemelt feladat. Hazai és nemzetközi sportkapcsolatokat létesítenek és tartanak fenn. A sportolás elősegítésével az egészségmegőrzés, a képességfejlesztés és nevelés terén hasznos tevékenységekre sarkallnak, mellyel hozzájárulnak az egészségügyi és szociális célok, továbbá a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásához. A sportolási lehetőségek biztosításán keresztül a gyermekek és az ifjúság egészséges életmódra nevelésében, a sportkultúra kialakításában és ezzel együtt a kulturális, művelődési és oktatási célok megvalósításában vesznek részt.

Az egyesület szakosztályai:

- Labdarúgó
- Pétanque
- Hegyi Kerékpáros
- Torna, Aerobik, Pompom
- Lovas
- Túra
- Kosárlabda

120. kép: Bicikliverseny a Magyarszéki fourcross pályán

9. 2. 5. Magyarszékért Egyesület

Az Egyesület alapításának éve: 2003, célja Magyarszék értékeinek jobb kiaknázása, a kultúra, a faluszépítés, környezetápolás területén. E célokon belül:

- A népzene, a népdal, a néptánc-hagyományok ápolása – közösségfejlesztő, közművelődési programok szervezésében.
- Településünk lakóinak a környezet védelmére és ápolására történő figyelem felhívása, tevékeny részvétel a falu szepítésében.
- Községi intézményekhez kötődő – Művelődési Ház, Ifjúsági Klub, Idősek Klubja – programok, ismeretterjesztő előadások szervezése, lebonyolítása.
- A munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése
- Külföldi testvértelepülési-kapcsolatok kialakításának elősegítése, ápolása.

9. 2. 6. Magyarszéki Falukör Egyesület

Az egyesület alapításának éve 1990, céljuk Magyarszék község szépítése, környezetének megóvása, közművelődési, közösségfejlesztő, társadalmi részvételt biztosító tevékenység folytatása. Tevékeny részt vállalnak a település fejlesztésében a tervezéstől a kivitelezésig. Az egészséges életmódot és a környezetvédelmet támogató tevékenységet folytatnak, valamint aktív szerepet vállalnak a község életének irányításában.

9. 2. 7. Magyarszéki Polgárőr Egyesület

Az egyesület alapításának éve 2006, jogelődje a Magyarszéki Nemzetőrség, 2004-től.

Működési területük Magyarszék település és a közvetlenül szomszédos települések közigazgatási területe. Az egyesület tevékenységét a Baranya Megyei Rendőrfőkapitánysággal kötött írásbeli együttműködési megállapodás alapján végzi, tagja Az az Országos Polgárőr Szövetségnek és a Baranya Megyei Polgárőr Egyesületek Szövetségének.

Az egyesület célja:

- A közbiztonság és a közrend helyi megteremtésében és fenntartásában való önkéntes lakossági részvétel a rendőrséggel való együttműködés keretei között.
- Az állampolgári felelősségérzet erősítése.
- Társadalmilag hasznos közösségteremtő tevékenység kialakítása és fenntartása.

Az egyesület alapfeladata:

121. kép: Polgárőrség szolgálatban

- a helyi közrend és közbiztonság védelme,
- a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében végzett közterületi járőr- és figyelőszolgálat,
- a közúti baleset helyszínén, valamint az általános iskola közvetlen közelében ellátott jelzőőri tevékenység.

Az egyesület az alapfeladatokon túlmenően kiegészítő feladatként önkéntesen közreműködhet:

- a katasztrófákra történő felkészülés, a katasztrófák elleni védekezés és a helyreállítás, újjáépítés feladataiban, valamint a polgári védelmi szervezetek tevékenységében, továbbá a környezet veszélyeztetésének, károsításának megelőzésében és elhárításában, következményeinek felszámolásában,
- a baleset-megelőzési, az áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági, állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatásában, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítésében,
- az otthonában élő fogyatékos személy védelmében, a polgárok és javaik védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában,
- a közterületen közbiztonsági, bűnmegelőzési, valamint bűnüldözési célból elhelyezett képfelvevő által rögzített felvételek megfigyelésében,
- a rendezvények helyszínének biztosításában,
- a Rendőrségről szóló törvény alapján a rendőrkapitány és a polgárőr szervezet működési területén illetékes helyi önkormányzat által létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági, valamint baleset-megelőzési bizottság munkájában,
- az önálló, valamint közös feladat- vagy szolgálatellátás útján az együttműködő szervek szakmai tevékenységének segítésében,
- a polgárőr egyesület feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben, valamint
- a körözött tárgyak, személyek és holttestek azonosításában és felkutatásában.

9. 2. 8. Széki Borrend Egyesület

Az egyesület alapításának éve 2011, célja:

- A több száz éves múltra épülő magyarszéki szőlő- és borkultúra megismertetése, hagyományainak ápolása, továbbfejlesztésének elősegítése.
- A magyarszéki és németországi termőfajon termesztett szőlőből készített bor minőségének, fajta és eredetvédelmének elősegítése.
- A kultúralt és minőségi borfogyasztás megismertetése kulturális szolgáltatás útján, népszerűsíteni a borvidék gasztronómiáját, a magas élvezeti értéket nyújtó borokat.

Az egyesület céljának megvalósítása érdekében együttműködik minden állami, társadalmi és gazdálkodó szervezettel, más egyesülettel és szövetséggel, amelyek segítik az egyesület eredményes működését és céljainak megvalósítását.

Az egyesület bortrezor terme számos rendezvénynek adott otthont: testvértelepülések fogadása Olaszországból és Franciaországból, nemzetközi bányászati és környezetvédelmi megbeszélés Komló városának kérésére, házasságkötés, valamint baráti találkozók helyszíne is volt. A Mikrotérségi és Közös hivatali megbeszélések, gyűlések is bizonyították a bortrezor közösségteremtő szerepét.

Kiemelt cél a helyi turizmus segítése, a falusi szállásadók tagozatának támogatása, a magyarszéki és németországi szőlőhegyen folytatott szőlőművelés fenntartásának elősegítése az ott tevékenykedőknek az egyesületi munkába történő bevonásával.

122. kép: Széki Borrend Egyesület pince, bortrezor

9. 2. 9. Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány

Az alapítványt 2000-ben hozták létre a magyarszéki általános iskolában tanuló gyermekek oktatásának, nevelésének, művelődésének elősegítése, támogatása, valamint az iskola tárgyi eszközeinek javítása, különösen figyelemmel a tehetséggondozás, a továbbtanulás elősegítésére. Évtizedes hagyomány az alapítványi bál rendezése, novemberben, melynek bevételéből segítik az iskola tanulóit is.

9. 2. 10. Magyarszéki Vállalkozók Egyesülete

Az egyesület 2005-ben alakult. Fő céljuk az iparos és vállalkozói tevékenységgel összefüggő hagyományok ápolása, őrzése; Magyarszék településtörténeti, környezeti és természeti értékeinek ápolása; a település és környéke turisztikai fejlődésének elősegítése; az egyesületi cél megvalósítása érdekében a szabadidő hasznos eltöltése érdekében programok szervezése; a magyarszéki iparosok és vállalkozók érdekeinek és céljainak képviselete.

9. 2. 11. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Magyarszéki Csoportja

A csoport 2008-ban alakult. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat sokágú tevékenységét legjobban az adomány kifejezés szimbolizálja, amely olyan ajándék, amit azért kapnak, hogy tovább adhassák. Adomány a nélkülöző embertársaknak adott élelem, ruhadarab, gyógyászati segédeszköz, gyógyszer, adomány a fürdetés, a jogi tanács, a lelki krízist oldó szó. Adomány a biztonságot nyújtó szállás, a szeretetteljes gondozás, ápolás, a gyógyíthatatlan betegek utolsó napjaiban nyújtott vigasztalás, a sérült emberekkel való figyelő és értő törődés. Az adományok mögött ezer és ezer jó szándékú ember szolgáló, szervező és gyűjtő munkája áll.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat közel nyolcezer önkéntese – hét regionális szervezetben és 150 helyi csoportban tevékenykedve – a testvéri szeretetben gyökerező szolidaritást képviseli. 2009-ban Magyarszéken tartotta a régió a közgyűlését, melyen megjelent Kozma Imre atya a Máltai Szeretetszolgálat elnöke is.

9. 2. 12. Magyar Vöröskereszt Magyarszéki Csoportja

1955-ben alakult a magyarszéki csoport, már 1956-ban az éhező budapestieknek élelmiszert és ruhaneműt gyűjtöttek. A kezdő taglétszám 27 fő volt, majd a hetvenes évek elejére elérte a 90 főt. A másik fontos feladat a mai napig a véradás megszervezése, volt olyan véradó nap, ahol 34 liter vért adtak a gyógyulásra váróknak. A rendszeres véradó napoknak jelenleg az IKSZT nagyterme ad otthont. Természetesen a környező településekről is számos véradó jelenik meg.

9. 2. 13. Nyugdíjas Klub

A Magyarszéken működő nyugdíjas Klub 1994-ben alakult meg. Régi terveik között szerepelt, hogy a klubház méltó otthona legyen a közösség életének. A cél elérése érdekében a Magyarszékért Egyesület 2014-ben megvalósult pályázata a Nyugdíjas Klub és a helyi nyugdíjasok számára létrehozott egy olyan létesítményt, ahol megoldható a napi ellátásuk étkezéssel együtt, valamint ahol folyamatosan figyelemmel lehet kísérni egészségi állapotukat.

123. kép: Az új Nyugdíjas Klub avató ünnepsége

A 75 m²-es nagyteremben különböző sarkok kialakításával a napi elfoglaltságon túl, szórakozási és kikapcsolódási lehetőségeket biztosít a nyugdíjasok számára. A mozgásukban korlátozottak számára akadálymentes mosdó és illemhelyiség került kialakításra. Az összejövetelekre, rendezvényekre, napi ellátásra és gondozásra az eljutás – igény szerint – falubusszal biztosítható. Ezzel a fejlesztéssel olyan intézményt kívántunk létrehozni, ahol az idősek, nyugdíjasok, valamint az önmaguk ellátására részben képes személyek nappali ellátása és gondozása biztosítva van.

124. kép: Május 1. — Családi Majális

125. kép: Október — Az idősek világnapja

126. kép: Nyugdíjas Klubok Országos Találkozója

9. 2. 14. Német Klub

A klub a helyi nemzetiségi hagyományokra alapozva 2002-ben alakult meg. Rendszerint tartalmas, érdekes, borral, jó ételekkel, jókedvvel teli programokat szerveznek. Minden évben nagy sikerű a svábbál, márciusban nőnap alkalmából a Pécsi Nemzeti Színházba látogatnak, májusban a Nyitott Pincék napját rendezték meg. Júniusban kirándulásokat szerveznek, Márton-napján borutat tartanak. Törekednek az egészséges életmód népszerűsítésére is: klubtagjaik felvetései, kérései alapján szakorvosokat hívnak meg előadásokra. A Német Klub épületének nyílászáróit az önkormányzat segítségével 2014-ben cserélték ki. A klub összejöveteleit minden hónap első szerdáján tartja 35-40 fős létszámmal.

9. 2. 15. Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar

A zenekar 1993-ban alakult. Ekkor kezdődött a német nemzetiségi hagyományok ápolása, ekkor jött létre a Magyarszéki Német Nemzetiségi Ifjúsági Zenekar néven, majd nőtte ki magát. Elsősorban a magyarországi német zene ápolását tűzték ki célul, de szívesen játszanak cseh czepedliket, könnyűzenei feldolgozásokat is.

127. kép: A Magyarorszáki Német Nemzetiségi Fúvószenekar fellépése

Öt éven belül eljutottak megyei, illetve országos ifjúsági megmérettetésükre, ahol hat elsőseghez jutottak. 1998-ban a Siklósi Várfesztiválra kaptak meghívást, ahol a Magyar Rádió felvételt készített. 2014-ben Sopronban mérettettek meg egy versenyen, ahol tizenöt zenekar – több osztrák és német fellépő csoport – közül, a nagyon előkelő 7. helyen végeztek. Több alkalommal szerepeltek Németországban, Ausztriában, a magyarszéki testvérvárosok közül pedig felléptek Kisszálláson, Tényőn, Challuy-ben, Mettersdorfban, valamint Kisudvarnokon.

2006-ban a mázai regionális felnőtt zenekarok versenyén kiemelt arany minősítéssel kerültek a nagymányoki országos verseny döntőjébe, ahol a zsűriző karmesterek pontozó listája alapján az előkelő 3. helyen végeztek. 2009-ben ismét megmérettették magukat, és kiemelt aranyat kaptak. 2012-ben eljutottak a regionális versenyt követően a vecsési döntőbe, melyen nagyon szépen, eredményesen végeztek. 2013-ban arany fokozatot értek el a vecsési országos minősítő versenyen.

Fellépéseik közül kiemelkednek az alábbiak: Dombóvári Zeneiskola fesztiválja, Pécsi Térzenefesztivál, Szent István ünnepe és Nemzetközi Fúvósfesztivál Pécsen, a Széki Búcsú napja.

9. 2. 16. Kétszék Néptánc Együttes

2001-ben alakult a Kétszék Néptánc Együttes 12 alapító párral. A tánccsoport sikeresen lépett fel a mikrotérségi és a térségi rendezvényeken. A Jakabhavi Folklór fesztivál (Széki Szalmafeszt) házigazdájaként részt vettek a rendezvény többszöri előkészítésében. Nagyon jó kapcsolatokat ápol az együttes a környező települések (Magyarhertelend, Mindszentgodisa, Komló) tánccsoportjaival. A 2010-es évek elején a csoport betagozódott a Komlói Pöndöly Táncegyüttesbe. A táncoktatás azonban tovább folyt, hiszen az óvodában és az iskolában azóta is táncra tanítjuk a fiatalokat. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen 2013-ban létrejött a Kétszék Néptánccsoport „Picik” Együttese.

128. kép: Táncosok fellépése

9. 2. 17. Kétszék Néptáncsoport „Picik” Együttes

A táncot oktatók célja, hogy a táncot megszerettedsék az óvodás korú gyerekekkel, s ezáltal fejlesszék logikai készségüket, memóriájukat, mely hasznára válhat tanulásuknak. A tánc a közösséghez tartozás, a mozgáskultúra a test és szellem karbantartásának legjobb eszköze. Erősíti az identitástudatot, egészséges, tiszta gondolkodású személyiséget ad. A tánc fontos, mert az embernek jól esik alkotni, szerepelni, szórakozni és szórakoztatni.

129. kép: A Kétszék „Picik” előadása a 2014. évi Széki Szalmafesztén

9. 2. 18. Magyarszéki Vegyeskar

A Magyarszéki Forrai István Vegyeskar 1924-ben alakult, alapító karnagya Rostás Pál tanító vezetésével. Eredetileg egyházi és nemzeti ünnepeken énekeltek csak férfiak, majd 1943-tól női szólamokkal is kiegészültek. Többször bejutottak országos dalos verseny döntőjébe, ahol harmadik helyen végeztek. Élvezetes, kultúrált éneklésükről a szakemberek is elismeréssel szóltak. 1973-ban bronzkoszorú diploma fokozatot nyertek országos minősítésben.

Forrai István alapozta meg a dalkultúrát Magyarszéken, mint helyi tanító. A zongora, amelyen egykor játszott és kísérte felesége énekét, ma is a magyarszéki IKSZT színpadán található. Az ő fia, Forrai Miklós nemzetközi híró zenészerző és karnagy Magyarszéken született, emléküket az iskola falán két emléktábla őrzi.

9. 2. 19. Nyugdíjas Énekkar

Az énekkar 1994-ben alakult. A magyarszéki nyugdíjasok zeneszeretét bizonyítja a több mint 20 éves fennállásuk, miközben méltó hagyományként folytatják a Magyarszéki Vegyeskar zenei elhivatottságát. A Nyugdíjas Énekkarnak van vegyeskari, van csak női, és van csak férfi énekkari felállása a Magyarhertelendi Bordalkör segítségével.

130. kép: Nyugdíjas Énekkar fellépése

9. 2. 20. Foltvarrók

1998-ban pár lelkes asszony nekifogott és használt anyagokból varrtak használati tárgyakat. Olyan jól sikerültek az alkotások, hogy egyre többen csatlakoztak hozzájuk és évek múlva, pl. a 2012-es Széki Szalmafesztén nagy sikert arattak alkotásaikkal a kézműves soron.

A foltvarrás (foltmozaik, patchwork) története igen régi, valószínűleg a szövés feltalálásának idejére esik. A szükség, a szegénység hozta létre, amely során praktikus darabokat készítettek a megszótt anyagdarabokból. Az első foltvarró asszonyok minden folton-folt takarójukat kézi varrással készítették. Kisebb közösségekben a hosszú téli estéken ezzel a kézimunkázással múltatták idejüket. Különböző mintákat és elnevezéseket találtak ki, amelyeket tovább adtak más tájak asszonyainak is. Így alakultak ki a klasszikus elnevezések. A gépesítés azonban nem feledteti, hogy a kézi varrással elkészített művek nagyobb értékűek. Kézzel lassabban, de általában pontosabban varrunk. Az alkotásunk összhatása finomabb, lágyabb és vannak olyan minták, amelyeket csak kézzel lehet megvarrni.

9. 2. 21. Jóga és gerinctorna klub

A klub 2011-ben alakult. A jóga és gerinctorna elsődleges célja a fizikai test egészségének helyreállítása a helyes testtartás tudatosításával és stabilizálásával. Az óra ráhangolódásból, bemelegítésből, jóga- és légzőgyakorlatok végzéséből és relaxációból áll. A jóga indiai eredetű bölcséleti és életviteli rendszer, amelynek háttérében a hindu vallás tanításai állnak. Az az irányzata – a hatha jóga –, amely a nyugati világban leginkább elterjedt, a mozdulatokon, a testtartásokon és a légzésszabályozáson át éri el azt a szellemi célt, amelyet minden jóga rendszer maga elé tűz. A klubba látogatók és tagok a tágabb térséget is megmozgatják, hiszen nem csak a közeli településekről, hanem Komlóról, Orfűről is érkeznek relaxációra vágyók.

131. kép: Jóga és gerinctorna

9. 2. 22. Magyarszéki Kerekasztal

A művészeti és kulturális vonzáskör szép példája a 2012-ben kezdődő Magyarszéki Kerekasztal sorozat. A rendezvény alapvető célja a környék településeinek összefogása a helyi hagyományok és értékek bemutatásával. Az érzékszervekre alapítva az ízlelésben helyi ételeket és italokat kóstolhatták a résztvevők. A látásban a régi településképeket, rendezvényeket és értékeinket nézhették meg a vendégek. A helyi kézműves és művészeti alkotásokat is megcsodálhatták a jelenlévők.

A fülre hagyatkozva a hallásban a helyi és a környező települések zenei és irodalmi értékei hangzottak el. Élményszámba mentek a fiatalok előadásai zongorán, ének és gitárkísérettel, fuvolaszóolóval. Kiemelkedő esemény volt a testvértelépülések kerek-asztal rendezvényén a helyi asszonykórus és a fúvószenekar fellépése.

Az orrot is megmozgatva, az illatok érzékelését a helyben termesztett fűszerek és virágok adták azok bemutatóján. A régi idők helyben készült szötteseit és ruhaanyagait tapintással próbálhatták felismerni a résztvevők. A Magyarszéki Kerekasztalnál 12-16 fő ült asztalonként. Az asztalok számát kilencre növelve, volt olyan alkalom, hogy több mint százán élvezték a programokat. A legfontosabbat sem kell kihagyni, hogy a résztvevők emlékeiket, vagy javaslataikat a házigazda szervező szóbeli irányításával mindig (elmondhatták) megoszthatták a nagyközönséggel.

132. kép: Magyarszéki Kerekasztal beszélgetés

9. 2. 23. Játszóház

2009-től kezdődően, negyedévente, az évszakoknak megfelelő programokkal tartanak játszóházat – az Integrált Községi Szintér keretén belül – a településen lakó gyermekek és szüleik részére. Cél, hogy a korai életévek rendkívüli fogékonyságát kihasználva, fejlesszék a gyermekek tanuláshoz (is) szükséges képességeit. Mindemellett további cél, hogy a gyermek és a szülő közösen, jókedvűen és hasznosan, tartalmasan töltsse el itt az idejét. A szülők eközben megoszthatják és kicserélhetik egymással tapasztalataikat.

133. kép: Játszóházi előadás

9. 2. 24. Meditációs klub

Egyre többet tudunk arról, hogy a negatív stressz számos betegség kialakulásában szerephez juthat. Néhány éve az is kiderült, hogy hosszú időn át tartó stressz hatására csökken a telomeráz enzim aktivitása. Emiatt a sejtek gyorsabban elöregszenek és elpusztulnak. A pozitív gondolkodás viszont segíthet a megküzdésben. A meditáció csökkenti a szorongást, aggodást, és elősegíti a jó közérzet kialakulását. A csökkenő stressz vezethet a sejtszintű változásokhoz. A hosszabb életidejű immunsejtek aktívabb immunműködést tesznek lehetővé, így a szervezet hatékonyabban képes harcolni a betegségek ellen.

A meditáció tudatosságot, harmóniát és természetes rendet valósít meg az emberi életben, felébreszti az értelmet, hogy boldog, békés és kreatív életet éljünk. A foglalkozásokat az Óvoda tetőtérében kialakított kettős hasznosítású teremben tartják, kéthetente jellemzően 18-20 fővel.

9. 2. 25. Bozsik program

Dr. Csányi Sándor 2012-ben újraindította az MLSZ korábbi utánpótlás-programjainak erényeit ötvöző, minden részletre kiterjedő tehetségkutató és foglalkoztató programját. Fő célkitűzései a tömegesítés, a tehetségkutató és a tehetségek fejlesztése. A program célja: a játék megszerettetése, az intézményi tömegbázis kialakítása és szélesítése, a tehetséges gyermekek sportszervezetekbe irányítása az 5-14 éves korosztályban. Ehhez a programhoz csatlakozott a Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület is. Négy korosztályban (U7, U9, U11, U13) jelenleg összesen 47 fővel vesznek részt az MLSZ által megrendezett versenyeken, illetve a heti két alkalommal megtartott felkészülő edzéseken.

134. kép: A Bozsik program U-13-as magyarszéki együttese

9. 2. 26. Tanoda

A tanoda TÁMOP pályázat keretében 2012. évtől működik a településen, heti két alkalommal. Olyan anyagi és szociális hátrányokkal küzdő családban nevelkedő gyermekeknek nyújt segítséget, akik beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdenek. A tanoda a gyermekek számára tematikus foglalkozások szervezésével nyújt segítséget, úgy hogy a napi szinten felmerülő problémáikat, konfliktusaikat feltárja és ventilációval, pozitív konfliktuskezelési és önérvényesítő technikák elsajátításával frusztrációik csökkenjenek. A foglalkoztatók célja, hogy a rendszeres tevékenységek során, a jelenleg 15-20 gyermeknek tantárgyi segítségnyújtáson túl, az iskolai karrier, ezáltal viszonyuk az iskolához, és a társadalmi normákhoz pozitív irányba változzon.

136. kép: Tanoda — foglalkozás

135. kép: Tanoda — előadás

9. 2. 27. Baba-mama klub

2008-ban alakult a Baba-mama klub a körzeti védőnő vezetésével. Akik gyermeket nevelnek, az élet legnagyobb és legfontosabb feladatát végzik. Ez egy nagyszerű küldetés. Ehhez próbál segítséget nyújtani a klub, mely sok szeretettel és még több játékkal várja a 0-3 éves korú gyermekeket, szüleiket és nagyszülőket magyarszéki óvoda emeletén. Nemcsak egy klubról van szó, hanem egy közösségről is, melyben a hasonló helyzetben lévő szülők találkozhatnak, kicserélhetik tapasztalataikat. A foglalkozások elősegítik a mamák és a babák együttes kikapcsolódását. Az óvoda és a védőnő a szoros együttműködésben szervezi a jelenleg 5-6 gyermekes szülő részére a gyermekek motoros-mentális fejlődését elősegítő programokat.

9. 2. 28. Önkéntes Tűzoltó Testület

Önkéntes Tűzoltó Testület 1910-ben jött létre Magyarszék településen, majd 1949-ben újjáalakult. A felszerelés korszerűsítésére 1958-tól került sor, amikor is nemcsak

tömlőkkel, vödörrel, hanem egy korszerű kézi hajtású, víznyomó-tűzoltófecskendős géppel is rendelkeztek, mely lóvontatású volt kezdetben. Jelenleg a feladatokat a Polgárőrség keretein belül látják el.

137. kép: Magyarszéki Önkéntes Tűzoltó Testület tagjai az 1955-ben Magyarszéken rendezett Tűzoltóverseny

9. 2. 29. Nagycsaládosok Magyarszéki csoportja

A Nagycsaládosok Magyarszéki csoportja tizenhárom családdal alakult meg. Feladatuk a játszóházak programjának segítése és részvétel azok rendezvényein.

138. kép: Ügyességi verseny a kézilabdapályán

Magyarszék község életében a civil szervezetek és önkéntes csoportok már történelmi távlatban is folyamatosan működtek. Alapvetően önkéntes a település hagyományait felvállaló és őrző, valamint megújító emberek alkotják a létrejött egyesületeket és csoportokat. A szervezetek működése a mindenkori településvezetéstől, 1990-től kezdődően az önkormányzattól is gazdaságilag független. Az önkormányzat csak minimálisan tudja támogatni az egyes csoportokat és szervezeteket. A rendezvénytárból azonban kitűnik, hogy a támogatás és az együttműködés egész évben biztosítja a civil programok sikeres lebonyolítását. Az Integrált Községi Színtér fogja össze és szervezi a település civil szervezeteinek tevékenységét.

139. kép: Az Integrált Községi Színtér 400 fős nagyterme

9. 3. Hitélet

9. 3. 1. A római katolikus egyház

A község története szerint Magyarszék már az Árpád-korban rendelkezett templommal. Az Árpádok korában századokon keresztül, vallási szempontból elsődleges szerepe volt a

római katolikus egyháznak. 1009-ben alakult meg a Pécsi Egyházmegye, ahová a Magyarszéki templom és plébánia is tartozik. A mai templom elődjét Szent István király tiszteletére emelték Magyarszéken. Az 1721. évi vizitációkor a korabeli templom sajnos már csak romos állapotban volt.

Téglásy Miklós esperes plébános Széki lelkeszi szolgálatának idején, a Pécsi Székesegyházi uradalom nagylelkű segítségével vette kezdetét 1757-ben az új templom építése. Az ősi templom romjait Klimó György püspök lebontatta, és „a régi templom fundamentumjaira új templom épül.” A munkálatok 1758-ban fejeződtek be, Cristovich Imre pécsi őrkanonok szentelte fel a Szt. Órangyalok tiszteletére.

140. kép: Magyarszéki templom

25 évvel a templom építését követően, még nem volt főoltárkép, de már készítés alatt volt Bécsben, Falcone által, aki 1783-ban készült el a megbízott munkával. 1783-ban tovább folytak a templom körüli építkezések, ennek során készült el a templom sekrestyéje. A templom, belső falait, 1786-ban Hauzer Ádám festette ki. A szentmiséken pedálos orgona kísérte a miseénekeket, amely az idő múlásával egyre rosszabb állapotba került, és az épület méreteihez képest kicsinek is bizonyult. 1892-ben új orgonát kapott a templom, melyet Angster József pécsi orgonaépítő mester készített. Az I. világháború idején az orgona első sípsorát elvitték, az üresen álló sípsort kék anyaggal kárpitozták be 1925. augusztus 10-én.

1909-ben szükségessé vált a templomtető rendbehozatala, valamint a templomparkányok ledőlt részeit is helyreállították. Elkészült a templom felé vezető lépcső, így végre sikerült kiváltani azt a szerpentin utat, mely esőzés, illetve havazás alkalmával nagy nehézséget okozott a templomba látogatóknak.

1911-ben megtörténtek az első lépések azzal kapcsolatban is, hogy a templombelső falait rendbe hozzadják. Mánfa és Pécsbudafa 100-100 koronát ajánlott meg 1912-re a költségvetésében, Magyarszék a költségvetésén kívül ajánlotta meg a 100 korona összeget. A templomba Gruzlig Ferenc esperes plébános 2000 koronás hagyatékából toronyórát készítettek egy budapesti órasmesterrel, az összeg kamatát az óra fenntartására fordították.

Gebauer Ernő pécsi festőművész 1911-ben figurális képek megfestésére kapott megbízást, melyek tárgya az angali üdvözlés, Jézus megkeresztelése, Jézus tanítása, illetve a keresztrefeszítés.

1958-ban ünnepelték a templom 200 éves évfordulóját, melyet a lelki megújulás jegyében szervezett meg Solymár György plébános. Dr. Juhász Pál pécsi hittanár példabeszédet, Lónai Ödön ligeti kihelyezett lelkész pedig ünnepi beszédet mondott. Ebből az alkalomból egy kőtáblát is avattak, melyet a bejáratí ajtó fölé helyeztek el. Ezeket az „örökül hagyott szavakat” szem előtt tartva kezdődtek meg 2008 júniusában azok a munkálatok, melyek a templom kritikus állapotának javítására szolgálnak.

A templomhoz szervesen kapcsolódik a magyarszéki plébániaház épülete, amely már a török korban is létezett. A mai épületet műemlékké nyilvánították.

141. kép: Plébániaház

Az istentiszteleteken az 1800-as években két nyelven, felváltva, magyarul és németül folyt a prédikáció, de a nagyobb ünnepek alkalmával mindig magyarul. Az azt megelőző időszakban német, valamint latin nyelven tartották a szentmisét.

142. kép: Vasárnapi Szent Mise

A Magyarszéki Római Katolikus Egyház 621 lelket számlál. A település rendezvényei az egyházi ünnepekkel harmonizálnak. Az egyházközség tagjai aktívan veszik ki részüket a közösség életéből (húsvéti körmenet, augusztus 20-ai ünnepség, novemberi Erzsébet-napi mise, karácsonyi hangverseny). A templomhoz kapcsolódik a Magyarszéki búcsú napja, amely minden év augusztus utolsó vasárnapjára esik. Az egyház nyitott a közösségi

rendezvényekre, melyek gyakran kezdődnek, vagy végződnek szent misével. A búcsú napján már többször részt vettek a testvértelépülések küldöttségei az egyházi liturgiákon.

A katolikus hitoktatás az Általános Iskolában működik, hetente 34 tanuló részvételével. Kiemelkedő példája a hitközség és a település együttműködésének az a 2008-ban, 25 évre aláírt együttműködési szerződés, amely alapján Magyarszék település pályázatot nyújtott be a plébánia gazdasági épületének felújítására és tájházzá alakítására, amelynek kialakításában részt vett Magyarszékért Egyesület és a Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzat is. Szintén tartalmazza az együttműködési szerződés a plébánia pincéjének felújítását, amelyben egy bortrezor és fogadórészt alakítottak ki a Széki Borrend Egyesület és az önkormányzat segítségével. A templom 2008-as évfordulóján adták ki az „Órangyalok tiszteletére” című könyvet, amely tartalmazza a templom, a plébánia és az egyházközség történetét.

A magyarszéki katolikus plébánia mindig jelentős térségi szereppel bírt. Az 1733. évi vizitáció Szék filiának a következő településeket említette: Németszék, Mánfa, Magyarszék, Budafa, Komló, Pölöske, Ligeth, Szopok, Jánosi, Abaligeth, Rákos, Szakáll, Husz-Tóth, Kovácsszéna, Bodolla. 1900-ban Árpádtetőt is Magyarszék filiájának nyilvánították. 1992-ben Mindszentgodisa lett Magyarszék akkori filiája, így az akkori plébánosnak 11 településen kellett lelki szolgálatot teljesítenie. Ma Nyúl Viktor plébános úr tíz településen látja el ezt a feladatot.

9. 3. 2. Sarutlan Kármelita Nővérek Kolostora

2004. április 18-án áldotta meg és szentelte föl *Mayer Mihály* pécsi megyéspüspök a *Sarutlan Kármelita Nővérek* magyarszéki kolostorát. A szentelésre számos rokonuk, barátjuk, és ismerősük eljött, hogy együtt örüljön a nővérekkel. A nővérek eredetileg Pécsett laktak, de az ottani kolostor szűknek bizonyult az egyre nagyobb létszámú közösség számára.

143. kép: A kolostor felszentelése

2002-ben vásárolták meg a Pécestől 14 km-re, Magyarszék mellett található területet, ahová rövidesen elköltöztek. Szükséges volt azonban az eredetileg teljesen más funkciójú épület alapos átalakítása. Ez a munka fejeződött be az ünnepélyes felszenteléssel.

A nővérek életének egyénileg és közösségben imádkoznak. Naponta 5,5 ez biztosítja megélhetésüket ostyasütéssel, gyertyaöntéssel, egyházi ikonfestéssel és A domb tetején álló kis mindazon katolikusok akik néhány napra Isten csendjét keresik.

144. kép: Ikonfestés

középpontja a napi imádság, naponta mintegy 6,5 órát óra kétkezi munkát végeznek, is. Többek között állattenyésztéssel, ruhák varrásával, könyvkiadással foglalkoznak. vendégházakat mostantól rendelkezésére bocsátják, jelenlétét, az ima gyógyító

A Sarutlan Kármelita Nővérek magyarszéki kolostora a Mecsek szívében áll. A város zajától távol hívja, várja az elvonulni, imádkozni vágyó embereket. A „Kármel-hegyi megújulás” tavaszi kurzusa szintén nyitva áll azok előtt, akik készek arra, hogy belső utakon induljanak el.

146. kép: A kolostor a távolból, a pécsi főút irányából

A kolostor nővéreivel is szoros együttműködést alakítottak ki Magyarszék település egyesületei és lakói. 2006. év végén a

templom esővíz elvezető földbe helyezett csatornák

145. kép: A kolostor felszentelése

kialakításához járultak hozzá 60 méter műanyag cső ajándékozásával. Az évek folyamán többször fogadták testvértelepüléseink küldöttsegeit, kiemelve közülük Challuy (francia) kistelepülést, amelynek közvetlen szomszédságában Never városában szintén van női kolostor.

9. 3. 3. Református Egyházközség

A Baranya Megyei Egyházmegye Komlói Református Egyházközség Magyarszéki csoportja helyi istentisztelet tart kéthetente a magyarszéki önkormányzat segítségével, hiszen együttműködés keretében termet használhatnak hitéletük gyakorlására. A közösség lelkipásztora Kiss László.

9. 4. Sportélet

A magyarszéki sportélet több egyesületi és intézményi szintén valósul meg a tagok összefogásával. Már 1931-ben működött a sportegyesület foci szakosztállyal a régi malom melletti sportpályán, a mai Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület 1993-ban alakult újjá. Az IKSZT munkatársai, az egyesület szakosztályvezetői és a Magyarszéki Általános Iskola tanárai alkotják azt a csapatot, amely már több évtizede irányítja a település sportéletét. A tornacsarnok közös használatával és a különböző korosztályok bevonásával a településen élő sportot kedvelők megtalálhatják érdeklődési körüknek megfelelő hasznos időtöltést. A sport területét lefedő széles paletta lehetőséget ad arra, hogy a környező településekről is részt vegyenek sportéletben (pl. a Bozsik-programban buszokkal szállítjuk a gyerekeket az edzésekre és a versenyekre Mindszentgodisáról, Oroszlóról, Bodolyabérről, Magyarhertelendről, Mecsekpölöskéről, Ligetről, Mánfáról). A szakosztályok munkáiban, ezen településeken kívüli mozgástérből is érkeznek sportolni vágyó emberek. A tornacsarnokban rendezett focikupákon részt vettek már mágocsiak, sásdiak, vásárosdombóiak, kaposszekcsőiek, komlóiak, és pécsi iskolás gyerekek is, az úgynevezett Széki Kupákon. A helyi labdarúgó szakosztályban focizott többek között Rónai István is.

147. kép: A füves sportpálya eredményjelzője

A helyi sportéletet szolgáló létesítmények, amelyhez hasonlóval a környező térségben csak Magyarszék rendelkezik:

- 2011-től tornacsarnok (kosárlabda, teremfoci, tollaslabda, röplabda, kézilabda, tenisz, asztali tenisz) rendezvényekkel: nemzetközi pétanque verseny kilenc nemzet részvételével, megyei kosárlabda versenyek, általános iskolák között foci bajnokság, aerobic edzés, zumba edzés);
- Füves nagypályás (64 x 106 m) sportpálya (megyebajnokság, öregfiúk megyebajnokság, Bozsik-program, kispályás csapatverseny 20 csapattal);
- Bitumenes kézilabdapálya (20 x 40 m-es jelzett pálya);
- Bitumenes kosárlabdapálya,
- Kerékpáros tereppálya (fourcross),
- Kerékpáros pumptrack pálya,
- Lovas pálya (3492 m²),
- Pétanque pálya (8 + 6 pálya)

Fontos feladatnak tartjuk az úszásoktatást. Ezért óvodásoknak és 2. osztályos általános iskolásoknak heti rendszerességgel biztosítjuk a szállítást az intézménytől az oktatóhelyig és vissza.

148. kép: Tornacsarnok és öltözők

A magyarszéki sportolók és versenyeken résztvevő csapatok eredményei

Megnevezés	megyei	országos	európai	világ
Labdarúgás	X			
Labdarúgás (öregfiúk)	X			
Bozsik U7	X	X		
Bozsik U9	X	X		
Bozsik U11	X	X		
Bozsik U13	X	X		
Kosárlabda	X			
Pétanque	X	X	X	X
Aerobic	X	X	X	
Lovasok	X	X	X	
Kerékpárosok	X	X	X	X

Eredmények

Lovasok

Lasszódobás Európa bajnokság II. hely,

Fogathajtó,

Cowboy,

Barka csoportos tájékoztató

Lovasverseny: II. hely

Széki lovas nap: I. és III. hely

Pétanque

Országos bajnokság:

Egyéni: I. hely

Duplett: I. hely

Triplett: II. hely

Egyesületek bajnoksága: I. hely

Klub Európa bajnokság: V. hely

Női világbajnokság: XI. hely

149. kép: Magyarszéki Lovas nap

150. kép: Nemzetközi Pétanque verseny a tornacsarnokban kilenc ország részvételével

Kerékpárosok (fourcross ágon): világkupa 32. hely, világbajnokság 12. és 15. hely, országos 2., 3. és 4. hely, Európa bajnokságon 34. és 35. hely

Torna, aerobic, pompom szakosztály

A Magyarszéki Önkormányzati Sportegyesület legifjabb szakosztálya a Torna, aerobik és pompom szakosztály, akik kisiskolásokból állnak, és már országos helyezésekkel is büszkélkedhetnek. Az elmúlt időszakban a BaranyAerobik Kupán megyei versenyen vettek részt. Egyéniben, párosban, trióban és csapatban is a magyarszékiek hozták el az aranyérmeket.

Egyéniben UP4-ben Schäffer Laura első, Sarkadi Rebeka második; UP3-ban Schwab Loretta első, Bohn Noémi második lett. Párosban Sarkadi-Schäffer első, Schwab-Tóth második helyen végzett. Trióban Korb-Sarkadi-Schäffer első, Bohn-Schwab-Tóth második lett, csapatban a Bohn-Korb-Sarkadi-Schäffer-Schwab-Tóth együttes aranyérmet szerzett.

151. kép: Aerobic szakosztály versenye

A budapesti országos aerobik kupán csapatban, az első fordulóban tizenharmadik és a második fordulóban a tizenhatodik, novemberben az Országos Akrobatikus Pompom Versenyen Magyarszék csapata a harmadik helyen végzett.

Aerobic országos versenyen egyéniben (Károcs Attila): 2006. Bangkok 2. hely, a Diákolimpia Magyar Bajnoka, 2007-Szlovák Open 2.hely, Cseh Open 1.hely, Magyar Bajnokság 2. hely, párosban (Csirke Barbara - Károcs Attila): A 2007. év Magyar Bajnokai. A szakosztály bemutatókat tartott Bicsérdén, Helesfán, Magyarországon, Mecseknádasdon, edzéseiket a Faluház nagytermében tartják heti rendszerességgel.

9. 5. Rendezvények

Rendezvénynaptár heti rendszerességgel

Nap	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők
Hétfő	Egészségközpont – megelőzés, kúrák, mérések	Egészségközpont, Sóbarlang	Preventív Egészség-megőrző Központ	kistérségi	10
	Nyugdíjas napközi	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	10
	Aerobik edzés	IKSZT	Csiga-Ház Alapítvány	kistérségi	8
	Bozsik Program U13 foci edzés	Sporttelep, Tornacsarnok	Sportegyesület-Labda-rúgó Szakosztály	kistérségi, megyei	12
	Nyugdíjas Klub gyűlése	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	20
Kedd	Egészségközpont – megelőzés, kúrák, mérések	Egészségközpont, Sóbarlang	Preventív Egészség-megőrző Központ	kistérségi	10
	Nyugdíjas napközi	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	10
	Bozsik Program U9, U11 és megyebajnokság foci edzés	Sporttelep, Tornacsarnok	Sportegyesület-Labda-rúgó Szakosztály	kistérségi, megyei	35
	Könyvtár	IKSZT	Csorba Győző Megyei Könyvtár	mikrotérségi	5
	Egyesületek gyűlése	IKSZT, Polgárőr iroda, Nyugdíjas Klubház	Polgárőr-, Sport-, Borrend- és Magyarszékért Egyesületek, Magyar Máltai Szeretetszolgálat	mikrotérségi	30
	Jóga és gerinctorna	Óvoda tetőtér	Preventív E.K., Óvoda	kistérségi	15
Szerda	Piac	Piactér	Magyarszék Község Nonprofit Kft.	mikrotérségi	50
	Egészségközpont – megelőzés, kúrák, mérések	Egészségközpont, Sóbarlang	Preventív Egészség-megőrző Központ	kistérségi	10
	Nyugdíjas napközi	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	10
	Iskolai felzárkóztató, Tanoda program	IKSZT	Családsegítő szolg., IKSZT	mikrotérségi	15
	Könyvtár	IKSZT	Csorba Győző M.K.	mikrotérségi	5
	Német Klub gyűlése	Német Klubház	Német Nemz. Önk.	kistérségi	40
Csütörtök	Egészségközpont – megelőzés, kúrák, mérések	Egészségközpont, Sóbarlang	Preventív Egészség-megőrző Központ	kistérségi	10
	Nyugdíjas napközi	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	10
	Baba-Mama Klub	Óvoda tetőtér	Védőnői szolg., Óvoda	mikrotérségi	5
	Bozsik Program U7, U13 foci edzés	Sporttelep, Tornacsarnok	Sportegyesület-Labda-rúgó Szakosztály	kistérségi, megyei	20
	Könyvtár	IKSZT	Csorba Győző M.K.	mikrotérségi	5
	Néptánc próba, gyakorlás	IKSZT	Kétszék Tánccsoport,	kistérségi	18
	Asszonytorna	Óvoda tetőtér	Preventív E.K., Óvoda	kistérségi	10
Péntek	Egészségközpont – megelőzés, kúrák, mérések	Egészségközpont, Sóbarlang	Preventív Egészség-megőrző Központ	kistérségi	10
	Nyugdíjas napközi	Nyugdíjas Klubház	Nyugdíjas Klub	mikrotérségi	10
	Bozsik Program U9, U11 és megyebajnokság foci edzés	Sporttelep, Tornacsarnok	Sportegyesület-Labda-rúgó Szakosztály	kistérségi, megyei	35
	Könyvtár	IKSZT	Csorba Győző M.K.	mikrotérségi	5

Nap	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők
Szombat	Sportedzések: pétanque, lovassport, kerékpársport, kosárlabda megyebajnokság és utánpótlás – Rátgéber Akadémia kihelyezett edzés	Sporttelep, Tornacsarnok, Lovaspark, Hegyi Kerékpáros Park	Sportegyesület valamennyi szakosztálya	kistérségi, megyei	50
	Labdarúgó mérkőzés – öregfiúk megyei bajnokság	Sporttelep	Sportegyesület-Labdarúgó Szakosztály	megyei	80
Vasárnap	Labdarúgó mérkőzés – megyei bajnokság	Sporttelep	Sportegyesület-Labdarúgó Szakosztály	megyei	100
	Kosárlabda mérkőzés – megyei bajnokság	Tornacsarnok	Sportegyesület-Kosárlabda Szakosztály	megyei	50

153. kép: Télúzó farsangi rendezvény

152. kép: A lovas szakosztály tagjai a búcsú napján szállítják az érdeklődőket

Rendezvénynaptár havi bontásban

Hó	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők
Január	Csiga-Ház Aerobik Kupa Kézművesek és festők kiállítása	IKSZT IKSZT	Csiga-Ház Alapítvány M.széért Egyesület, Nyugdíjas Klub, IKSZT	megyei kistérségi	150 100
Február	Svábbál Valentin bál Egészségközpont nyílt nap Télúzó felvonulás, iskolai és óvodai farsang	Tornacsarnok IKSZT Egészségközpont Óvoda, IKSZT	Német Nemzetiségi Önkormányzat, Polgárőr Egyesület M.széért Egyesület M.széért Egyesület, IKSZT Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány, Polgárőr Egyesület, Kétszék Tánccsoport	országos, határon túli kistérségi mikrotérségi mikrotérségi	450 200 50 300
Március	Tavaszyitó Benedek bál Nőnap kiöszöntő Március 15-i emlékműsor Tavaszwáro játszóház Hegyen-völgyön túra Pétanque – Frankofon Kupa, Női EB (4 nemzet)	IKSZT IKSZT Hősök Parkja, IKSZT IKSZT Magyarszék- Szőlőhegy, Mecsek Patak völgye Pihenőpark	M.széért Egyesület M.széért Egyesület, Német Nemzetiségi Fúvőszenekear M.széért Egyesület M.széért Egyesület, IKSZT Sportegyesület-Túra Szakosztály, IKSZT Sportegyesület-Petan- que Szakosztály	kistérségi mikrotérségi mikrotérségi mikrotérségi kistérségi országos, határon túli	200 100 50 30 50 100
Április	Húsvéti játszóház Locsolóbál Tájház nyílt nap, borkóstoló Széki Barka – Lovasnap és verseny Mozdulj! – Sportvetélkedő Széki Táncház és népviselet kiállítás Kispályás Focikupa Széki Borbíralat	IKSZT IKSZT Tájház, Bormúzeum Magyarszéki Lovaspark Patak völgye Pihenőpark IKSZT Sporttelep Bormúzeum	M.széért Egyesület, IKSZT M.széért Egyesület Borrend Egyesület, IKSZT Sportegyesület-Lovas Szakosztály Sportegyesület, Polgár- őr Egyesület, IKSZT M.széért Egyesület, Nyugdíjas Klub, Kétszék Tánccsoport Sportegyesület-Labda- rúgó Szakosztály Borrend Egyesület	mikrotérségi kistérségi mikrotérségi megyei, regionális mikrotérségi kistérségi kistérségi kistérségi	30 200 50 200 100 150 150 100

Hó	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők
Május	Családi Majális	Patak völgye Pihenőpark	M.székért Egyesület, Nyugdíjas Klub, Borrend Egyesület, IKSZT	kistérségi	200
	Majális Party	IKSZT	M.székért Egyesület	kistérségi	200
	Kitelepítettek találkozója (felvidéki magyarok, magyarországi németek)	Hősök Parkja, IKSZT	M.székért Egyesület, Német Nemzetiségi Önkormányzat	országos, határon túli	300
	Mikrotérségi Gyermeknap	Patak völgye Pihenőpark	Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány	mikrotérségi	150
	Kerékpártúra	Kistérségi kerékpárút, Mecsek	Sportegyesület-Kerékpáros Szakosztály	kistérségi	100
	Széki Pincetúra – Nyitott pincék napja, borkóstoló	Magyarszék-Szőlőhegy	Borrend Egyesület, Sportegyesület-Túra Szakosztály, IKSZT	kistérségi	100
	Országos drogmaraton	66-os főút	Együtt egy Drogmentes Magyarországért, Polgárőr Egyesület	országos	80
Június	Pünkösdi bál	IKSZT	M.székért Egyesület	kistérségi	200
	Kishertelendi Juniális	Kishertelendi Szabadidőpark	M.székért Egyesület, Polgárőr Egyesület	mikrotérségi	200
Július	Four-Cross és Downhill Mountain Bike Kupa	Magyarszéki Hegyi Kerékpáros Park	Sportegyesület-Kerékpáros Szakosztály	országos	300
	Széki Szalma Feszt – Gasztro- és Folklorzenei Fesztivál, Kézműves vásár, Testvértelepülési találkozó, Pétanque – Magyarszék Kupa, Jakab-havi bál	Patak völgye Pihenőpark, IKSZT, Tornacsarnok	Valamennyi helyi egyesület, klub és szervezet	országos, határon túli	2000
	Német Nemzetiségi Fesztivál	Patak völgye Pihenőpark	Német Nemzetiségi Önkormányzat	országos, határon túli	500
	Polgárőr verseny	Patak völgye Pihenőpark	Polgárőr Egyesület	országos, határon túli megyei	200
Augusztus	Sporttábor	Pihenőpark Sporttelep, Tornacsarnok	Sportegyesület-Bozsik Program, IKSZT	mikrotérségi	30
	Romanap – zenei fesztivál	Patak völgye Pihenőpark	Roma Nemzetiségi Önkormányzat	országos	500
	Széki Gyógyfüvek – bemutató és előadás	Patak völgye Pihenőpark	M.székért Egyesület	kistérségi	100
	Kézműves tábor	Játszó-Vár Családi Napközi	M.székért Egyesület, Játszó-Vár Családi Napközi, IKSZT	mikrotérségi	10
Augusztus	Széki Búcsú – Falunap, Színpadi műsorok, Vásár, Búcsúbál	Patak völgye Pihenőpark, Tornacsarnok	M.székért Egyesület, Nyugdíjas Klub, Német Nemzetiségi Fúvószenekar, Polgárőr Egyesület	országos, határon túli	1000

154. kép: A Drogmaraton-futás

**156. kép: Karácsonyi
hangverseny (Magyarszéki
gyerekkórus)**

**157. kép: Saját készítésű hinta a
Széki Szalmafeszten**

155. kép: Széki Szalmafeszt kézműves kirakodóvásár

Hó	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők
Szeptember	Fúvós Találkozó, majorette bemutató	Patakvölgye Pihenőpark	Német Nemzetiségi Fúvósenekar	regionális	300
	Lovasverseny	Magyarszéki Lovaspark	Sportegyesület-Lovas Szakosztály	megyei	150
	Ars Sacra Fesztivál – szentmise, könyvbemutató	Római Katolikus Templom	M.székért Egyesület, Egyházközség, IKSZT	kistérségi	200
	Dalos Találkozó	IKSZT	Nyugdíjas Klub	megyei	200
	Széki Szüret – felvonulás és bál	Településszerte, Tornacsarnok	M.székért Egyesület, Polgárőr Egyesület, Kétszék Tánccsoport, IKSZT	kistérségi	1000
Október	Idősek Világnapja	IKSZT	Nyugdíjas Klub, Kétszék Tánccsoport, Német Nemzetiségi Fúvósenekar, IKSZT	kistérségi	200
	Bozsik Program – Megyei Labdarúgó Kupa	Tornacsarnok	Sportegyesület-Labdarúgó Szakosztály	megyei	150
	Sóbarlang nyílt nap	Sóbarlang	M.székért Egyesület, IKSZT	mikrotérségi	50
	Október 23-i emlékműsor	Hősök Parkja, IKSZT	M.székért Egyesület	mikrotérségi	50
November	Márton-napi vetélkedő, felvonulás és játékonysági bál	IKSZT, Iskola, Szentháromság tér	M.székért Egyesület, Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány, IKSZT	kistérségi	300
	Cecília bál	IKSZT	M.székért Egyesület	kistérségi	200
December	Pétanque – Bosznay Pál Emlékverseny (9 nemzet)	Tornacsarnok	Sportegyesület-Pétanque Szakosztály	országos, határon túli	300
	Adventi vásár	IKSZT	M.székért Egyesület, Óvoda	mikrotérségi	200
	Mikulás játszóház	IKSZT	M.székért Egyesület, IKSZT	mikrotérségi	50
	Iskolai és óvodai Mikulás bál	IKSZT	Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány, Óvoda	mikrotérségi	300
	Nemzetiségi est	IKSZT	Német és Roma Nemzetiségi Önk.	kistérségi	100
	Karácsonyi ünnepi műsor	IKSZT	Magyarszéki Iskoláért Közalapítvány	mikrotérségi	150
	Roma karácsonyi műsor	IKSZT	Roma Nemzetiségi Önkormányzat	mikrotérségi	100
	Karácsonyi ünnepi koncert	Római Katolikus Templom	M.székért Egyesület, Egyházközség, IKSZT	kistérségi	100
	Szilveszteri bál	Tornacsarnok	M.székért Egyesület, Polgárőr Egyesület	kistérségi	450
Hó	Rendezvény megnevezése	Rendezvény helyszíne	Együttműködő szervezetek	Területi vonzáskör	Résztvevők

Széki Szalmafeszt

Az aratás hagyományait elevenítik fel Magyarszéken, ahol plakátok és szalmabábuk hirdetik a július 14-i Széki Szalma Feszt egész napos látványos, színes és gazdag rendezvényeit, amely igazi családi kikapcsolódást ígér, hiszen a gyerekek és a felnőttek is egyaránt találnak kedvükre való programokat. Ilyenkor nyitva van az egész község, így az ide látogatók nemcsak egy vásári forgatagba kóstolhatnak bele, hanem megismerkedhetnek többek között a tájházzal, a faluházzal, a múzeummal, a templommal, a bortrezzorral, az iskolával, a tornacsarnokkal, az óvodával és a sóbarlanggal is. Erre a napra, az Aratótallér a fizetőeszköz, amelyet az információs pultoknál válthatnak meg a vendégek.

Először 2001-ben rendezte meg hagyományteremtő szándékkal Magyarszék a Jakab-havi folklórfesztivált. Majd hat évvel később, 2007-ben a Magyarszékért Egyesület kezdeményezésére, az aratás hagyományaira építették a programokat és a rendezvényeket, ezért Széki Szalma Feszt névre módosították a fesztivál nevét is. A rendezvény célja akkor is és most is, hogy minél szélesebb körben ismertté váljanak a mára már feledésbe merülő népi hagyományok, a szakmailag elismert népzenezők, néptáncosok és kézműves mesterségek.

A szervezés során kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy minden évben más és más művészeti csoportok, illetve alkotók mutakozhassanak be a fesztiválon, a településen működő amatőr csoportok pedig megújult koreográfiával állnak a közönség elé. A fesztivál immár nemzetközi színvonalú, mert a magyar és a roma mellett megismerhetik a görög, az olasz és az ír hagyományokat is.

A Patakvölgye Pihenőpark a helyszíne a szabadtéri rendezvényeknek. A Német Nemzetiségi klub színvonalas tájházat alakított ki a paplak mellett található régi parasztházból és a pajtából. A Széki Borrend Egyesület tagjai szakértő kezekkel ápolják a falu határában lévő szőlőket és a borászat hagyományait, a közelmúltban kialakított trezorban, pedig a legjobb borokat őrzik. A borrenddel és a bortrezzorral is megismerkedhetnek a látogatók, akik megkóstolhatják a helyben termelt borokat is.

Az elmúlt években egyre kedveltebb és népszerűbb lett a rendezvény, nem csak a helyben, hanem a térségben élők számára is a szervező, a Magyarszékért Egyesület jóvoltából, illetve köszönhetően a helyben működő civil szervezeteknek és a lakóknak. Igazi látványosságot ígér a „helyi stelázsi polcok” bemutatkozása, amelyen helyben készített kerámiákat, fából készült eszközöket és játékokat, illetve aszalt gyümölcsöt, mézet, túrót, sajtot kóstolhatnak és vásárolhatnak az érdeklődők. Egy igazi vásári forgatag köré szervezik a programokat, amelyben egyaránt megtalálható az alkotás öröme, a pihenés, a művészi értékű produkciók, a helyi termékek kóstolgatása, a kulináris élvezetek, a kisbírók, a népviseletbe öltözött árusok, és a hagyományőrző műsorok. 2014-ben már közel 2000 látogató volt és testvértelépülések csoportjai is felléptek a rendezvényen.

158. kép: 2014. Széki Szalmafeszt — Csík zenekar koncertje előtt (2000 fő látogató)

9. 6. Testvértelepülések

9. 6. 1. Mettersdorf (Ausztria)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 1995-ben került sor. Osztrák testvértelepülésünk Steiermark tartomány délkeleti részén helyezkedik el. Mettersdorf közigazgatási területéhez öt község tartozik: Landorf, Mettersdorf, Rannersdorf, Rohrbach am Rosenberg, Zehensdorf, ezeknek együttesen mintegy 1300 lakosa van. A jelenlegi polgármester Johann Schweigler, akinek a munkáját egy 15 főből álló képviselőtestület segíti. Mettersdorf jó infrastruktúrával rendelkező település. Benzinkút, orvos, általános iskola (4 osztály), óvoda, templom és pap, strand, tenispálya, gördeszkapálya, halastó, sok kiránduló- és kerékpárút áll az ide látogatók és a lakosság rendelkezésére. A lakosság nagy része állattenyésztéssel és tormatermeléssel foglalkozik.

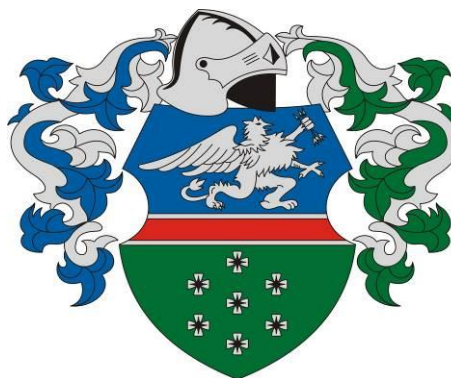
Mettersdorf kulturális élete igen mozgalmas. Különböző egyesületek (Önkéntes Tűzoltók Egyesülete, Fúvószenekar, Sportegyesület, Ifjúsági Egyesület, Nyugdíjas klub) tevékenykednek a településen és környékén.

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: iskoláskorú gyermekek egyhetes csereüdültetése, amelynek keretében legfőképpen a nyelvet tanulhatták a magyarszéki és mettersdorfi gyerekek. Többször felléptek a települések fúvószenekarai egymás rendezvényein, legutóbb 2014-ben a Széki Szalmafesztiválon a Mettersdorfi Fúvószenekar.

159. kép: Mettersdorf testvérváros képviselői Magyarországon

9. 6. 2. Kisszállás (Magyarország, Alföld)

A partnerkapcsolat 2005-ben alakult ki. Kisszállás Magyarország déli részén, a Duna-Tisza-közén fekszik, a bácskai feketeföldek és a kiskunsági homok választóvonalán. A település Kiskunhalastól 22 km-re délre, a Szeged és Baja közötti 55-ös út, valamint az 53-as számú főút találkozásának közelében terül el, vasúton a Budapest-Szabadkai vonalon érhető el. A település határában már az őskorban is laktak, a honfoglalás idején is több falu keletkezett a környéken.

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: a települések kulturális életének támogatása úgy, hogy egyesületeink és művészeti csoportjaink fellépnek egymás rendezvényein. Külön ki kell emelni azt a kapcsolatot, amelyet a képviselőtestületek tartanak egymással, hiszen minden évben kétszer találkozunk olyan közös rendezvényen, ahol kicserélhetjük tapasztalatainkat az önkormányzatok életével és problémáival kapcsolatban. A magyarszéki és németszéki hegyoldalon több kisszállási család pincét és szőlőterületet vásárolt, amellyel hozzájárulnak a helyi bortermeléshez és a turisztika fejlesztéséhez.

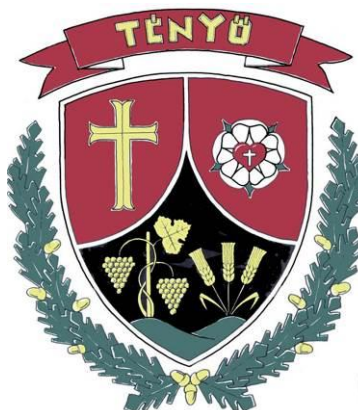
9. 6. 3. Magyarlapád (Erdély-Románia)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 2007-ben került sor. Magyarlapád (románul Lopadea Nouă, németül Schaufeldorf) község Romániában, Erdélyben, Fehér megyében található. A község jelenleg egyike a két Fehér megyei magyar többségű községnek (a másik Torockó).

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: művészeti csoportok utazása a minden év júliusában megrendezendő magyarlapádi nemzetközi tánc táborba. A magyarszék Kétszék tánc csoportjai többször vettek részt a testvértelepülés rendezvényén. Magyarlapád egyik híres együttese a Piros Pántlika zenekar.

9. 6. 4. Tényő (Magyarország, Sokoró)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 2008-ban került sor. Tényő község Győr-Moson-Sopron megyében, a Győri járásban található. A Kisalföld délkeleti peremén húzódik a Sokorói-dombság néven ismert löszös, homokos talajú dombvidék, a Bakony legészakibb nyúlványa. A Ravasz-Csanaki és a Sokorói dombsorok közötti völgyben található Tényő, a tájegység egyik legszebb természeti környezetű községe. Régebben a falu lakói elsősorban a dombsorok között húzódó kis

völgyekbe építették házaikat. Ma jobbra a teknő alakú völgybe igyekeznek építkezni az emberek. A falu egyik része így teljesen új település, a község ősi magja viszont a népi építkezés megkapóan szép emlékeit őrizte meg.

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: a települések kulturális életének támogatása úgy, hogy a községek művészeti csoportjai, mint a Tényői Dalosok, vagy a Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar, továbbá a Magyarszéki Nyugdíjas Énekkar fellépnek egymás településeinek rendezvényein. Szoros kapcsolat alakult ki a Magyarszékért Egyesület nyugdíjas klubja és a tényői nyugdíjasklub között. A tényői polgármester vezetésével az ottani kistérség tizenöt fős polgármesteri küldöttség járt Magyarszéken a Széki Borrend Egyesület bortrezejében, ahol az önkormányzati feladatokról és megoldásukról, a helyi jó tapasztalatokról tanácskoztak a résztvevők.

9. 6. 5. Pusiano (Olaszország)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 2011-ben került sor. Pusiano község Como megyében, Olaszország leggazdagabb régiójában, Lombardiában található a Pusiano-tó északi partján, Milánótól és Monzától 50, míg Magyarszéktől 800 km-re. A Valle Lambro Természeti Park területén található község lakossága a 2010-es adatok szerint 1266 fő. Pusiano Cesana Brianza és Eupilio községgel alkot körjegyzőséget, melynek központja Pusianoban található. A település leghíresebb szülöttje Giovanni Segantini olasz festő. A község legfontosabb bevételeit a vendéglátásból és turizmusból szerzi (a megye egyik leggazdagabb községe). Jellegetes és szinte egész Olaszországban ismert pusiano-i étel a sügér risotto ágyon. Pusiano ezen kívül Szent György és a megszelídített sárkány legendájáról és a ma már polgármesteri hivatalként funkcionáló Beauharnais Palotáról híres még.

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: a testvértelepülésen helyi hagyományőrző csoport részvétele, pl. Firlinfeu zenekar részvétele Magyarszéken, vagy a képviselőtestületek kölcsönös látogatása. Az olasz testvértelepülésről már négyszer járt 25-38 fős turisztikai küldöttség Magyarszéken, akiket a településeink és a környék nevezetességeivel ismertettük meg. Sor került a helyi konyhán közös nemzetiségi ételek főzésére és kóstolására is.

160. kép: Challuy képviselői a Magyarszéki Faluház épülete előtt

9. 6. 6. Challuy (Franciaország)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 2012-ben került sor. Challuy, Nièvre megyében, a vörösborairól méltán híres Bourgogne régió délkeleti részén található, Nevers, a régió székhelyétől öt kilométerre, a Loire folyó oldalsó kanálisa mellett. A község lakossága a legutóbbi, 2011-es népszámlálási adatok alapján 1570 fő. Közigazgatását tekintve önálló községként működik, azonban rengeteg segítséget kap az agglomerációs szerződésének köszönhetően Nevers városától is. A község kiemelt figyelmet fordít a környezetvédelemre és a környezettudatos gazdálkodásra.

A Nièvre megyében egyedülállóként, 2009 óta minden hónap első keddjén kerül megrendezésre a község főterén a *Bio Marché* elnevezésű, csak biotermékeket árusító vásár. A község emellett gazdag kulturális életet él. Civil szervezeti között működik többek között kórus, sportegyesület, tánciskola, kézműves szakkör, fúvószenekar, polgárőrség stb. A község ad helyet a nevers-i illetékességű Mezőgazdasági Középiskolának, amelynek fő profilja az állattenyésztés és a biogazdálkodás.

A térség klímájának és az olasz reneszánsz hatásoknak köszönhetően a francia uralkodók lenyűgöző kastélyokat építettek a Loire folyó mentén. Challuy környékén mintegy tíz – **2000 óta az UNESCO világörökség részét képező kastély található.**—

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: a testvértelepülésen helyi hagyományörző csoportok

látogatása. 2013-ban a Challuy klumpás napokon küldöttségünk tagjai voltak a Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar és a Magyarszékért Egyesület tagjai, akik bemutatták hagyományainkat, pl.: tánc, méz-, bor-, csuhéjkészítés a helyi standon árusítással. A vendéglátók kérésére 300 főre főztünk gulyást és lángost, illetve és kínáltunk borokat.

161. kép: Challuy-ben felállított standunk

9. 6. 7. Kisudvarnok (Szlovákia, Felvidék)

A partnerkapcsolati szerződés aláírására 2014-ben került sor. Kisudvarnok (szlovákul Malé Dvorníky) község a Kisalföldön, Csallóköz szívében található. Szlovákia délnyugati részén, a Nagyszombati kerületben, azon belül is a Dunaszerdahelyi járásban, Dunaszerdahely járási székhelyű várostól északkeletre, 2 km-re. Kisudvarnok 1990. év januárjától ismét önálló faluként működik. 1960-ban az akkori rendszer a két Udvarnokot egységes faluvá alakította, s ez az állapot 30 évig állt fenn.

A falu központjában található az újonnan felépített Faluház, amelyben a Községi Hivatal és a helyi könyvtár található. A községben van óvoda, alapiskola, római-katolikus templom, temető, önkéntes tűzoltóság, művelődési központ, nyugdíjas klub, játszótér, sportpálya, élelmiszerüzletek és vendéglátóipari egységek.

Kapcsolatunk legjellemzőbb formája: a testvértelepülésen helyi hagyományőrző csoportok fellépése. A kisudvarnoki falunapon fellépett a Magyarszéki Német Nemzetiségi Fúvószenekar, valamint egy standon a Széki Borrend Egyesület borait kóstolhatták meg a helyiek. A 2014. július 12-13-án megrendezett Széki Szalmafesztven természetesen a kisudvarnoki énekkar is fellépett Magyarszáken.

9. 6. 8. Testvértelapölések Barátság asztala

162. kép: „Barátságasztal”

A testvértelapölési kapcsolatok elmélyítését és megerősítését nagyon fontos feladatnak tekintjük, ezért 2014. július 12-13-án megrendezett Széki Szalmafesztiválon felavattuk a „barátságasztal”-t, amelynek szerepelnek testvértelapöléseink nevei és címerei, valamint légvonalban mért távolságai kilométerben. Az avatáson a testvértelapölések polgármesterei és küldöttségei vettek részt, amelyet az alábbi fényképek is bizonyítanak.

163. kép: A „Barátságasztal” felavatása

9. 7. Kiadványok

A település történetének feltárása a mai napig tart, melynek keretében több írásos és képes összefoglaló mű született. A „Magyarszék régmúltja” (szerző: Gallina Zsolt, 2001), illetve az „Őrangyalok tiszteletére” (szerkesztette: Burján József, Kárpáti Jenő, Schaff Anikó, Simon Adrienn, 2008) inkább település- és templomtörténet. A „Magyarszék képekben régen és ma” (szerkesztette: Burján József, Kárpáti Jenő, Simon Adrienn, 2009) látványos képes áttekintést ad a település fejlődéséről, ezen kívül számos, a helytörténet más vonatkozásait bemutató írás és kiadvány, szakdolgozat áll az érdeklődők rendelkezésére. Ilyen többek között a 2012. évi Élménymagazin, amely azt írja le, hogy a legrégibb harang a Dél-Dunántúlon a magyarszéki, amelyet 1689-ben öntöttek Graz-ban. A Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület által kiadott útikönyv (2013) Magyarszékről szóló része rövid leírást ad a település múltjáról és jelenéről. Legújabb kiadványaink 2014. év végén készültek el, a helyi Magyarszéki és a Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával. Az egyik új kiadványunk a Mecsek-Völgység-Hegyhát tájegység mind a 46 települését leíró, építészeti emlékeket foglalja össze, melynek címe: „Jövőt építő múlt” (szerző: Koller József). A másik új kiadvány címe: „Magyarszék község építészeti múltjáról, jelenéről és jövőjéről” (szerkesztette: Kárpáti Jenő, Burján József, Dalmady Árpád).

10. Magyarszék önkormányzata és gazdálkodása

Magyarszék a középkortól kezdődően a Pécsi Egyházmegyéhez tartozott, egy 1397-es irat szerint Szék már a pécsi káptalan birtoka volt. A török hódoltság után, az 1700-as évek elején a Baranya-csatorna bal oldalán német ajkú sváb településrész jött létre. A török pusztítások korától pontosan lehet követni a falu történetét. Írásos feljegyzések ugyan már 1695-ből is vannak, de folyamatosan vezetett anyakönyvi nyilvántartást a plébánián kezdtek el dokumentálni 1742-ben. 1895-től a törvényi rendelkezések következtében már a körjegyzőségen vezették ezeket az iratokat.

A község szellemi irányítói a jegyzők voltak, akik a törvények és rendeletek megtartását és a felsőbb hatóságokkal való írásbeli érintkezést végezték. A szervezet akkori felépítése: körjegyző, segédjegyző, adóügyi jegyző, írnok, illetve képviselők. A Baranya Megyei levéltár BaML V. 147. címszó alatt a **Magyarszéki Körjegyzőség iratai 1849-1949.** 6,91 ifm. **bizonyítják a helyhatóság térségi szerepét** is. Ezen iratok közt található:

- A körjegyzőség hivatal iratai 1889-1949. 3,62 ifm.
- Magyarszék Község iratai 1849-1949. 1,34 ifm.
- Kishertelend Község iratai 1860-1944. 0,26 ifm.
- Liget Község iratai 1853-1949. 0,78 ifm.
- Mecsekpölöske Község iratai 1872-1949. 0,52 ifm.
- Németszék Község iratai 1850-1944. 0,39 ifm.

Magyarszék közigazgatásilag a **történelem folyamán mindig önálló volt**, saját jegyzővel rendelkezett. Időszakosan a szomszédos településeknek is a magyarszéki apparátus látta el a közigazgatási feladatait. **1849-től** Magyarszék, mint **körjegyzőségi székhely** működött, amely állapot 1949-ig állt fenn.

A mai **Magyarszék** 1931. január 7-én az 59592/900. V. 12. BM rendelettel egyesített **három településből** – Németszékből, Kishertelendből és Magyarszékből – jött létre. 1933-ban egy körjegyzőség alá vonták Magyarszék, Liget és Mecsekpölöske községeket, így folytatódott a település központi szerepének erősödése.

1950. október 28-án megalakult Magyarszéken a Községi Tanács. **1969. január 9-től Liget Községgel és Mecsekpölöske Községgel közös tanácsi székhelyű község lett.** A szervezet korabeli felépítése: Végrehajtói Bizottsági (VB) elnök, VB-titkár, elnökhelyettes, VB-tagok, póttagok. A rendszerváltás a tanácsi rendszer felszámolásával az önkormányzatiságot hozta. A rendszerváltás után az 1990. szeptember 30-ai önkormányzati választásokig állt fenn a fenti állapot. Ezt követően polgármester, jegyző (körjegyző) és önkormányzati képviselők léptek a korábbi tisztviselők helyére. Ekkor alakult meg Magyarszék Község Önkormányzata, mint önálló települési önkormányzat. 1991. február 28-val azonban ismét létrejött Liget, Mecsekpölöske és Magyarszék települések részvételével a **Magyarszéki Körjegyzőség**, amely feladatait 2012. december 31-ig látta el. 2013. január 1-től új Közös Önkormányzati Hivatal látja el a magyarszéki, ligeti és mecsekpölöskei települések hivatali ügyintézését. 2013. március 1-

jétől további három településsel (Oroszló, Bodolyabér, Magyarhertelend) bővült a hivatal Magyarszék település székhellyel a mikrotérségben.

164. kép: Az önkormányzat régi épülete

10. 1. A képviselő-testület

A képviselő-testület létszáma (1990-től 2010-ig nyolc, jelenleg) hét fő, amelyből egy fő polgármester, egy fő alpolgármester és öt fő képviselő. A polgármester megbízatását főállásban látja el. A képviselő-testület munkáját hét bizottság segíti, amelyek fő feladata a testületi döntések előkészítése, illetve végrehajtásuk ellenőrzése.

Polgármester	Kárpáti Jenő
Alpolgármester	Horváth István
Képviselők	Aknai Gábor
	Csaba Károly
	Gyurisán László
	Kispál Béla
	Sarkadi Imre

34. táblázat: Magyarszék Község Önkormányzatának képviselő-testülete

2014. október 12-étől

(Forrás: Községi Önkormányzat)

A jelenlegi önkormányzati ciklusban az alábbi bizottságok működnek:

- Pénzügyi és Gazdasági Bizottság – öt fő,
- Kulturális és Oktatási Bizottság – öt fő,
- Polgárvédelmi, Környezetvédelmi és Közlekedési Bizottság – öt fő,
- Vállalkozás és Falufejlesztési Bizottság – öt fő,
- Sport és Ifjúsági Bizottság – öt fő,
- Szociális, Idős- és Egészségügyi Bizottság – nyolc fő,
- Vagyonellenőrző Bizottság – három fő.

Pénzügyi és Gazdasági Bizottság

Feladatai közé tartozik az önkormányzat gazdálkodásának felügyelete, a költségvetés bevételeinek és kiadásainak figyelemmel kísérése, költségvetés végrehajtásának ellenőrzése, zárszámadás felülvizsgálata. Ezen kívül feladata a kommunális és községgazdálkodási feladatok ellátásának, végrehajtásának segítése, a tervszerű településfejlesztés összehangolása; megbízottja útján részvétel az intézmények ellenőrzésében; a pénzügyi gazdálkodási és adóügyi témakörökben készült előterjesztések véleményezése; a vállalkozások és az ilyen irányú kezdeményezések segítése, támogatása; vagyonynyilatkozatok nyilvántartási és ellenőrzési feladatainak ellátása. Az önkormányzati beruházásokkal kapcsolatos javaslattevés, valamint negyedévenkénti pénzügyi beszámolók készítése, illetve mindennemű fejlesztéssel kapcsolatos véleményezés, javaslattevés a bizottság hatáskörébe tartozik.

Kulturális és Oktatási Bizottság

A bizottság figyelemmel kíséri az önkormányzat által működtetett oktatási, nevelési intézmények tevékenységét, előkészíti és a képviselő-testület elé terjeszti e feladatok ellátását segítő, korszerűsítő, a képviselő-testület hatáskörbe tartozó döntéseket. A bizottság a szükségletek és lehetőségek felmérése alapján javaslatot dolgoz ki oktatási és nevelési intézmények alapítására, fejlesztésére, korszerűsítésére, megszüntetésére, strukturális átalakítására. A kidolgozott javaslatokat a gazdasági és vagyongazdálkodási, valamint a pénzügyi bizottság véleményének kikérése mellett a képviselőtestület elé terjeszti. A bizottság véleményezési, egyetértési jog gyakorlása körében ellenőrzi és véleményezi az oktatási, nevelési intézmények gazdálkodását, működését, munkáját; közreműködik az oktatási, nevelési intézmények vezetői beosztására kiírt pályázatok elbírálásának döntés-előkészítésében; egyetértési jogot gyakorol a hatáskörébe tartozó, átruházott hatáskörben hozott polgármesteri határozatokkal kapcsolatban, összehangolja a településen folyó oktatási, nevelési tevékenységet.

Polgárvédelmi, Környezetvédelmi és Közlekedési Bizottság:

A bizottság szorgalmazza a helyi polgári védelmi intézkedések eredményes bevezetését a rendszeresen előforduló akut árhullámok (Baranya-patak) okozta károk, veszélyek elhárítása vagy megelőzése érdekében. E bizottság végzi a környezetvédelmi programmal kapcsolatos javaslatok megvitatását és véleményezését. Dönt a szelektív hulladékgyűjtő szigetek helyszíneinek kijelöléséről, megszüntetéséről. Elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a képviselő-testületet. Javaslatot tesz a helyi rendeletben történő szabályozásra – a környezethasználatnak minősülő tevékenység meghatározására, a környezethasználat feltételeinek előírására, illetőleg korlátozó vagy tiltó rendelkezések megállapítására. Javaslatot tesz a rendezési tervben a település területén a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján övezetek megállapítására. Megvitatja és véleményezi a közbiztonsággal kapcsolatos döntési javaslatokat. A bizottság közreműködik a szerkezeti terv és szabályozás tervek készítésében, a tervezőkkel való egyeztetésben, a közlekedési fejlesztési koncepciók, tanulmánytervek, engedélyezési tervek kidolgozásában, az útépitések figyelemmel kísérésében, önkormányzati projektek lebonyolításában. A bizottság kapcsolatot tart fenn és egyeztetett a helyi közösségi közlekedést érintő kérdésekben a szolgáltatókkal, a menetrend-változással kapcsolatos döntések előkészítése, útvonalak, megállóhelyek kijelölésének előkészítése során. Részt vesz a településfejlesztési és üzemeltetési stratégiák, fejlesztési javaslatok szakmai előkészítésében, a pályázati lehetőségek követésében.

Környezetvédelmi és Oktatási Bizottság

A bizottság előkészíti és véleményezi a környezetvédelemmel kapcsolatos helyi rendeleteket (hulladékgazdálkodási koncepció), javaslatot tesz a zöldterületek parkosítási, fásítási feladataira, előkészíti és figyelemmel kíséri azok megvalósulását; figyelemmel kíséri és javaslataival segíti a köztisztasági feladatok ellátását; véleményezi az oktatási témájú előterjesztéseket, figyelemmel kíséri a közoktatási törvény önkormányzati vonatkozású végrehajtását az intézményekben (óvoda, iskola, családi napközi).

Vállalkozás és településfejlesztési Bizottság

A bizottság dolgozta ki a Gazdasági Programot, valamint a Fejlesztési koncepciót. Koordinálja a helyi vállalkozások és az önkormányzat fejlesztési törekvéseit. A rendezési tervet és a helyi építési szabályzatot véleményezi, becsatornázza a vállalkozások igényeit az ipari zónák kialakítása, egyes területek övezeti besorolása alkalmával.

Sport és Ifjúsági Bizottság

A bizottság részt vesz a helyi ifjúságpolitika kialakításában, a fejlesztési célkitűzések meghatározásában, közreműködik az ifjúságpolitika céljait szolgáló önkormányzati pénzeszközök felhasználási irányának és arányainak meghatározásában és figyelemmel kíséri annak végrehajtását, részt vesz a jelentősebb ifjúsági intézkedések kialakításában és végrehajtásának ellenőrzésében, figyelemmel kíséri az ifjúsággal kapcsolatos nevelési irányelvek érvényesülését, elemzi az ifjúságra ható tényezőket. A bizottság véleményezi a sportkonceptiót, valamint a település sportéletét érintő előterjesztéseket, aktívan részt vesz a sporttal kapcsolatos döntések előkészítésében, a sporttal kapcsolatos előterjesztések véleményezésében.

Szociális, Idős- és Egészségügyi Bizottság

A bizottság feladata volt az egészségügyi alapellátás helyzetének, tárgyi, személyi feltételeinek figyelemmel kísérése; a képviselő-testület elé kerülő szociális és egészségügyi, nyugdíjas korosztállyal összefüggő témájú előterjesztések véleményezése; az éves szociálpolitikai keretek kialakításában részvétel, és javaslat készítése.

Vagyonellenőrző Bizottság

A képviselők vagyonynyilatkozatainak nyilvántartásával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat lát el.

Év	Testületi ülések száma
2004	15
2005	16
2006	15
2007	13
2008	13
2009	13
2010	12
2011	13
2012	15
2013	23
2014	22

35. táblázat: Képviselő-testületi ülések száma (2004-2014)

(Forrás: Községi Önkormányzat)

Az önkormányzat képviselő-testületének jelenleg 22 hatályos rendelete van.

Magyarszék **településszerkezeti terve, szabályozási terve és helyi építési szabályzata** 2007-ben került elfogadásra, hatályon kívül helyezve a korábbi szabályozást. A 2007-es terveket 2008-ban a fejlesztési tervekkel kiegészítve a képviselő-testület felülvizsgálta, így azok a jelenlegi helyzetet teljesen tükröző képet mutatnak, követve a 2007. november 22-én elfogadott településfejlesztési koncepcióban lefektetett pontokat.

Az önkormányzat **gazdasági programját** a 2009-2012-es évekre 2008. október 22-én fogadta el a testület. 1998-ban elkészült a település **Környezetvédelmi Programja**, mely jelenleg felülvizsgálat alatt áll, mivel a tervezett fejlesztések fényében a képviselő-testület új program kidolgozását tartja szükségesnek. Szintén felülvizsgálat alatt áll a **Helyi Vízkárrendezési Terv**, valamint a **Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció**.

Kistérségi szinten több terv is elfogadásra került, ilyen a Társulási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, a Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv, a Völgységi Kistérségi Közoktatás Fejlesztési Terv.

A település tervellátottsága teljesnek tekinthető, folyamatosan törekszünk a tervek és programok aktualizálására.

Megnevezés		A jóváhagyó határozat	Elfogadás ideje
Településfejlesztési koncepció			2006
Egyéb tervek, programok	Gazdasági program Fejlesztési Terv		2006
	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	34/2010. (VI. 15.)	2010
	Hulladékgazdálkodási Terv	60/2007. (VII. 3.) 99/2011. (XI. 29.)	2007 2011
	Polgári Védelmi Terv		2013
	Veszély-elhárítási Terv		2013
	Helyi Közúti Forgalmi Rend és Táblarendszer terve		2013
	Helyi Építési Szabályzat és Településszerkezeti Terv	4/2006. (VII. 4.)	2006
	Közbeszerzési Terv	20/2010. (IV. 27.)	2010
	Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	57/2013. (VIII. 27.)	2013
	Belsőellenőrzési Terv	75/2010. (XI. 4.)	2010

36. táblázat: A település fejlesztési koncepciója, egyéb tervei, programjai
(Forrás: Községi Önkormányzat)

10. 2. A Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal

A Komlói Járásban 2013. január 1-től új hivatal látja el a magyarszéki, mecsekpölöskei és ligeti lakosokat. Az egykori körjegyzőség megszűnt 2012. december 31-én. A változás indoka az új önkormányzati törvény volt. Az új hivatal kialakítása során 2013. március 1-

től további három település igazgatási feladatainak ellátására kellett felkészülnünk, így akkortól már hat település (Bodolyabér, Liget, Magyarhertelend, Magyarszék, Mecsekpölöske és Oroszló) lakosait szolgálja.

Ezzel mintegy **3300 lakos** ügyeit intézzük el nap, mint nap. A korábbi három község helyett most már hat települést szolgálunk ki. Ez több önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, költségvetési intézményi, önkormányzati társulási feladatot jelent. A hat települési önkormányzat mellett igazgatási szolgáltatást nyújtunk Bodolyabéri Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak, Ligeti Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak, Magyarhertelendi Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak, Barátúr-Magyarhertelend Német Nemzetiségi Önkormányzatnak, Magyarszéki Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak, Magyarszéki Német Nemzetiségi Önkormányzatnak. A hat nemzetiségi önkormányzat mellett további két társulás – Magyarszéki Mikrotérési Önkormányzati és Óvodai Társulás, valamint a Mecsek-Hegyháti Önkormányzati Társulás – munkaszervezeti feladatait is végezzük. A Mikrotérési Társulásban a Hegyháti járásból Mindszentgodisa a tagtelepülésünk, míg a Komlói járásból Bodolyabér, Liget, Magyarhertelend, Magyarszék, Mecsekpölöske, Oroszló. Látható, hogy integrációs törekvésünk a **járáshatárokon is átnyúlik**.

Ezt erősíti, hogy a Mecsek-Hegyháti Önkormányzati Társulásban a Komlói Járásból Magyarszék Mecsekpölöskével, Ligettel, Magyarhertelenddel, Bodolyabérrel, Mánfával, míg a Pécsi Járásból Orfűvel működik együtt.

A Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal a székhely (törzs) hivatalán kívül egy kirendeltséget üzemeltet Magyarhertelenden. Innen elérhető a törzshivatal iktatási programja és szerve, ezáltal egységesen kezelhető a hatósági feladatok ellátása – magyarszéki irányítással.

165. kép: A közös hivatal egy irodahelyisége

2013. év elején a magyarszéki régi körjegyzőségi épületből az új helyére költöztettük az irattári teljes anyagot. Ez jelentősen hatékonyabbá tette az archív dokumentumok kezelését, mert nem kell a munkaidő terhére a jelenlegi irodákból (Kossuth u. 51.) a régi hivatali épületbe (Kossuth u. 33.) menni iratokért.

2013 tavaszán irodahelyiségek kerültek kialakításra a hivatalban a jobb munkamegosztást és munkakörülményeket szolgálva, az indokolt és szükséges informatikai fejlesztéssel együtt. Nyár elején az irodákat klímaberendezésekkel szereltük fel, hiszen a tetőtérben

lévő helyiségek nyáron nagyon melegek. Ezzel nem csak a dolgozók munka-, de az ügyfélfogadás körülményeit is kellemesebbé tettük.

Nyár folyamán megteremtettük annak a lehetőségét, hogy a Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó valamennyi községben lévő polgármesteri irodában internetes Skype összeköttetés útján az ügyfelek közvetlen kapcsolatba kerüljenek az ügyintézőkkel anélkül, hogy utazniuk kellene Magyarszékre. Ez a megoldás az új önkormányzati törvény előírásainak értelmében került kialakításra és lehetővé teszi, hogy sürgős esetben azonnal érdemi ügyintézkést hajtson végre az ügyfél. A rendszer próbaüzeme 2013. év kora ősszén volt, azóta eredményesen használjuk.

Az elmúlt év végén nyomtatvány-garnitúrát állítottunk össze (szociális és egyéb igazgatási, valamint helyi adó igazgatási ügyekben), amelyet eljuttattunk a Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó valamennyi községben lévő polgármesteri irodába, hogy ott ennek segítségével az ügyfelek elindíthassák kérelmeiket – ezzel is közelebb hozva a gyors, hatékony és egységes ügyintézkést a lakossághoz.

Hivatalunk a múlt évben az alapfeladatainak teljesítése mellett az önkormányzati rendszer helyi átalakításának végrehajtásában is jelentős szerepet töltött be. A 2013. év első negyedévében az új hivatali rend kialakításával (háromról hat község ellátására kellett átállni, kirendeltség Magyarhertelenden), nyár elején új önkormányzati társulások létrehozása (társulási megállapodások, alapító okiratok, törzskönyvezés), az új társulás által fenntartott új intézmény (mikrotérségi óvoda) létrehozása (alapító okiratok, törzskönyvezés) és üzemeltetése, szociális étkeztetés újraszervezése, hatósági engedélyezése, szeptembertől a közmunkaprogram kiváltására a szociális szövetkezetek létrehozása. Hivatalunk az igazgatási tevékenysége mellett az önkormányzatok munkáját számos pályázati program adminisztratív feladatainak ellátásával segíti, a pályázatírástól egészen a pályázati támogatások elszámolásáig. Hivatalunk szervezeti tagolása a következő: a Pénzügyi csoport négy főből áll, amelyből kettő költségvetési könyvelő, egy pénzügyi ügyintéző, egy pénztáros. Az adóigazgatási teendőket egy fő látja el. Az igazgatási (szociális és egyéb, valamint anyakönyvi és hagyatéki) ügyek intézője a háromfős csoport, míg pályázati referensként egy munkatársat alkalmazunk.

A hivatal irányítását Magyarszék polgármestere, míg vezetését a jegyző látja el. A Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselői állománya magasan képzett, mert öten főiskolai vagy egyetemi diplomával, míg közülük egy fő közigazgatási és jogi szakvizsgával is rendelkezik. A további öt fő középiskolai végzettséggel és szakképesítéssel dolgozik. Négy munkatárs 5-8 éven belül nyugdíjazható. A fiatalos kollektíva jól terhelhető, rugalmasan, gyorsan és szakszerűen reagál a korszerű közigazgatás kihívásaira.

166. kép: Az önkormányzat új épületének főbejárata

Költségvetésünk közel 50 millió forint évente. A hivatal városias benyomást kelt, mert jól felszerelt, klimatizált, lifttel ellátott épületben a település szívében működik. Innen jól megközelíthető a bankfiók, a posta, az óvoda és az iskola, a művelődési ház, a nyugdíjas klub, a plébánia, az orvosi rendelő, a gyógyszerár, a fodrászüzlet, a cukrászda és az élelmiszerboltok, valamint a piactér, a sportpálya és a Patak völgye Pihenőpark. A parkolási lehetőség biztosított és a központi „buszpályaudvar” is közel van. A Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatal ügyfélfogadási rendje az alábbi:

Pénztár	kedd: 8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰ csütörtök: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Adóigazgatás	kedd: 8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰ csütörtök: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Szociális és egyéb igazgatás	kedd: 8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰ csütörtök: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Ügyfélszolgálat, porta	hétköznaponként: 7 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
Jegyzői fogadóóra:	kedd: 8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰ csütörtök: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰

A Komlói Járási Hivatal 2013. évben Magyarszék községben ügysegédi rendszert alakított ki. A helyben kezdeményezhető és intézhető leggyakoribb ügykörök lehetnek:

- közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása (alanyi, normatív),
- időszerűak járadéka,
- alanyi ápolási díj megállapítása,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- közlekedőképesség minősítésének kezdeményezése.

10. 3. Az önkormányzati társulások és szövetségek

10. 3. 1. Komlói Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás (tagja 2004-től)

A 2004. június 18-én megalakult Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás keretei között elsődleges kötelességünk az itt élő emberek szolgálata: közös értékeink megismertetése, megőrzése és hasznosítása, valamint az infrastruktúra fejlesztésével, egy széleskörű, fenntartható partnerségi hálózat kialakításával a térség gazdaságának felvirágoztatása. A kistérség foglalkoztatásának javítása érdekében együttműködésre és összehangolt fellépésre van szükség.

A Komlói kistérség önkormányzatai abból a célból, hogy a kistérség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, és az önkormányzatok e megállapodás keretében történő együttműködéssel minél teljesebb, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű

ellátást és szolgáltatást, testületeik döntése alapján létrehozták a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulást. Jogelődje 1999. december 1-jén Területfejlesztési Társulásként kezdte meg működését. 2004. június 18-án átalakult a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulásává. 2004. november 10-én a Kistérségi Területfejlesztési Tanács feladatát is vállalta. 2004. december 31-án a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás, mint költségvetési szerv megszűnt, teljes és általános jogutódja az önálló jogi személyként nyilvántartott Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás.

A társulás célja az önkormányzati önállóság fejlesztésének elősegítése, a térség, települései együttműködésének előmozdítása, valamint a térség érdekeinek a településfejlesztési fórumokon való képviselete. Komló és térsége települései, helyi önkormányzatai együttműködésének, összefogásának szervezése, összehangolása, a térség halmozottan hátrányos helyzetéből adódó infrastrukturális gazdasági és társadalmi lemaradások csökkentése, a táj egészének és a természeti és épített környezetének a védelme, a térségi lemaradások csökkentése, a térségi fejlesztési programok megvalósítása a legfontosabb feladatok. A társulásban résztvevő önkormányzatok képviselő-testületei a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében szervezik és oldják meg, hangolják össze a települési önkormányzatok feladatait, hatásköreit.

10. 3. 2. Magyarszék-Liget-Mecsekpölöske-Magyarhertelend-Bodolyabér Közoktatási Intézményi Társulás (2006-2009)

A Magyarszéki általános iskola 1-8. osztály működtetésére, valamint székhely óvodaként a Magyarszéki, tagóvodaként a Ligeti és a Magyarhertelendi óvoda fenntartására létrejött társulás, melyhez később csatlakozott Oroszló település is. A társulásban Magyarszék alapító tag és gesztor volt.

10. 3. 3. Kökönyösi Intézményfenntartó Társulás (2009-2013)

A Központ teljes neve: „Kökönyösi Oktatási Központ” Óvodája, Általános Iskolája, Gimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája, Speciális Szakiskolája, Kollégiuma, Alapfokú Művészetoktatási Intézménye, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, rövid neve: „Kökönyösi Oktatási Központ” Szakközépiskola. Székhelye: 7300 Komló, Alkotmány u. 2., OM azonosító: 201286, telephelyei Magyarszéki Általános Iskola, Magyarszéki Óvoda, Magyarhertelendi Óvoda, Ligeti Óvoda. Az intézmény típusa: többcélú közös igazgatású közoktatási intézmény. Feladatköre az intézmények munkájának irányítása és szervezése. A társulásnak Magyarszék alapító tagja volt.

10. 3. 4. Magyarszéki Mikrotérségi Önkormányzati és Óvodai társulás (2013-)

A 2013-ban létrejött társulásnak Magyarszék alapító tagja és **gesztora**. Az Önkormányzatok a Társulást óvodai nevelés költségvetési intézmény általi biztosítására és szociális étkeztési feladatok ellátására hozták létre. **Feladata a szociális étkezés ellátása** társulási formában. Tagjai Magyarszék, Liget, Oroszló, Magyarhertelend, Mecsekpölöske, Bodolyabér és Mindszentgodisa települések.

Szintén feladata a társulásnak az **óvodai szolgáltatás szervezése és fenntartása**. A székhely-óvoda Magyarszéken működik, tagóvodák Liget és Magyarhertelend községekben vannak.

10. 3. 5. Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület (2006-)

A Komlói és a Sásdi kistérség összefogásának eredményeként 2006 novemberében létrejött az a vidékfejlesztési közösség, mely az önkormányzati vezetőkől, civil szervezetek képviselőiből és vállalkozókból álló 194 alapító döntése alapján a Mecsek-Völgység-Hegyhát nevet viseli. Az egyesületnek Magyarország alapító tagja.

A vidékfejlesztési egyesület stratégiai célja a helyi lakosság életkörülményeinek javítása, az egész térség gazdasági, társadalmi életének fejlesztése. Rövid távú cél az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv keretén belül az Európai Unió és a hazai forrásokra támaszkodva létrehozni egy olyan LEADER akciócsoportot, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a célokat jórészt az egyesület tagjai határozzák meg, és a saját közösség döntsön azok megvalósításáról.

Mind a jelenlegi közösség, mind, pedig a LEADER akciócsoport működésének alapelve az alulról felfelé történő építkezés. Ez azt is jelenti, hogy a térség minden egyes állampolgárának lehetőséget kell biztosítani arra, hogy munkájával, véleményével segítse a közösség, illetve az egész térség céljainak sikeres megvalósítását. Honlapjukat ezért hozták létre, továbbá azért, hogy folyamatosan tájékoztassák a lakosságot az aktuális eseményekről és várják azokat az észrevételeket, amelyek segítik a közös célok megformálását és megvalósítását.

10. 3. 6. Mecsek-Hegyhát Turisztikai Egyesület – TDM (2011-)

A Mecsek-Hegyhát Turisztikai Egyesület fontos célkitűzése, hogy a Mecsek középső és keleti régiójának vállalkozásaival és a civil szférával együttműködve hozzájáruljon a terület látnivalóinak, természeti és műemléki értékeinek megőrzéséhez és népszerűsítéséhez. A térségben jelentős turisztikai potenciál rejlik, különösen az ökoturizmus területén. Alapvető cél a térség turisztikai vonzerejének és a vendégéjszakák számának növelése, amelynek érdekében tevékenységével elősegíti a térségbe látogatók mind magasabb szintű utazási élményszerzését.

Az egyesület általános célja a civil szféra és az önkormányzatok partnerségének keretében a mecsek-hegyháti térség kulturális, műemléki, természeti és környezeti örökségének megóvásán keresztül a térség egységes, sajátos és vonzó arculatának kialakítása, a turizmus terén nyújtott szolgáltatások bemutatása, a turisztikai fejlesztési törekvések összefogása, koordinálása és hatékonyságuk javítása.

Az egyesület célul tűzte ki a térség turisztikai vonzerejének növelését, amely érdekében a tevékenységével elősegíti a térségbe látogatók tökéletes utazási élményszerzését. Az egyesület céljai megvalósításával részt vesz a térség turisztikai értékek bemutatásában, a térségi lakosság életminőségének és identitásának erősítésében. Az egyesületnek Magyarország alapító tagja.

10. 3. 7. Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás (2003-)

A társulás célja, hogy a társulási megállapodásban meghatározott feladatokat, szolgáltatásokat közösen ellássa, valamint hogy az önkormányzatok hatáskörébe tartozó egyes feladatok, környezetvédelmi és gazdasági működési feltételek megvalósítása érdekében közös szervezetet hozzon létre. Az egyesületnek Magyarország alapító tagja.

10. 3. 8. Mecsek-Dráva Regionális Szilárdhulladék Kezelő Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás

A társulás legfontosabb feladata az ún. települési szilárdhulladék kezelő rendszerek fejlesztése, valamint a régi lerakók rekultivációja. A pályázatok, háromévi előkészítő munkát követően 2008-ban kerültek benyújtásra. Az Európai Unió 2009. június 9-én fogadta el a pályázatokat. A fejlesztési projekt fő szakmai céljai:

- A hulladékok előírt arányú anyagában való hasznosítása;
- A vegyesen gyűjtött hulladékokból az energetikailag hasznosítható frakció leválasztása;
- A bomló szerves hulladékok stabilizálása;
- A lerakásra kerülő hulladék minimalizálása;
- A hulladék-megelőzés elősegítése a házi komposztálás feltételeinek megteremtésével és a lakossági szemléletformálás eszközeivel.

A projekt területén (Baranya, Somogy, Tolna megye 313 településén mintegy 426 ezer lakos) logisztikai szempontok szerint gyűjtőkörzetek kerültek kialakításra. Az egyes gyűjtőkörzetek hulladékait, vagy közvetlen beszállítással, vagy átrakóállomáson keresztül juttatják el a hulladékkezelő központokba. A hasznosítási célok teljesítése érdekében a szelektívgyűjtés minden településen bevezetésre kerül. Magyarszék tekintetében kialakításra kerültek a gyűjtőszigetek, megtörtént a volt szeméttelp rekultivációja és kialakult a lakossági szelektív hulladékgyűjtés rendje.

10. 3. 9. Mecseki Energiakör (2013-)

A társulás tagjai Alsómocsolád, Bikal, Egyházaskozár, Gödre, Hosszúhetény, Kárász, Magyaregregy, Magyarhertelend, Magyarszék, Mánfa, Máza, Meződ, Mindszentgodisa, Sásd, Szászvár, Vásárosdombó települések. Céljuk a települések és intézményei energiahatékonyságának növelése. A közös projekt eredményeképpen megvalósul a magyarszéki óvoda részleges homlokzati hőszigetelése.

10. 3. 10. 100% Megújuló energia települések csoportja (2012-)

A 2012-ben indult projekt célja a vidéki települések és közösségek fenntartható, megújuló energiaforrásokra alapozott energiaellátásának megteremtése. Ezt a projekt a települések közötti tapasztalatcserével, energiagazdálkodási cselekvési tervek kidolgozásával, valamint konkrét energetikai beruházások megvalósítása által segíti. Ezen belül Magyarszék település tagja lett 2012-ben a **Manergy projektnek**, amelynek keretén belül egy a workshop került megrendezésre, a DDRFÜ Nonprofit Kft. szervezésében. A projekt célja, hogy összegyűjtsük a települési önkormányzatok, megyék és energetikai szakemberek véleményét az elkészülő regionális energiastratégia szerkezte és tartalma kapcsán. A workshop szervezésébe bevontuk a budapesti Energiaklub Módszertani Központ és Szakpolitikai Intézet munkatársait is, akik települések, illetve több települést magába foglaló önkormányzati csoportosulások számára energetikai akcióterveket dolgoznak ki a következő kettő évben, amelyek a regionális stratégia épülnek majd.

10. 3. 11. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Magyarszék

Magyarszék, Mecsekpölöske, Liget, Oroszló, Magyarhertelend és Bodolyabér községek, mint a Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések jelenleg a Komlói Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal kötött társulási megállapodás

alapján biztosítanak szociális szolgáltatást, amelynek összesen 20 település tagja. A közös fenntartású társulás kezdete 2004. szeptember 1-je. Feladatuk, hogy biztosítsák a településeken a családsegítést, mint szociális alapszolgáltatási feladatot, illetve a gyermekjóléti szolgáltatást, mint gyermekvédelmi alapellátási feladatot. A házi segítségnyújtást is szintén ezen társulás kereteiben látják el. A gesztor önkormányzat Magyarszék, mely biztosítja az infrastrukturális feltételeit a két szolgáltatásnak. Az iroda az önkormányzati hivattal azonos épületben található, ahol jelenleg két fő dolgozik. Egy fő a megfelelő végzettségekkel rendelkező szociálpedagógus, mint családgondozó és egy fő szociális asszisztens, aki jelenleg a szükséges végzettség megszerzése érdekében kétéves képzésben vesz részt. Magyarhertelenden szintén egy fő pedagógus végzettségű szakember látja el a Magyarhertelend és Bodolyabér szociális és gyermekvédelmi feladatait.

10. 3. 12. Polgármesterek Szövetsége (2013-)

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség és az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ 18 dél-dunántúli települési önkormányzat csatlakozását készítették elő az Európai Bizottság által kezdeményezett Polgármesterek Szövetségéhez. A Polgármesterek Szövetségéhez csatlakozó önkormányzatok: Pécs, Tab, Alsómocsolád, Bikal, Egyházaskozár, Gödre, Hosszúhetény, Kárász, Magyarhertelend, Magyarszék, Mágocs, Máza, Mekényes, Meződ, Mindszentgodisa, Sásd, Szászvár, Vásárosdombó.

10. 3. 13. Pannon Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (2012-)

A társulás célja, hogy az Európai Unió társfinanszírozásában, területi együttműködésben megvalósuló programok végrehajtása révén, a társulás jogi személyiségének előnyeit kiaknázva, az Egyezmény I.4. §, illetve az Alapszabály I. 5. § szerint lehatárolt települések közigazgatási határain belül, illetve az e területen folytatott tevékenység által érintett további területekre való kihatással, közös és együttes fejlesztési program kidolgozása mellett lehetővé tegye és előmozdítsa a gazdasági és társadalmi kohézió megerősítését és elősegítését.

A program a – potenciálisan három ország régióra kiterjedő – fejlesztési térség számára a következő jövőkép fogalmazható meg: A Pannon Európai Területi Társulás (ETT) 2020-ra Magyarország délnyugati területeit, valamint Szlovénia és Horvátország Pannon térségét magában foglaló társulássá válik, amely a helyi erőforrások fenntartható használatának biztosítása mellett hozzájárul a közös határtérség gazdasági potenciáljának megerősítéséhez. Mindez elősegíti a nyelvében eltérő közösségek kapcsolatainak elmélyítését, egymás értékeinek és adottságainak kölcsönös megismerése által azok kiteljesedését.

A prioritásokhoz illeszkedően a program felvázol nyolc projektjavaslatot, melyek a következő területeket célozzák meg: gazdaságfejlesztés és hálózatosodás a Pannon ETT térségben; környezetbarát turizmus; hulladékgazdálkodás; természetes élőhelyek védelme; megújuló energiaforrások hasznosítása; logisztikai hubok kialakítása a nyugat-pannon térségben; Pécs–Mohács–Eszék logisztikai és vállalkozásfejlesztési övezet; illetve a Bajai kikötő fejlesztése.

10. 3. 14. Mecsek-Hegyháti Önkormányzatok Társulása (2000-)

A társulás célja a turisztikai tevékenységek támogatása, a helyi őstermelők és kistermelők termékeinek reklámozása, turisztikai kiállításokon való részvétel a mikrotérség vonzerejének növelése érdekében. A társulásnak Magyarszék alapító tagja.

10. 3. 15. Mecsek Hegyháti Szociális Szövetkezet (2013-)

A szövetkezet székhelye Magyarszék, tagjai önkormányzatok (Liget, Bodolyabér, Magyarszék) és magánszemélyek. A társulásnak Magyarszék alapító tagja.

10. 3. 16. Start munkaprogram fejlesztési tevékenység és eszköz bővítés

A projekt gesztora Magyarszék, társult tagjai Liget Község Önkormányzata, Bodolyabér Község Önkormányzata, Magyarszék Község Önkormányzata.

10. 3. 17. Önkormányzati szövetségek

Magyarszék Község Önkormányzata 2004-től tagja a **Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének** (TÖOSZ), majd 2010-től a **Magyar Önkormányzatok Szövetségének** is. Magyarszék tagja a **Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetségének** (KÖSZ) is. Az önkormányzat rendszeresen képviselteti magát a szövetségek rendezvényein, konferenciáin.

10. 3. 18. „Európa Park” elnevezésű projekt (2009-)

A magyarországi alapítású projekt kidolgozásában, létrehozásában és működtetésében a projektben résztvevő tagönkormányzatok együttműködnek oly módon, hogy a résztvevő települések megjelenítenek egy-egy Európai Unió tagországot. A települések közössége ezáltal vált „Európa Parkká”.

10. 4. Nemzetiségi önkormányzatok

10. 4. 1. Német nemzetiségi önkormányzat

Magyarszék Község Német Nemzetiségi Önkormányzata tekintettel a történelmi múltra és a népesség összetételére a 2002. évi önkormányzati választásokkor alakult meg, tehát már tekintélyes múlttal rendelkezik. Székhelye: 7396 Magyarszék, Kossuth L. u. 33. Az önkormányzat közvetlen választással alakult és önálló jogi személy formájában működik.

A 2011. évi népszámlálás alkalmával 95 lakos vallotta magát a nemzetiséghez tartozónak, ami 9%-os arányt jelent. Ismerve a népszámlálások nemzetiségi adatokra vonatkozó korlátait, ez (is) jelentős(ebb) nemzetiségi jelenlétre utal.

Az önkormányzat megalakulását követően vállalta a német kultúra ápolását (különös figyelmet fordítva az általános iskolára és óvodára), részt vett a település tájházának kialakításában egy sváb szoba eszközeivel és bútoraival. A nemzetiségi önkormányzat jó kapcsolatot tart fenn a másik nemzetiségi önkormányzattal, számos közös programot szerveznek minden év december 18-án a nemzetiségi napján. Az önkormányzat megalakulása után nem sokkal sikerült létrehozni egy német klubot, amelynek berendezéseit és eszközeit Németországból nyerték. A német klubban havi rendszerességgel tartanak rendezvényeket. A legjelentősebb rendezvényük a minden év farsang fordulóján tartott svábbál, amelynek utóbbi időben (2011-től) a Magyarországi Tornacsarnok a helyszíne, ahol több mint 450 fő szokott részt venni a bálon és helyet foglalni a terített asztaloknál, valamint a székszeknyákkal díszített ülőhelyeken. Pályázati

segítséggel vásároltak egy kilencszemélyes mikrobuszt is, amit a Magyarszék Községi Önkormányzattal közösen használnak és üzemeltetnek.

10. 4. 2. Roma nemzetiségi önkormányzat

Meg kell említeni Magyarszéken a roma nemzetiség jelenlétét is. Számukat nehéz pontosan megbecsülni, a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 45 regisztrált szavazópolgár volt. A jelzett számoknál feltehetően többen vannak a roma nemzetiség kulturális hagyományaihoz kötődők (saját regisztrációjuk szerint 64-en). A roma nemzetiségi önkormányzatnak is jelentős szerepe van a község életében. A legfontosabb tevékenységi területük a kulturális hagyományok ápolása, a szociális problémák megoldásában való közreműködés.

Az intézmény hivatalos neve és címe Magyarszéki **Roma Nemzetiségi Önkormányzat (7396 Magyarszék, Kossuth L. u. 33.)**. Az önkormányzatnak kiemelt szerepe van a községi önkormányzattal közös összefogásban a közhasznú munka-programban való részvételben, mely a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ pályázatában való részvételt jelenti, ennek keretében a Nemzetiségi Önkormányzat a Községi Önkormányzaton keresztül több mint tizenöt fő, önmagát nemzetiséghez tartozónak valló közhasznú munkást foglalkoztat. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2006. óta nagyszámú pályázatot nyújtott be a nehéz helyzetben élők lakhatásának segítésére, és egyéb pályázatot a kulturális önszerveződés elbírálására.

A roma lakosság helyzete és problémái összetettek, amelynek kezelése érdekében a nemzetiségi önkormányzat és a községi önkormányzat munkáját az együttműködés jellemzi. A településen a roma lakosság lakáshelyzete megoldott, a komfortnélküli lakásból csak kettő van Magyarszéken. Minden roma nemzetiségi a településen belül rendezett utcákban és házakban él.

10. 5. A település jelképei

Magyarszék Község Képviselő-testülete rendeletet alkotott a település jelképeinek, a helyi címer és a zászló alapításáról és használatának rendjéről. Az önkormányzat jelképei, mint a település történelmi múltjára utaló díszítő szimbólumok: a címer és a zászló.

10. 5. 1. A címer

- A község címere csak díszítő és utaló jelképként használható fel.
- A község címere használható, alkalmazható:
 - az önkormányzat körbélyegzőjén;
 - az önkormányzat zászlaján és annak változatain;
 - a községháza épületének bejáratánál, tanácskozó termében és más protokolláris célt szolgáló helyiségeiben;
 - az önkormányzat és intézményei bejáratánál és vezetőinek irodáiban;
 - az önkormányzat és szervei által megjelentetett, a település életével foglalkozó kiadványokon, meghívókon, emléktárgyakon;
 - a községbe vezető utak mellett a közigazgatási határnál levő táblákon.

29. ábra: A község címere

Az önkormányzat címere: kék ovális pajzsban alul lebegő és fektetett csoroszlya, fölötté négy szálból álló, aranszínű, átkötött búzakéve és függőleges ekevas. A búzakéve a megélhetést, arany színe a gazdagságot, az ekevas az alapos munkát, a csoroszlya a szorgalmas embereket jelképezi. A négy kéve a régi négy települést jelentette, melyek Magyarszék, Németszék, Kishertelend, Sikonda.

A címer használatának módja:

- A község címere kizárólag hiteles alakban, a címerábrák hűségének és méretarányainak megtartásával alkalmazható.
- A címer alkalmazása során figyelmet kell fordítani a címer színeinek megtartására is, azonban egyes esetekben – a képviselő-testület külön engedélyével – a címer kizárólag az anyag színében (fa, fém, bőr stb.), vagy fekete-fehér színben is készülhet.
- Az önkormányzat címerének kicsinyítése csak olyan mértékű lehet, hogy az ne sértse a hiteles ábrázolást.
- Az önkormányzat és szervein kívül más – természetes vagy jogi személy számára – az általa készített kiadványokon vagy jellegzetes termékeken az önkormányzat címerének használatát – kérelemre – a körjegyző javaslata alapján a polgármester engedélyezheti. Kereskedelmi vagy reklámcélú felhasználás esetében a címer használatáért gyártási vagy forgalmazásai díjat kell fizetni.

10. 5. 2. A zászló

A zászlólap arányait tekintve – a zászlórúd felől nézve – 1:2 arányú, fehér színű téglalap. A címer a zászló függőleges irányát tekintve középen helyezkedik el. A zászlólap vége arany színnel rojtozott. A zászló arányát meghatározó rövidebb oldal 1 méter hosszúságú. A zászlórúd natúr fa színű, mintázat nélküli, felül faragott zárócsúccsal végződik. Az önkormányzat zászlaja a községháza (IKSZT) aulájában került elhelyezésre. A zászló használatának módja:

- A zászló lobogó formájában is használható.
- A zászló (lobogó) vagy annak méretarányos változatai használhatók:
 - hivatalos állami ünnepek alkalmával a Magyarország zászlajával együtt;
 - a község életében jelentős események, ünnepségek és rendezvények alkalmából más hivatalos zászlóval (zászlókkal) együtt;
 - amennyiben a képviselő-testületi ülések nem a községháza tanácskozó termében kerülnek megrendezésre, a képviselő-testületi ülések színhelyén;
 - nemzeti, megyei, illetőleg helyi jelentőségű gyászesemény alkalmával a fekete zászlóval együtt, félárbocra eresztve;
 - minden, a község életével összefüggő, vagy az önkormányzat részvételével rendezett eseményeken.
- A zászló előállításának engedélyezésére a címerre vonatkozó szabályokkal kell alkalmazni.

10. 6. A települési honlap

A település határain túlra, az információszolgáltatást az önkormányzat kezelésében lévő, saját domain-névvel – **www.magyarszek.hu** – rendelkező honlap nyújt. Itt a látogató átfogó információkat kap a település múltjáról, az intézmények tevékenységéről, helyi rendeletekről, valamint letölthető nyomtatványokkal segít a hivatali eljárások gyorsabbá

és hatékonyabbá tételében. Természetesen a friss hírek, és információk is helyet kapnak a lapon. Ezen kívül civil szervezetek, egyesületek bemutatkozásával ad átfogó képet a Magyarszáken élők szabadidős életéről. A helyben működő vállalkozások is lehetőséget kapnak az általuk végzett tevékenység bemutatására. A képgalérián keresztül a látogató is részese lehet a településen megrendezett ünnepeknek, kulturális rendezvényeknek. Lehetőség van a fotózást kedvelők részére, hogy az általuk készített felvételekkel mutassák be Magyarszékét.

167. kép: A honlap képe

10. 7. Az önkormányzat által kiszabott helyi adók

Magyarszék községben a helyi forrásszerzés igényének és a lakosság anyagi lehetőségeinek messzemenő figyelembevételével az alábbi helyi adók kerültek bevezetésre.

Magánszemélyek kommunális adója

A magánszemélyek kommunális adója, a jelenleg hatályos 1990. évi C. törvény alapján 1996. január 1-je óta került bevezetésre. Mértékét az önkormányzat határozza meg. Adókötelezettség terheli az önkormányzat illetékességi területén:

- magánszemély tulajdonában álló lakást,
- nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérleti jogával rendelkezőt.

Amennyiben a lakást ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog terheli, az adó alanya a vagyoni értékű jog jogosultja. A magánszemélyek kommunális adójának mértéke a bevezetése óta alábbiak szerint került megállapításra:

• 1996. január 1-jétől lakásonként	2000 Ft/év
• 2003. január 1-jétől lakásonként	5000 Ft/év
• 2004. január 1-jétől lakásonként	6000 Ft/év
• 2006. január 1-jétől lakásonként	7000 Ft/év
• 2007. január 1-jétől lakásonként	8200 Ft/év

- 2008. január 1-jétől lakásonként 8800 Ft/év
- 2012. január 1-jétől lakásonként 2400 Ft/év

A 2012. évi kommunális adó csökkenésének magyarázata, hogy a lakossági hulladék elszállításának költsége kikerült ebből az adónemből.

Telekadó

A telekadó 1993. január 1-jével került bevezetésre. Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő telek. Az adó alanya az, aki az év első napján az ingatlan tulajdonosa, illetve az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog jogosultja. A telekadó mértéke a bevezetése óta az alábbiak szerint került megállapításra:

- 1993. január 1-jétől 0,20 Ft/m²/év
- 2003. január 1-jétől 1 Ft/m²/év
- 2005. január 1-jétől 0,80 Ft/m²/év
- 2012. január 1-jétől 3000 m² nagyságig 2 Ft/m²/év, az e fölötti területnagyság után 1 Ft/m²/év.

Mentes a telekadó alól a belterületi lakóépítményhez tartozó földrészlet 500 m²-ig.

Építményadó

Az építményadó 1993. január 1-jével került bevezetésre. Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén lévő nem lakás célú építmény. Az adó alanya az, aki a naptári év első napján az építmény tulajdonosa. Amennyiben az építményt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog terheli, annak gyakorlására jogosult az adó alanya. Az építményadó mértéke a bevezetése óta az alábbiak szerint került megállapításra:

1993. január 1-jétől:

- Magánszemély, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező egyesülése részére:
 - üzlet, műhely, raktár 30 Ft/m²/év
 - prэшáz, zártkerti és külterületi építmény 20 Ft/m²/év
 - vállalkozási tevékenység, vagy gazdasági építmény bérbeadás esetén 20 Ft/m²/év
- Jogi személy részére:
Üzlet, műhely, raktár, garázs, iroda, egyéb építmény 50 Ft/m²/év

2003. január 1-jétől:

- Magánszemély, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező egyesülése részére:
 - üzlet, műhely, raktár 40 Ft/m²/év
 - prэшáz, zártkerti és külterületi építmény 40 Ft/m²/év
 - vállalkozási tevékenység, vagy gazdasági építmény bérbeadás esetén 40 Ft/m²/év
- Jogi személy részére:
 - Üzlet, műhely, raktár, garázs, iroda, egyéb építmény 80 Ft/m²/év

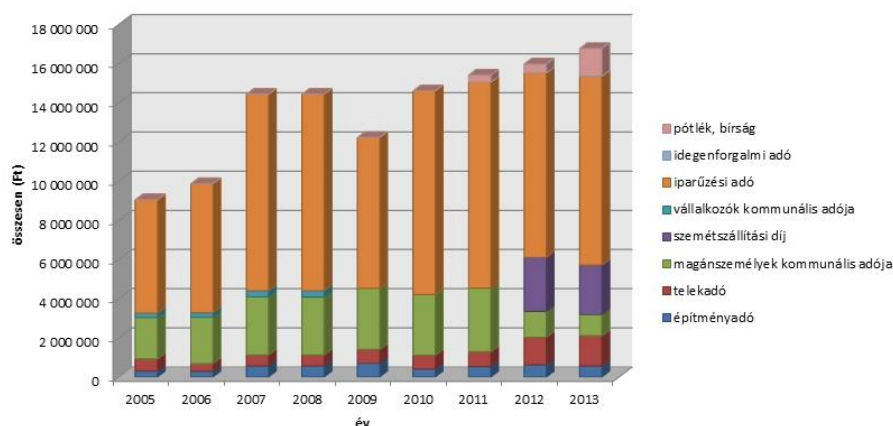
Helyi iparűzési adó

Az adó alanya a vállalkozó. Adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység. Az állandó és ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység a jelenleg hatályos 1990. évi C. törvény alapján 2003. január 1-jével került bevezetésre. Mértéke az alábbiak szerint került megállapításra.

- 2003. január 1-jétől az adóalap 1,5%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adóátalány összege naptári naponként 1700 Ft.
- 2004. január 1-jétől a nettó 30 millió forint összegű árbevételig az adóalap 1,5%-a, ezt meghaladó árbevétel esetén az adóalap 1%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adóátalány összege naptári naponként 2000 Ft.
- 2005. január 1-jétől az adóalap 1% -a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adóátalány összege naptári naponként 2000 Ft.
- 2006. január 1-jétől az adóalap 1%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén :
 - piaci és vásározó tevékenység esetén 1000 Ft/nap
 - építőipari, illetve bármely olyan tevékenység esetén, ha annak folytatásából közvetlen bevételre tesz szert, feltéve, ha egyetlen önkormányzat illetékességi területén sem rendelkezik székhellyel vagy telephellyel 2000 Ft/nap
- 2007. január 1-jétől az adóalap 1,1%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén:
 - piaci és vásározó tevékenység esetén: 1000 Ft/nap
 - építőipari, illetve bármely olyan tevékenység esetén, ha annak folytatásából közvetlen bevételre tesz szert, feltéve, ha egyetlen önkormányzat illetékességi területén sem rendelkezik székhellyel vagy telephellyel 2000 Ft/nap
- 2008. január 1-jétől az adóalap 1,2%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén:
 - a) piaci és vásározó tevékenység esetén : 1000 Ft/ nap
 - b) építőipari illetve bármely olyan tevékenység esetén, ha annak folytatásából közvetlen bevételre tesz szert, feltéve, ha egyetlen önkormányzat illetékességi területén sem rendelkezik székhellyel vagy telephellyel: 2000 Ft/ nap
- 2010. január 1-jétől az adóalap 1,4%-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén:
 - piaci és vásározó tevékenység esetén 1000 Ft/nap
 - építőipari, illetve bármely olyan tevékenység esetén, ha annak folytatásából közvetlen bevételre tesz szert, feltéve, ha egyetlen önkormányzat illetékességi területén sem rendelkezik székhellyel vagy telephellyel 2000 Ft/nap

Idegenforgalmi adó

Az idegenforgalmi adót 2012. január 1-jével vezettük be. Az adó alapja a megkezdett vendégéjszakák száma. Az adó mértéke vendégéjszakánként 200 Ft.

30. ábra: Magyarország helyi adó- és díjbevételeinek alakulása 2005-2013 között

A diagramból látható adófizetési fegyelem növekedése. A 2008-as világgazdasági válság hatása után újból emelkedni kezdtek a tényleges adóbevételek annak ellenére, hogy az önkormányzat nem változtatott számottevően a mértékükön. A legnagyobb növekedés a vállalkozások erősödéséből adódott.

10. 8. Az önkormányzat gazdálkodása

10. 8. 1. Az önkormányzat gazdálkodásának rövid jellemzése

Magyarország Község Önkormányzata a magyar helyhatóságok között abban a kiváltságos helyzetben van, hogy az elmúlt huszonöt év nehézségei ellenére sem küzd az önkormányzatiság tipikus problémáival. A fellépő viszonylagos stabilitási és forráshiányból adódó problémákat kezelni tudják.

- Az önkormányzat bevételei folyamatosan nőttek a vizsgált közel 15 éves időszakban. Kiugró értéket csak esetleges nagyobb pályázat elszámolása jelentette. A kezdeti 120-130 millió forint közötti érték átlagosan megduplázódott, egyes években meg is háromszorozódott.
- A bevételi oldal mellett folyamatos javulás figyelhető meg a település adóerő-képességében egészen 2008-ig. Az érték a válság évéig növekedett, 2007-ben meghaladta a 9 millió forintot, a visszaesés után 2012-ben újból meghaladta ezt az értéket. A személyi jövedelemadó bevételek jelentős léptékben javultak. A kezdeti 4000 Ft/fő közeli szintről elértük a 7000 Ft/fő szintet.
- A beruházásokra fordított összegek nagysága a vizsgált időszakban folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Kiemelhető a 2006-2007. évben beruházásra fordított összegek nagyságrendje, amely közelített a 600 millió forinthez, köszönhetően a szennyvízhálózat kiépítésének. 2008-2009. években ez mérséklődött 20-30 millió forint közé, majd 2010-ben a Tornacsarnok és a kerékpárút építésével újból elérte a 300 millió forintnál nagyobb nagyságrendet. 2011-ben az IKSZT épületének beruházásával haladta meg az 50 millió forintot. 2012-ben újból meghaladta a 230 millió forintot, 2013-ban ismét közelítette az 50 millió forintot. Ez az összeg 2014. évben szintén meghaladja a 200 millió forintot.
- Az önkormányzat tartja a lépést a kötelezően ellátandó feladatok növekvő anyagi-forrás igényével. A bevételi oldal legnagyobb tétele az állami normatív hozzájárulás, míg a kiadási oldalon a személyi juttatások kifizetése, valamint a közoktatás működtetése jelenik meg legnagyobb tételként.

- Kiemelt figyelmet fordítanak a közmunkaprogram anyagi fedezetének biztosítására.
- A 2009-es és 2010-es évek kivételével a bevételek aránya mindig meghaladta a kiadásokat, és így nem volt ezen években veszteséges gazdálkodás.

Magyarszék Község Önkormányzata költségvetéseinek legfontosabb sarokszámait az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

Megnevezés	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bevétel (m Ft)	128	126	170	247	185	202	226	369	288	261	217	241	348	278
Kiadás (m Ft)	118	124	154	221	181	200	226	357	270	262	223	240	331	275
Bevételből központi támogatás (m Ft)	48	50	59	128	76	86	80	102	147	137	71	85	197	216
Bevételből központi támogatás (%)	37,5	39,7	34,7	51,8	41,1	42,6	35,4	27,6	51	52,5	32,7	35,3	56,6	77,7
Kiadásból fejlesztés, felújítás (m Ft)	13	10,2	15,6	55	13	10	30	129	26	41	40	81	34	37
Kiadásból fejlesztés, felújítás (%)	11	8,2	10,1	24,9	7,2	5	13,3	36,1	9,6	15,6	17,9	33,8	10,3	13,5
A fejlesztésekhez a lakossági hozzájárulások átlagos összege (m Ft)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A fejlesztésekhez a lakossági hozzájárulások átlagos aránya (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Az egy főre jutó SZJA (Ft/fő)	3984	4102	4429	4768	4970	5335	5197	4390	5703	7242	6814	7000	6434	nem releváns
Adóerő (m Ft)	4227	4608	4980	5210	5450	6748	7897	9877	6384	8561	8067	8025	9332	8762

37. táblázat: A költségvetés alakulása az elmúlt időszakban (2000-2013)
(Forrás: Községi Önkormányzat)

10. 8. 2. Az önkormányzat pályázati aktivitása, fejlesztések és beruházások

Az aktív pályázati részvétel következtében az önkormányzat meglehetősen sok nyertes pályázatot könyvelhetett el. A pályázati forrásokból a település az élhetőbb környezet kialakítását célozta meg és a jövőben is ennek függvényében igyekszik a támogatási forrásokat felhasználni.

Az elmúlt évek legnagyobb beruházásai a településen a gázrendszer kialakítása 2001-2002-ben, valamint a szennyvízcsatorna hálózat megépítése volt, amelyhez az önkormányzat több pályázati forrásból összesen mintegy 594 millió Ft támogatást kapott. 2007-ben pályázati pénzből valósult meg a színpad és kiállítótér, az AVOP programból 2007-ben a főtér egységes kialakítása és egységes táblarendszere. CÉDE pályázatból újjult meg az óvoda teteje és tetőtér-beépítése 2007-2008-ban, DDOP pályázati támogatással készült el a kerékpárút terve 2007-ben, amely kerékpárút 2010-ben valósult 11,2 km nyomvonalon.

A TEKI pályázatok támogatásával járdák készültek el térköves borítással 2008-ban, a TEUT pályázat keretein belül, pedig útfelújításokra került sor 2009-ben. Szintén DDOP pályázaton nyertünk terelőszigetek kialakítására 2009-ben több mint 20 millió forintot. LEADER pályázatból készült el 2010-ben a tájház és a piac. Iskolai és óvodai pályázatokon (pl.: TÁMOP) 2010-ben közel 36 millió forintot nyert a település, valamint TIOP pályázaton 8 millió forintot az iskola számítógéptermeének kialakítására. 2011-ben három játszótérre nyertünk támogatást, a 2010. évi DDOP pályázatból létrejöhett a 2011. március 15-én átadott tornacsarnok és öltöző épületegyüttese, az óvodák felújításával, közel 186 millió forintból.

2011-ben adtuk át az Integrált Községi Színteret, a volt művelődési ház felújítását közel 46 millió forint értékben. 2011-ben készült el a térfigyelő kamerarendszer 11 kamera felszerelésével. KEOP-os pályázaton nyertünk a település számára minden házhoz komposztáló ládát, és a művelődési ház tetejére szintén KEOP pályázaton napelem rendszert 10 millió forintos nagyságrendben. Természetesen a település saját költségvetését is jelentős mértékben a település fejlesztésére fordította, amelyben az elmúlt 10 évben több mint 11 570 m², vagyis két és fél km-nél több utat és több mint 4000 m járdát építettünk, ebben nincs benne a 66-os út 1,8 km-es aszfaltozása a szennyvízberuházás keretében. A fentiekben túl az alábbi táblázatban található pályázatokban és közös felújításokban vettünk részt, amelyeknek beruházási összege, a kivitelezés évétől számítva 2006-2014 között meghaladta a 2 milliárd forintot.

Projekt neve	Beadás éve	Kivitel. éve	Elnyert vagy pályázott összeg	Bruttó összeg
ROP Mecsek Gyöngyszemei Színpad és kiállítótér	2004	2007	41 412 455 Ft	46 478 664 Ft
Szennyvízberuházás (26% Magyarszék és rehabilitáció)	2005	2006-2007	402 087 895 Ft	582 850 070 Ft
AVOP 3. Jakab-havi Folklórfesztivál (átdolgozva 2006. október)	2006	2007	1 165 588 Ft	1 371 280 Ft
AVOP 3. Főtér egységes kialakítása (átdolgozva)	2006	2007	1 982 477 Ft	2 332 326 Ft
AVOP 3. Egységes táblarendszer (átdolgozva)	2006	2007	984 300 Ft	1 158 000 Ft

Magyarszék község várossá nyilvánítási kezdeményezése

AVOP 3. Rendezvénysátor vásárlása (Magyarszékért Egyesület)	2006	2007	1 999 200 Ft	2 352 000 Ft
CÉDE Óvoda tetőfelújítás	2007	2007	1 900 000 Ft	2 715 000 Ft
DDOP Kerékpárút tervezése	2007	2007	1 684 000 Ft	3 384 000 Ft
Közmunkaprogram eszközbeszerzés	2007	2007	279 264 Ft	349 080 Ft
MÁK DDRI Informatikai fejlesztés	2007	2007	434 700 Ft	434 700 Ft
NCA Magyarszék Sportegyesület	2007	2007	100 000 Ft	100 000 Ft
E-pont pályázat Művelődési Ház	2007	2007	280 000 Ft	280 000 Ft
Informatikai Iskola	2008	2008	348 000 Ft	348 000 Ft
Informatikai Óvoda	2008	2008	102 000 Ft	102 000 Ft
Reneszánsz Pályázat (Iskola)	2008	2008	750 000 Ft	750 000 Ft
Oktatási Integrációs és esélyegyenlőségi (Iskola)	2008	2008	2 534 500 Ft	2 534 500 Ft
Projektorpályázat Művelődési Ház	2008	2008	280 000 Ft	280 000 Ft
NCA Magyarszék Sportegyesület Sportpályázat	2008	2008	100 000 Ft	100 000 Ft
Nyári sporttábor	2008	2008	420 000 Ft	500 000 Ft
CÉDE Óvoda tetőtér	2008	2008	2 040 000 Ft	2 914 386 Ft
Közkincs Kerek Asztal eszköz Faluház	2008	2008	60 000 Ft	60 000 Ft
TEKI – járdák (Rózsa és Hársfa, József A. utca)	2008	2008	1 200 000 Ft	1 714 286 Ft
Megyei Közgyűléstől Járdáépítési támogatás	2009	2009	700 000 Ft	700 000 Ft
TEKI járdáépítés (Petőfi és Hársfa utca)	2009	2009	3 788 629 Ft	4 489 903 Ft
TEUT útfelújítás (Erdőalja utca)	2009	2009	1 068 627 Ft	2 131 120 Ft
DDOP Terelőszigetek kialakítása	2008	2009	20 277 076 Ft	22 530 085 Ft
Virágos Baranyáért	2009	2009	50 000 Ft	50 000 Ft
TÁMOP Iskola	2009	2010	35 988 640 Ft	35 988 640 Ft
Iskola – Óvoda Új Tudás Program	2009	2009	892 296 Ft	892 296 Ft
Esélyegyenlőség Iskola	2009	2009	1 156 000 Ft	1 156 000 Ft
Szakmai Informatikai Fejlesztés (Iskola és Óvoda)	2009	2009	3 492 000 Ft	3 492 000 Ft
Minőségbiztosítás (Iskola)	2009	2010	668 000 Ft	668 000 Ft
Magyarszék Iskola tornacsarnok + óvoda felújítás	2008	2010	169 122 000 Ft	186 034 000 Ft
Kerékpárút Magyarszék-Mecsekpölöske-Komló (60%)	2009	2010	117 708 679 Ft	130 787 421 Ft
Tájház (LEADER III.)	2009	2010	2 787 118 Ft	3 483 898 Ft
Piac (LEADER III.)	2009	2010	3 237 345 Ft	4 018 301 Ft
Sportegyesület játszótér (LEADER III.)	2010	2011	2 100 000 Ft	2 100 000 Ft
Magyarszékért Egyesület játszótérek LEADER III	2010	2011	4 000 000 Ft	4 000 000 Ft
Széki Szalma Folklór Fesztivál (Magyarszékért Egyesület) LEAD. IV	2010	2010	1 065 900 Ft	1 122 000 Ft
Térfigyelő kamerarendszer (Magyarszéki Polgárőr Egyesület) LEADER IV	2010	2011	953 800 Ft	1 004 000 Ft
Sportegyesület pavilonok (Magyarszéki Sportegyesület) LEAD. IV.	2010	2011	2 227 750 Ft	2 345 000 Ft

Magyarszék község várossá nyilvánítási kezdeményezése

Temető fejlesztés (Magyarszéki Római Katolikus Plébánia) LEADER IV.	2010	2011	1 065 900 Ft	1 122 000 Ft
IKSZT Faluház felújítás	2009	2011	37 921 204 Ft	46 004 729 Ft
Körjegyzőség épülete (ablak)		2009	200 000 Ft	580 000 Ft
Családsegítő és védőnői épületrész		2008	800 000 Ft	900 000 Ft
Közüvilágítás korszerűsítés		2009	1 000 000 Ft	1 000 000 Ft
Szőlőhegyi utak felújítása		2007-2009	316 800 Ft	2 816 800 Ft
Vis maior I. árvízi pályázat	2010	2010	2 829 000 Ft	3 143 333 Ft
TIOP pályázat – iskola	2008-2011	2011	8 000 000 Ft	8 000 000 Ft
Polgárőr Egyesület 1016541 azonosítószámú civil szervezetek tevékenységének támogatása célterületre benyújtott 8319495807 azonosító számon	2011	2012	101 600 Ft	101 600 Ft
Iskola Alapítvány 1016541 azonosítószámú civil szervezetek tevékenységének támogatása célterületre benyújtott 8319495467 azonosító számon	2011	2012	127 000 Ft	127 000 Ft
Magyarszékért Egyesület 1026445 azonosítószámú élményközpontú szolgáltatások fejlesztése a falusi és ökoturizmus terén benyújtott 8319487099 számon	2011	2012	487 680 Ft	812 800 Ft
	2011	2012	100 584 Ft	167 640 Ft
	2011	2012	60 960 Ft	101 600 Ft
	2011	2012	82 296 Ft	137 160 Ft
	2011	2012	190 500 Ft	250 000 Ft
	2011	2012	160 020 Ft	210 000 Ft
	2011	2012	76 200 Ft	100 000 Ft
	2011	2012	38 100 Ft	50 000 Ft
	2011	2012	121 920 Ft	203 200 Ft
Magyarszék Község Nonprofit Kft 1016510 azonosítószámú közbiztonság fejlesztése benyújtott 8319487109 azonosító számon	2011	2012	117 800 Ft	157 480 Ft
	2011	2012	484 500 Ft	647 700 Ft
	2011	2012	13 739 Ft	18 368 Ft
Magyarszékért Egyesület 1016541 azonosítószámú civil szervezetek tevékenységének támogatása benyújtott 8319495935 azonosító számon	2011	2012	396 240 Ft	396 240 Ft
Magyarszék Önkormányzat Sportegyesület 1016541 azonosítószámú civil szervezetek tevékenységének támogatása benyújtott 8319495816 azonosító számon	2011	2012	396 240 Ft	396 240 Ft
Magyarszék Önkormányzati Sportegyesület 1016534 azonosítószámú kulturális szabadidős sportszolgáltatások közösségi színterek vallási kegyeleti rendeltetésű ingatlanok, eszközök felújítása, fejlesztések támogatása benyújtott 8319495641 azonosító számú	2011	2012	374 015 Ft	393 700 Ft
	2011	2012	579 120 Ft	609 600 Ft
	2011	2012	433 958 Ft	456 798 Ft
	2011	2012	301 625 Ft	317 500 Ft
	2011	2012	1 508 125 Ft	1 587 500 Ft
	2011	2012	1 532 255 Ft	1 612 900 Ft
Magyarszék Önkormányzat 1016510 azonosítószámú, közbiztonság fejlesztése benyújtott 8319495926 azonosító számon	2011	2012	798 000 Ft	1 066 800 Ft

Magyarszék község várossá nyilvánítási kezdeményezése

TAO program Sportegyesület		2012	1 061 063 Ft	1 631 830 Ft
NEA Sportegyesület NEA-MA-12-M-0879	2012	2012	250 000 Ft	250 000 Ft
NEA Polgárőr Egyesület NEA-MA-12-M-0875	2012	2012	250 000 Ft	250 000 Ft
Közművelődési Pályázat Magyarszék Önkormányzat	2012	2012	110 000 Ft	110 000 Ft
Mezőgazdasági projekt (startmunka)	2012	2012	28 799 740 Ft	28 799 740 Ft
Belvív-elvezetési projekt 20120201 (startmunka)	2012	2012	19 198 580 Ft	19 198 580 Ft
Mezőgazdasági földutak rendbetétele projekt (startmunka)	2012	2012	14 398 230 Ft	14 398 230 Ft
Illegális hulladék projekt (startmunka)	2012	2012	10 798 520 Ft	10 798 520 Ft
Téli projekt (startmunka)	2012	2012	3 599 271 Ft	3 599 271 Ft
IKSZT + támogatás pályázati összeg növekedése	2012	2012	5 900 000 Ft	7 493 000 Ft
TÁMOP 6.2.1/11/1-2012-1475 Egészségmegőrző pályázat	2012	2012	10 000 000 Ft	10 000 000 Ft
TÁMOP Konzorcium Oktatási pályázat	2012	2012	750 000 Ft	750 000 Ft
Startmunka program kiegészítő	2012	2012	2 047 540 Ft	2 047 540 Ft
NEA Polgárőr Egyesület NEA-MA-13-M-0311	2012	2012	400 000 Ft	480 000 Ft
KEOP-6.2.0/A/11-2011-0039 (komposztáló)	2011	2011	2 367 200 Ft	2 367 200 Ft
KEOP-4-2.0/A/11-2011-0273 Faluház napelem	2011	2013	8 715 645 Ft	10 092 225 Ft
Mezőgazdasági projekt (startmunka) 2013. évre	2012	2012	24 995 712 Ft	24 995 712 Ft
Kreatív 2013. évre (startmunka)	2012	2012	19 698 088 Ft	19 698 088 Ft
Belvív-elvezetési projekt 2013. évre (startmunka)	2012	2012	8 506 680 Ft	8 506 680 Ft
Mezőgazdasági földutak rendbetétele projekt (startmunka) 2013. évre	2012	2012	8 402 260 Ft	8 402 260 Ft
Téli és egyéb szociális projekt (startmunka) 2013. évre	2012	2012	3 568 320 Ft	3 568 320 Ft
Önkormányzati útfelújítás (startmunka) 2013. évre	2012	2012	6 707 520 Ft	6 707 520 Ft
Illegális hulladék projekt (startmunka) 2013. évre	2012	2012	3 358 320 Ft	3 358 320 Ft
Kiemelt Kreatív munkahelyteremtő (startmunka) 2013. évre	2012	2012	34 647 056 Ft	34 647 056 Ft
Kazánprogram (startmunka)	2012	2012	5 802 532 Ft	5 802 532 Ft
LEADER Nonprofit Kft. műhely	2013	2013	11 807 219 Ft	14 995 168 Ft
LEADER Borrend Egyesület Széki Szalmafeszt	2013	2014	1 897 380 Ft	1 897 380 Ft
Magyarszékért Egyesület Nyugdíjas Klub felújítás	2013	2014	11 050 276 Ft	11 050 276 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat kiadványok	2013	2013	9 602 400 Ft	12 195 048 Ft
TAO program Sportegyesület	2013	2013-2014	2 017 792 Ft	3 014 134 Ft
Tűzelőanyag pályázat	2013	2013	1 009 498 Ft	1 177 138 Ft
NEA-MA-12-M-0879 Sportegyesület	2012	2013	250 000 Ft	250 000 Ft
NEA-MA-12-M-0875 Polgárőr Egyesület	2012	2013	250 000 Ft	330 000 Ft
Itthon vagy! Magyarország szeretlek!	2013	2013	250 000 Ft	250 000 Ft
KEOP 4.10.0/C12-2013-0130 (naperőmű – Magyarszék)	2012	igen/2015	120 000 000 Ft	120 000 000 Ft
Mecsek-Hegyháti Szociális Szövetkezet (fogl. pály.)	2013	igen/2015	45 000 000 Ft	45 228 000 Ft

Magyarszék község várossá nyilvánítási kezdeményezése

Magyarszék Községi Önkormányzat - tanyagondnok (mikrobusz)	2013	2014	10 000 000 Ft	12 760 000 Ft
NEA-KK-14-M-1114 Széki Borrend	2013	2014	250 000 Ft	250 000 Ft
NEA-KK-14-M-1163 Polgárőr Egyesület	2013	2014	300 000 Ft	300 000 Ft
NEA-MA-14-SZ-0154 Polgárőr Egyesület	2013	2014	376 480 Ft	376 480 Ft
Polgárőr Egyesület – alapszolgáltatások fejl. (gépkocsi)	2013	2014	6 350 000 Ft	6 410 000 Ft
Magyarszékért Egyesület turisztikai pályázat (szállás)	2013	2014	14 948 370 Ft	14 948 370 Ft
TÁMOP 6.1.2-11/1-2012-0952 Óvoda pályázat	2012	2013	9 999 850 Ft	9 999 850 Ft
Téli közfoglalkoztatás -tanfolyammal (startmunka) 2014. évre	2013	2014	4 132 831 Ft	4 132 831 Ft
Kazánprogram (startmunka) 2014. évre	2013	2014	565 571 Ft	565 571 Ft
Téli közfoglalkoztatás (startmunka) 2014. évre	2013	2014	1 233 972 Ft	1 233 972 Ft
TDM (Turisztikai Desztináció) – informatika	2013	2013	7 150 000 Ft	7 150 000 Ft
2014. évi startmunka programok	2014	2014	74 500 000 Ft	74 500 000 Ft
EBR 42. Óvoda hőszigetelése (3 óvoda) bruttó összeg: 18747317 Ft	2014	nincs döntés		
EBR 42 Kamerarendszer bővítése bruttó összeg: 6942455 Ft	2014	nincs döntés		
TÁMOP 6.1.2- Magyarszék Önkormányzat pályázat	2014	2014	10 000 000 Ft	10 000 000 Ft
Hulejaf-2013-0201 Magyarszék gyűjtési rendszer	2014	2014	10 147 580 Ft	10 147 580 Ft
LEADER Pályázat Óvoda	2014	2014	2 812 419 Ft	2 812 419 Ft
TAO program Sportegyesület	2014/15	2014/2015	4 064 014 Ft	6 189 756 Ft
Start munkaprogram kiegészítő	2014	2014	26 500 000 Ft	28 500 000 Ft
Gyermekétkeztetés 2012.	2012	2012	909 920 Ft	909 920 Ft
Gyermekétkeztetés 2013.	2013	2014	407 880 Ft	407 880 Ft
Gyermekétkeztetés 2014.	2014	2014	348 780 Ft	348 780 Ft
Petőfi u. aszfaltozása III.	2014	2014	0 Ft	4 104 000 Ft
Zöldfa u. aszfaltozása	2014	2014	0 Ft	3 020 014 Ft
Buszmegálló építés 1 8000 000 FT	2014	2014	1 800 000 Ft	1 800 000 Ft
Egyéb TÁMOP 1.1.1. munkahelyteremtő Nonprofit	2014	2014	2 100 000 Ft	2 100 000 Ft
Egyéb TÁMOP 1.1.2. munkahelyteremtő Nonprofit	2014	2014	887 400 Ft	887 400 Ft
Egyéb TÁMOP1.1.2-11/1 munkahelyteremtő	2014	2014	1 095 644 Ft	1 095 644 Ft
Egyéb TÁMOP1.1.2-11/1 munkahelyteremtő	2014	2014	723 802 Ft	723 802 Ft
Egyéb "Nők 40 év..." munkahelyteremtő	2014	2014	1 295 400 Ft	1 295 400 Ft
Bozsik Program 2013.	2013	2013	160 000 Ft	160 000 Ft
Bozsik program 2014.	2014	2014	200 000 Ft	200 000 Ft
Hosszabb távú közfoglalkoztatás (6 ó)	2014	2014	791 421 Ft	791 421 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás (8 ó)	2014	2014	350 944 Ft	350 944 Ft
Nyári diákmunka	2014	2014	456 750 Ft	456 750 Ft
2004-2014. évi pályázatok összesen:			1 506 508 129 Ft	1 770 996 835 Ft

Magyarszék község várossá nyilvánítási kezdeményezése

Németszéki szőlőhegy villamosítása E-on (lakossági önrész)	2009	2010	38 400 000 Ft	42 000 000 Ft
Magyarszéki szőlőhegy villamosítása E-on (lakossági önrész)	2009	2010	33 700 000 Ft	37 000 000 Ft
Templom tervekészítés	2006	2006	400 000 Ft	600 000 Ft
Templom megerősítése (lakossági adományból)	2007	2008	1 500 000 Ft	2 540 000 Ft
Kishertelendi pakura-tároló felszámolása MÁV	2008	2009	3 000 000 Ft	3 000 000 Ft
Barátúri út aszfaltozása a 66-os főúttól József A. u. közigazgatási terület határáig	2008	2008	45 000 000 Ft	45 000 000 Ft
Vasúti átjáró fénysorompó biztosítása MÁV	2008	2008	38 000 000 Ft	38 000 000 Ft
KEOP:a v. Németszéki szeméttelep rekultivációja Környezetvédelem	2007	2011	8 000 000 Ft	8 000 000 Ft
Iskola felújítás (önkormányzati kivitelezésben)		2007-2010		11 500 000 Ft
Óvoda felújítás		2008-2009		6 500 000 Ft
Faluház felújítás		2006-2010		3 100 000 Ft
Templom, ravatalozók		2007-2010		300 000 Ft
Szennyvíz bekötések		2008		240 000 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2006-ban)		2006		1 690 154 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2007-ben)		2007		7 699 920 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2008-ban)		2008		4 234 492 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2009-ben)		2009		6 508 712 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2010-ben)		2010		5 165 879 Ft
Pihenőpavilonok és padok		2008		1 560 000 Ft
Padkaszélesítés benzinkút és vasúti átjáró között		2010	0 Ft	1 500 000 Ft
Német kisebbség épület + garázs + pince (Magyarszék Önkormányzattól)		2008-2009		100 000 Ft
Központi parkoló és buszmegálló		2007		3 900 000 Ft
Kishertelendi temetőnél forduló kialakítása		2007		100 000 Ft
Építési tervek készítése		2006-2010		1 050 000 Ft
Patak Völgye Pihenőpark földkabel villamosítás		2007		250 000 Ft
66-os út rehabilitációja (Közüti Igazgatóságnak átadva)		2008		9 000 000 Ft
Iskola (kazánház kialakítás) 2012.		2012	0 Ft	1 500 000 Ft
Óvoda (kazánház kialakítás) 2013.		2013	0 Ft	800 000 Ft
Faluház (kazánház kialakítás) 2013.		2013	0 Ft	900 000 Ft
volt körjegyzőség (kazánház kialakítás) 2013.		2013.	0 Ft	500 000 Ft
német klub épülete (ablakcsere) 2013.		2013.	0 Ft	250 000 Ft
Leier Lafarge sétány (400 m2) 2013.		2013.	2 000 000 Ft	2 000 000 Ft

Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2011-ben)		2011	o Ft	800 000 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2012-ben)		2012	o Ft	900 000 Ft
Utak, járdák, árkok (beruházás, karbantartás 2013-ban)		2013	o Ft	400 000 Ft
Építési tervek készítése (2010-2013.)		2013	o Ft	500 000 Ft
sportpálya felújítás és világítás		2013	o Ft	400 000 Ft
Patakvölgye pihenőpark hídfelújítás		2013	o Ft	500 000 Ft
Petőfi utca aszfaltozás 1. rész (2012.)		2012	o Ft	4 244 000 Ft
Petőfi utca aszfaltozás 2. rész (2013.)		2013	o Ft	5 389 880 Ft
Szelektív hulladék tárolók kialakítása (Duna-Dráva p.)		2013	3 000 000 Ft	3 000 000 Ft
Szelektív hulladék szigetek hulladéktárolói		2011	o Ft	2 400 000 Ft
2004-2014. évi önkormányzati partnerek beruházásai, önkormányzati beruházások összesen			173 000 000 Ft	265 023 037 Ft
2004-2014. év mindösszesen			1 679 508 129 Ft	2 036 019 872 Ft

38. táblázat: Az elmúlt évek pályázatainak összefoglaló adatai

(Forrás: Községi Önkormányzat)

A 2014. évben is további pályázatokat nyújtott be még az önkormányzat. Az önkormányzat vagyona a 2004. január 1-jei 186 188 000 forintról 2014. szeptember 30. napjáig 1 075 545 000 Ft-ra nőtt. **Az önkormányzat saját tőkéje már a 2012. évi záráskor meghaladta az 1 milliárd forintot.**

Az önkormányzati pályázati aktivitásáról, valamint a beruházások sokszínűségével kapcsolatosan megállapítható, hogy azok teljes mértékben összefüggenek az önkormányzat fejlesztési programjaiban kitűzött célokkal és feladatokkal.

Az önkormányzat és a település civil szervezetei jelenleg és a jövőben is igyekeznek a pályázati források megszerzésére, és ebből a lakosság életkörülményeit javító fejlesztéseket megvalósítani. A megyei fejlesztési programhoz az alábbi jövőbeni elképzeléseket nyújtotta be Magyarszék település:

- a volt körjegyzőség épületében egy ifjúsági szálláshely, táborhely kialakítása, kézműves és sporttábor működtetése;
- óriás kapacitású hűtőház kialakítása;
- tanuszoda kialakítása;
- mozgásfejlesztési programok létrehozása mozgáskorlátozottak számára (állatterápia, mozgásterápia, lovas foglalkozások szervezése);
- középületek hőszigetelése;
- közvilágítás korszerűsítése a mikrotérségben, napelem erőművek létesítése, épületek napelemes energia ellátása;
- hivatásforgalmi célú települések közötti és belterületi kerékpárút fejlesztése, bővítése Mánfa – Magyarhertelend – Bodolyabér felé;
- elkerülő út építése Magyarországon, ezzel 66-os út falun átvezető szakaszát kiváltani;
- önkormányzati tulajdonú napelemes hasznosító rendszerek telepítése;

- biogáz előállítása vagy biomassa felhasználásával biogáz telep létrehozása;
- geotermikus energiahasznosítás (kútnyitás, üvegházás kertészet újraélesztése, önkormányzati épületek fűtése);
- a település központjában elhelyezkedő artézi kút 29-30 C fokos vízének felhasználása egyrészt egészséges ivóvíz-bázisként, másrészt tanuszoda vízellátásaként (kútfejlesztés);
- egészségházzá való kialakítása, preventív egészségmegőrző és szociális központ (PESZK) fejlesztése;
- tematikus utak kialakítása (méz-méhészek, bor-borászat, kézművesek, fafaragó, kovács, csuhékészítési, vesszőfonás, keramikus).

11. A városi lét feltételei

Magyarszék község intézményi kínálata, közszolgáltatási spektruma és színvonala több tekintetben már ma is jelentősen meghaladja a méretkategóriájában szokásosat. Alapfokú funkciói (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, közigazgatás stb.) térségi szerepeket töltenek be, és néhány olyan jellemvonással is rendelkezik (egészségügyi prevenció, közbiztonság, hulladékkezelés, közlekedésszervezés), amelyek a kisvárosokra jellemzők csak ma Magyarországon. A városi és városias lét intézményi és szervezeti kínálatát az alábbiakban soroljuk fel, részletes bemutatásukra a vonatkozó fejezeteknél került sor.

11. 1. Közszolgáltatások a településen

- Hat település közös önkormányzati hivatali központja működik Magyarszáken
- Járási ügysegéd működik ügyfélfogadással a településen
- Rendőrség körzeti megbízott iroda
- Térfigyelő kamerarendszer: 11 db kamera, bővítés alatt
- Polgárőrségen belül önkéntes tűzoltóság
- Közterület- és piacfelügyeleti szolgálat
- Magyarszék Község Nonprofit Kft. (városgazdálkodás)
- Korszerű, városias hulladékgazdálkodás és -kezelés (gyűjtősziget: 11 db, szelektív hulladék háztól elszállítva: 3 db 120 literes gyűjtőedényből – üveg, papír, műanyag, OHŰ minősítő okirattal)
- Mini hulladékudvar üzemeltetése
- Tourinform pont
- Személyszállítási szolgáltatás (belföldi személyszállítási engedéllyel)
- PESZK Egészségközpont
- „Játszó-vár” családi napközi, bölcsőde
- Nyugdíjas klubház, napközi ellátás
- Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat irodája
- Körzeti védőnői szolgálat
- Házi segítségnyújtó szolgálat, jelzőrendszeres szolgáltatás
- Szociális étkezés, dolgozói és iskolai-óvodai helyi konyha
- Szociális segítő szolgáltatás: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Magyarszéki Csoportja

- Vöröskereszt Magyarszéki Csoportja
- Falugazdász ügyfélfogadás

11. 2. Járási szerepvállalás

Magyarszék község eltökélt abban, hogy térségi szerepeit tovább bővítse, a helyben hozzáférhető közszolgáltatási színvonalát fejlessze. Ennek érdekében kész a járási ügysegédi szolgáltatást kormányablakká fejleszteni.

11. 3. A közszolgáltatások finanszírozása

A közszolgáltatások jelenlegi finanszírozása megoldott, ehhez megfelelő alapot nyújtanak a feladat-finanszírozás keretei, illetve az önkormányzat saját forrásai, amelyek leginkább a kiszámítható adóbevételeken nyugszanak. A jelenlegi és a jövőbeni terveket szolgálja a megfelelően képzett és dinamikus hivatali apparátus, amelynek végzettsége további feladatok ellátására is biztosítja a személyi feltételeket (Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Közigazgatástudományi kar, Önkormányzati szaktanácsadó szak, Közigazgatási szakvizsga, jogi szakvizsga, jogtanácsosi igazolvány, környezetmérnök, vállalkozásmenedzser szakmérnök, közterület felügyelő szakember stb.).

11. 4. A közszolgáltatások infrastruktúrája

A közszolgáltatások jelenlegi és tervezett spektrumához rendelkezésre áll a megfelelő épületállomány is:

- Kossuth u. 31.: polgárőrség irodája, rendőrőrsnek alkalmas, több irodából áll: raktárrész, szociális blokk, internettel és telefonvonal.
- Kossuth u. 51.: PESZK Egészségközpont, alkalmas további egészségügyi szolgáltatások ellátására.
- Egyéb önkormányzati épületek átalakíthatók további szolgáltatások számára, pl.: mentőszolgálat kétgarázsos épülettel.

12. Magyarszék térségi szerepeinek összefoglalása

Magyarszék az országnak egy olyan térségében helyezkedik el, ahol a természetföldrajzi adottságok, a közlekedési ellátottság, valamint a nem éppen kedvező gazdasági viszonyok következtében az **elaprózott, kis- és aprófalvas struktúra jellemző**. Ilyen viszonyok közepette sokkal nehezebben épül ki és költségesebben fenntartható a térségi közszolgáltatások rendszere, hiszen az elérhető népességszám messzemenően korlátozza bizonyos szolgáltatások költséghatékonyságát, illetve színvonalát. Ennek ellenére **Magyarszéken sikerült a közszolgáltatásokat olyan színvonalon és spektrumban kiépíteni, amely egyértelműen magához köti térségének jó néhány települését**. Kedvező átmenő és csomóponti közlekedésföldrajzi helyzetéből adódóan nem csak **szervezi a környező térség mindennapjait**, hanem **bekapcsolja őket a járás és a megye vérkeringésébe is**.

Magyarszék térségi szerepei alapvetően a gyűjtőponti elhelyezkedésű, **kapuvárosi** települések jegyeit mutatják, amelyeket az utóbbi évtizedekben halványan érzékelhető **szuburbán** hatások, valamint a leszakadó dunántúli aprófalvas periferiákból egyre inkább **kiemelkedő mikrotérség-központi, kisvárosi jelleg** egészítenek ki. Térségének lélekszámvesztéséből profitált Magyarszék: az intézményi koncentráció anyatelepülésévé vált, így több tekintetben ő kínálja és szervezi a közszolgáltatásokat szűkebb és tágabb környezetének.

Magyarszék **vonzáskörzete**, az erősen taglalt domborzatú, magas településsűrűségű vidéken, **számos, ám kis területtel és népességgel bíró község által alkotott mikrotérségre terjed ki**. Mivel a hozzá kapcsolódó aprófalvak szinte alig, és egyre kevésbé rendelkeznek a minimálisan elvárható települési (köz)szolgáltatások bármelyikével, így kiváltképp **felértékelődnek az intézményei által a környező községek lakóinak is nyújtott szolgáltatások** lehetőségei. Mindezen **szolgáltatások alapvetően urbánus jellegűek**, az elmúlt időszakban megvalósuló beruházásoknak, fejlesztéseknek köszönhetően messze meghaladják a községi szinten szokványos nívót. A legutóbbi időszak sikeres pályázati forrásszerzési aktivitásai már mind olyan területekre irányultak, amelynek keretében nem csak a helyben élők, hanem a tágabb térség lakóinak is javulhatott az életminősége.

Magyarszék ugyanakkor, a közelmúlt sikerei mellett, **történeti léptékben is térségi vezető szerepekkel büszkélkedhet**. Térség szervező erejének korai bizonyítékai a magyarszéki plébániai anyakönyvek, amelyek számos környező település nyilvántartásait voltak hívatottak vezetni már a 18. század elején. Egy 1733-as vizitáció során Szék filiának a térség 15 települését sorolták fel, köztük még Komlót is. Ugyancsak e történeti központi helyi szerepét erősíti meg már a 18. századtól a település iskolájához, majd a 20. század elejétől óvodájához, körzeti orvosi és állatorvosi, valamint közös tanácsai, körjegyzőségi **székhely funkciójához közigazgatásilag rendelt környező** települések sora, Magyarszék különböző körzeteibe a történelem során mindvégig rendszerint **5–10 települést** sorolva. A közszolgáltatások terén ellátott irányító szerepe mellett azonban **jelentős vonzáskörzettel büszkélkedhetett** már a múlt században **a gazdasági funkciók terén is**, hiszen a 20. század elején még a településhez tartozó Sikonda Gyógyfürdő jelentős turisztikai potenciállal bírt, valamint a Hangya Fogyasztási és

Értékesítő szövetkezetet is tágabb vidék kereskedelmét látta el, számottevő forgalmat lebonyolítva.

A település **gazdasági vonzáskörzete az erdő- és mezőgazdálkodásra, a szőlőtermesztésre és állattenyésztésre, valamint a bányászatra épülve, hagyományosan primer jellegű,** ám malmai és egyéb feldolgozó ipari tevékenységei révén korán jelentős hatással bírt a szekunder szektor is. Az utóbbi évtizedekben **a legtöbb bejárót már az ipari üzei foglalkoztatják,** valamint a **kereskedelmi, egészségügyi, vendéglátói szolgáltatások szerepe is egyre nagyobb térségeket ölel át.** Jelenleg, Magyarszék vállalkozásainak 299 foglalkoztatottja közül **92 fő (30%) a mikrotérségből bejáró.**

A különböző gazdasági ágazatokban tevékenykedő vállalkozások termékeiket meghatározóan a mikrotérségben értékesítik, ugyanakkor **számos speciális terméket és szolgáltatást** (pl. tejipari cikkek, nyílászárókat) **megye, sőt régió szerte forgalmaznak.**

A település, mikrotérségi szinten **kiemelkedő forgalmat lebonyolító kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatásait,** a helyiek mellett java részt szintén a környező kisebb községek lakói veszik igénybe. A takarékszövetkezet és ATM, a nagyobb vagy specializált boltok, az üzemanyagtöltő állomás, a gyógyszerár, a posta, az autószerelv, az étterem és cukrászda a központi autóbuszállomás mind olyan szolgáltatások, amelyek a mikrotérségben egyedülként itt érhetők el, ezzel kiterjedt vonzáskörzettel jellemezhetők.

A Mecsek elhatároló hatásából következően Magyarszék, a megyét egyértelműen uraló Pécs, valamint a járásban kiemelkedően domináns Komló szomszédsága ellenére, a szuburbán szerepnek a negatív és pozitív hatásaiból csak mérsékeltén részesült a történelem során. Az utóbbi két évtizedben **felerősödő kiköltözési hullámnak** köszönhetően azonban **a település vándorlási egyenlege** – a környékre jellemző drasztikus veszteség ellenére – **stagnált,** így **népességmegtartó képessége és relatív térségi pozíciója számottevően erősödött.** A folyamat további hozadéka az iskolázott városi népesség, és az azzal együtt járó kultúra, igények, valamint a **kertvárosias életmód** megtelepedése, kiteljesedése is.

A változó igények kielégítésére **Magyarszék folyamatosan bővíti ellátási spektrumát,** és azon keresztül az általa kiszolgált térség nagyságát is.

A **Magyarszéki székhelyű oktatási intézmények beiskolázási körzete** Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Oroszló, Bodolyabér, Magyarhertelend és részben Mánfa településekre terjed ki, ugyanakkor a **Magyarszéki Mikrotérség Óvodáiba,** valamint a **Magyarszéki Általános Iskolába,** amely **ma a Mecsek-hegyháti térség egyedüli községi oktatási intézménye,** az előbb felsoroltakon túl Mindszentgodisai, bakócai, sásdi, komlói diákok is járnak. A **mikrotérségi központként működő** iskola tanulói létszáma 2013-ban 152 fő volt, amelyből 97-en más településekről jártak be.

Magyarszék 1948 óta körzeti orvosi székhely is. A **házi orvosi körzetben** a háziorvos **Magyarszék, Mecsekpölöske, Liget községek ellátásáért is felel,** és ez megegyezik a szintén **Magyarszékről szervezett védőnői ellátási területtel.** Az ellátást ezen kívül Komló, Sásd, Oroszló, Pécs, Bodolyabér, Mindszentgodisa, Bakóca,

Kozármisleny, Keszü településekről is igénybe veszik. 2014-ben 1874 beteg tartozott a körzethez, a betegforgalom jelenleg átlagosan 1500-1800 fő között mozog havonta, melynek mintegy fele nem magyarszéki lakos.

Magyarszék **önálló fogorvosi körzetet is működtet, melynek** ellátási köréhez tartozik **Magyarszék, Liget és Mecsekpölöske mellett Magyarhertelend és Bodolyabér** lakossága is, ami összességében mintegy 3000 fős népességet jelent.

Ugyancsak magyarszéki székhelyű a **körzeti állatorvosi ellátás**, amely Magyarszáken kívül jelenleg is több település – Magyarhertelend, Bodolyabér, Liget, Mecsekpölöske – szolgálatát látja el.

A Komlói Térségi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálattal kötött társulási megállapodás alapján Magyarszék, mint gesztor önkormányzat biztosítja az infrastrukturális feltételeit a **Magyarszéki Közös Önkormányzati Hivatalhoz** tartozó településeken a családsegítésnek, mint szociális alapszolgáltatási feladatnak, illetve a gyermekjóléti szolgáltatásnak, mint gyermekvédelmi alapellátási feladatnak.

A Közös Önkormányzati Hivatal 2013. március 1-jétől már **hat település** (Magyarhertelend, Bodolyabér, Liget, Oroszló, Mecsekpölöske és Magyarszék) mintegy **3300 lakosának ügyeit intézi**. A szolgáltatás messzemenően állampolgár-barát, az internet-alapú ügyintézés segítségével több esetben a lakosságnak még anyatelepüléséről sem kell kimozdulnia a magyarszéki központ eléréséhez.

A hitélet terén ugyancsak megmutatkozik Magyarszék történeti távlatban is kiemelkedő térségi szerepe. A magyarszéki katolikus plébánia már a 18. században tizenöt környező településen teljesített **lelki szolgálatot**, és napjainkban is **tíz községben látja el** a helyi plébános ezt a feladatot. Bár történetét tekintve csekélyebb időtávra nyúlik vissza, idegenforgalmi szempontból is kiemelendő a Magyarországon egyedülálló, **Sarutlan Kármelita Nővérek Kolostora**, és annak – unikális jellegénél fogva – **országos jelentősége**.

Magyarszék ezeken túl a szabadidő szervezésében is jelentős térségi szereppel bír. Az évi több tucat, a mikro-, a kistérség, vagy akár a megye lakosságát vonzó különböző tematikájú bálók, játszóházak, felvonulások, táborok, labdarúgó kupák, lovas versenyek mellett, olyan **kiemelkedő országos rendezvényeket**, sőt **nemzetközi eseményeket bonyolít le rendszeresen** a település **több száz, illetve ezer résztvevővel**, mint például az Országos drogmaraton, a Kitelepítettek találkozója, a Four-Cross és Downhill Mountain Bike Kupa, a Széki Szalma Feszt, vagy akár a Pétanque – Frankofon Kupa, Női EB.

Az említett, és a felsorolásba nem férő, egyre nagyobb látogatói körrel bíró programok, kiegészülve a környék természeti, és épített környezete által nyújtott adottságokkal, **további jelentős idegenforgalmi potenciállal** kecsegtetnek, amelyet az önkormányzat határozott elképzeléseinek tervekbe öntésével igyekszik egyre jobban kihasználni számos **térségi együttműködést generálva**.

Az imént felvázolt tényezők hatásainak együttese alapján az alábbi ábrában összegezhető Magyarszék összetett vonzáskörzete.

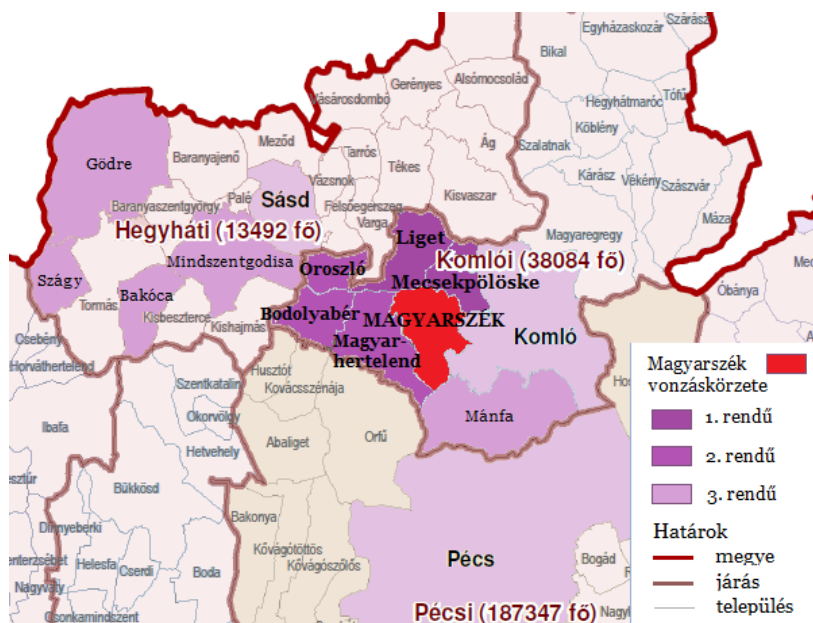
A településhez **legerősebben** két kisebb község, **Mecsekpölöske (386)** és **Liget (369 fő) kötődik**, amelyekről amellet, hogy könnyen, gyorsan megközelíthető Magyarszék, a közigazgatási besorolások szinte minden eleme lehetővé teszi, illetve előírja azok magyarszéki igénybe vételét, tehát e két település tartozik Magyarszék elsőrendű vonzaskörzetébe, melynek együttes népessége mintegy 1800 fő.

Az előbbiektől alig gyengébb vonzással képezi a másodrendű vonzaskörzetbe tartozók táborát **Bodolyabér (237)** és **Magyarhertelend (610)**, **valamint részben Oroszló (300 fő)** is. Ezen községek (mintegy 1200 fős együttes népességgel) szintén számos alapvető közigazgatási, és gazdasági szállal kötődnek a mindennapokban Magyarszékhez, ugyancsak könnyű elérhetőséggel párosulva.

Magyarszék harmadrendű vonzaskörzetéhez sorolhatók oktatási, egészségügyi és gazdasági kapcsolataik révén, de már nem domináns függőségi viszonytal **Mindszentgodisa (845)**, **Bakóca (281)** és részben **Mánfa (795)**, **Szágy (150)** és **Gödre (858 fő)** is, melyeknek össznépessége mintegy 3000 fő.

Ezen felül különböző intenzitású munkahelyi vonzást gyakorol Magyarszék a nálánál jóval nagyobb, 10–20 km-re fekvő városokra, **Sásdra**, **Komlóra** és még **Pécsre** is, a kapcsolatok kétirányúsága miatt azonban, ezen települések nem sorolhatók az alá-, fölérendeltségi viszonyokon alapuló vonzaskörzetbe.

Összességében elmondható, hogy Magyarszék a **Komlói járás város- és nagyközséghiányos északnyugati részének domináns településeként**, képes **városi szintű** ellátással szolgálni a **vonzaskörzetébe** tatózó **5–10 települést**, és ez által térségének **közel 6000 fős lakosságát** is. Ez a népességszám olyan méretű, amely hazai viszonylatban mindenképpen városinak tekinthető, így Magyarszék térségi szerepeit tekintve is jogosan aspirál a városi címre.

31. ábra: Magyarszék vonzaskörzete

A pályázat adatainak lezárási időpontja: 2014. december 22.

13. Mellékletek

1. KSH várossá nyilvánításhoz szükséges igazolt adatállomány és kísérő levél
2. Az előterjesztésben szereplő önkormányzati adatok
3. Magyarszék község várossá nyilvánítási kérelmében szereplő táblázatos adatállomány
4. Magyarszék Községi Önkormányzat képviselőtestülete határozatának kivonata a várossá nyilvánítási kezdeményezésről
5. Magyarszék község várossá nyilvánítási kivonatok támogató levelek
 - 5.1. Bodolyabéri Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.2. Magyarszék Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.3. Magyarszék Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.4. Liget Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.5. Mecsekpölöske Községi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.6. Magyarhertelend Községi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.7. Oroszló Községi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.8. Liget Községi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.9. Bodolyabér Községi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.10. Barátúr-Magyarhertelend Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.11. Magyarhertelendi Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselőtestülete határozatának kivonata Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.12. Bodolyabéri Szőlősgazdák Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.13. Mecsekpölöskei Polgárőr Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
 - 5.14. Mecsekpölöske Fejlődéséért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról

- 5.15. Kétszéki Romákért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.16. Széki Borrend Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.17. Magyarszék Önkormányzati Sportegyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.18. Magyarszékért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.19. Magyarszéki Polgárőr Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.20. Fiatalok a faluért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.21. Ligetért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.22. Együtt Ligetért Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.23. Magyarhertelendi Termál Turisztikai Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.24. Oroszlói Polgárőr Egyesület Elnökének levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.25. Kecskés Fémipari Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.26. Md-Trend Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.27. Faludi és Társa Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.28. Mühl Fogtechnika Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.29. Balogh és Prettl Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.30. Lukovics és Társa Kft. levele Magyarszék község várossá nyilvánításának támogatásáról
- 5.31. Polics József Komló Város polgármesterének támogató nyilatkozata